Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/4944

2025 10 13

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO RŪMAMS

2024 finansinių metų Europos Sąjungos konsiliduotosios metinės ataskaitos

(C/2025/4944)

TURINYS

Puslapis

SVARBIAUSI FINANSINIŲ METŲ ASPEKTAI 2

KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ PASTABA 33

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS 34

BALANSAS 35

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA 36

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA 37

GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA 38

FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI 39

BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS 136

ŽODYNĖLIS 219

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS 222

SVARBIAUSI FINANSINIŲ METŲ ASPEKTAI

Šiuo svarbiausių finansinių aspektų skirsniu, parengtu laikantis 2-os TVSASV rekomenduojamos praktikos gairės „Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė“ principų, siekiama padėti skaitytojams suprasti, kaip ES darbinė, finansinė ir investicinė veikla atspindima įvairiose ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalyse. Šiame skirsnyje pateikta informacija nebuvo audituota.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

TURINYS

		Puslapis
1.	PAGRINDINIAI DUOMENYS IR SVARBIAUSI METŲ ASPEKTAI	3
2.	2021-2027 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA, PRIEMONĖ „NextGenerationEU“ IR PARAMA UKRAINAI	5
3.	NGEU ĮGYVENDINIMAS	7
	3.1. Apžvalga	7
	3.2. Negrąžintinos paramos išmokos pagal EGADP (įskaitant „REPowerEU“)	7
	3.3. Paskolų pagal EGADP (įskaitant „REPowerEU“) išmokėjimas	8
	3.4. NGEU parama kitoms programoms pagal ES biudžetą	9
4.	NEAPIBRĖŽTIEJI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	10
	4.1. Skolinimosi ir skolinimo veikla	10
	4.2. Biudžeto garantijos	17
	4.3. Bendras atidėjinių fondas	18
5.	FINANSINIŲ ATASKAITŲ ANALIZĖ	19
	5.1. Pajamos	19
	5.2. Išlaidos	20
	5.3. Turtas	21
	5.4. Įsipareigojimai	23
	5.5. Grynasis turtas	25
6.	BIUDŽETO VYKDYMO SUVESTINĖ	25
	6.1. Pajamos	25
	6.2. Išlaidos	27
7.	ES POLITINĖ IR FINANSINĖ SISTEMA, VALDYMAS IR ATSAKOMYBĖ	29
	7.1. Politinė ir finansinė sistema	29
	7.2. Valdymas ir atsakomybė	30

1. **PAGRINDINIAI DUOMENYS IR SVARBIAUSI METŲ ASPEKTAI**

Konsoliduotosios finansinės ataskaitos

ES konsoliduotosios finansinės ataskaitos apima daugiau kaip 50 subjektų (įskaitant Europos Parlamentą, Tarybą, Komisiją ir ES agentūras). Jos rengiamos remiantis kaupiamosios apskaitos taisyklėmis, kurias patvirtino Komisijos apskaitos pareigūnas ir kurios grindžiamos tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS).

Kaip matyti iš toliau pateikto balanso ir išsamiau aprašyta finansinių ataskaitų analizėje (**5** skirsnis), 2024 m. ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose labiausiai išsiskyrė skolinimosi padidėjimas tęsiant priemonės „NextGenerationEU“ įgyvendinimą ir papildoma finansinė parama Ukrainai:

mlrd. EUR

	2024	2023	Pokytis
TURTAS			
Finansinis turtas	328,3	285,4	43,0
Išankstinis finansavimas	78,9	91,7	- 12,8
Gautinos sumos	31,7	35,2	– 3,5
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	63,2	39,6	23,6
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai ir kitas turtas	16,3	15,8	0,5
Iš viso	**518,5**	**467,7**	**50,8**
ĮSIPAREIGOJIMAI			
Išmokos, mokamos pasibaigus tarnybos laikui	93,1	90,8	2,3
Finansiniai įsipareigojimai	601,9	458,4	143,5
Mokėtinos sumos	55,4	50,5	4,9
Sukauptos sumos	67,1	76,8	– 9,7
Kiti įsipareigojimai	9,8	3,3	6,5
Iš viso	**827,3**	**679,8**	**147,5**
GRYNASIS TURTAS			
Rezervai	1,0	1,1	– 0,1
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos	(309,8)	(213,2)	– 96,6
Iš viso	**(308,8)**	**(212,2)**	**– 96,7**

→ žr. Finansinių ataskaitų analizės **5** skirsnį

Pagrindiniai pokyčiai 2024 m.

Toliau sėkmingai leidžiamos ES obligacijos, ES vekseliai ir NGEU žaliosios obligacijos

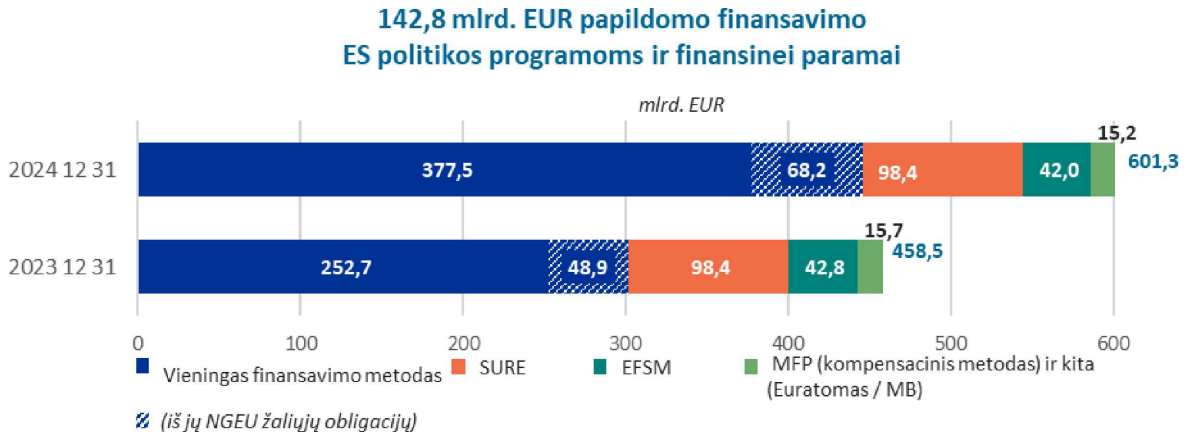

→ žr. **4** skirsnį

Įgyvendinami priemonės „NextGenerationEU“ tikslai

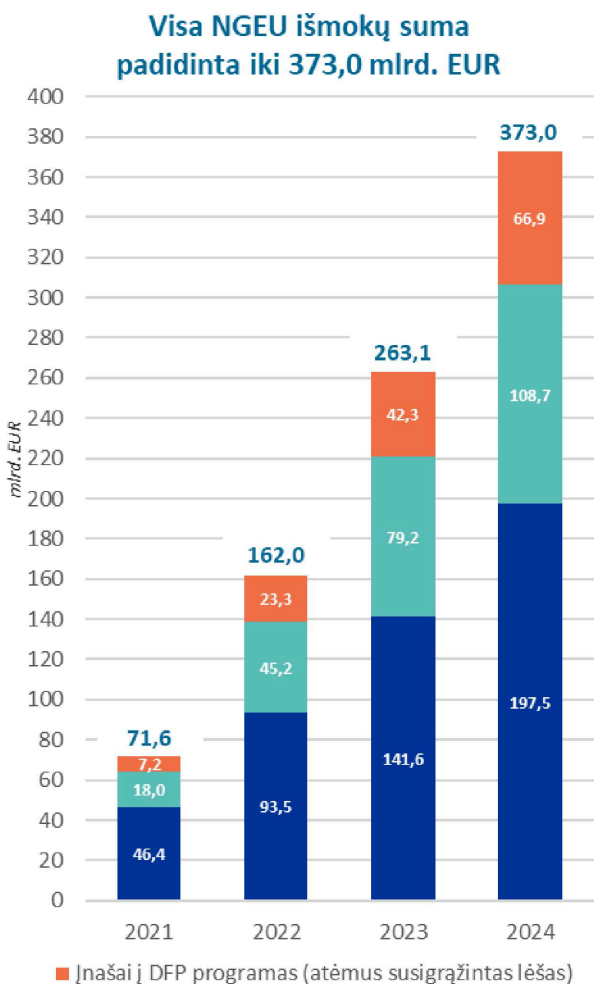

→ žr. **3** skirsnį

Teikiama finansinė parama Ukrainai

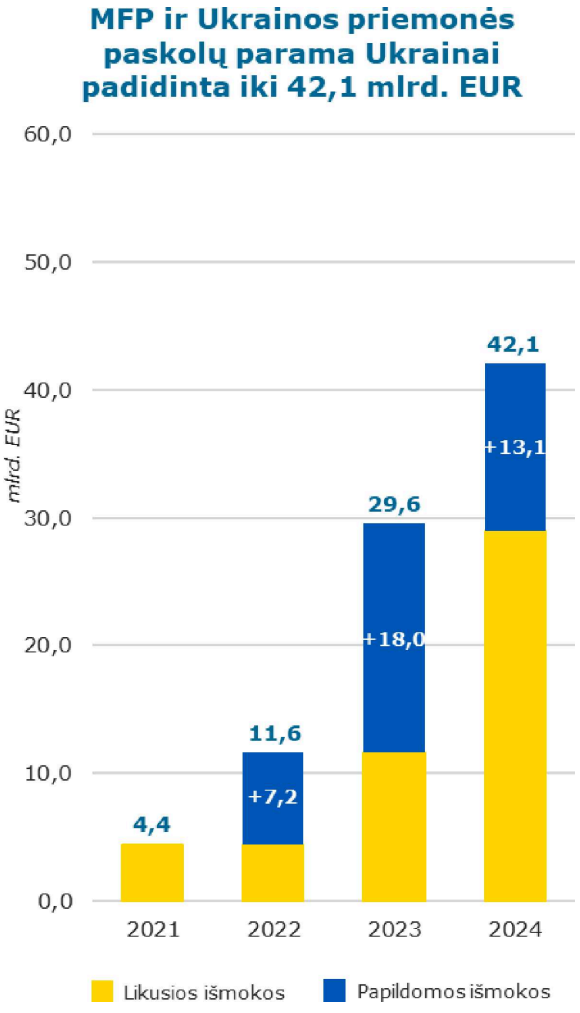

→ žr. **4** skirsnį

2. **2021–2027 M. Daugiametė Finansinė Programa, Priemonė „NextGenerationEU“ IR Parama Ukrainai**

2021–2027 m. ES ilgalaikis biudžetas kartu su ekonomikos gaivinimo priemone „NextGenerationEU“ (toliau – NGEU) sudaro 2,028 trln. EUR dabartinėmis kainomis (1,8 trln. EUR 2018 m. kainomis).

Rinkinį sudaro ilgalaikis biudžetas, 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa (toliau – DFP), kurios vertė – 1,221 trln. EUR dabartinėmis kainomis (1,081 trln. EUR 2018 m. kainomis), kartu su laikinąja ekonomikos gaivinimo priemone NGEU, kurios pradinė vertė – iki 806,9 mlrd. EUR dabartinėmis kainomis (750 mlrd. EUR 2018 m. kainomis). Ši pradinė suma pakoreguota iki 712 mlrd. EUR, nes valstybės narės nepareikalavo visos galimos paskolų paramos.

2021–2027 m. ES biudžeto peržiūra

2020 m. priėmus 2021–2027 m. ilgalaikį ES biudžetą, ES susidūrė su precedento neturinčiomis ir nenumatytomis krizėmis, be kita ko, Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą ir jo pasekmėmis, infliacijos bei palūkanų normų šuoliais, taip pat migracija ir išorės problemomis, kaip antai Artimųjų Rytų konfliktas. Sprendžiant šias įvairias problemas ES biudžeto ištekliai buvo maksimaliai išnaudoti, apribojant jo pajėgumą spręsti net labiausiai neatidėliotinus uždavinius. Siekdama užtikrinti, kad ES biudžetas ir toliau padėtų siekti jos svarbių tikslų, 2023 m. birželio mėn. Europos Komisija pasiūlė padidinti ES ilgalaikį biudžetą.

2024 m. vasario 1 d. ES lyderiai patvirtino visus Komisijos pasiūlyme nurodytus prioritetus ir sutarė dėl pirmos istorijoje ES ilgalaikio biudžeto peržiūros, kurią 2024 m. vasario 27 d. patvirtino ir Europos Parlamentas. Pagrindiniai elementai išvardyti toliau.

— Itin svarbi parama Ukrainai. Sukuriama dotacijomis, paskolomis ir garantijomis grindžiama nauja Ukrainos priemonė. Jos bendras pajėgumas 2024–2027 m. laikotarpiu bus 50 mlrd. EUR, o tikslas – patenkinti neatidėliotinus Ukrainos poreikius: padėti atstatyti šalį ir ją modernizuoti siekiant narystės ES.

— Suverenumo ir konkurencingumo stiprinimas. Europos strateginių technologijų platforma (STEP) skatins ilgalaikį ES konkurencingumą ypatingos svarbos technologijų, skaitmeninių ir giliųjų technologijų, švarių technologijų ir biotechnologijų srityse teikdama naujas lankstumo galimybes ir paskatas sanglaudai finansuoti bei Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonei, taip pat 1,5 mlrd. EUR papildomų lėšų Europos gynybos fondui.

— Tolesni veiksmai sprendžiant migracijos ir išorės problemas. Migracijos vidaus ir išorės aspektams remti ir partneriams Vakarų Balkanuose, pietinėse kaimyninėse šalyse ir už jų ribų padėti bus skirta 9,6 mlrd. EUR suma.

— Stipresnis atsakas į nenumatytas krizes. Kad ES biudžetas ir toliau galėtų būti naudojamas reaguoti į nenumatytas aplinkybes, tokias kaip energetinė krizė, maisto krizė ir Rusijos karo pasekmės augančios infliacijos ir palūkanų išlaidų akivaizdoje, Lankstumo priemonei bus papildomai skirta 2 mlrd. EUR, o Neatidėliotinos pagalbos rezervo viršutinė riba bus padidinta 1,5 mlrd. EUR ir rezervas padalytas į dvi atskiras priemones: Europos solidarumo rezervą ir Neatidėliotinos pagalbos rezervą.

— Didesnis atsparumas krizėms. Trijų etapų ekstremalių situacijų mechanizmas ir naujoji priemonė suteiks aiškumo dėl biudžeto mechanizmų, kuriais finansuojamos su priemone „NextGenerationEU“ susijusios išlaidos.

— Peržiūra bus finansuojama derinant naujus išteklius ir ES biudžeto asignavimų perskirstymą. Taip ES galės ir toliau dėmesį skirti labiausiai neatidėliotiniems prioritetams, kartu mažindama poveikį nacionaliniams biudžetams, kad jos veiksmai būtų naudingi ES piliečiams ir ne tik jiems.

Peržiūrėtas biudžetas įsigaliojo 2024 m. kovo 1 d. ir atgaline data taikomas nuo 2024 m. sausio 1 d. Peržiūros poveikis 2024 m. biudžetui buvo įtrauktas per taisomąjį biudžetą Nr. 1/2024, o ilgesnės trukmės poveikis atsispindi 2025 m. biudžete ir 2026 bei 2027 m. finansiniame programavime.

„NextGenenerationEU“

Pradinį iki 806,9 mlrd. EUR biudžetą turinti priemonė NGEU skirta padėti atitaisyti tiesioginę ekonominę ir socialinę žalą, kurią padarė COVID-19 pandemija, ir padėti kurti žalesnę, labiau skaitmeninę, atsparesnę ir dabartiniams bei būsimiems uždaviniams geriau pritaikytą Europą po COVID-19. Didžioji dalis lėšų skiriama pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (toliau – EGADP). Dalis lėšų – iki 338,0 mlrd. EUR – skiriama kaip negrąžintina parama arba dotacijos. Kita dalis – iki 385,8 mlrd. EUR – naudojama ES paskoloms atskiroms valstybėms narėms teikti.

Valstybės narės dėl paskolų galėjo kreiptis iki 2023 m. rugpjūčio mėn. Tai reiškia, kad 94,9 mlrd. EUR paskolų jau nebegali būti išmokėta. Todėl bendra paskolų suma dabar yra 290,9 mlrd. EUR, o pakoreguotas negrąžintinos paramos ir paskolų krepšelis siekia 712 mlrd. EUR. Šias paskolas valstybės narės pradės grąžinti tik pasibaigus dabartinės DFP laikotarpiui ir jos bus grąžinamos ilgą laiką (nuo 2032 m. iki 2054 m., žr. **3.3 skirsnį**). NGEU taip pat sustiprins toliau išvardytas ES programas ir politikos kryptis:

— sanglaudos politika pagal sanglaudai ir Europos teritorijoms skirtą ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyvą („REACT-EU“), siekiant padėti šalinti ekonominius COVID-19 padarinius pirmuosius kelerius ekonomikos gaivinimo metus,

— Teisingos pertvarkos fondas, siekiant užtikrinti, kad perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos duotų rezultatų visiems,

— Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai, siekiant toliau remti ūkininkus,

— „InvestEU“, siekiant remti mūsų įmonių pastangas investuoti,

— „Europos horizontas“, siekiant užtikrinti, kad ES turėtų pajėgumų finansuoti pažangesnius mokslinius tyrimus,

— „RescEU“, kad ES civilinės saugos mechanizmas turėtų pajėgumų reaguoti į didelio masto ekstremaliąsias situacijas.

Be to, EGADP dotacijos dabar papildytos įtrauktomis „REPowerEU“ priemonėmis, kurios taip pat finansuojamos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (toliau – ATLPS) lėšomis ir iš prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervo perkeltomis lėšomis, kartu su NGEU lėšomis. Analogiškai EGADP paskolos padeda siekti „REPowerEU“ tikslų. Daugiau informacijos apie NGEU įgyvendinimą žr. 3 skirsnyje, o apie skolinimąsi taikant vieningą finansavimo metodą – 4 skirsnyje.

Parama Ukrainai

Nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą pradžios iš ES biudžeto buvo skirtos didžiulės lėšos, siekiant remti ES reagavimą į krizę Ukrainoje visose srityse. Konkrečiau, laikantis Europos komandos požiūrio, iki 2024 m. pabaigos ES, jos valstybės narės ir Europos finansų įstaigos kartu buvo sutelkusios per 130 mlrd. EUR bendros paramos Ukrainai ir jos žmonėms, taip aiškiai parodydamos tęstinį ES solidarumą. Šią sumą sudaro:

— 64,4 mlrd. EUR finansinės paramos, paramos biudžetui ir humanitarinės pagalbos, skirtos iš ES biudžeto ir tiesiogiai suteiktos ES valstybių narių dotacijų, paskolų ir garantijų forma (iš jų 19,6 mlrd. EUR buvo sutelkta 2024 m. pagal tris Ukrainos priemonės ramčius paskolų, negrąžintinos paramos ir biudžeto garantijų forma);

— 47,3 mlrd. EUR karinės pagalbos, kurią tiesiogiai suteikė valstybės narės, įskaitant 6,1 mlrd. EUR pagal Europos taikos priemonę (nebiudžetinė priemonė),

— 1,5 mlrd. EUR suma iš pajamų, gautų už įšaldytą ir areštuotą Rusijos valstybės turtą (nenumatytas pelnas), ir

— 17 mlrd. EUR suma, kurią ES ir jos valstybės narės skyrė pabėgėliams iš Ukrainos paremti.

2024–2029 m. Komisijos politiniai prioritetai

Komisijos politiniai prioritetai yra išdėstyti Komisijos pirmininkės nustatytose politinėse gairėse. 2024 m. gruodžio 1 d. kadenciją pradėjo Pirmininkės U. von der Leyen vadovaujama Komisija, kuri daugiausia dėmesio skirs šiems septyniems pagrindiniams prioritetams:

Naujas tvaraus Europos klestėjimo ir konkurencingumo planas

Europa – ekonomikos augimo, įmonių ir inovacijų žemynas, kuriame užtikrinamas konkurencingumas, klestėjimas ir teisingumas.

Nauja Europos gynybos ir saugumo era

Spręsti Europos saugumo ir gynybos uždavinius ir gerinti parengtį bei krizių valdymą.

Žmonių rėmimas, mūsų visuomenės ir socialinio modelio stiprinimas

Skatinti socialinį teisingumą, didinti solidarumą mūsų visuomenėje ir užtikrinti lygias galimybes visiems.

Mūsų gyvenimo kokybės išlaikymas. Apsirūpinimo maistu saugumas, vanduo ir gamta

Kurti konkurencingą ir atsparią žemės ūkio ir maisto sistemą, apsaugoti biologinę įvairovę ir pasirengti klimato kaitai.

Mūsų demokratijos saugojimas, mūsų vertybių puoselėjimas

Siekti, kad piliečiai būtų mūsų demokratijos pagrindas ir visi galėtų prisidėti prie mūsų Europos Sąjungos ateities kūrimo.

Globali Europa. Savo galios ir partnerystės galimybių panaudojimas

Sutelkti dėmesį į mūsų platesnę kaimynystę, kad būtų sprendžiami pasauliniai uždaviniai ir skatinama taika, partnerystė ir ekonominis stabilumas.

Rezultatų siekimas kartu ir mūsų Sąjungos parengimas ateičiai

Šiuolaikiškas padidintas ES biudžetas ir plataus užmojo reformų darbotvarkė mūsų tikslams pasiekti.

3. NGEU ĮGYVENDINIMAS

3.1. Apžvalga

2024 m. pabaigoje Komisija iš viso buvi išmokėjusi 373,0 mlrd. EUR finansinės paramos. Didžioji šios sumos dalis – 306,1 mlrd. EUR – buvo išmokėta pagal EGADP (įskaitant paramą „REPowerEU“ reformoms ir investicijoms): 197,5 mlrd. EUR buvo išmokėti kaip negrąžintina parama ir 108,7 mlrd. EUR – kaip finansinių paskolų parama. Dar 66,9 mlrd. EUR (atskaičius susigrąžintas sumas) išmokėta kaip DFP mokėjimai pagal esamas programas.

3.2. Negrąžintinos paramos išmokos pagal EGADP (įskaitant „REPowerEU“)

Bendra pagal 27 valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus patvirtinta negrąžintinos paramos suma, dėl kurios prisiimtas teisinis įsipareigojimas, sudaro 359,5 mlrd. EUR. 2024 m. gruodžio 31 d. biudžetiniai įsipareigojimai sudarė 358,9 mlrd. EUR. Iki 2024 m. pabaigos Komisija 26 valstybėms narėms iš viso buvo išmokėjusi 197,5 mlrd. EUR negrąžintinos paramos:

(mlrd. EUR)

Valstybė narė	Bendra dotacijų vertė	Biudžetiniai įsipareigojimai 2024 12 31 (*)	Iš viso išmokėta 2024 12 31
Austrija	4,0	4,0	1,2
Belgija	5,0	4,9	1,5
Bulgarija	5,7	5,7	1,4
Kroatija	5,8	5,8	3,7

(mlrd. EUR)

Valstybė narė	Bendra dotacijų vertė	Biudžetiniai įsipareigojimai 2024 12 31 (*)	Iš viso išmokėta 2024 12 31
Kipras	1,0	1,0	0,4
Čekija	8,4	8,4	4,2
Danija	1,6	1,6	1,0
Estija	1,0	1,0	0,5
Suomija	1,9	1,9	0,5
Prancūzija	40,3	40,3	30,9
Vokietija	30,3	30,3	19,8
Graikija	18,2	18,2	8,6
Vengrija	6,5	6,5	0,1
Airija	1,2	1,1	0,3
Italija	71,8	71,8	46,4
Latvija	2,0	2,0	0,8
Lietuva	2,3	2,3	1,1
Liuksemburgas	0,2	0,1	0,0
Malta	0,3	0,3	0,2
Nyderlandai	5,4	5,3	1,3
Lenkija	25,3	25,3	7,3
Portugalija	16,3	16,3	8,5
Rumunija	13,6	13,6	5,8
Slovakija	6,4	6,4	3,5
Slovėnija	1,6	1,6	0,7
Ispanija	79,9	79,9	48,0
Švedija	3,4	3,4	–
Iš viso	**359,5**	**358,9**	**197,5**

(*) Biudžetiniuose įsipareigojimuose atsižvelgiama į visus įsipareigojimų panaikinimus, įskaitant susijusius su iki 2024 m. prisiimtais įsipareigojimais. Iš visų biudžetinių įsipareigojimų 2,5 mlrd. EUR. įsipareigota skirti 2024 m.

2024 m. Komisija iš viso išmokėjo 55,9 mlrd. EUR negrąžintinos paramos. Pagrindinės išmokos buvo Vokietijai (13,5 mlrd. EUR), Ispanijai (10,9 mlrd. EUR), Prancūzijai (7,5 mlrd. EUR), Lenkijai (6,8 mlrd. EUR) ir Italijai (5,5 mlrd. EUR).

3.3. **Paskolų pagal EGADP (įskaitant „REPowerEU“) išmokėjimas**

Bendra pagal planus patvirtintos finansinės paskolų paramos suma sudaro 290,9 mlrd. EUR. Visa suma padengta pasirašytomis paskolų sutartimis. Iki 2024 m. pabaigos Komisija 13 valstybių narių buvo išmokėjusi 108,7 mlrd. EUR finansinių paskolų paramos:

(mlrd. EUR)

Valstybė narė	Iš viso suteikta	Iš viso pasirašyta 2024 12 31	Iš viso išmokėta 2024 12 31	Iš viso grąžinta 2024 12 31	Iš viso neišmokėta 2024 12 31
Belgija	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Kroatija	4,3	4,3	0,8	0,0	0,8
Kipras	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0

(mlrd. EUR)

Valstybė narė	Iš viso suteikta	Iš viso pasirašyta 2024 12 31	Iš viso išmokėta 2024 12 31	Iš viso grąžinta 2024 12 31	Iš viso neišmokėta 2024 12 31
Čekija	0,8	0,8	0,2	0,0	0,2
Graikija	17,7	17,7	9,6	0,0	9,6
Vengrija	3,9	3,9	0,8	0,0	0,8
Italija	122,6	122,6	75,7	0,0	75,7
Lietuva	1,6	1,6	0,8	0,0	0,8
Lenkija	34,5	34,5	13,5	0,0	13,5
Portugalija	5,9	5,9	2,9	0,0	2,9
Rumunija	14,9	14,9	3,7	0,0	3,7
Slovėnija	1,1	1,1	0,4	0,0	0,4
Ispanija	83,2	83,2	0,3	0,0	0,3
Iš viso	**290,9**	**290,9**	**108,7**	**0,0**	**108,7**

2024 m. Komisija išmokėjo 29,4 mlrd. EUR naujos finansinės paskolų paramos. Pagrindinės išmokos buvo Italijai (14,7 mlrd. EUR), Lenkijai (9,0 mlrd. EUR), Graikijai (2,3 mlrd. EUR) ir Portugalijai (1,2 mlrd. EUR). Pagal paskolos sutartis, valstybės narės kasmet, pradedant nuo dešimtų metų nuo išmokėjimo dienos, grąžins po 5 % išmokėtų sumų. Todėl paskolų, išmokėtų iki 2024 m. gruodžio 31 d., grąžinimo laikotarpis yra nuo 2032 m. iki 2054 m.

3.4. **NGEU parama kitoms programoms pagal ES biudžetą**

2024 m. pabaigoje bendra grynųjų mokėjimų kitoms programoms pagal DFP suma iš viso sudarė 66,9 mlrd. EUR. Šis įnašas, atėmus susigrąžintą sumą, daugiausia susijęs su iniciatyva „REACT-EU“, pagal kurią finansuojami Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) ir Europos socialinis fondas (ESF, įskaitant EPLSAF):

(mlrd. EUR)

DFP programa	Iš viso asignavimų	Iš viso grynųjų įsipareigojimų 2024 12 31	Iš viso grynųjų mokėjimų 2024 12 31
Iniciatyva „REACT-EU“	50,6	50,6	46,3
— *iš jų ERPF*	30,0	30,0	28,1
— *iš jų ESF (įskaitant EPLSAF)*	20,6	20,6	18,2
Teisingos pertvarkos fondas	10,9	10,8	6,3
Kaimo plėtra (EŽŪFKP)	8,1	8,1	4,8
„InvestEU“	6,1	6,1	3,8
„Europos horizontas“	5,4	5,4	4,5
„RescEU“	2,0	2,0	1,3
Iš viso	**83,1**	**82,9**	**66,9**

2024 m. Komisija kitoms DFP programoms išmokėjo 24,6 mlrd. EUR. Šią sumą sudarė mokėjimai, susiję su iniciatyva „REACT-EU“ (14,9 mlrd. EUR, iš kurių 7,1 mlrd. EUR – pagal ERPF ir 7,8 mlrd. EUR – pagal ESF, įskaitant EPLSAF), teisingos pertvarkos fondu (6,0 mlrd. EUR), kaimo plėtros programa (1,5 mlrd. EUR), programa „InvestEU“ (1,2 mlrd. EUR), programa „Europos horizontas“ (0,6 mlrd. EUR) ir rezervu „RescEU“ (0,3 mlrd. EUR).

4. **NEAPIBRĖŽTIEJI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI**

Pastaraisiais metais ES vis dažniau naudojo finansines priemones (pvz., paskolas, garantijas ir investicijas į nuosavą kapitalą) kaip vieną iš būdų įgyvendinti savo politiką ir siekti ES tikslų. Pavyzdžiui, ES suteiktomis paskolomis valstybėms narėms arba šalims partnerėms siekiama atkurti finansinį stabilumą arba skatinti ekonomikos atsigavimą po krizių. Pagrindinis ES garantijos programų tikslas – didinti investicijas ir gerinti galimybes gauti finansavimą, kad būtų mažinamas rinkos nepakankamumas pagrindinėse politikos srityse.

Kai ES suteikia paramą paskolų ir garantijų forma, iš savo finansinio įnašo ji tikisi didelės pridėtinės vertės. Taip yra todėl, kad, priešingai tradiciniams metodams, pagal kuriuos biudžetas įgyvendinamas teikiant negrąžintinas dotacijas ir subsidijas, dėl vadinamojo sverto poveikio už kiekvieną iš ES biudžeto išleistą eurą galutinis naudos gavėjas gauna paramą, kurios vertė yra didesnė nei ES finansinės paramos nominali suma.

Nors ES tikisi, kad patirtos išlaidos bus mažesnės nei suteikto finansavimo suma, ES biudžetas visgi gali patirti nuostolių, įvykus įvykiams, kurių ES negali visiškai kontroliuoti. Taip gali nutikti su programomis, pagal kurias ES skolinasi, kad galėtų suteikti paskolas valstybėms narėms ir trečiosioms šalims (žr. **4.1** skirsnį), ir kai ji suteikia garantijas finansų įstaigoms (žr. **4.2** skirsnį). Kadangi mažai tikėtina, kad galutiniams naudos gavėjams negrąžinus paskolų bus patirti visi įmanomi nuostoliai, ES neturi sukaupusi turto, kuris būtų skirtas visiems šiems galimiems įsipareigojimams padengti ([1]), bet turi atidėjinių, kurie būtini tikėtiniems nuostoliams padengti, ir pakankamą atsargos rezervą nenumatytiems nuostoliams padengti. Tačiau jei būtų patirta nuostolių, viršijančių atidėjinius, juos būsimais ES biudžetais padengtų valstybės narės. Tuo tikslu ES biudžete atsiranda eilutė „neapibrėžtieji biudžetiniai įsipareigojimai“.

ES nuolat stebi savo neapibrėžtųjų įsipareigojimų tvarumą ir Bendrame atidėjinių fonde (BAF) laikomų atidėjinių pakankamumą ([2]) (žr. **4.3** skirsnį).

2024 m. pabaigoje ES neapibrėžtieji biudžetiniai įsipareigojimai sudarė 408,9 mlrd. EUR, iš kurių 298,9 mlrd. EUR buvo susiję su neapmokėtomis paskolomis valstybėms (296,4 mlrd. EUR nominali suma ir 2,5 mlrd. EUR sukauptų palūkanų) ir 109,9 mlrd. EUR – su pagal suteiktas garantijas nustatyta maksimalia suma (viršutine riba). Atidėjiniai sudarė 23,4 mlrd. EUR.

ES taip pat prisiima kitus įsipareigojimus, kurie nėra neapibrėžto pobūdžio, bet dėl savo ilgalaikiškumo bus finansuojami valstybių narių iš būsimų laikotarpių ES biudžetų. Tai daugiausia pensijų įsipareigojimai (93,1 mlrd. EUR 2024 m. gruodžio 31 d.) ir taikant vieningą finansavimo metodą pasiskolintos lėšos, kuriomis buvo finansuotos EGADP ir (arba) „REPowerEU“ dotacijos bei kelios kitos DFP programos (264,4 mlrd. EUR 2024 m. gruodžio 31 d., žr. **3.2** ir **3.4** skirsnius).

4.1. **Skolinimosi ir skolinimo veikla**

4.1.1. *Skolinimasis*

Sąjunga skolinasi išleisdama vertybinius popierius tarptautinėse kapitalo rinkose. Visos Sąjungos pasiskolintos lėšos garantuojamos ES biudžetu. Iki 2020 m. pasiskolintos lėšos buvo naudojamos tik skolinimo veiklai finansuoti, žr. **4.1.2** skirsnį. Sukūrus NGEU priemonę, nuo šiol pasiskolintos priemonės taip pat naudojamos negrąžintinai paramai finansuoti, žr. **3.2** skirsnį.

([1]) Išskyrus tam tikras garantijas, suteiktas pagal ankstesnių DFP finansinių priemonių programas, kurios buvo visiškai finansuotos arba kurioms sudaryti atidėjiniai iš ES biudžeto.

([2]) Žr. kasmetinę Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl finansinių priemonių, biudžeto garantijų, finansinės paramos ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų.

Finansavimo metodas

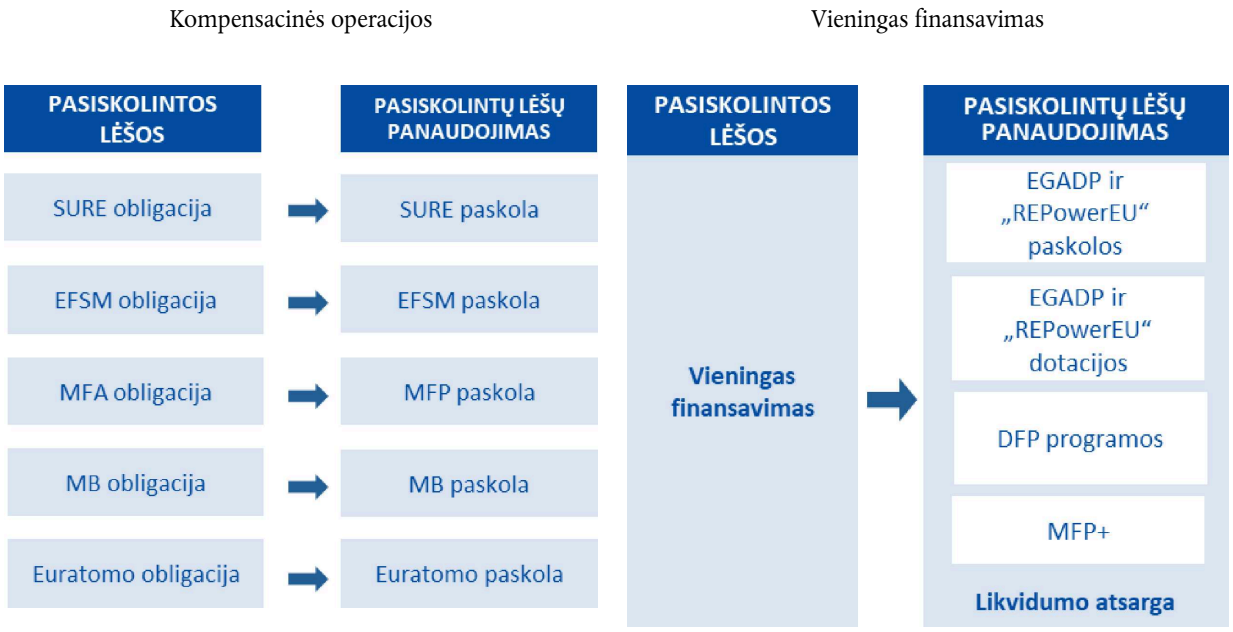

Iki 2020 m. Komisija taikė kompensacinį principą, pagal kurį viena obligacija buvo išleidžiama konkrečiai paskolos sutarčiai finansuoti. Ji pinigus pervesdavo tiesiogiai šaliai gavėjai tomis pačiomis sąlygomis (palūkanų norma, terminas). Obligacijų emisijų laikas, apimtis ir terminai buvo nustatomi pagal gavėjo poreikius.

Kalbant apie NGEU priemonę, Komisija taiko diversifikuotą sutelktinio finansavimo metodą, pagal kurį pasiskolintomis lėšomis tiesiogiai nefinansuojamos konkrečios išmokos. Vietoje to, pagal pusmečio finansavimo planus išleidžiamos ilgalaikės obligacijos ir trumpalaikiai vekseliai. Šiuos vertybinius popierius Komisija išleidžia per aukcionus ir sindikuotuosius sandorius. Vėliau pagal su valstybėmis narėmis suderintą išlaidų paskirstymo metodiką ([3]) ji perkelia paskolų išlaidas naudos gavėjams, o negrąžintinos paramos išlaidas – į ES biudžetą. Sutelktinio finansavimo metodas užtikrina lankstesnę ir nuoseklesnę skolinimosi ir skolinimo veiklą. Jį taikant taip pat sumažėja finansavimo išlaidos ir galima sukurti geresnę rizikos ir atitikties sistemą. Be to, tokiam lanksčiam finansavimui reikalinga likvidumo atsarga, kad būtų užtikrintas veiksmingas likvidumo valdymas.

Vadovaudamasi 2022 m. gruodžio mėn. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2022/2434 ([4]), Komisija gali šį metodą taikyti visai skolinimosi veiklai ateityje. Šis lankstus ir ekonomiškai veiksmingas skolos valdymas bus palankus Ukrainai skirtai makrofinansinės paramos (MFP)+ priemonei, Ukrainos priemonei ir kitoms būsimoms skolinimo programoms ir taip bus sukurtas vieningas finansavimo metodas, taikomas visoms ES skolinimosi operacijoms.

2024 m. ES negrąžintos pasiskolintos lėšos padidėjo 142,8 mlrd. EUR, todėl 2024 m. gruodžio 31 d. neapmokėta nominali suma siekė 601,3 mlrd. EUR. Į šią sumą įeina 68,2 mlrd. EUR NGEU žaliųjų obligacijų. Šios emisijos pagrįstos NGEU žaliųjų obligacijų sistema, suderinama su Žaliųjų obligacijų principais (ŽOP), kuriuos patvirtino Tarptautinė kapitalo rinkos asociacija (ICMA) ([5]). NGEU žaliųjų obligacijų lėšomis finansuojamos su klimatu susijusios priemonės, nustatytos nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose pagal Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonę (EGADP).

([3]) Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/9701.
([4]) 2022 m. gruodžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2022/2434, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046, kiek tai susiję su diversifikuotos finansavimo strategijos kaip bendrojo skolinimosi metodo nustatymu, (OL L 319, 2022 12 13, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2434/oj).
([5]) Europos Komisija, Biudžeto generalinis direktoratas, Green bonds – Impact and allocation report – NGEU report 2023, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023 m., https://data.europa.eu/doi/10.2761/302803.

Šioje lentelėje pateiktas 2024 m. gruodžio 31 d. negrąžintų ES pasiskolintų sumų grąžinimo tvarkaraštis.

(mlrd. EUR)

	VIENINGAS FINANSAVIMAS	KOMPENSACINĖS SKOLINIMOSI OPERACIJOS					IŠ VISO
		SURE	EFSM	MFP	MOKĖJIMŲ BALANSAS	EURATOMAS	
2025	41,1	8,0	2,4	0,0	0,2	-	51,8
2026	33,0	8,0	6,2	0,1	-	-	47,4
2027	32,6	-	3,0	0,2	-	-	35,9
2028	30,6	10,0	4,1	0,2	-	-	44,9
2029	27,6	8,1	1,4	0,9	-	0,1	38,1
2030	15,4	10,0	-	0,1	-	-	25,5
2031	29,0	-	7,3	1,2	-	0,1	37,5
2032	18,4	-	3,0	0,7	-	0,1	22,1
2033	11,8	-	2,1	0,5	-	-	14,4
2034	33,1	-	0,0	0,7	-	-	33,8
2035	-	8,5	2,0	2,0	-	-	12,5
2036	-	9,0	5,8	1,3	-	-	16,1
2037	18,4	8,7	-	0,9	-	-	28,1
2038	14,3	-	1,8	0,3	-	-	16,5
2039	12,0	-	-	0,1	-	-	12,1
2040	-	7,0	-	0,5	-	-	7,5
2041	16,0	-	-	-	-	-	16,0
2042	12,0	-	3,0	2,0	-	-	17,0
2043	12,0	-	-	-	-	-	12,0
2044	12,0	-	-	-	-	-	12,0
2045	-	-	-	-	-	-	0,0
2046	-	5,0	-	-	-	-	5,0
2044	-	6,0	-	-	-	-	6,0
2048	14,0	-	-	-	-	-	14,0
2049	-	-	-	-	-	-	0,0
2050	12,0	10,0	-	-	-	-	22,0
2051	14,0	-	-	-	-	-	14,0
2052	10,9	-	-	0,5	-	-	11,4
2053	15,3	-	-	2,5	-	-	17,8
2054	10,0	-	-	-	-	-	10,0
Iš viso	**445,7**	**98,4**	**42,0**	**14,7**	**0,2**	**0,3**	**601,3**

Taikant vieningo finansavimo metodą finansuojamos NGEU paskolos ir negrąžintina parama, taip pat Ukrainos priemonė ir 2023 m. pasirašytos MFP paskolos.

4.1.2. *Skolinimas*

Komisija teikia dvišales paskolas, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos sprendimais. 2024 m. Komisija, veikdama ES vardu, valdo septynias pagrindines programas, pagal kurias ji gali teikti paskolas, ir tai yra:

— SURE pagalba (Europos laikinos paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti);

— Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės (EFSM) pagalba,

— Makrofinansinė parama (MFP),

— mokėjimų balanso (MB) pagalba,

— Euratomas

— Ukrainos priemonė ir

— NGEU (EGADP ir „REPowerEU“), žr. **3.3** skirsnį.

2024 m. gruodžio 31 d. paskolų nominali suma buvo:

(mlrd. EUR)

	Iš viso pasirašyta	Iš viso nepanaudota metų pabaigoje	Iš viso išmokėta metų pabaigoje	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje
SURE				
Belgija	8,2	-	8,2	8,2
Bulgarija	1,0	-	1,0	1,0
Kroatija	1,6	-	1,6	1,6
Kipras	0,6	-	0,6	0,6
Čekija	4,5	-	4,5	4,5
Estija	0,2	-	0,2	0,2
Graikija	6,2	-	6,2	6,2
Vengrija	0,7	-	0,7	0,7
Airija	2,5	-	2,5	2,5
Italija	27,4	-	27,4	27,4
Latvija	0,5	-	0,5	0,5
Lietuva	1,1	-	1,1	1,1
Malta	0,4	-	0,4	0,4
Lenkija	11,2	-	11,2	11,2
Portugalija	6,2	-	6,2	6,2
Rumunija	3,0	-	3,0	3,0
Slovakija	0,6	-	0,6	0,6
Slovėnija	1,1	-	1,1	1,1
Ispanija	21,3	-	21,3	21,3
	98,4	-	**98,4**	**98,4**

(mlrd. EUR)

	Iš viso pasirašyta	Iš viso nepanaudota metų pabaigoje	Iš viso išmokėta metų pabaigoje	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje
EFSM				
Airija	22,5	-	22,5	19,7
Portugalija	24,3	-	24,3	22,3
	46,8	-	**46,8**	**42,0**
MFP				
Albanija	0,2	-	0,2	0,2
Armėnija	0,1	-	0,1	0,1
Bosnija ir Hercegovina	0,3	-	0,3	0,1
Sakartvelas	0,1	-	0,2	0,1
Jordanija	1,1	-	1,1	1,1
Kosovas	0,1	-	0,1	0,1
Kirgizijos Respublika	0,0	-	0,0	0,0
Moldova	0,4	0,0	0,4	0,4
Juodkalnija	0,1	-	0,1	0,1
Šiaurės Makedonija	0,3	0,1	0,2	0,2
Serbija	0,2	-	0,2	0,0
Tunisas	1,4	-	1,4	1,4
Ukrainai skirta MFP	12,2	-	12,2	11,0
Ukrainai skirta MFP +	18,0	-	18,0	18,0
Ukrainos MFP SUBM	18,1	18,1	-	-
Egiptas	1,0	-	1,0	1,0
	53,6	**18,2**	**34,9**	**33,7**
MOKĖJIMŲ BALANSAS				
Latvija	2,9	-	2,9	0,2
	2,9	-	**2,9**	**0,2**
EURATOMAS				
„Energoatom“ ir K2R4 – Ukraina	0,4	-	0,4	0,3
	0,4	-	**0,4**	**0,3**
Ukrainos priemonė	**33,0**	**19,9**	**13,1**	**13,1**
NGEU paskolos	**290,9**	**182,2**	**108,7**	**108,7**
Iš viso	**526,0**	**220,3**	**305,2**	**296,4**

SURE

Priemonė SURE buvo nustatyta 2020 m. siekiant teikti finansinę paramą valstybėms narėms, patiriančioms arba realiai galėjusioms patirti didelių ekonominių ir finansinių sunkumų dėl COVID-19 pandemijos. Šia priemone papildomos nacionalinės priemonės, kurių imasi nukentėjusios valstybės narės.

Galimybės naudotis priemone laikotarpis baigėsi 2022 m. gruodžio 31 d. ir visos išmokos yra išmokėtos. Paskolų grąžinimo terminas įvairus – nuo 5 iki 30 metų.

EFSM

EFSM buvo nustatyta siekiant teikti finansinę paramą visoms valstybėms narėms, patiriančioms arba realiai galinčioms patirti didelių ekonominių ir finansinių sunkumų dėl išimtinių aplinkybių, kurių jos negali kontroliuoti. Šios programos galiojimas baigėsi ir jokių papildomų paskolų nebegalima imti, išskyrus konkrečioms užduotims, pavyzdžiui, pratęsti esamų paskolų grąžinimo terminus. Portugalija paprašė pratęsti 1,8 mlrd. EUR, grąžintinų 2024 m., grąžinimo terminą. Nauja paskola buvo finansuojama ilgalaike obligacija, kurios išpirkimo terminas sueina 2028 m.

MFP

MFP programa yra finansinė parama, kurią ES teikia šalims partnerėms, nepriklausančioms ES ir patiriančioms mokėjimų balanso krizę. Ji teikiama vidutinės trukmės arba ilgalaikės paskolos arba dotacijos arba jų derinio forma, ir ją gali gauti tik šalys, kurios naudojasi Tarptautinio valiutos fondo (TVF) pagalbos programa.

Ukraina

2022 m. Europos Parlamentas ir Taryba susitarė dėl trijų finansinės paramos Ukrainai paketų ([6]), kurių bendra suma sudaro 7,2 mlrd. EUR, kad nedelsiant padidintų šalies atsparumą Rusijai pradėjus neišprovokuotą ir nepateisinamą agresijos karą. Visos paskolos Ukrainai išmokėtos iki 2022 m. pabaigos. Šių paskolų Ukrainai grąžinimo terminas svyruoja nuo 10 iki 30 metų.

Siekiant toliau teikti ES paramą Ukrainai, 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamentas ir Taryba patvirtino naują 18 mlrd. EUR dydžio finansinės paramos paketą (Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2463 ([7])). 2023 m. pradžioje Komisija ir Ukraina pasirašė susitarimo memorandumą bei susitarimą dėl paskolos programos ir 2023 m. buvo išmokėta 18 mlrd. EUR. MFP+ paskolos finansuojamos taikant vieningą finansavimo metodą (visos ankstesnės MFP paskolos buvo finansuotos taikant kompensacinį metodą).

2024 m. spalio mėn. ES patvirtino naują MFP Ukrainai ir Skolinimo Ukrainai bendradarbiavimo mechanizmą (SUBM) ([8]). Pagal SUBM ypatingosios pajamomos negrąžintinai paramai Ukrainai teikti, siekiant padėti šaliai grąžinti naujas dvišales paskolas, kurias pas iš areštuoto Rusijos valstybės turto bus naudojagal šią iniciatyvą suteikė G7 partneriai ir ES. Todėl 2024 m. gruodžio mėn. ES pasirašė naują MFP paskolos sutartį su Ukraina dėl 18,1 mlrd. EUR sumos, kurią numatyta išmokėti 2025 m. Iki 2025 m. gegužės mėn. Komisija buvo išmokėjusi 6 mlrd. EUR.

2024 m. Ukraina laiku grąžino 600 mln. EUR ankstesnių ES suteiktų MFP paskolų. 2024 m. pabaigoje visos Ukrainai suteiktos ir negrąžintos MFP paskolos sudarė 29,0 mlrd. EUR (nominali suma).

([6]) 2022 m. vasario 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/313 dėl makrofinansinės pagalbos teikimo Ukrainai (OL L 55, 2022 2 28, p. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/313/oj), kuriuo suteikiama 1,2 mlrd. EUR dydžio skubi pagalba Ukrainai, 2022 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/1201 dėl išskirtinės makrofinansinės pagalbos teikimo Ukrainai (OL L 186, 2022 7 13, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1201/oj), kuriuo suteikiama 1,0 mlrd. EUR dydžio išskirtinė pagalba Ukrainai, 2022 m. rugsėjo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/1628, kuriuo suteikiama išskirtinė makrofinansinė pagalba Ukrainai, bendras atidėjinių fondas sustiprinamas valstybių narių garantijomis ir specialiais atidėjiniais kai kuriems su Ukraina susijusiems finansiniams įsipareigojimams, kuriems suteikiamos garantijos pagal Sprendimą Nr. 466/2014/ES, ir iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2022/1201 (OL L 245, 2022 9 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1628/oj), kuriuo suteikiama 5,0 mlrd. EUR dydžio išskirtinė pagalba Ukrainai.

([7]) 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2463, kuriuo nustatoma paramos Ukrainai teikimo 2023 m. priemonė (makrofinansinė pagalba +) (OL L 322, 2022 12 16, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj).

([8]) 2024 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/2773, kuriuo sukuriamas skolinimo Ukrainai bendradarbiavimo mechanizmas ir Ukrainai suteikiama išskirtinė makrofinansinė pagalba (OL L, 2024/2773, 2024 10 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

Ukrainos priemonė

2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Reglamentą (ES) 2024/792, kuriuo nustatoma Ukrainos priemonė ([9]). Ši nauja priemonė apima 2024–2027 m. ir pagal ją suteikiama iki 50 mlrd. EUR finansinė parama Ukrainai, įskaitant iki 33 mlrd. EUR valstybės paskolų. Iki 2024 m. gruodžio 31 d. Ukrainai išmokėta 13,1 mlrd. EUR paskolų. Valstybės paskolos pagal Ukrainos priemonę finansuojamos pasiskolintomis lėšomis, taikant vieningą finansavimo metodą.

MOKĖJIMŲ BALANSAS

Mokėjimų balanso pagalba yra paramos programa, skirta euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms, kurios susiduria su mokėjimų balanso sunkumais arba kurioms tokie sunkumai gresia. Mokėjimų balanso pagalba teikiama kaip vidutinės trukmės paskolos, su sąlyga, kad bus įgyvendinama politika, skirta pagrindinėms ekonominėms problemoms spręsti. Paprastai ES mokėjimų balanso pagalba siūloma bendradarbiaujant su TVF ir kitomis tarptautinėmis institucijomis ar valstybėmis. 2024 m. nebuvo nei naujų operacijų, nei paskolų grąžinimo. Numatoma, kad programa bus baigta 2025 m., kai sueis negrąžintos paskolos ir susijusių pasiskolintų lėšų grąžinimo terminas.

Euratomas

Europos atominės energijos bendrija skolina lėšas tiek valstybėms narėms, tiek ES nepriklausančioms valstybėms ir visų šių valstybių ūkio subjektams su energijos įrenginiais susijusiems projektams finansuoti.

Likvidumo atsarga

Pagal vieningo finansavimo strategiją tam tikra iš pasiskolintų lėšų gauta pajamų suma laikoma Europos Centrinio Banko sąskaitoje. Likvidumo atsarga užtikrina, kad būtų pakankamai lėšų visoms būsimoms išmokoms, kartu išvengiant perteklinių likučių. Valdydama šią likvidumo atsargą Komisija atsižvelgia į numatomus išmokų poreikius ir pinigų likučių alternatyviuosius kaštus. 2024 m. pabaigoje banko sąskaitoje laikomos lėšos sudarė 33,9 mlrd. EUR.

4.1.3. *Apsaugos sistema*

ES pasiskolintos lėšos yra tiesioginiai ir besąlygiški ES įsipareigojimai ir juos garantuoja ES valstybės narės. Lėšas, pasiskolintas paskoloms finansuoti, numatoma grąžinti laiku atgavus pagrindinę paskolos sumą ir mokėtinas palūkanas. Tačiau jei šalis gavėja savo mokėjimo įsipareigojimų nevykdytų arba vėluotų juos vykdyti, esama nemažai apsaugos priemonių, kuriomis užtikrinamas ES skolų tvarkymas. Šios priemonės apibendrintos toliau pateiktoje lentelėje. Trumpuoju laikotarpiu pasiskolintos lėšos bus grąžintos iš turimo Komisijos iždo likučio. Vėliau su paskolomis trečiosioms šalims susijusios pasiskolintos lėšos (išskyrus MFP+ ir Ukrainos priemonės paskolas) bus grąžintos iš BAF laikomų lėšų, o dėl MFP+, Ukrainos priemonės paskolų ir paskolų valstybėms narėms Komisija gali pareikalauti papildomų išteklių iš valstybių narių, neviršijančių turimos nuosavų išteklių maržos (biudžeto manevringumo maržos). Kai kurioms programoms taip pat suteikiamos valstybių narių garantijos. Todėl investuotojams tenka tik ES, o ne paskolų gavėjo kredito rizika.

ES programa, finansuojama pasiskolintomis lėšomis	Apsaugos sistema
NGEU (EGADP ir „REPowerEU“)	Biudžeto manevringumo marža, neviršijanti laikinosios ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos, – ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos (1,4 % ES BNP) padidinimas, sudarantis 0,6 % ES BNP
SURE	Visų valstybių narių suteikta garantija (25 %) + biudžeto manevringumo marža, neviršijanti ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos (1,4 % ES BNP)
EFSM	Biudžeto manevringumo marža, neviršijanti ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos (1,4 % ES BNP)

([9]) 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/792, kuriuo nustatoma Ukrainos priemonė, (OL L, 2024/792, 2024 2 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

ES programa, finansuojama pasiskolintomis lėšomis	Apsaugos sistema
MOKĖJIMŲ BALANSAS	Biudžeto manevringumo marža, neviršijanti ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos (1,4 % ES BNP)
MFP (standartinė)	Bendras atidėjinių fondas (9 % paskolos trečiajai valstybei)
Išskirtinė MFP Ukrainai	Bendras atidėjinių fondas (9 % paskolos) + visų ES valstybių narių garantijos (61 %)
MFP+ Ukrainai	Biudžeto manevringumo marža, neviršijanti ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos (1,4 % ES BNP)
Ukrainos priemonė	Biudžeto manevringumo marža, neviršijanti ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos (1,4 % ES BNP)
Euratomo paskolos trečiosioms valstybėms (valstybės valdomiems subjektams)	Bendras atidėjinių fondas (9 % paskolos) ir trečiųjų valstybių priešpriešinės garantijos
Euratomo paskolos valstybėms narėms	Biudžeto manevringumo marža, neviršijanti ES biudžeto viršutinės nuosavų išteklių ribos (1,4 % ES BNP)

4.2. **Biudžeto garantijos**

Pagal šio tipo biudžeto vykdymą ES teikia garantijas finansų įstaigoms (įgyvendinantiesiems partneriams) jų finansavimo (skolinimo) ir investavimo (nuosavo kapitalo) veiklai, siekdama politikos tikslų.

ES suteikė garantijas pagal šias programas:

— EIB išorės skolinimo įgaliojimu suteiktos garantijos Europos investicijų bankui (EIB) skolinimo operacijoms už ES ribų, kurios daugiausia skirtos valstybės lygmens ir smulkesnio nei valstybės lygmens subjektams;

— Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantija, suteikta EIB grupei ir skirta operacijoms, kuriomis remiamos papildomos investicijos ES ir siekiama didinti MVĮ galimybes gauti finansavimą;

— „InvestEU“ garantija, suteikta EIB grupei, Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankui ir keliems finansiniams partneriams ES valstybėse narėse, siekiant sutelkti privačiojo sektoriaus investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, inovacijas ir socialines investicijas bei įgūdžius. „InvestEU“ garantija gali būti padidinta ELPA ir valstybių narių įnašais ir priešpriešinėmis garantijomis;

— išorės veiksmų garantija pagal KVTBP reglamentą, suteikiant garantijas ir EIB finansavimo ir investavimo operacijoms ne Europoje, kurios skirtos viešojo ir privačiojo sektorių naudos gavėjams, ir kelioms kitoms garantijos šalims, siekiant skatinti tvarias investicijas ES šalyse partnerėse;

— Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF) garantija, suteikta kelioms garantijos šalims, siekiant paremti investicijas Afrikoje ir Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančiose šalyse.

— Ukrainos garantija, suteikta pagal Ukrainos priemonės reglamentą kelioms sandorio šalims, kad būtų didinamos investicijos į Ukrainos atkūrimą ir atstatymą.

2024 m. gruodžio 31 d. nominali likusi šių garantijų, maksimaliu lygiu suteiktų minėtoms finansų įstaigoms, suma, siekė 109,9 mlrd. EUR, iš kurių 72,6 mlrd. EUR susiję su finansavimo ir investavimo veikla, pasirašius susitarimus su įgyvendinančiaisiais partneriais (dar nesibaigė investavimo laikotarpis, susijęs su „InvestEU“ ir KVTBP ir Ukrainos garantijomis, per kurį partneriai gali įtraukti naujas operacijas, kurioms bus taikoma garantija).

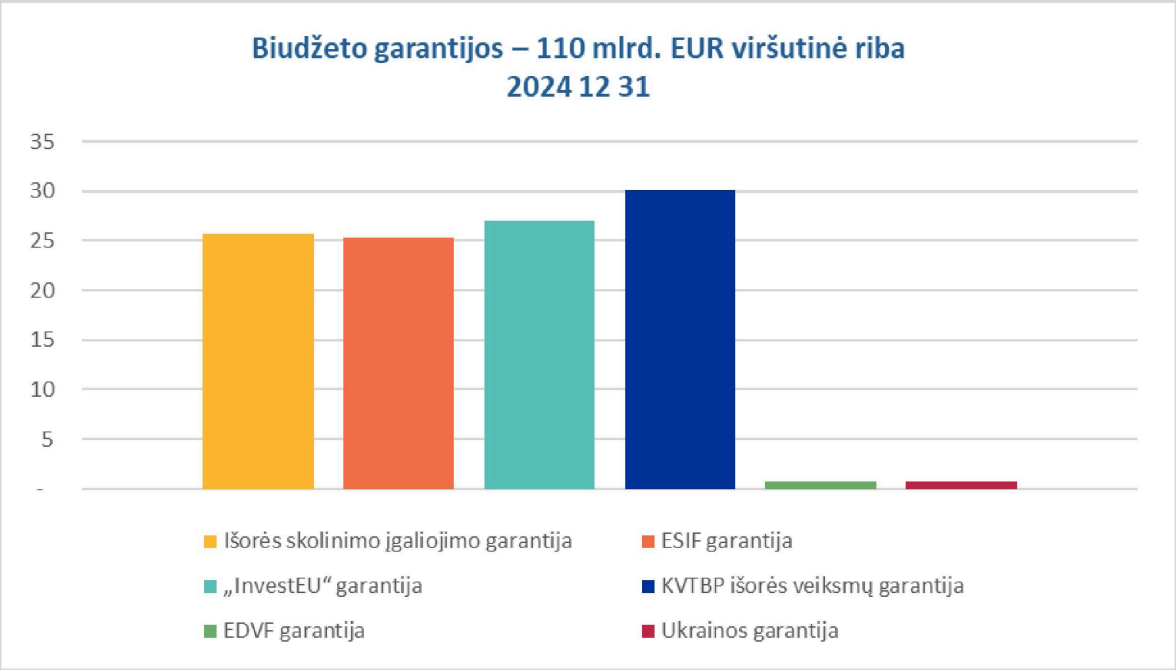

Valstybės narės ir EEE šalys taip pat gali prisidėti prie „InvestEU“ programos. Iki 2024 m. gruodžio 31 d. ES su tokiomis šalimis buvo pasirašiusi 2,8 mlrd. EUR vertės susitarimų dėl įnašų; iš jų 2,2 mlrd. EUR susiję su piniginiais įnašais ir 0,6 mlrd. EUR – su priešpriešinėmis garantijomis.

4.3. **Bendras atidėjinių fondas**

Siekiant patenkinti reikalavimus mokėti pagal garantiją, kad būtų padengti įgyvendinančiųjų partnerių patirti nuostoliai, ES kaupia atidėjinius iš biudžeto. Nuo 2021 m. visi atidėjiniai laikomi BAF, kuris veikia kaip vienas portfelis, o turtas daugiausia investuotas į skolos vertybinius popierius. Šiuo metu jame sukaupti visų ES biudžeto garantijų ir kelių finansinės paramos programų atidėjiniai. BAF ištekliai yra suskirstyti į skyrius, kad būtų galima atsekti sumas, susijusias su prisidedančiomis biudžeto garantijomis ir finansinės paramos programomis.

2024 m. gruodžio 31 d. Komisija laikė 23,2 mlrd. EUR vertės turtą šiuose BAF skyriuose:

— Išorės veiksmų garantijų fonde – 3,2 mlrd. EUR (EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijoms ir iki 2021 m. MFP ir Euratomo paskoloms trečiosioms šalims padengti),

— ESIF – 8,9 mlrd. EUR,

— EDVF – 0,8 mlrd. EUR,

— „InvestEU“ skyriuose – 6,8 mlrd. EUR (įskaitant valstybių narių ir EEE šalių įnašus pinigais),

— KVTBP „Globali Europa“ EDVF+ (2,9 mlrd. EUR),

— Ukrainos garantijoje – 0,2 mlrd. EUR,

— po 2020 m. išduotose MFP paskolose – 0,1 mlrd. EUR.

— MFP Ukrainos paskolose – 0,3 mlrd. EUR.

5. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ANALIZĖ

5.1. Pajamos

ES konsoliduotosios pajamos apima sumas, susijusias su prekybos ir neprekybinėmis operacijomis; pastarosios yra svarbiausios. Pagrindinių pajamų iš pagrindinių neprekybinių operacijų kategorijų (jas sudaro BNP ištekliai, tradiciniai nuosavi ištekliai, PVM pagrįsti ištekliai, plastiko kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai, baudos ir išlaidų susigrąžinimas) penkerių metų tendencija pateikta toliau.

Penkerių metų pajamų iš pagrindinių neprekybinių operacijų tendencija ([1])

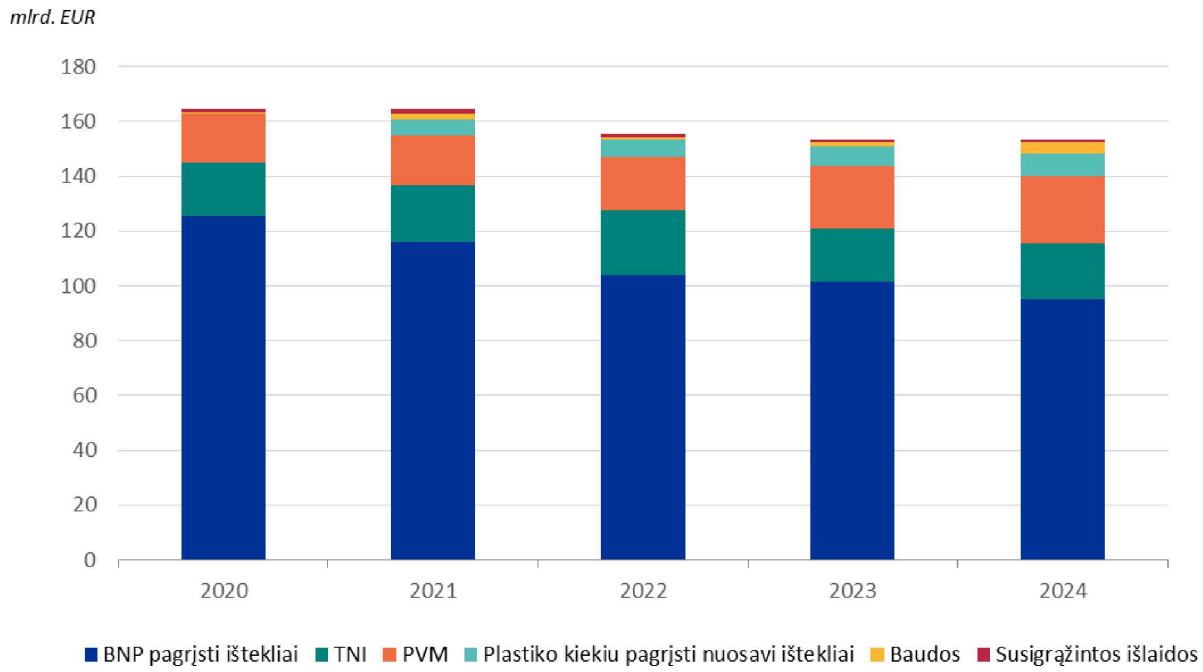

([1]) *2020–2024 m. duomenys, neįskaitant pajamų, susijusių su JK pasitraukimu iš ES.*

Kadangi biudžeto pajamos turėtų prilygti biudžeto išlaidoms (arba jas viršyti), pagrindinis pirmiau parodytos pajamų tendencijos veiksnys yra kiekvienais metais mokamos įmokos.

Pagrindiniai pokyčiai 2024 m.

2024 m. bendros pajamos, apimančios visas pajamų kategorijas, sudarė 175,7 mlrd. EUR, palyginti su 171,9 mlrd. EUR praėjusiais metais. Pagrindiniai pokyčiai, kuriais paaiškinamas 3,8 mlrd. EUR, arba 2,2 %, padidėjimas, buvo tokie:

— su baudomis susijusios pajamos padidėjo 2,3 mlrd. EUR daugiausia dėl baudų, skirtų įmonėms už ES konkurencijos taisyklių pažeidimus;

— finansinės pajamos padidėjo 2,0 mlrd. EUR daugiausia dėl didesnių uždirbtų palūkanų;

— PVM įnašai padidėjo nuo 22,5 mlrd. EUR 2023 m. iki 24,5 mlrd. EUR 2024 m.;

— plastiko kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai padidėjo nuo 7,2 mlrd. EUR 2023 m. iki 8,2 mlrd. EUR 2024 m.;

— tradiciniai nuosavi ištekliai padidėjo nuo 19,8 mlrd. EUR 2023 m. iki 20,6 mlrd. EUR 2024 m. ir

— pajamos iš BNP (bendrųjų nacionalinių pajamų), pagrindinis ES veiklos pajamų elementas, sumažėjo nuo 101,3 mlrd. EUR 2023 m. iki 95,0 mlrd. EUR 2024 m. 6,3 mlrd. EUR, arba 6,2 %, sumažėjimą, iš dalies kompensuojantį kitus pirmiau apibūdintus pajamų pokyčius, didžiąja dalimi galima paaiškinti sumažėjusiu mokėjimų asignavimų poreikiu.

5.2. **Išlaidos**

Pagrindinė išlaidų, pripažįstamų konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose, sudedamoji dalis – išlaidos pagal pasidalijamąjį valdymą, kurios apima šiuos fondus: i) Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF); ii) Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai ir kitas kaimo plėtros priemones iii) Europos regioninės plėtros fondą ir Sanglaudos fondą ir iv) Europos socialinį fondą (ESF). Šiems fondams teko 101,9 mlrd. EUR, arba 37,3 % visų 2024 m. patirtų išlaidų, t. y. 272,9 mlrd. EUR (2023 m. – 125,4 mlrd. EUR, t. y. 51,5 % visų išlaidų). Toliau pateikiamas išlaidų pagal pasidalijamąjį valdymą paskirstymas ir jų santykinis svoris.

Pagrindinės išlaidos pagal pasidalijamąjį valdymą 2024 finansiniais metais

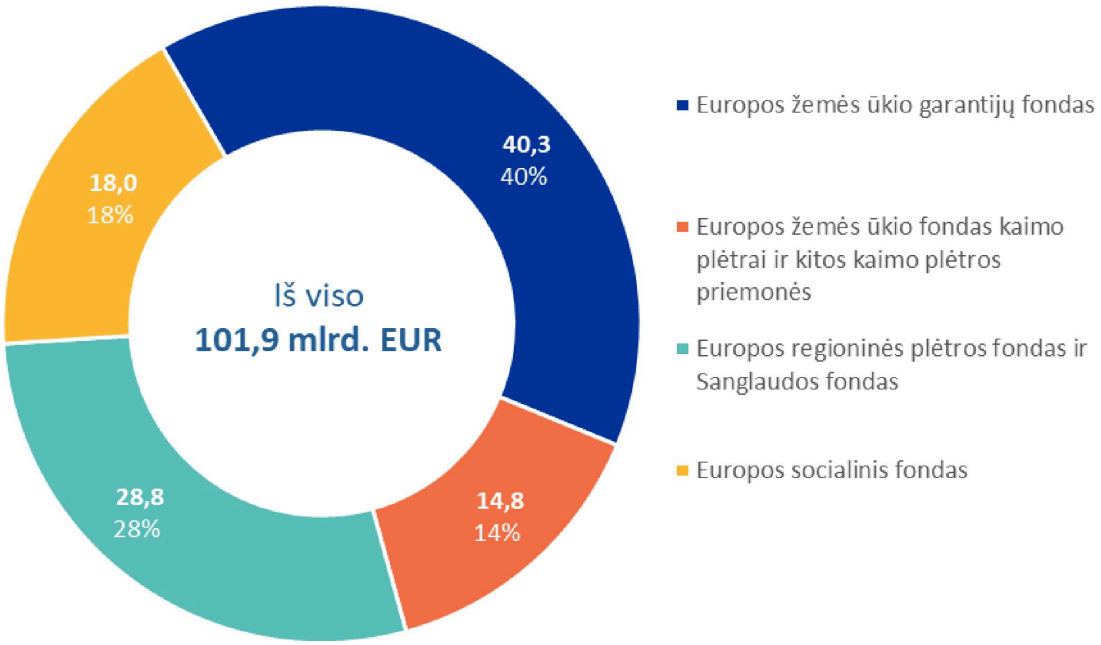

Išlaidų pagal pasidalijamąjį valdymą sumažėjimą daugiausia lemia sumažėjusios išlaidos, susijusios su ERPF ir Sanglaudos fondu (23,6 mlrd. EUR), nes ankstesnės DFP programų įgyvendinimas yra pasiekęs baigiamąjį etapą.

Išlaidos pagal tiesioginį valdymą, kai biudžetą vykdo Komisija, vykdomosios įstaigos ir patikos fondai, padidėjo nuo 61,9 mlrd. EUR 2023 m. iki 99,0 mlrd. EUR 2024 m. 37,1 mlrd. EUR padidėjimą daugiausia lėmė negrąžintina parama, suteikta pagal NGEU EGADP, kuri sudarė 65,8 mlrd. EUR (2023 m. – 36.0 mlrd. EUR), nes valstybės narės naudoja skirtas lėšas ir pasiekia tarpines reikšmes.

Pagal netiesioginį valdymą patiriamos išlaidos biudžetą vykdant ES agentūroms, ES įstaigoms, trečiosioms valstybėms, tarptautinėms organizacijoms ir kitiems subjektams. 2024 m. išlaidos pagal netiesioginį valdymą sudarė 16,6 mlrd. EUR (2023 m. – 15,2 mlrd. EUR). Padidėjimą daugiausia lėmė padidėjusios išlaidos išorės veiksmų srityje.

5.3. **Turtas**

2024 m. gruodžio 31 d. visas turtas sudarė 518,5 mlrd. EUR (2023 m. – 467,7 mlrd. EUR). Padidėjimą daugiausia lėmė tolesnis skolinimas pagal NGEU priemonę ir naujos paskolos Ukrainai, suteiktos pagal Ukrainos priemonę. Reikšmingiausias ES balanso turtas buvo finansinis turtas, išskyrus pinigus ir pinigų ekvivalentus (328,3 mlrd. EUR), išankstinis finansavimas (78,9 mlrd. EUR), gautinos ir susigrąžintinos sumos (31,7 mlrd. EUR) ir pinigai ir pinigų ekvivalentai (63,2 mlrd. EUR). Kitą turtą, kuris siekė 16,3 mlrd. EUR, daugiausia sudarė nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai bei nematerialusis turtas.

Turto struktūra 2024 m. gruodžio 31 d.

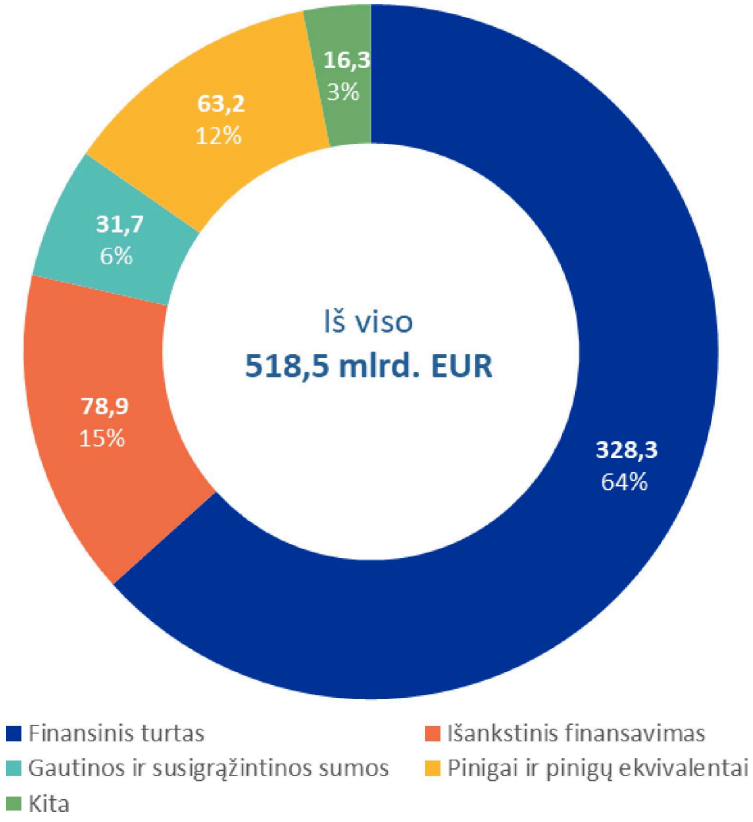

Viso turto padidėjimą (50,7 mlrd. EUR, arba 10,8 %, palyginti su ankstesniais metais) daugiausia lėmė šie veiksniai:

— negrąžintos paskolos padidėjo nuo 246,9 mlrd. EUR 2023 m. iki 283,6 mlrd. EUR 2024 m. 36,7 mlrd. EUR, arba 14,9 %, padidėjimas daugiausia susijęs su papildomų paskolų teikimu valstybėms narėms pagal EGADP ir „REPowerEU“ (29,4 mlrd. EUR) ir naujų paskolų teikimu pagal Ukrainos priemonę ir MFP programas (atitinkamai 13,1 mlrd. EUR ir 1,1 mlrd. EUR); jos buvo kompensuotos 1,4 mlrd. EUR EFSM ir MFP pagalbos grąžinimu ir naujų paskolų Ukrainai nuvertėjimu (5,7 mlrd. EUR);

— visas išankstinis finansavimas sumažėjo nuo 91,7 mlrd. EUR 2023 m. iki 78,9 mlrd. EUR 2024 m. Tai daugiausia susiję su gerokai sumažėjusiu (18 mlrd. EUR) ankstesnio programavimo laikotarpio ERPF, SF ir ESF išankstiniu finansavimu, nes pasiektas laikotarpio baigiamasis etapas ir vykdoma didesnių sumų tarpuskaita. Dėl tarpuskaitos, atliktos kitais metais po to, kai valstybės narės pasiekė tarpines ir siektinas reikšmes, pagal EGADP suteikta negrąžintina finansinė parama papildomai sumažėjo net 3,8 mlrd. EUR;

— pinigai ir pinigų ekvivalentai padidėjo nuo 39,6 mlrd. EUR 2023 m. iki 63,2 mlrd. EUR 2024 m. 23,6 mlrd. EUR, arba 59,6 %, padidėjimą daugiausia lėmė didesnė likvidumo atsarga, susijusi su vieningu finansavimu (2023 m. Europos Centrinio Banko sąskaitoje buvo 12,5 mlrd. EUR, palyginti su 33,9 mlrd. EUR 2024 m. pabaigoje), ir jis susidarė dėl to, kad 2025 m. pradžioje planuojama išmokėti daug lėšų, ir

— gautinos ir susigrąžintinos sumos sumažėjo nuo 35,2 mlrd. EUR iki 31,7 mlrd. EUR. 3,5 mlrd. EUR, arba 9,9 %, sumažėjimą daugiausia lėmė sumažėjusios Jungtinės Karalystės mokėtinos sumos pagal susitarimą dėl išstojimo – žr. toliau.

Jungtinės Karalystės išstojimas iš ES

2020 m. sausio 31 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos. Jos išstojimo sąlygos nustatytos Susitarime dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos – jis taip pat vadinamas Susitarimu dėl išstojimo. Sudarydama šį sandorį JK sutiko įvykdyti visus finansinius įsipareigojimus, jos prisiimtus jai esant ES nare. Susitarimas įsigaliojo 2020 m. sausio 31 d. Pagal Susitarimą dėl išstojimo JK toliau mokės įnašus į ES biudžetą ir naudosis iki 2021 m. patvirtintomis ES programomis ir išlaidomis, lyg būtų valstybė narė. JK taip pat atgaus tam tikras į ES biudžetą įmokėtas nustatyto dydžio sumas arba sumas, kurių įtraukimas į ES biudžetą yra susijęs su jos narystės laikotarpiu. ES du kartus per metus Jungtinei Karalystei teikia mokėtinų sumų ataskaitas, o JK jas moka kas mėnesį. Ataskaitos kasmet atnaujinamos pagal faktinius skaičius.

Dėl šių prievolių pagal Susitarimą dėl išstojimo ES atsiranda įsipareigojimų ir gautinų sumų, kurias reikia apskaičiuoti bei atspindėti ES metinėse ataskaitose. Jos visų pirma susijusios su šiomis sritimis:

— nuosavais ištekliais (136 straipsnis),

— neįvykdytais įsipareigojimais (140 straipsnis),

— už konkurencijos pažeidimus skirtomis baudomis (141 straipsnis),

— Sąjungos įsipareigojimais (142 straipsnis),

— neapibrėžtaisiais finansiniais įsipareigojimais ir finansinėmis priemonėmis (143 ir 144 straipsniai),

— Europos anglių ir plieno bendrijos grynuoju turtu (145 straipsnis),

— ES investicijomis į Europos investicijų fondą (EIF) (146 straipsnis),

— neapibrėžtaisiais įsipareigojimais, susijusiais su teismo bylomis (147 straipsnis).

	140 straipsnis	142 straipsnis	Kita	2024 12 31	2023 12 31
Jungtinės Karalystės mokėtina suma	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Jungtinei Karalystei mokėtina suma	-	–	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Iš viso	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Ilgalaikės	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Trumpalaikės	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Išankstinis finansavimas

2024 m. išankstinio finansavimo suma, išskyrus kitus avansus valstybėms narėms ir įnašus į patikos fondą „Bêkou“ ir patikos fondą Afrikai, sudarė 75,1 mlrd. EUR (2023 m. – 89,4 mlrd. EUR) ir beveik visa ši suma susijusi su Komisijos veikla. 14,3 mlrd. EUR, arba 16,0 %, sumažėjimas yra daugiausia siejamas su tuo, kad išankstinis finansavimas, susijęs su pasidalijamuoju valdymu, sumažėjo nuo 36,6 mlrd. EUR 2023 m. iki 25,0 mlrd. EUR 2024 m., ankstesnės DFP programoms toliau artėjant prie baigiamojo etapo:

Komisijos išankstinis finansavimas pagal valdymo būdus

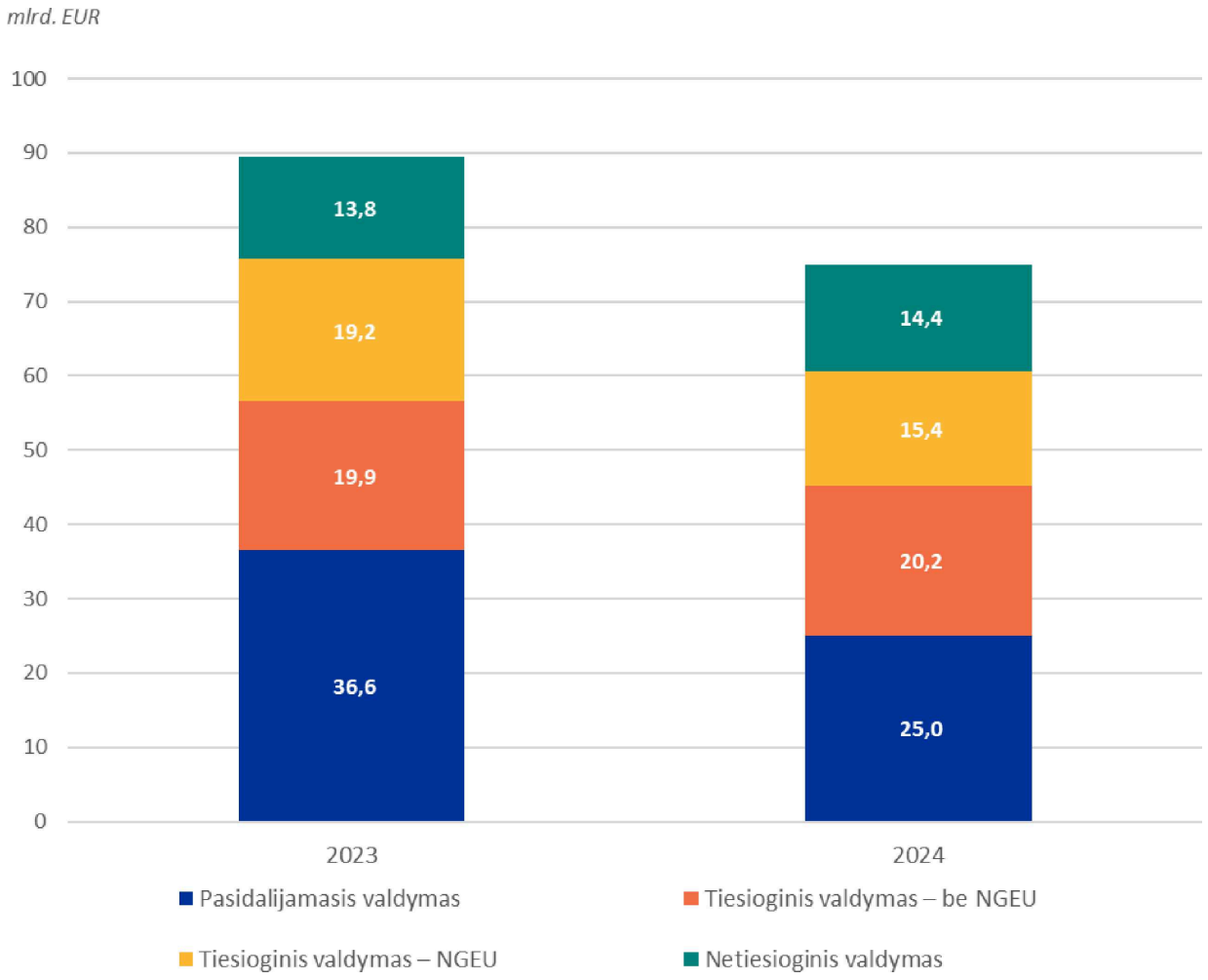

Išankstinio finansavimo, suteikto pagal DFP programas, lygiui didelį poveikį daro atitinkamas DFP ciklas, pavyzdžiui, galima numanyti, kad DFP laikotarpio pradžioje valstybėms narėms pagal sanglaudos politiką bus išmokėti dideli avansai ir šiomis sumomis valstybės narės toliau galės naudotis iki programų užbaigimo. Taip pat išmokamas metinis išankstinis finansavimas, kuris turi būti panaudotas per metus arba susigrąžintas kitais metais, kai užbaigiamas metinis sąskaitų ciklas. Komisija deda visas pastangas, kad užtikrintų deramą išankstinio finansavimo lygį. Turi būti išlaikyta pakankamo projektų finansavimo užtikrinimo ir išlaidų pripažinimo laiku pusiausvyra.

5.4. Įsipareigojimai

2024 m. gruodžio 31 d. visi įsipareigojimai sudarė 827,3 mlrd. EUR (2023 m. – 679,8 mlrd. EUR) – padidėjimą daugiausia lėmė 2024 m. pagal vieningą finansavimo metodą pasiskolintos lėšos. Reikšmingiausi įsipareigojimai buvo NGEU ir finansinei paramai pasiskolintos lėšos (594,0 mlrd. EUR), pensijų įsipareigojimai ir kiti išmokų darbuotojams, mokamų pasibaigus tarnybos laikui, įsipareigojimai (93,1 mlrd. EUR), sukauptos sąnaudos ir būsimojo laikotarpio pajamos (67,1 mlrd. EUR) bei įsipareigojimai trečiosioms šalims (55,4 mlrd. EUR).

Įsipareigojimų struktūra 2024 m. gruodžio 31 d.

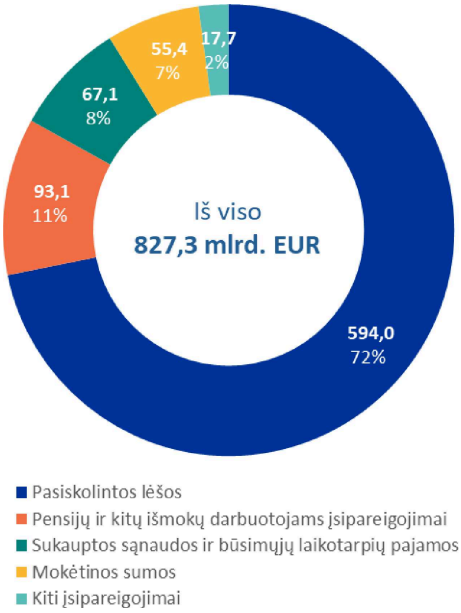

147,5 mlrd. EUR arba 21,7 % padidėjimą, palyginti su ankstesniais metais, daugiausia lėmė šie veiksniai:

— pasiskolintos lėšos padidėjo nuo 450,6 mlrd. EUR 2023 m. iki 594,0 mlrd. EUR 2024 m. 143,4 mlrd. EUR, arba 31,8 %, padidėjimas daugiausia susijęs su naujomis vertybinių popierių emisijomis taikant vieningą finansavimo metodą (NGEU ir Ukrainos priemonė), atėmus gražintas lėšas ir balansinės vertės pokytį (iš 144,9 mlrd. EUR sumos atėmus 1,4 mlrd. EUR ESFM ir MFP grąžintų lėšų);

— sukauptos sąnaudos ir būsimojo laikotarpio pajamos sumažėjo nuo 76,8 mlrd. EUR 2023 m. iki 67,1 mlrd. EUR 2024 m. 9,7 mlrd. EUR, arba 12,6 %, sumažėjimas daugiausia susijęs su ERPF ir SF, ir

— mokėtinos sumos padidėjo nuo 50,5 mlrd. EUR 2023 m. iki 55,4 mlrd. EUR 2024 m. 4,9 mlrd. EUR, arba 9,7 %, padidėjimas visų pirma susijęs su EGADP (4,9 mlrd. EUR padidėjimas).

Visi gauti prašymai kompensuoti išlaidas ir sąskaitos faktūros, balanse pripažinti mokėtinomis sumomis

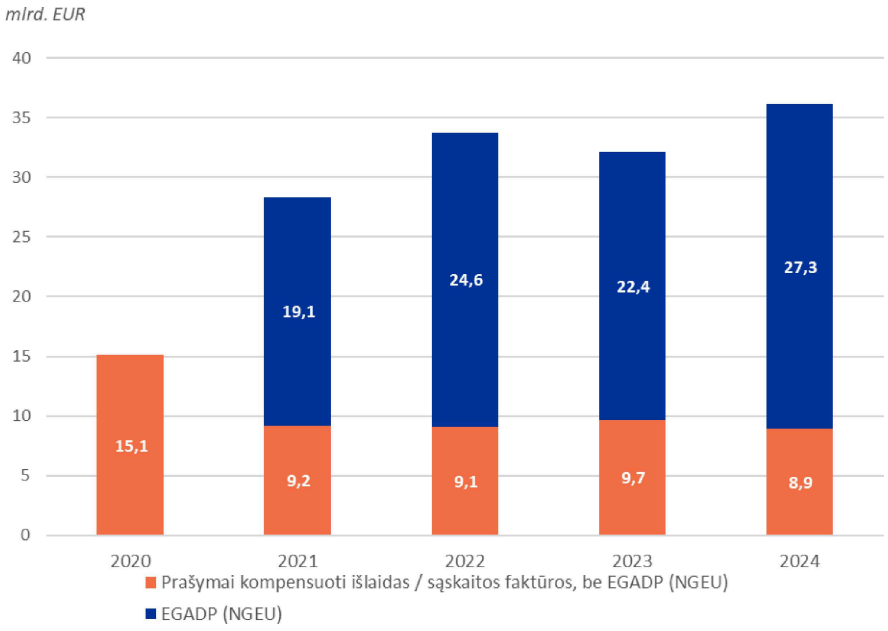

5.5. **Grynasis turtas**

2024 m. gruodžio 31 d. turtą viršijantys įsipareigojimai sudarė 308,8 mlrd. EUR (2023 m. – 212,2 mlrd. EUR). Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad šie turtą viršijantys įsipareigojimai nereiškia, jog ES institucijos ir įstaigos yra patekusios į sunkią finansinę padėtį, greičiau tai rodo, kad tam tikri įsipareigojimai bus finansuojami iš būsimų metinių biudžetų. Pagal kaupiamosios apskaitos taisykles daug išlaidų yra pripažįstamos einamaisiais metais, nors jos gali būti faktiškai apmokėtos kitais metais ir dengiamos iš būsimų biudžetų; su šiuo būsimų laikotarpių finansavimu susijusios pajamos bus apskaitomos tik būsimais laikotarpiais. Išskyrus taikant vieningą finansavimo metodą pasiskolintas lėšas, kurios turi būti grąžintos iki 2054 m., ir išmokų darbuotojams įsipareigojimą, kuris turi būti sumokėtas per kelis dešimtmečius, reikšmingiausios sumos siejamos su EŽŪGF veikla, didžioji jų dalis paprastai sumokama pirmąjį kitų metų ketvirtį.

6. **BIUDŽETO VYKDYMO SUVESTINĖ**

6.1. **Pajamos**

Visa mokėjimų asignavimų suma pradiniame patvirtintame ES biudžete, kurį 2023 m. lapkričio 22 d. pasirašė Europos Parlamento pirmininkas, buvo 142 630 mln. EUR, o suma, finansuotina iš nuosavų išteklių, sudarė 136 499 mln. EUR. Pradinio biudžeto pajamų ir išlaidų sąmatos per biudžetinius metus paprastai tikslinamos taisomaisiais biudžetais. BNP pagrįstų nuosavų išteklių tikslinimu užtikrinama, kad biudžeto pajamos tiksliai sutaptų su biudžeto išlaidomis. Remiantis subalansuotumo principu, biudžeto pajamos ir išlaidos (mokėjimų asignavimai) privalo būti subalansuotos.

2024 m. priimti penki taisomieji biudžetai. Atsižvelgiant į juos, galutinės patvirtintos 2024 m. pajamos siekė 149 744 mln. EUR, o visos iš nuosavų išteklių finansuojamos pajamos – 141 170 mln. EUR. Pagrindinis veiksnys, dėl kurio 2024 m. padidėjo valstybių narių įnašas, buvo padidėję mokėjimų asignavimai.

1 antraštinė dalis. Nuosavi ištekliai

Surinkta tradicinių nuosavų išteklių suma buvo labai artima biudžete numatytoms sumoms.

Galutiniai valstybių narių PVM, BNP ir plastiko kiekiu paremti mokėjimai buvo labai panašūs į galutinio biudžeto įverčius. Prognozuotų sumų ir faktiškai išmokėtų sumų skirtumas aiškinamas biudžeto sudarymo tikslams naudojamo euro kurso ir tuo metu, kai valstybės narės, nesančios euro zonos narėmis, faktiškai atliko mokėjimus, galiojusio kurso skirtumais.

2 antraštinė dalis. Perteklius, likučiai ir patikslinimai

Praėjusių finansinių metų perteklius sudarė 633 mln. EUR. Ši suma buvo įrašyta į 2024 m. biudžetą per taisomąjį biudžetą, o valstybių narių nuosavų išteklių įnašai buvo atitinkamai sumažinti.

Taisyklės dėl PVM ir BNP likučių yra nustatytos Reglamento dėl nuosavų išteklių teikimo (Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 ([10])) 10b straipsnyje. Taisyklės dėl plastikų likučių yra nustatytos Reglamento dėl plastikų teikimo (Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 2021/770 ([11])) 9 straipsnyje.

Pagal šias taisykles apskaičiuojama bendra likučių suma, kad poveikis ES biudžetui būtų lygus nuliui (užskaitos sistema) ir šiai procedūrai biudžeto pakeitimo nereikia. Todėl Komisija tiesiogiai prašo valstybių narių sumokėti grynąsias sumas pagal Reglamento dėl nuosavų išteklių teikimo taisykles.

([10]) 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (Nauja redakcija) (OL L 168, 2014 6 7, p. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/609/oj).

([11]) 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2021/770 dėl neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo, dėl tų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, ir dėl bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių tam tikrų aspektų (OL L 165, 2021 5 11, p. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/770/oj).

3 antraštinė dalis. Administracinės pajamos

Šią antraštinę dalį daugiausia sudaro pajamos iš mokesčių, taikomų darbuotojų darbo užmokesčiui.

4 antraštinė dalis. Finansinės pajamos, delspinigiai ir baudos

Pagrindinė dalis sutampa su baudomis konkurencijos taisyklių įgyvendinimo srityje.

5 antraštinė dalis. Biudžeto garantijos, skolinimosi ir skolinimo operacijos

Pradėjus įgyvendinti NGEU, ši antraštinė dalis gerokai padidėjo. Šios antraštinės dalies NGEU lėšos yra asignuotosios pajamos. 5 antraštinė dalis apima pajamas, susijusias su garantijomis, ir suteiktų paskolų palūkanomis ir grąžinimu. Į šią antraštinę dalį taip pat nukreipiamos lėšos (NGEU negrąžintinai paramai pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir DFP programoms stiprinti) iš asignuotųjų pajamų, kurias valstybės narės gauna pagal Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonę (EURI).

6 antraštinė dalis. Su Sąjungos politika susijusios pajamos, įnašai ir grąžinamosios išmokos

Ši antraštinė dalis daugiausia susijusi su pajamomis iš finansinių pataisų, taikomų struktūriniams ir žemės ūkio fondams (ESI fondams, EŽŪGF ir EŽŪFKP). Ji taip pat apima trečiųjų valstybių dalyvavimą mokslinių tyrimų programose, žemės ūkio fondų sąskaitų patvirtinimą ir kitus įnašus bei grąžinamąsias išmokas pagal ES programas ir (arba) veiklą. Didelę šios sumos dalį sudaro asignuotosios pajamos, dėl kurių papildomi asignavimai įtraukiami į išlaidas.

2024 m. visos biudžeto pajamos sudarė 250 609 mln. EUR

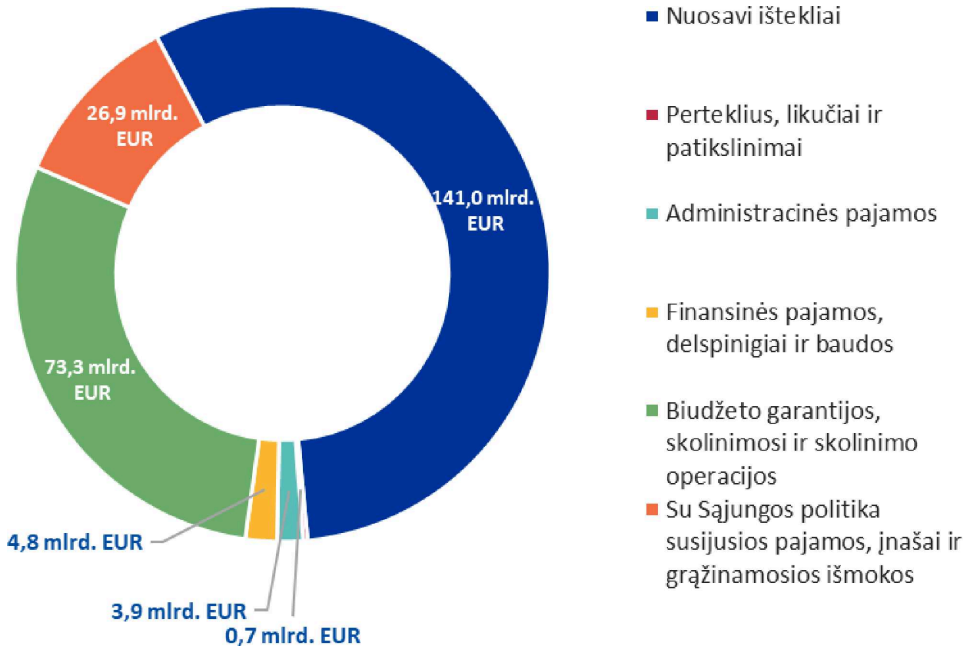

6.2. **Išlaidos**

6.2.1. *Biudžeto vykdymas*

2024 m., kurie yra ketvirtieji 2021–2027 m. DFP metai, galutinį patvirtintą biudžetą sudarė 195,3 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 149,7 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų. Be to, 31,1 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų buvo galima panaudoti kaip asignuotąsias pajamas; iš jų 0,7 mlrd. EUR buvo susiję su NGEU ([12]), o 1,3 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų buvo perkelti iš 2023 m. Su 2024 m. asignuotosiomis pajamomis susiję mokėjimų asignavimai sudarė 122,9 mlrd. EUR; iš jų 79,0 mlrd. EUR buvo susiję su NGEU, o 3,2 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų buvo perkelti iš 2023 m.

Aktyvi biudžeto vykdymo stebėsena ir geras Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendradarbiavimas lėmė visišką biudžeto įvykdymą.

2024 m. panaudoti įsipareigojimų asignavimai iš viso sudarė 213,7 mlrd. EUR:

— 193,1 mlrd. EUR iš galutinio patvirtinto biudžeto;

— 0,9 mlrd. EUR iš asignavimų, perkeltų iš 2023 m. arba vėl leidžiamų naudoti;

— 19,7 mlrd. EUR iš asignavimų, atsirandančių iš asignuotųjų pajamų;

    — iš jų 0,5 mlrd. EUR iš NGEU.

2024 m. panaudoti mokėjimų asignavimai sudarė 247,0 mlrd. EUR:

— 146,1 mlrd. EUR iš galutinio patvirtinto biudžeto;

— 2,7 mlrd. EUR iš asignavimų, perkeltų iš 2023 m. arba vėl leidžiamų naudoti;

— 98,2 mlrd. EUR iš asignavimų, atsirandančių iš asignuotųjų pajamų;

    — iš jų 73,1 mlrd. EUR iš NGEU.

Finansiniame reglamente ir (arba) teisiniuose pagrinduose numatytais atvejais patvirtinto biudžeto asignavimai, kurie nebuvo įgyvendinti 2024 m., buvo perkelti į 2025 m.: 1,4 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 3,8 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų.

Panašiai 11,1 mlrd. EUR asignuotųjų pajamų įsipareigojimų asignavimų ir 24,7 mlrd. EUR asignuotųjų pajamų mokėjimų asignavimų buvo perkelti į 2025 m. pagal Finansinį reglamentą.

Visų 2024 m. įsipareigojimų asignavimų įgyvendinimas pagal 2021–2027 m. DFP išlaidų kategorijas:

([12]) Išsami priemonės „NextGenerationEU“ (NGEU) apžvalga taip pat pateikta 2.2 ir 2.3 skirsniuose.

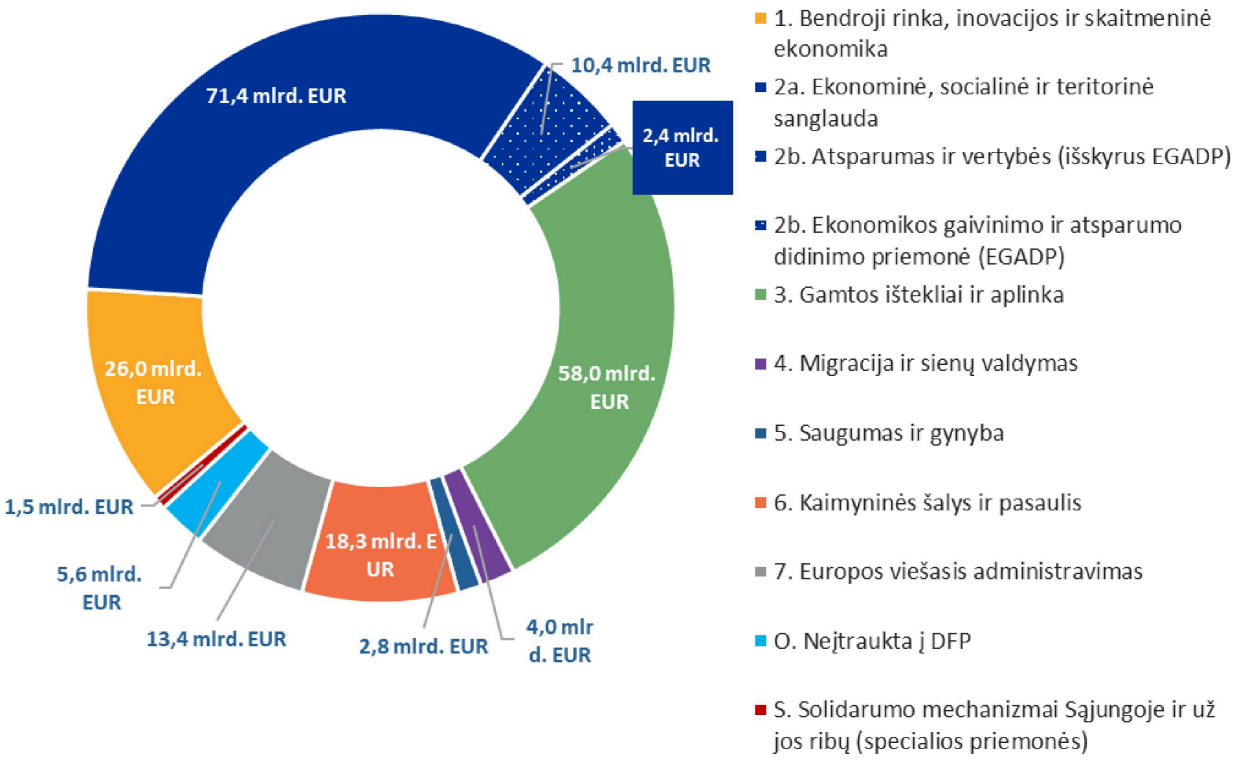

2024 m. visų rūšių asignavimų (biudžeto, perkėlimų iš ankstesnių metų ir asignuotųjų pajamų) panaudojimas siekė 94 % įsipareigojimų ir 90 % mokėjimų atveju. Patvirtinto 2023 m. biudžeto vykdymo lygiai, įskaitant į 2025 m. perkeltus asignavimus (pagal Finansinį reglamentą ir (arba) teisinį pagrindą), pasiekė 99,6 % įsipareigojimų asignavimų atveju ir 100 % mokėjimų asignavimų atveju.

Visi NGEU asignavimai buvo įrašyti 2021 m., t. y. 421,1 mlrd. EUR buvo įtraukta kaip įsipareigojimų asignavimai. 2023 m. buvo paskutiniai metai, kuriais buvo galima prisiimti susijusius teisinius įsipareigojimus.

2024 m. NGEU mokėjimų asignavimai sudarė 76,6 mlrd. EUR ir jų panaudojimo lygis siekė 95,4 %. Likusi 3,5 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų suma buvo perkelta į 2025 m.

6.2.2. *Galutinai panaikinti įsipareigojimų asignavimai*

Vadovaujantis Sąlygų reglamentu, 2022 m. buvo panaikinta bendra 1 044 mln. EUR su Vengrija susijusių įsipareigojimų suma (iš jų 30 mln. EUR pagal NGEU). Iki 2024 m. pabaigos susijusių įsipareigojimų asignavimų nebuvo galima atkurti ir jie buvo galutinai panaikinti.

6.2.3. *Dar neįvykdyti įsipareigojimai*

2024 m. pabaigoje dar neįvykdyti įsipareigojimai (paprastai vadinami RAL (pranc. Reste à Liquider) – skirtos, bet dar neišmokėtos sumos – sudarė 507,4 mlrd. EUR. Palyginti su 2023 m., dar neįvykdyti įsipareigojimai sumažėjo (35,6 mlrd. EUR).

Pagrindinė priežastis, dėl kurios 2024 m. sumažėjo dar neįvykdyti įsipareigojimai, buvo NGEU (negrąžinamos dalies) įgyvendinimas, dėl kurio 2024 m. pabaigoje bendra dar neįvykdytų įsipareigojimų suma sudarė 166,3 mlrd. EUR (33 %). Kadangi NGEU asignavimai skirti iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir išmokėti iki 2026 m. gruodžio 31 d., pagal EURI reglamento 3 straipsnio 4 ir 9 dalis, nuo 2024 m. su NGEU susietų dar neįvykdytų įsipareigojimų nominalaus augimo tendencija pasikeitė.

6.2.4. *Biudžeto rezultatas*

Biudžeto rezultatas (perteklius) padidėjo nuo 0,6 mlrd. EUR 2023 m. iki 1,3 mlrd. EUR 2024 m. 2024 m. biudžeto rezultatui didžiausią įtaką daro per didelis biudžeto pajamų vykdymas pagal 4 antraštinę dalį „Finansinės pajamos, delspinigiai ir baudos“.

7. ES POLITINĖ IR FINANSINĖ SISTEMA, VALDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ

Europos Sąjunga (ES) – sąjunga, kuriai valstybės narės suteikia kompetenciją siekti jų bendrų tikslų. Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė.

7.1. Politinė ir finansinė sistema

ES sutartys

Pagrindiniai tikslais ir principai, kuriais vadovaujasi Sąjunga ir Europos institucijos, yra apibrėžti Sutartyse. Sąjunga ir ES institucijos gali veikti tik neperžengdamos kompetencijos, kuri, siekiant Sutartyse nustatytų tikslų, joms šiose Sutartyse suteikta, ribų ir vadovaudamosi subsidiarumo bei proporcingumo principais ([13]). Kad galėtų siekti savo tikslų ir vykdyti savo politiką, Sąjunga pasirūpina reikiamomis finansinėmis priemonėmis. Komisija yra atsakinga už Sąjungos bendrojo intereso rėmimą, be kita ko, biudžeto vykdymą ir programų valdymą bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir laikantis patikimo finansų valdymo principų.

Sutartyje nustatytų tikslų ES siekia naudodamasi įvairiomis priemonėmis, viena jų – ES biudžetas. Kitos, pavyzdžiui, yra bendra teisės aktų sistema arba bendros politikos strategijos.

Daugiametė finansinė programa ir išlaidų programos

Iš ES biudžeto remiamos politikos sritys įgyvendinamos pagal daugiametę finansinę programą (DFP) ir atitinkamus sektorių teisės aktus, kuriais nustatomos išlaidų programos ir priemonės. Teisės aktais numatomas ES politinių prioritetų finansavimas pakankamai ilgu laikotarpiu, kad būtų veiksmingas ir ES lėšų gavėjams ir bendrą finansavimą teikiančioms nacionalinėms valdžios institucijoms būtų pateikta nuosekli ilgalaikė vizija. Nustatomos didžiausios metinės visų ES išlaidų ir pagrindinių išlaidų kategorijų sumos (viršutinės ribos). Visų išlaidų kategorijų viršutinių ribų suma yra įsipareigojimų asignavimų viršutinė riba. DFP priimama Taryboje vienbalsiai pritarus visoms valstybėms narėms ir gavus Europos Parlamento leidimą. Dabartinė 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa buvo priimta 2020 m. gruodžio 17 d. ([14]). 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą papildo laikinoji ekonomikos gaivinimo priemonė „NextGenerationEU“ (žr. **2** skirsnį).

Metinis biudžetas

Metinį biudžetą rengia Komisija. Europos Parlamentas ir Taryba pritaria (paprastai iki gruodžio mėn. vidurio) kitų metų biudžetui laikydamiesi SESV 314 straipsnyje nustatytos procedūros. Pagal biudžeto subalansuotumo principą visos pajamos turi būti lygios visoms atitinkamų finansinių metų išlaidoms (mokėjimų asignavimams).

Pagrindinis ES biudžeto finansavimo šaltinis yra nuosavų išteklių pajamos, kurias papildo kitos pajamos. Nuosavi ištekliai yra keturių rūšių: tradiciniai nuosavi ištekliai (daugiausia muitai), pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai, neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai (įtraukti 2021 m.) ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP) pagrįsti nuosavi ištekliai. Kitos pajamos, gaunamos iš ES veiklos (pvz., už konkurencijos pažeidimus skirtos baudos), paprastai sudaro mažiau nei 10 % visų pajamų.

([13]) Pagal subsidiarumo principą Sąjunga ima veikti tik tada ir tik tokiu mastu, kai valstybės narės numatomo veiksmo tikslų negali deramai pasiekti, o dėl numatomo veiksmo masto arba poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Pagal proporcingumo principą Sąjungos veiksmų turinys ir forma neviršija to, kas būtina siekiant Sutarties tikslų (žr. Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį).

([14]) 2024 m. vasario 1 d. Europos Vadovų Taryba sutarė dėl 2021–2027 m. DFP viršutinių ribų laikotarpio vidurio peržiūros, Komisijai pateikus pasiūlymus COM(2023) 336.

Valdymo būdai

ES biudžetas vykdomas trimis valdymo būdais (pagal juos nustatoma, kaip pinigai išmokami ir valdomi):

— Pasidalijamasis valdymas. Didelė biudžeto dalis (apie 3/4 biudžeto) Komisijos yra valdoma pagal pasidalijamojo valdymo su valstybėmis narėmis principą, visų pirma struktūrinių fondų ir žemės ūkio srityse.

— Tiesioginis valdymas. Komisija taip pat pati valdo programas ir gali specialių programų įgyvendinimą pavesti vykdomosioms įstaigoms.

— Netiesioginis valdymas. Sprendimai dėl išlaidų taip pat gali būti netiesiogiai valdomi per kitas įstaigas Europos Sąjungoje arba už jos ribų. Finansiniame reglamente ir (arba) susitarimuose dėl įnašo apibrėžiami būtini šių subjektų kontrolės ir ataskaitų teikimo mechanizmai ir Komisijos vykdoma priežiūra, kai biudžeto vykdymo užduotys pavedamos nacionalinėms agentūroms, Europos investicijų banko grupei, trečiosioms šalims, tarptautinėms organizacijoms (pvz., Pasaulio bankui arba Jungtinėms Tautoms) ir kitiems subjektams (pvz., ES decentralizuotoms agentūroms, bendrosioms įmonėms).

Finansinės priemonės ir biudžeto garantijos

Tradicinį metodą, pagal kurį biudžetas įgyvendinamas teikiant dotacijas ir subsidijas, papildo finansinių priemonių išleidimas garantijų, nuosavo kapitalo ir paskolų forma. Be to, ES vykdo skolinimosi ir skolinimo veiklą pagal konkrečias finansinės paramos programas, kad paremtų valstybes nares ir trečiąsias valstybes dvišalių paskolų, finansuojamų iš kapitalo rinkose išleistų skolos vertybinių popierių, pasinaudojant ES biudžeto garantija. 2022 m. gruodžio mėn. Parlamentas ir Taryba nustatė vieningą ES skolinimosi finansavimo metodą, pagal kurį Sąjunga išleis vieno pavadinimo ES obligacijas, o ne atskiras obligacijas pagal pavienes programas.

Finansinis reglamentas

Bendrajam biudžetui taikomas Finansinis reglamentas (FR) ([15]) yra svarbiausias ES finansų reglamentavimo struktūros teisės aktas. Jame išsamiai apibrėžiamos ES biudžeto vykdymui taikomos finansinės taisyklės ir įvairių subjektų, dalyvaujančių užtikrinant, kad pinigai būtų naudojami patikimai ir kad būtų pasiekti nustatyti tikslai, vaidmuo. Į jį taip pat įtrauktos konkrečios nuostatos, taikytinos finansinėms priemonėms, biudžeto garantijoms ir finansinei paramai.

7.2. **Valdymas ir atskaitomybė**

7.2.1. *Institucinė struktūra*

ES institucine struktūra siekiama skatinti jos vertybes, siekti jos tikslų, tarnauti jos, jos piliečių ir valstybių narių interesams, taip pat užtikrinti jos politikos ir veiksmų nuoseklumą, veiksmingumą ir tęstinumą. Organizacinę struktūrą sudaro institucijos, agentūros ir kitos ES autonominės įstaigos. Finansiniame reglamente kartu su taikomomis apskaitos taisyklėmis apibrėžiama, kurie iš šių subjektų įtraukiami į ES konsoliduotąsias ataskaitas (ES konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų **9** pastaboje pateikiamas į jas įtrauktų subjektų sąrašas).

Europos Parlamentas bendrai su Taryba vykdo teisėkūros ir biudžetines funkcijas. Komisija yra politiškai atskaitinga Europos Parlamentui. Taryba taip pat vykdo politikos formavimo ir koordinavimo funkcijas vadovaudamasi Europos Vadovų Tarybos nustatytomis Sąjungos bendrosiomis politinėmis gairėmis ir prioritetais.

Europos Komisija yra vykdomoji Europos Sąjungos institucija. Ji propaguoja Sąjungos bendruosius interesus ir tuo tikslu imtasi atitinkamų iniciatyvų. Ji užtikrina, kad valstybės narės taikytų Sutartis, ir prižiūri, kaip jos taiko Sąjungos teisę, kontroliuojant Europos Sąjungos Teisingumo Teismui. Ji vykdo koordinavimo, vykdomąsias ir valdymo funkcijas, vykdo biudžetą ir valdo programas.

([15]) 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (nauja redakcija) (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Komisija vykdo biudžetą daugiausia bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ([16]). Drauge jos užtikrina, kad asignavimai būtų naudojami vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais. Pasidalijamojo valdymo atvejais reglamentuose valstybėms narėms nustatomi biudžeto vykdymo kontrolės ir audito įpareigojimai ir su tuo susijusios pareigos. Juose taip pat nustatomos kiekvienos ES institucijos pareigos ir išsamios su jų išlaidomis susijusios taisyklės.

7.2.2. *Komisijos valdymo struktūra*

Komisijos valdymo tvarka ir tai, kaip ja užtikrinama, kad Komisija veiktų kaip šiuolaikiška, atskaitinga ir į rezultatus orientuota institucija, aprašyta Komunikate ([17]) dėl Europos Komisijos valdymo.

Komisija vykdo šias funkcijas vadovaujama Komisijos narių kolegijos, kuri nustato prioritetus ir prisiima visą politinę atsakomybę už Komisijos darbą. Kaip kolegija, Komisija veiklą vykdo vadovaudamasi savo pirmininko politinėmis gairėmis – teikiant pirmininko kandidatūrą Europos Parlamentui, jis pateikia politines gaires pristatydamas tikslus, kurių ketina siekti. Pirmininkas priima sprendimą dėl Komisijos vidaus organizacinės struktūros, siekdamas užtikrinti veiklos nuoseklumą, veiksmingumą ir kolegialumą.

Komisijos narių kolegija praktinį biudžeto vykdymą ir finansų valdymą paveda generaliniams direktoriams ir tarnybų vadovams, vadovaujantiems Komisijos administracinei struktūrai. Remiantis šiuo decentralizuotu požiūriu kuriama administravimo kultūra, kuri skatina valstybės tarnautojus prisiimti atsakomybę už veiklą, kurią jie kontroliuoja, ir reikalauja, kad jie užtikrintų veiklos, už kurią jie yra atsakingi, vykdymą.

Organizacinio valdymo taryba, vadovaujama pirmininko ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisijos nariu, atsakingu už biudžetą, žmogiškuosius išteklius ir administravimą, taip pat dalyvaujant pirmininko ir centrinių tarnybų atstovams, teikia koordinavimo, priežiūros, konsultavimo ir strategines gaires.

Vidaus tvarka nustatomas nuoseklus patikimų kontrolės ir valdymo priemonių rinkinys, leidžiantis Komisijos narių kolegijai prisiimti politinę atsakomybę už Komisijos darbą ([18]).

7.2.3. *Komisijos finansų valdymas*

Su finansų valdymu susijusios funkcijos ir pareigos Komisijoje aiškiai apibrėžtos (pvz., Finansiniame reglamente ir vidaus taisyklėse ([19])) ir atitinkamai įgyvendinamos. Kaip deleguotieji leidimus suteikiantys pareigūnai, Komisijos generaliniai direktoriai ir tarnybų vadovai yra atsakingi už patikimą ES išteklių finansinį valdymą, Finansinio reglamento nuostatų laikymąsi, rizikos valdymą ir tinkamos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą.

Leidimus suteikiančių pareigūnų atsakomybė apima visą valdymo procesą, pradedant tuo, ką reikia padaryti, norint pasiekti institucijos nustatytus politikos tikslus, ir baigiant veiklos valdymu, kiek tai susiję su pačia veikla ir patikimu finansų valdymu. Užduotys gali būti toliau perdeleguotos direktoriams, skyrių vadovams ir kitiems asmenims, kurie tokiu būdu tampa perdeleguotaisiais leidimus suteikiančiais pareigūnais. Kiekvienas deleguotasis leidimus suteikiantis pareigūnas gali pasitelkti vieną ar du direktorius, atsakingus už rizikos valdymą ir vidaus kontrolę, prižiūrėti ir stebėti, kaip įgyvendinamos vidaus kontrolės sistemos.

Komisijos centrinės tarnybos teikia rekomendacijas ir patarimus, taip pat skatina geriausią praktiką, be kita ko, veiklą vykdant Organizacinio valdymo tarybai.

([16]) Žr. SESV 317 straipsnį.
([17]) C(2020) 4240, 2020 6 24.
([18]) Todėl Europos Komisijos sąvoka apima ir instituciją – iš Komisijos narių sudarytą kolegiją, – ir jos administraciją, kuriai vadovauja jos padalinių generaliniai direktoriai (ir kitų administracinių struktūrų, tokių kaip tarnybos, biurai ir vykdomosios agentūros, vadovai).
([19]) Nuo 2019 m. vidurio (pagal peržiūrėtą Vidaus taisyklių 12 straipsnį) Europos plėtros fondo (EPF) valdymą bendrai vykdo penki padaliniai (INTPA (DEVCO), ECHO, EAC, EACEA, JRC).

Finansiniame reglamente reikalaujama, kad kiekvienas leidimus suteikiantis pareigūnas parengtų metinę veiklos ataskaitą (MVA), kurioje būtų nurodoma, kas per metus pasiekta, taip pat aprašoma vidaus kontrolė ir finansų valdymas. Metinėje veiklos ataskaitoje patvirtinama, kad ištekliai buvo naudojami laikantis patikimo finansų valdymo principų ir kad taikomos kontrolės procedūros, kuriomis užtikrinamos būtinos garantijos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita ([20]) yra pagrindinė priemonė, **kuria Komisijos narių kolegija prisiima politinę atsakomybę už finansinį ES biudžeto valdymą**.

Komisijos apskaitos pareigūnas centralizuotai atsako už iždo valdymą, susigrąžinimo procedūras, apskaitos taisyklių nustatymą remiantis tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS), apskaitos sistemų tvirtinimą ir Komisijos bei ES konsoliduotųjų metinių ataskaitų rengimą. Be to, apskaitos pareigūnas turi pasirašyti metines ataskaitas, pareikšdamas, kad jose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyta Sąjungos finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai. Metines ataskaitas tvirtina Komisijos narių kolegija. Apskaitos pareigūnas veikia nepriklausomai ir jam tenka didelė atsakomybė, susijusi su finansinių ataskaitų teikimu Komisijoje.

Komisijos vidaus auditorius taip pat atlieka centralizuotą ir nepriklausomą funkciją ir teikia nepriklausomas konsultacijas, nuomones ir rekomendacijas dėl Komisijos, ES agentūrų ir kitų ES autonominių įstaigų vidaus kontrolės sistemų kokybės ir veikimo.

Audito pažangos komitetas užtikrina vidaus auditoriaus nepriklausomumą ir stebi vidaus audito darbo kokybę ir tolesnius veiksmus, kurių Komisija imasi atsižvelgdama į vidaus ir išorės audito rekomendacijas, taip pat į su biudžeto įvykdymo patvirtinimu susijusius Europos Audito Rūmų nustatytus faktus ir rekomendacijas dėl metinių konsoliduotųjų ES finansinių ataskaitų patikimumo. Tai, kad komitetas atlieka patariamąją funkciją, padeda apskritai toliau didinti Komisijos veiksmingumą ir efektyvumą siekiant tikslų ir sudaro geresnes sąlygas kolegijai vykdyti Komisijos valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės praktikos priežiūrą.

7.2.4. *Išorės auditas ir biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra*

Laikantis patikimo finansų valdymo principų, lėšos turi būti valdomos veiksmingai, efektyviai ir ekonomiškai. Veikia visapusišku atsiskaitymu, vidaus auditu ir politine kontrole grindžiama atskaitomybės sistema, reikalinga norint suteikti pagrįstą patikinimą, kad ES lėšos yra sėkmingai ir tinkamai panaudotos.

Tarybai pateikus rekomendaciją, **Europos Parlamentas** sprendžia, ar galutinai pritarti tam, kaip Komisija įvykdė ES biudžetą atitinkamais metais (tai vadinama biudžeto įvykdymo patvirtinimu). Vykdant metinę biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą užtikrinama, kad Komisija būtų politiškai atskaitinga už ES biudžeto vykdymą.

Europos Audito Rūmai kasmet tikrina ataskaitų patikimumą, tai, ar visos pajamos gautos ir visos išlaidos patirtos teisėtai ir tvarkingai, taip pat ar finansų valdymas ir biudžeto sudarymo kokybiniai aspektai, įskaitant veiklos rezultatų aspektą, yra patikimi. Nuo 2021 m., atsižvelgiant į didelę priemonės „NextGenerationEU“ svarbą, Europos Audito Rūmų nuomonę dėl išlaidų pagal tradicinį ES biudžetą teisėtumo ir tvarkingumo papildo atskira nuomonė dėl išlaidų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teisėtumo ir tvarkingumo. Europos Audito Rūmų metinės ataskaitos paskelbimas yra biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros pradžia. Auditoriai taip pat rengia specialiąsias ataskaitas dėl konkrečių išlaidų ar politikos sričių arba tam tikrais biudžeto ar valdymo klausimais.

Biudžeto įvykdymo patvirtinimo sprendimas priimamas taip pat remiantis Komisijos integruotosiomis finansinėmis ir atskaitomybės ataskaitomis, Komisijos narių klausymais Europos Parlamente ir pateiktais atsakymais į Komisijai adresuotus klausimus raštu.

([20]) https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_en.

KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ PASTABA

2024 m. Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos parengtos remiantis informacija, kurią institucijos ir įstaigos pateikė pagal Europos Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo Finansinio reglamento 252 straipsnio 2 dalį. Pareiškiu, kad ataskaitos parengtos pagal šio Finansinio reglamento XIII antraštinę dalį, laikantis apskaitos principų, taisyklių ir metodų, nurodytų finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose.

Iš šių institucijų ir įstaigų apskaitos pareigūnų gavau visą informaciją, kurios patikimumą patvirtino minėtieji pareigūnai ir kuri būtina ataskaitoms, kuriose nurodyti Europos Sąjungos turtas, įsipareigojimai ir biudžeto vykdymas, parengti.

Remdamasi šia informacija ir tokiomis patikromis, kurios, mano manymu, buvo būtinos Europos Komisijos ataskaitoms pasirašyti, patvirtinu, kad esu pagrįstai įsitikinusi, jog ataskaitose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyta Europos Sąjungos finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai.

Beatriz SANZ REDRADO

Komisijos apskaitos pareigūnė

2025 m. birželio 13 d.

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS ([21])

TURINYS

Puslapis

BALANSAS 35

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA 36

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA 37

GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA 38

FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI 39

1. SVARBIAUSI APSKAITOS POLITIKOS PRINCIPAI 39
2. BALANSO PASTABOS 55
3. PELNO IR NUOSTOLIŲ ATASKAITOS PASTABOS 94
4. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS 104
5. BIUDŽETINIAI IR TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI 109
6. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS 114
7. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ TEIKIAMA INFORMACIJA 132
8. ĮVYKIAI PO PASKUTINĖS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO DIENOS 133
9. KONSOLIDAVIMO MASTAS 134

([21]) Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

BALANSAS

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
ILGALAIKIS TURTAS			
Nematerialusis turtas	*2.1*	*1 095*	*976*
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai	*2.2*	*13 713*	*13 399*
Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą	*2.3*	*1 446*	*1 365*
Finansinis turtas	*2.4*	*308 961*	*274 283*
Išankstinis finansavimas	*2.5*	*40 861*	*41 417*
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos	*2.6*	*13 272*	*16 083*
		379 347	**347 524**
TRUMPALAIKIS TURTAS			
Finansinis turtas	*2.4*	*19 377*	*11 088*
Išankstinis finansavimas	*2.5*	*38 058*	*50 257*
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos	*2.6*	*18 465*	*19 116*
Atsargos	*2.7*	*85*	*78*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*2.8*	*63 163*	*39 616*
		139 148	**120 156**
IŠ VISO TURTO		**518 495**	**467 679**
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams	*2.9*	*(93 096)*	*(90 808)*
Atidėjiniai	*2.10*	*(2 280)*	*(2 102)*
Finansiniai įsipareigojimai	*2.11*	*(539 575)*	*(430 771)*
		(634 951)	**(523 682)**
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Atidėjiniai	*2.10*	*(7 536)*	*(1 233)*
Finansiniai įsipareigojimai	*2.11*	*(62 328)*	*(27 613)*
Mokėtinos sumos	*2.12*	*(55 414)*	*(50 516)*
Sukauptos sąnaudos ir būsimojo laikotarpio pajamos	*2.13*	*(67 091)*	*(76 805)*
		(192 368)	**(156 166)**
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ		**(827 319)**	**(679 848)**
GRYNASIS TURTAS		**(308 824)**	**(212 169)**
Rezervai	*2.14*	*986*	*1 052*
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos ([1])	*2.15*	*(309 810)*	*(213 221)*
GRYNASIS TURTAS		**(308 824)**	**(212 169)**

([1]) 2024 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamentas patvirtino biudžetą, kuriame numatyta apmokėti ES trumpalaikius įsipareigojimus iš nuosavų išteklių, kurie kitais metais bus surinkti valstybių narių arba iš jų pareikalauti. Be to, pagal Tarnybos nuostatų (1968 m. vasario 29 d. Reglamentas (EEB, Euratomas, EAPB) Nr. 259/68 (OL L 56, 1968 3 4, p. 1) su pakeitimais) 83 straipsnį valstybės narės bendrai garantuoja pensijų įsipareigojimus.

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

(mln. EUR)

	Pastaba	2024	2023
PAJAMOS			
Pajamos iš neprekybinių operacijų			
BNP pagrįsti ištekliai	*3.1*	*95 037*	*101 287*
Tradiciniai nuosavi ištekliai	*3.2*	*20 587*	*19 840*
PVM pagrįsti ištekliai	*3.3*	*24 547*	*22 526*
Plastiko kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai	*3.4*	*8 227*	*7 225*
Baudos	*3.5*	*4 039*	*1 748*
Susigrąžintos išlaidos	*3.6*	*957*	*803*
Susitarimas dėl JK išstojimo	*3.7*	*–*	*681*
Kita	*3.8*	*10 673*	*8 800*
		164 068	**162 909**
Pajamos iš prekybos operacijų			
Finansinės pajamos	*3.9*	*9 005*	*6 983*
Kita	*3.10*	*2 592*	*1 963*
		11 597	**8 946**
Iš viso pajamų		**175 665**	**171 855**
IŠLAIDOS			
Patirtos valstybių narių	*3.11*		
Europos žemės ūkio garantijų fondas		*(40 267)*	*(40 716)*
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir kitos kaimo plėtros priemonės		*(14 779)*	*(14 605)*
Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas		*(28 833)*	*(52 429)*
Europos socialinis fondas		*(18 037)*	*(17 665)*
Kita		*(3 854)*	*(4 251)*
Patirtos Komisijos, vykdomųjų įstaigų ir patikos fondų	*3.12*	*(98 971)*	*(61 888)*
Patirtos kitų ES agentūrų ir įstaigų	*3.13*	*(4 388)*	*(4 226)*
Patirtos trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų	*3.13*	*(6 639)*	*(6 090)*
Patirtos kitų subjektų	*3.13*	*(5 599)*	*(4 902)*
Darbuotojų ir pensijų išlaidos	*3.14*	*(14 966)*	*(14 023)*
Finansinės išlaidos	*3.15*	*(27 226)*	*(14 355)*
Susitarimas dėl JK išstojimo	*3.7*	*(315)*	*–*
Kitos išlaidos	*3.16*	*(8 999)*	*(8 142)*
Iš viso išlaidų		**(272 873)**	**(243 292)**
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS		**(97 208)**	**(71 437)**

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	2024	2023
Ekonominis metų rezultatas	*(97 208)*	*(71 437)*
Pagrindinė veikla		
Amortizacija	*191*	*181*
Nusidėvėjimas	*1 194*	*1 203*
Investicijų vertės sumažėjimo nuostoliai (atstatymas)	–	–
Paskolų (padidėjimas) / sumažėjimas	*(36 703)*	*(42 522)*
Išankstinio finansavimo (padidėjimas) / sumažėjimas	*12 756*	*8 821*
Iš prekybos gautinų ir neprekybinių susigrąžintinų sumų (padidėjimas) / sumažėjimas	*3 463*	*13 000*
Atsargų (padidėjimas) / sumažėjimas	*(7)*	*3*
Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)	*2 288*	*10 192*
Atidėjinių padidėjimas /(sumažėjimas)	*6 481*	*564*
Finansinių įsipareigojimų (išskyrus pagal vieningą finansavimo metodą) padidėjimas / (sumažėjimas)	*(1 382)*	*(3 516)*
Mokėtinų sumų padidėjimas / (sumažėjimas)	*4 898*	*(4 825)*
Sukauptų sąnaudų ir būsimojo laikotarpio pajamų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(9 714)*	*(9 359)*
Ankstesnių metų biudžeto perteklius, įtrauktas kaip nepiniginės pajamos	*(633)*	*(2 519)*
Išmokų darbuotojams įsipareigojimų (negrynųjų pinigų pokyčio, neįtraukto į finansinės veiklos ataskaitą) pakartotinis vertinimas	*1 159*	*(6 877)*
Kiti nepiniginiai pokyčiai	*27*	*(11)*
Investicinė veikla		
Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių vertės (padidėjimas) / sumažėjimas	*(1 817)*	*(1 938)*
Investicijų, apskaitytų taikant nuosavybės metodą, (padidėjimas) / sumažėjimas	*(80)*	*(52)*
Tikrąja verte vertinamo neišvestinio finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (padidėjimas) / sumažėjimas	*(6 246)*	*(7 329)*
Tikrąja verte vertinamo išvestinio finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (padidėjimas) / sumažėjimas	*(19)*	*(107)*
Finansinė veikla		
Skolinimosi taikant vieningą finansavimo metodą padidėjimas / (sumažėjimas)	*144 900*	*109 600*
GRYNIEJI PINIGŲ SRAUTAI	**23 547**	**(6 928)**
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas / (sumažėjimas)	*23 547*	*(6 928)*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	*39 616*	*46 544*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	*63 163*	*39 616*

GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	Iš valstybių narių pareikalautinos sumos. Sukauptas perteklius / (deficitas)	Kiti rezervai	Grynasis turtas
LIKUTIS 2022 12 31	**(132 637)**	**1 312**	**(131 325)**
Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai	*(6 877)*	–	*(6 877)*
Kita	*249*	*(260)*	*(11)*
2022 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms	*(2 519)*	–	*(2 519)*
Ekonominis metų rezultatas	*(71 437)*	–	*(71 437)*
LIKUTIS 2023 12 31	**(213 221)**	**1 052**	**(212 169)**
Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai	*1 159*	–	*1 159*
Kita	*94*	*(66)*	*27*
2023 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms	*(633)*	–	*(633)*
Ekonominis metų rezultatas	*(97 208)*	–	*(97 208)*
LIKUTIS 2024 12 31	**(309 810)**	**986**	**(308 824)**

FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad šiose lentelėse su JK susijusios sumos dėl DFP iki 2020 m. pabaigos taip pat yra pateiktos kategorijoje „Valstybės narės“. Taip yra todėl, kad, nors 2020 m. vasario 1 d. JK pasitraukė iš Sąjungos, pagal Susitarimą dėl išstojimo šiais laikotarpiais ji tebeturėjo finansinių ryšių su ES, lygiaverčių valstybės narės ryšiams.

1. SVARBIAUSI APSKAITOS POLITIKOS PRINCIPAI

1.1. TEISINIS PAGRINDAS IR APSKAITOS TAISYKLĖS

ES sąskaitos rengiamos pagal 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (nauja redakcija) ([22]), toliau – Finansinis reglamentas (FR).

Pagal Finansinio reglamento 80 straipsnį ES finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamosios apskaitos taisyklėmis, kurios grindžiamos tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS). Siekiant užtikrinti ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų vidaus nuoseklumą, visos institucijos ir ES įstaigos, kurių atskaitomybė konsoliduojama, taiko šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

Naujų ir iš dalies pakeistų Europos Sąjungos apskaitos taisyklių taikymas

Peržiūrėtos ES apskaitos taisyklės, kurios taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2024 m. sausio 1 d. arba vėliau

Nėra priimtų naujų Europos Sąjungos apskaitos taisyklių, kurios būtų taikomos metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2024 m. sausio 1 d. arba vėliau.

Naujos priimtos, bet 2024 m. gruodžio 31 d. dar neįsigaliojusios ES apskaitos taisyklės

Nėra naujų priimtų ir 2024 m. gruodžio 31 d. dar neįsigaliojusių ES apskaitos taisyklių.

1.2. APSKAITOS PRINCIPAI

Finansinių ataskaitų tikslas – pateikti plačiam naudotojų ratui naudingos informacijos apie subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus. ES, kaip viešojo sektoriaus subjekto, konkretesni tikslai – teikti informaciją, naudingą priimant sprendimus, ir parodyti subjekto atskaitomybę už jam pavestus išteklius. Šis dokumentas parengtas atsižvelgiant į šiuos tikslus.

Bendri aspektai (arba apskaitos principai), kurių reikia laikytis rengiant finansines ataskaitas, išdėstyti ES apskaitos taisyklėje Nr. 1 „Finansinės ataskaitos“ ir yra tokie patys, kaip ir aprašytieji TVSAS 1, t. y. teisingo pateikimo, kaupiamojo principo, veiklos tęstinumo, pateikimo nuoseklumo, reikšmingumo, sumavimo, atskaitymo ir lyginamosios informacijos.

Finansinės atskaitomybės kokybinės savybės yra svarbumas, sąžiningas pateikimas (patikimumas), suprantamumas, savalaikiškumas, palyginamumas ir patikrinamumas.

1.3. KONSOLIDAVIMAS

Konsolidavimo mastas

ES konsoliduotosios finansinės ataskaitos apima visus svarbius kontroliuojamus subjektus, jungtinę veiklą ir asocijuotuosius ūkio subjektus. Išsamus subjektų, kurių atskaitomybę reikia konsoliduoti, sąrašas (dabar jame yra 54 kontroliuojami subjektai ir 1 asocijuotasis subjektas – palyginti su 2023 m., padėtis nepasikeitė) pateiktas **9** pastaboje. Tarp kontroliuojamų subjektų yra ES institucijų (įskaitant Komisiją, bet ne Europos Centrinį Banką) ir ES agentūrų (išskyrus veikiančias bendros užsienio ir saugumo politikos srityje). Likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (toliau – likviduojama EAPB) taip pat laikoma kontroliuojamu subjektu. Vienintelis ES asocijuotasis ūkio subjektas yra Europos investicijų fondas (EIF).

([22]) OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

Subjektai, kurių atskaitomybę reikia konsoliduoti, tačiau kurie nėra reikšmingi ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų mastu, neturi būti konsoliduojami arba apskaitomi taikant nuosavybės metodą, jei taip būtų sugaišta per daug laiko arba ES patirtų per didelių išlaidų. Tokie subjektai vadinami nereikšmingais subjektais ir yra atskirai išvardyti **9** pastaboje. 2024 m. 11 subjektų klasifikuoti kaip nereikšmingi subjektai (2023 m. – 10 subjektai).

Kontroliuojami subjektai

Siekiant nustatyti konsolidavimo mastą, taikoma kontrolės sąvoka. Kontroliuojami subjektai yra subjektai, iš kurių ES dėl savo dalyvavimo gauna įvairios naudos, arba gali jos gauti, ir naudodamasi savo galia valdyti kitą subjektą gali paveikti tos naudos pobūdį ir dydį. Šia galia turi būti galima pasinaudoti iš karto ir ji turi būti susijusi su atitinkama subjekto veikla. Kontroliuojamų subjektų atskaitomybė yra visiškai konsoliduota. Konsolidavimas pradedamas pirmąją kontrolės dieną ir baigiamas, kai tokia kontrolė baigiasi.

Dažniausiai ES taikomi šie kontrolės kriterijai: subjekto sukūrimas remiantis steigimo sutartimis arba antrinės teisės aktais, subjekto finansavimas iš ES biudžeto, balsavimo teisių valdymo organuose turėjimas, Europos Audito Rūmų atliekamas auditas ir Europos Parlamento teikiamas biudžeto įvykdymo patvirtinimas. Siekiant pradėti kontrolę, kiekvieno subjekto lygmeniu įvertinama, ar užtenka vieno pirmiau nurodyto kriterijaus, ar jų visų.

Visos reikšmingos ES kontroliuojamų subjektų tarpusavio operacijos ir likučiai yra eliminuoti, o tokių operacijų nerealizuotas pelnas ir nuostoliai nėra reikšmingi, todėl neeliminuoti.

Jungtinė veikla

Jungtinė veikla – tai susitarimas, kurį bendrai kontroliuoja ES ir viena arba daugiau šalių. Bendra kontrolė – įpareigojančia sutartimi įteisintas veiklos kontrolės pasidalijimas, galimas tik tada, kai sprendimams dėl svarbios veiklos priimti būtinas vieningas šalių, kurios dalijasi kontrole, sutarimas. Bendri susitarimai gali būti bendrosios įmonės arba bendra veikla. Bendroji įmonė – tai jungtinė veikla, kuri struktūriškai vykdoma per atskirą priemonę, o veiklą bendrai kontroliuojančios šalys turi teisių į tos veiklos grynąjį turtą. Dalyvavimas bendrųjų įmonių kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą (žr. **1.5.4** pastabą). Bendra veikla – tai jungtinė veikla, kai veiklą bendrai kontroliuojančios šalys turi teisių į tos veiklos turtą ir prievolių vykdyti su ta veikla susijusius įsipareigojimus. Dalyvavimas bendroje veikloje apskaitomas ES finansinėse ataskaitose pripažįstant jo turtą ir įsipareigojimus, pajamas ir išlaidas, taip pat jam priklausančią turto, įsipareigojimų, pajamų ir išlaidų dalį.

Asocijuotieji ūkio subjektai

Asocijuotieji ūkio subjektai – tai subjektai, kuriems ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi reikšmingos įtakos, bet jų išimtinai ar bendrai nekontroliuoja. Jeigu ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi 20 % ar daugiau balsavimo teisių, laikoma, kad turima reikšmingos įtakos. Dalyvavimas asocijuotųjų ūkio subjektų kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą (žr. **1.5.4** pastabą).

Nekonsoliduoti subjektai, kurių lėšas valdo Komisija

ES darbuotojų bendrosios sveikatos draudimo sistemos fondus, Europos plėtros fondą ir Dalyvių garantijų fondą jų vardu valdo Komisija. Tačiau, kadangi šie subjektai nėra ES kontroliuojami, jų ataskaitos nekonsoliduojamos su jos finansinėmis ataskaitomis.

1.4. **ATASKAITŲ RENGIMO PAGRINDAS**

Finansinės ataskaitos teikiamos kasmet pagal Finansinio reglamento 249 straipsnį. Finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.

1.4.1. *Valiuta ir perskaičiavimo pagrindas*

Funkcinė ir ataskaitose nurodoma valiuta

Jei nenurodyta kitaip, finansinių ataskaitų duomenys nurodomi milijonais eurų, nes ES funkcinė valiuta yra euras.

Operacijos ir likučiai

Operacijos užsienio valiuta yra perskaičiuojamos eurais, taikant operacijų dieną galiojančius valiutos kursus. Į finansinės veiklos ataskaitą įtraukiamas valiutos keitimo pelnas ir nuostoliai, patirti vykdant sandorius užsienio valiuta ir perskaičiuojant užsienio valiuta išreikštą piniginį turtą ir įsipareigojimus, taikant metų pabaigoje galiojantį valiutos keitimo kursą.

Nekilnojamajam turtui, įrangai ir įrenginiams bei nematerialiajam turtui, kurie išlaiko savo vertę eurais tokiu kursu, kuris galiojo jų įsigijimo dieną, taikomi skirtingi perskaičiavimo metodai.

Piniginio turto ir įsipareigojimų užsienio valiuta likučiai metų pabaigoje perskaičiuojami į eurus taikant gruodžio 31 d. Europos Centrinio Banko (ECB) valiutų kursus:

Euro kursas

Valiuta	2024 12 31	2023 12 31	Valiuta	2024 12 31	2023 12 31
BGN	**1,9558**	*1,9558*	**RON**	**4,9743**	*4,9756*
CZK	**25,1850**	*24,7240*	**SEK**	**11,459**	*11,096*
DKK	**7,4578**	*7,4529*	**CHF**	**0,9412**	*0,9260*
CHF	**0,8292**	*0,8691*	**JPY**	**163,06**	*156,3300*
HUF	**411,3500**	*382,8*	**USD**	**1,0389**	*1,105*
PLN	**4,275**	*4,3395*			

1.4.2. *Įverčių naudojimas*

Pagal TVSAS ir bendruosius apskaitos principus finansinėse ataskaitose nurodomos sumos būtinai turi būti pagrįstos įverčiais ir vadovybės prielaidomis, pagrįstais patikimiausia turima informacija. Reikšmingi įverčiai turi apimti bent jau šiuos elementus: išmokų darbuotojams įsipareigojimų sumas, su gautinomis sumomis susijusią finansinę riziką ir finansinių priemonių aiškinamuosiuose raštuose nurodomas sumas, amortizuota savikaina vertinamo finansinio turto ir finansinių garantijų sutarčių įsipareigojimų atidėjinius, sukauptas pajamas ir sąnaudas, atidėjinius, nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių vertės sumažėjimo laipsnį, atsargų grynąją galimo realizavimo vertę, neapibrėžtąjį turtą ir įsipareigojimus. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo šių įverčių. Įverčių pokyčiai atsispindi tuo laikotarpiu, kai apie juos sužinoma, jeigu pokytis turi įtakos tik tam laikotarpiui, arba tuo laikotarpiu ir būsimais laikotarpiais, jeigu pokytis turi įtakos abiem laikotarpiams.

1.5. **BALANSAS**

1.5.1. *Nematerialusis turtas*

Nematerialusis turtas – identifikuojamas nepiniginis turtas, neturintis fizinio pavidalo. Turtas yra identifikuojamas, jeigu jis gali būti išskirtas (t. y. jis gali būti atskirtas arba atidalintas nuo subjekto, pvz., parduodant, perduodant, licencijuojant, nuomojant arba atiduodant mainais – tiek atskirai, tiek kartu su susijusia sutartimi, identifikuojamu turtu arba įsipareigojimu, nepaisant to, ar subjektas ketina tai daryti), arba jis atsiranda dėl privalomų susitarimų (įskaitant sutartines arba kitas juridines teises), neatsižvelgiant į tai, ar tas teises galima perleisti arba atskirti nuo subjekto ar nuo kitų teisių ir įsipareigojimų.

Įsigytas nematerialusis turtas nurodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptus amortizacijos ir vertės sumažėjimo nuostolius. Viduje kuriamas nematerialusis turtas kapitalizuojamas, kai jis atitinka susijusius ES apskaitos taisyklių kriterijus, o išlaidos yra susijusios tik su turto kūrimo etapu. Kapitalizuojamos sąnaudos apima visas tiesiogiai priskiriamas sąnaudas, kurių reikia turtui sukurti, pagaminti ir paruošti naudoti vadovybės numatytu būdu. Su mokslinių tyrimų veikla susijusios išlaidos, nekapitalizuojamos technologinės plėtros išlaidos ir priežiūros išlaidos pripažįstamos išlaidomis, kai patiriamos.

Turtas amortizuojamas tiesiniu metodu per nustatytą jo naudingo tarnavimo laikotarpį – 3–11 metų. Nustatyta nematerialiojo turto naudingo tarnavimo trukmė priklauso nuo jo konkretaus naudingo tarnavimo laikotarpio arba sutartimi nustatyto teisinio laikotarpio.

1.5.2. *Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai*

Visas nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai parodomi įsigijimo savikaina, atėmus sukauptus nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo nuostolius. Į savikainą įtraukiamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su turto įsigijimu, statyba ar perdavimu.

Paskesnės sąnaudos pridedamos prie turto balansinės vertės arba prireikus pripažįstamos atskiru turtu tik tais atvejais, kai yra tikėtina, kad ES ateityje gaus su tuo turtu susijusios ekonominės naudos arba naudojimo galimybių ir kad galima patikimai įvertinti tokio turto savikainą. Remonto ir priežiūros sąnaudos parodomos finansinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, finansinės veiklos ataskaitoje.

Žemės nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes laikoma, kad jos naudojimo trukmė neribota. Statomo turto nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes šiuo turtu dar negalima naudotis. Siekiant nustatyti kito turto likutinę vertę, jo nusidėvėjimas skaičiuojamas pagal tiesinį metodą, padalinant jo savikainą, atėmus likutinę vertę, to turto nustatytai naudojimo trukmei tokiu būdu:

Turto rūšis	Tiesinio nusidėvėjimo norma
Pastatai	*4–10 %*
Kosminės erdvės priemonės	*8–25 %*
Įranga ir įrenginiai	*10–25 %*
Baldai ir transporto priemonės	*10–25 %*
Kompiuterinė aparatinė įranga	*25–33 %*
Kita	*10–33 %*

Perleidimo pelnas arba nuostoliai apskaičiuojami lyginant pajamas, atėmus pardavimo išlaidas, su perleisto turto balansine verte ir įtraukiami į finansinės veiklos ataskaitą.

Nuoma

Nuoma – sutartis, pagal kurią nuomotojas už vieną įmoką ar keletą įmokų suteikia nuomininkui teisę sutartą laikotarpį naudotis turtu. Nuoma skirstoma į finansinę nuomą arba veiklos nuomą.

Finansinė nuoma – nuoma, kai iš esmės visa su nuosavybe susijusi rizika ir nauda perduodamos nuomininkui. Kai nuomininkas sudaro finansinės nuomos sutartį, pagal finansinės nuomos sutartį įsigytas turtas pripažįstamas turtu, o susiję nuomos įsipareigojimai pripažįstami įsipareigojimais nuo nuomos laikotarpio pradžios. Turtas ir įsipareigojimai pripažįstami sumomis, lygiomis nuomojamo turto tikrajai vertei arba, jei ji mažesnė, dabartinei minimalių įmokų pagal nuomos sutartį vertei. Jos abi nustatomos nuomos pradžioje. Visu nuomos laikotarpiu turto, nuomojamo finansinės nuomos būdu, nusidėvėjimas skaičiuojamas per turto naudojimo trukmę arba per nuomos laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų trumpesnis. Minimalias nuomos įmokas sudaro finansinis mokestis (palūkanų elementas) ir neįvykdyto įsipareigojimo sumažėjimas (kapitalo elementas). Finansinis mokestis paskirstomas kiekvienam laikotarpiui per visą nuomos laikotarpį, kad būtų galima nustatyti pastovią periodinę palūkanų normą, taikomą įsipareigojimo likučiui, kuris atitinkamai parodomas kaip trumpalaikis / ilgalaikis. Neapibrėžtųjų nuomos mokesčių atsiradimo laikotarpį jie laikomi išlaidomis.

Veiklos nuoma – nuoma, išskyrus finansinę nuomą, t. y. nuoma, kai nuomotojas išlaiko iš esmės visą su turto nuosavybe siejamą riziką ir naudą. Kai nuomininkas sudaro veiklos nuomos sutartį, veiklos nuomos mokesčiai finansinės veiklos ataskaitoje pripažįstami sąnaudomis pagal tiesinį metodą atsižvelgiant į nuomos trukmę; nei nuomojamas turtas, nei nuomos įsipareigojimas į balansą neįtraukiami.

1.5.3. *Nefinansinio turto vertės sumažėjimas*

Vertės sumažėjimas – turto būsimos ekonominės naudos arba naudojimo galimybės sumažėjimas, viršijantis sistemingą turto būsimos ekonominės naudos arba naudojimo galimybės sumažėjimo dėl amortizacijos arba nusidėvėjimo pripažinimą (jei taikoma). Turtas, kurio naudojimo trukmė yra neribota, nėra amortizuojamas ar nudėvimas ir kasmet tikrinama, ar jo vertė nesumažėjo. Tikrinama, ar nesumažėjo amortizuojamo arba nudėvimo turto vertė, kai finansinių ataskaitų datą esama požymių, kad turto vertė gali būti sumažėjusi. Vertės sumažėjimo nuostoliai pripažįstami kaip suma, kuria turto balansinė vertė viršija jo atsiperkamąją (padengimo) vertę. Atsiperkamoji (padengimo) vertė yra lygi turto tikrajai vertei, atėmus pardavimo išlaidas, arba naudojimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų didesnė.

Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių likutinės vertės ir naudojimo trukmė peržiūrimos ir prireikus koreguojamos bent kartą per metus. Jeigu ankstesniaisiais metais nurodytos vertės sumažėjimo priežastys nebeaktualios, vertės sumažėjimo nuostoliai atitinkamai panaikinami.

1.5.4. *Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą*

Dalyvavimas asocijuotųjų ūkio subjektų ir bendrųjų įmonių kapitale

Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą, iš pradžių pripažįstamos savikaina, t. y. pradine balansine verte, vėliau padidinta arba sumažinta, kad būtų pripažintos tolesnės išmokos, ES tenkanti subjekto, į kurį investuojama, pertekliaus arba deficito dalis, bet koks vertės sumažėjimas ir dividendai. Pradinė savikaina ir visi pokyčiai atitinka investicijos balansinę vertę finansinėse ataskaitose paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. ES tenkanti subjekto, į kurį investuojama, pertekliaus arba deficito dalis pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje, o subjekto, į kurį investuojama, nuosavybės pokyčių dalis pripažįstama grynojo turto rezervuose. Paskirstytas investicijų pelnas sumažina turto balansinę vertę.

Jeigu ES tenkanti investicijų, apskaitomų taikant nuosavybės metodą, deficito dalis yra lygi ES tenkančiai investicijų daliai arba ją viršija, ES daugiau savo tolesnių nuostolių dalies nebepripažįsta (nepripažinti nuostoliai). Po to, kai ES dalis sumažinta iki nulio, papildomi nuostoliai pateikiami ir įsipareigojimas pripažįstamas tik tiek, kiek ES turi teisinių ar konstruktyvių įsipareigojimų ar atliko mokėjimų subjekto vardu.

Jei esama vertės sumažėjimo požymių, vertę reikia sumažinti iki mažesnės atsiperkamosios vertės. Atsiperkamoji vertė nustatoma, kaip aprašyta **1.5.3** pastaboje. Jeigu vėliau vertės sumažėjimo priežastys tampa nebeaktualios, vertės sumažėjimo nuostoliai pakeičiami balansine verte, kuri būtų buvusi nustatyta, jeigu nebūtų buvę pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai.

Tais atvejais, kai ES turi 20 % arba daugiau investicinio kapitalo fondo, ji nesiekia turėti reikšmingos įtakos. Todėl tokie fondai vertinami kaip finansinės priemonės, priskiriamos prie tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito.

Asocijuotieji ūkio subjektai ir bendrosios įmonės, klasifikuoti kaip nereikšmingi subjektai (žr. **1.3** pastabą), nėra apskaitomi pagal nuosavybės metodą. ES įnašai tiems subjektams yra apskaitomi kaip to laikotarpio išlaidos.

1.5.5. *Finansinis turtas*

Klasifikavimas pirminio pripažinimo metu

Klasifikavimas priklauso nuo dviejų kriterijų:

— Finansinio turto valdymo modelio. Tam reikia įvertinti, kaip ES valdo finansinį turtą, kad generuotų pinigų srautus ir pasiektų savo tikslus, ir kaip ji vertina finansinio turto veiklos rezultatus.

— Turto sutartyje numatytų pinigų srautų charakteristikų. Tam reikia įvertinti, ar sutartyje numatyti pinigų srautai yra tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai. Palūkanos – tai atlygis už pinigų laiko vertę, kredito riziką ir kitą pagrindinę skolinimo riziką bei išlaidas.

Įvertinus pagal šiuos kriterijus, finansinį turtą galima suskirstyti į tris kategorijas: amortizuota savikaina vertinamą finansinį turtą, tikrąja verte vertinamą finansinį turtą kaip grynąjį turtą / nuosavą kapitalą arba tikrąja verte vertinamą finansinį turtą kaip perteklių arba deficitą.

Finansinis turtas, kurio sutartyje numatytus pinigų srautus sudaro tik pagrindinė suma ir palūkanos, klasifikuojamas atsižvelgiant į subjekto valdymo modelį. Jeigu pagal valdymo modelį finansinis turtas laikomas siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus, finansinis turtas klasifikuojamas kaip vertinamas amortizuota savikaina. Jeigu pagal valdymo modelį finansinis turtas laikomas tiek siekiant surinkti sutartyje nustatytus pinigų srautus, tiek parduoti finansinį turtą, jis klasifikuojamas kaip tikrąja verte vertinamas turtas kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas. Jeigu valdymo modelis skiriasi nuo šių dviejų modelių (pvz., finansinis turtas yra skirtas parduoti arba laikomas portfelyje, kuris valdomas ir vertinamas tikrąja verte), finansinis turtas klasifikuojamas kaip tikrąja verte vertinamas turtas kaip perteklius arba deficitas.

Finansinis turtas, kurio sutartiniai pinigų srautai nėra vien tik pagrindinė suma ir palūkanos, bet yra susijęs su kitokia rizika ir kintamumu, nei tie, kurie būdingi pagrindiniam skolinimo susitarimui (pvz., akcijų kainų pokyčiai), nepriklausomai nuo valdymo modelio klasifikuojamas kaip tikrąja verte vertinamas turtas kaip perteklius arba deficitas.

Pirminio pripažinimo metu ES finansinį turtą klasifikuoja taip:

(a) *Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas*

ES šiai kategorijai priskiria:

— pinigus ir pinigų ekvivalentus;

— paskolas (įskaitant terminuotuosius indėlius, kurių pradinis terminas ilgesnis nei trys mėnesiai),

— iš prekybos gautinas sumas, išskyrus finansinių garantijų sutarčių gautinas sumas, kurios klasifikuojamos kaip tikrąja verte vertinamas turtas kaip perteklius arba deficitas.

Šis neišvestinis finansinis turtas atitinka dvi sąlygas: pagal ES valdymo modelį jis turi būti laikomas siekiant gauti sutartyje numatytus pinigų srautus. Be to, nustatytomis dienomis generuojami sutartyje numatyti pinigų srautai, kuriuos sudaro tik pagrindinė suma ir palūkanos už negrąžintą pagrindinės sumos dalį.

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas įtraukiamas į trumpalaikį turtą, išskyrus turtą, kurio terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos.

(b) *Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas*

Šis neišvestinis finansinis turtas turi sutartinius pinigų srautus, kuriuos sudaro tik pagrindinė suma ir palūkanos už negrąžintą pagrindinę sumą. Be to, pagal valdymo modelį finansinis turtas laikomas tiek siekiant surinkti sutartinius pinigų srautus, tiek parduoti finansinį turtą.

Šios kategorijos turtas yra priskiriamas trumpalaikiam turtui, jeigu jį tikimasi realizuoti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

Šio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ES tokio turto neturi.

(c) *Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas*

ES toliau nurodytą finansinį turtą priskiria tikrąja verte vertinamam finansiniam turtui kaip pertekliui arba deficitui, nes sutartiniai pinigų srautai nėra tik pagrindinė suma ir palūkanos už pagrindinę sumą:

— išvestines finansines priemones,

— investicijas į nuosavą kapitalą ir investicijas į pinigų rinkos fondus arba bendrų portfelių fondus,

— kitų rūšių investicijas į nuosavą kapitalą (pvz., rizikos kapitalo operacijas).

Be to, ES turimus skolos vertybinius popierius priskiria tikrąja verte vertinamam finansiniam turtui kaip pertekliui arba deficitui, nes skolos vertybinių popierių portfeliai valdomi ir vertinami pagal portfelio tikrąją vertę (pvz., bendras atidėjinių fondas pagal Finansinio reglamento 215 straipsnį).

Šios kategorijos turtas yra priskiriamas trumpalaikiam turtui, jeigu jį tikimasi realizuoti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip grynojo turto / nuosavo kapitalo ir pertekliaus arba deficito pirkimas pripažįstamas prekybos dieną, t. y. tą dieną, kai ES įsipareigoja pirkti turtą. Pinigų ekvivalentai ir paskolos pripažįstami tada, kai pinigai deponuojami finansų įstaigoje arba avansu pervedami skolininkams.

Finansinis turtas iš pradžių vertinamas tikrąja verte. Sandorių, susijusių su visu finansiniu turtu, kuris neapskaitomas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, išlaidos pridedamos prie tikrosios vertės pirminio pripažinimo metu. Sandorių, susijusių su finansiniu turtu, kuris apskaitomas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, išlaidos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinio turto tikroji vertė pirminio pripažinimo metu paprastai yra sandorio kaina, išskyrus atvejus, kai sandoris sudaromas ne rinkos sąlygomis, t. y. be atlygio arba už nominalų atlygį viešosios politikos tikslais. Tokiu atveju finansinės priemonės tikrosios vertės ir sandorio kainos skirtumas yra ne prekybos operacijų komponentas, kuris finansinės veiklos rezultatų ataskaitoje pripažįstamas sąnaudomis. Šiuo atveju finansinio turto tikroji vertė nustatoma pagal dabartinius tiesiogiai lygiavertės priemonės rinkos sandorius. Jei nėra aktyviosios rinkos, tikroji vertė nustatoma pagal vertinimo metodą, kuriam naudojami turimi duomenys iš stebimų rinkų.

Kai suteikiama ilgalaikė paskola, kuriai neskaičiuojamos palūkanos arba palūkanos yra mažesnės nei rinkos, jos tikroji vertė gali būti vertinama kaip visų būsimų piniginių įplaukų, diskontuotų vyraujančia rinkos palūkanų norma, taikoma panašiai priemonei su panašiu kredito reitingu, dabartinė vertė.

Paskolos, suteiktos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, ir paskolos finansinei paramai iš pradžių vertinamos nominaliąja verte, o sandorio kaina laikoma tikrąja paskolos verte. Taip yra todėl, kad:

— ES skolinimo rinkos sąlygos yra labai specifinės ir skiriasi nuo kapitalo rinkų sąlygų, kuriomis leidžiami komerciniai arba valdžios sektoriaus skolos vertybiniai popieriai. Kadangi skolintojai šiose rinkose gali rinktis alternatyvias investicijas, ši pasirinkimo galimybė atsispindi rinkos kainoje. Tačiau ES neturi alternatyvių investicijų galimybės, nes negali investuoti lėšų kapitalo rinkose. Lėšas ji skolinasi tik tam, kad suteiktų paskolas. Vadinasi, naudodama pasiskolintas lėšas ES negali pasinaudoti alternatyvaus skolinimo arba investicijų galimybėmis. Todėl nėra alternatyviųjų sąnaudų ir nėra pagrindo lyginti su rinkos normomis. Iš tiesų, ES skolinimo veikla pati savaime sudaro rinką. Kadangi alternatyviųjų sąnaudų galimybės nėra, rinkos kaina tiksliai neatspindi ES skolinimo operacijų esmės. Todėl netikslinga ES skolinimo tikrąją vertę nustatyti pagal komercines arba vyriausybės obligacijas.

— Be to, ES savo skolinimo operacijų tikrąją vertę turi nustatyti pagal taikomą palūkanų normą, kadangi nėra aktyviosios rinkos arba panašių operacijų, su kuriomis būtų galimas palyginimas.

Vėlesnis vertinimas

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas vėliau vertinamas amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą.

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas vėliau vertinamas tikrąja verte. Pelnas ir nuostoliai, atsirandantys dėl tikrosios vertės pokyčių, pripažįstami tikrosios vertės rezerve, išskyrus piniginio turto valiutos keitimo skirtumus, kurie pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje.

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas vėliau vertinamas tikrąja verte. Pelnas ir nuostoliai, atsiradę dėl tikrosios vertės pokyčių (įskaitant atsiradusius dėl valiutos keitimo ir uždirbtų palūkanų), įtraukiami į finansinės veiklos ataskaitą jų atsiradimo laikotarpiu.

Tikrosios vertės nustatymas atliekant vėlesnį vertinimą

Aktyviosiose rinkose kotiruojamų investicijų tikroji vertė yra pagrįsta tuo metu siūlomomis kainomis. Jeigu finansinis turtas neturi aktyviosios rinkos (taip pat į biržų sąrašus neįtrauktų vertybinių popierių ir ne biržos išvestinių finansinių priemonių atveju), ES tikrąją vertę nustato taikydama vertinimo metodus. Jie apima pastarojo meto sandorių įprastomis rinkos sąlygomis naudojimą, sąsajas su kitomis iš esmės tokiomis pačiomis priemonėmis, diskontuotų pinigų srautų analizę, pasirinkimo sandorių kainų nustatymo modelius ir kitus vertinimo metodus, kuriuos paprastai naudoja rinkos dalyviai.

Investicijos į rizikos kapitalo fondus, kurios neturi kotiruojamos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, vertinamos priskirtina grynąja turto verte, kuri yra laikoma lygiaverte jų tikrajai vertei.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

ES pripažįsta ir įvertina tikėtinus kredito nuostolius dėl finansinio turto, kuris vertinamas amortizuota savikaina ir tikrąja verte kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas, vertės sumažėjimo.

Turto, vertinamo amortizuota savikaina, balansinė vertė mažinama vertės sumažėjimo nuostolių suma, kuri pripažįstama finansinės veiklos rezultatų ataskaitoje. Tikrąja verte vertinamo turto kaip grynojo turto / nuosavo kapitalo nuostoliai pripažįstami kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas ir jie nemažina finansinio turto balansinės vertės balanse. Jei vėlesniu laikotarpiu vertės sumažėjimo nuostolių suma sumažėja, anksčiau pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis yra atstatomas finansinės veiklos rezultatų ataskaitoje.

Tikėtini kredito nuostoliai yra sutartinių pinigų srautų ir pinigų srautų, kuriuos ES tikisi gauti, skirtumo dabartinė vertė. Į tikėtinus kredito nuostolius įtraukiama pagrįsta ir patvirtinama informacija, kuri yra prieinama be nepagrįstų sąnaudų ar pastangų ataskaitinę datą.

Etapo nustatymo politika

Tikėtini kredito nuostoliai vertinami taikant trijų etapų modelį, kuriame atsižvelgiama tikėtinų kredito nuostolių tikimybės svertinį vidurkį per finansinio turto gyvavimo laikotarpį ir kredito rizikos raidą nuo finansinio turto atsiradimo. Paskolų atveju atsiradimo data yra neatšaukiamo paskolos įsipareigojimo data.

Priskyrimas etapams iš esmės priklauso nuo sandorio šalies kredito reitingo. Etapų modelis remiasi santykiniu kredito rizikos vertinimu, t. y. ES gali turėti skirtingų paskolų su ta pačia sandorio šalimi skirtinguose etapuose, priklausomai nuo sandorio šalies kredito rizikos sandorio sudarymo metu. ES, turėdama išskirtinį institucinį statusą, skolina pinigus savo valstybėms narėms arba sunkumų patiriančioms valstybėms. Todėl ES taiko ir kokybinį kredito rizikos vertinimą, pagrįstą sunkumus patiriančių skolininkų ekonominės padėties stebėsena.

1 etapas – kredito rizika reikšmingai nepadidėjusi

Paskolos sandorio šalims, kurių kredito reitingai finansinių ataskaitų sudarymo datą yra investicinio lygio (t. y. nuo AAA (Aaa) iki BBB- (Baa3) pagal „S&P“ / „Fitch“ („Moody's“) reitingų skalę arba lygiavertis išorės ar vidaus reitingas), yra laikomos mažos kredito rizikos paskolomis, todėl jos laikomos 1 etape, išskyrus atvejus, kai jas vėluojama grąžinti daugiau kaip 30 dienų (žr. 2 etapą). Be to, visos paskolos, kurių kredito rizika reikšmingai nepadidėjo, kaip apibrėžta toliau, priskiriamos 1 etapui. Paskolų, priskiriamų 1 etapui, vertės sumažėjimas vertinamas 12 mėnesių tikėtinų kredito nuostolių lygiu.

2 etapas – kredito rizika reikšmingai padidėjusi

Norėdama nustatyti, ar kredito rizika nuo sandorio sudarymo reikšmingai padidėjo ir ar dėl to paskolą reikia perkelti į 2 etapą, ES taiko kiekybinių ir kokybinių vertinimų derinį.

— Visos paskolos, kurių sutartiniai mokėjimai vėluoja nuo 31 iki 90 dienų, perkeliamos į 2 etapą.

— Sandorio šalių, kurių kredito reitingai pirminio pripažinimo datą yra nuo AAA (Aaa) iki BB- (Ba3): jeigu paskola nėra mažos rizikos (nurodyto 1 etapo), pablogėjimas laikomas reikšmingu, jeigu reitingo sandorio sudarymo metu ir finansinių ataskaitų sudarymo datą skirtumas yra lygus arba didesnis kaip 3 pakopos.

— Sandorio šalių, kurių kredito reitingai pirminio pripažinimo datą yra B+ (B1) arba B (B2): pablogėjimas laikomas reikšmingu, jei pradinio reitingo ir dabartinio reitingo skirtumas yra lygus arba didesnis kaip 2 pakopos.

— Sandorio šalių, kurių kredito reitingai yra B- (B3) arba mažesni (CCC / Caa intervale) pirminio pripažinimo datą: pablogėjimas laikomas reikšmingu, jei pradinio reitingo ir dabartinio reitingo finansinių ataskaitų sudarymo datą skirtumas yra lygus arba didesnis kaip 1 pakopa.

— Paskolos, suteiktos iki perėjimo prie peržiūrėtos ES apskaitos taisyklės Nr. 11 (t. y. iki 2021 m. sausio 1 d.), apie kurių kredito riziką pirminio pripažinimo metu negalima gauti informacijos be nepagrįstų sąnaudų ir pastangų, priskiriamos 2 etapui.

Paskolų, priskiriamų 2 etapui, vertės sumažėjimas vertinamas tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostolių lygiu.

3 etapas – paskolos, kurių vertė sumažėjusi dėl padidėjusios kredito rizikos

Paskolos priskiriamos 3 etapui, kai jų grąžinimas yra pradelstas 90 dienų arba kai po paskolos suteikimo įvyksta vienas ar daugiau įvykių, darančių neigiamą poveikį apskaičiuotiems būsimiems to finansinio turto pinigų srautams. Pavyzdžiui, paskola priskiriama 3 etapui, jeigu:

— yra tikimybė, kad skolininkas bankrutuos arba bus atliktas kitoks finansinis reorganizavimas,

— išorės reitingų agentūros paskelbtas paskolos gavėjo kredito reitingas yra D, ir

— paskolos gavėjas nevykdo jokių finansinių įsipareigojimų ES arba, kai paskolos skirtos finansinei paramai, paskolos gavėjas nevykdo įsipareigojimų bet kuriai kitai tarptautinei organizacijai, finansuojančiai programą.

Paskolų, priskiriamų 3 etapui, vertės sumažėjimas vertinamas tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostolių lygiu.

Įsigytos arba suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos

ES taip pat turi įsigytų arba suteiktų dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolų. Tai yra paskolos, už kurias ES sumokėjo įgyvendinančiajam partneriui gavusi reikalavimą mokėti pagal garantiją. Visos teisės į šias paskolas buvo perleistos ES. Pirminio pripažinimo metu ES pripažįsta jas savo balanse tikrąja verte. ES jas priskiria įsigytoms arba suteiktoms dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskoloms ir apskaičiuoja vertės sumažėjimą pagal viso laikotarpio tikėtinus kredito nuostolius. Pagal atitinkamus ES ir įgyvendinančiųjų partnerių susitarimus ES vardu vykdoma susigrąžinimo procedūra siekiant susigrąžinti visas mokėtinas sumas.

a) *Paskolos valstybėms*

ES paskolų vertės sumažėjimą vertina atsižvelgdama į ES finansavimo pobūdį ir savo išskirtinį institucinį statusą.

Vertindama paskolų, suteiktų ne valstybėms narėms, vertės sumažėjimą, ES apskaičiuoja tikėtinus kredito nuostolius remdamasi išoriniais kredito kokybės duomenimis, tačiau atsižvelgdama ir į savo privilegijuotojo kreditoriaus statusą, kuris mažina kredito riziką. Apskaičiuojant dabartinę vertę, diskonto norma yra pradinė faktinė paskolos palūkanų norma. Jeigu paskolai taikoma kintama palūkanų norma, tuomet diskonto norma lygi sutartyje nustatytai dabartinei faktinių palūkanų normai.

Paskolų valstybėms narėms atveju ES niekada nepatyrė jokių nuostolių dėl vertės sumažėjimo ir nesusidūrė su mokėjimų nevykdymu. Šių paskolų atveju, be privilegijuotojo kreditoriaus statuso, ES atsižvelgia į santykius su valstybėmis narėmis. Šie du elementai iš esmės užtikrina, kad suėjus terminui valstybėms narėms suteiktos paskolos bus visiškai susigrąžintos. Todėl ES laikosi nuomonės, kad tikėtini kredito nuostoliai dėl paskolų valstybėms narėms yra nereikšmingi, o statistinis metodas tikėtiniems kredito nuostoliams apskaičiuoti šioms paskoloms netinka. Taigi finansinės veiklos ataskaitoje nepripažįstama jokių tikėtinų kredito nuostolių dėl paskolų valstybėms narėms.

b) *Gautinos sumos*

ES įvertina vertės sumažėjimo nuostolius viso laikotarpio tikėtinų kredito nuostolių suma, naudodama praktinius metodus (pvz., atidėjinių matricą).

c) *Pinigai ir pinigų ekvivalentai*

ES pinigus ir pinigų ekvivalentus laiko einamosiose banko sąskaitose ir kaip terminuotus indėlius iki trijų mėnesių. Pinigai daugiausia laikomi bankuose, turinčiuose labai aukštus kredito reitingus (žr. **6.6** pastabą), todėl jų įsipareigojimų nevykdymo tikimybė yra labai maža. Atsižvelgiant į trumpą trukmę ir mažą įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę, tikėtini kredito nuostoliai dėl pinigų ir pinigų ekvivalentų yra nereikšmingi. Todėl jokio pinigų ekvivalentų vertės sumažėjimo nepripažįstama.

Pripažinimo panaikinimas

Finansinių priemonių pripažinimas panaikinamas, kai teisių į pinigų srautus iš investicijų galiojimas baigiasi arba ES perleidžia iš esmės visą su nuosavybe susijusią riziką ir naudą kitai šaliai. Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip grynojo turto / nuosavo kapitalo ir kaip pertekliaus arba deficito pardavimas pripažįstamas prekybos dieną.

1.5.6. *Atsargos*

Atsargos parodomos savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Savikaina nustatoma pagal FIFO metodą (pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos). Į pagamintos produkcijos ir nebaigtų gaminių savikainą įtraukiamos žaliavos, tiesioginės darbo sąnaudos, kitos tiesiogiai priskiriamos sąnaudos ir susijusios gamybos pridėtinės išlaidos (remiantis įprastu veiklos pajėgumu). Grynoji galimo realizavimo vertė – apskaičiuota pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus gamybos užbaigimo sąnaudas ir pardavimo išlaidas. Kai atsargos laikomos realizavimui be mokesčio arba už nedidelį mokestį, jos įvertinamos savikaina arba dabartine atsargų atkuriamąja verte, priklausomai nuo to, kuri iš jų mažesnė. Dabartinė atkuriamoji vertė – tai išlaidos, kurias ES patirtų, jeigu įsigytų turtą finansinių ataskaitų sudarymo datą.

1.5.7. *Išankstinio finansavimo sumos*

Išankstinis finansavimas – tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamas pinigų avansas, t. y. pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus pagal patikimo finansų valdymo principą per konkrečioje sutartyje, sprendime, susitarime arba pagrindiniame teisės akte nustatytą laikotarpį. Pradinės lėšos arba avansas per susitarime nustatytą laikotarpį yra naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, arba grąžinami. Jeigu gavėjas nepatiria finansuoti tinkamų išlaidų, jis privalo išankstinį finansavimą grąžinti ES. Kadangi ES išlaiko išankstinio finansavimo kontrolę ir turi teisę susigrąžinti reikalavimų neatitinkančią dalį, suma pateikiama kaip turtas.

Išankstinis finansavimas pirmą kartą pripažįstamas balanse, kai pinigai pervedami gavėjui. Jis vertinamas sumokėto atlygio suma. Kitais laikotarpiais išankstinis finansavimas vertinamas iš pradžių balanse pripažinta suma, atėmus per laikotarpį patirtas finansuoti tinkamas išlaidas (kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas).

Palūkanos už išankstinį finansavimą pripažįstamos jų priskaičiavimo metu pagal atitinkamą susitarimą. Metų pabaigoje sukauptų palūkanų pajamos įvertinamos remiantis patikimiausia informacija ir šis įvertis įtraukiamas į balansą.

Kiti avansai valstybėms narėms, kurie atsiranda ES sugrąžinus sumas, valstybių narių sumokėtas jų gavėjams kaip avansai (įskaitant finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas), pripažįstami kaip turtas ir įtraukiami į išlaidų kategoriją „Išankstinis finansavimas“. Kiti avansai valstybėms narėms yra vėliau vertinami iš pradžių balanse pripažinta suma, atėmus galutinių gavėjų patirtų finansuoti tinkamų išlaidų geriausią įvertį, apskaičiuotą remiantis pagrįstomis ir patvirtinamomis prielaidomis.

Įnašai į ES patikos fondus (sukurtus pagal Finansinio reglamento 238 straipsnį), kurie Europos Komisijos ar kitų nekonsoliduojamų subjektų ataskaitose nekonsoliduojami, taip pat priskiriami išankstiniam finansavimui, nes jų tikslas yra pastūmėti patikos fondo veiklą, kad iš jo būtų galima finansuoti konkrečius veiksmus, nustatytus remiantis fondo tikslais. ES įnašai į patikos fondus vertinami pradine ES įnašo suma, atėmus finansuoti tinkamas išlaidas, kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas, patikos fondo patirtas per ataskaitinį laikotarpį ir skirtas ES įnašui pagal pagrindinį susitarimą.

1.5.8. *Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos*

Pagal ES apskaitos taisykles privaloma atskirai pateikti prekybos ir neprekybines operacijas. Siekiant atskirti šias dvi kategorijas, terminas „gautina suma“ taikomas tik prekybos operacijoms, o neprekybinėms operacijoms, t. y. kai ES gauna vertę iš kito subjekto, mainais tiesiogiai nesuteikdama maždaug vienodos vertės, vartojamas terminas „susigrąžintinos sumos“ (pvz., iš valstybių narių susigrąžintinos sumos, susijusios su nuosavais ištekliais).

Iš prekybos operacijų gautinos sumos yra amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas, išskyrus tam tikras finansinių garantijų sutarčių gautinas sumas, kurios priskiriamos tikrąja verte vertinamam finansiniam turtui kaip pertekliui arba deficitui (žr. **1.5.5** pastabą).

Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos apskaitomos tikrąja verte įsigijimo datą, atėmus vertės sumažinimą. Neprekybinių operacijų susigrąžintinų sumų vertė sumažinama tada, kai yra objektyvių įrodymų, kad ES negalės surinkti visų pradinio dydžio neprekybinių operacijų susigrąžintinų sumų. Vertės sumažinimo suma lygi turto balansinės vertės ir atsiperkamosios vertės skirtumui. Vertės sumažinimo suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje. Remiantis ankstesne patirtimi, bendras vertės sumažinimas taip pat taikomas neįvykdytiems vykdomiesiems raštams sumoms susigrąžinti, kuriems dar nebuvo taikomas specialus vertės sumažinimas. Informacijos apie metų pabaigoje pripažintų sukauptų pajamų tvarkymą pateikta **1.5.14** pastaboje. Pateikiamos ir nurodomos neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos nėra finansinės priemonės, nes jos nesiejamos su sutartimi, kuria būtų sukuriamas finansinis įsipareigojimas arba nuosavo kapitalo priemonė. Tačiau finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos atitinkamais atvejais yra nurodomos kartu su iš prekybos operacijų gautinomis sumomis.

1.5.9. *Pinigai ir pinigų ekvivalentai*

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas ir apima pinigus kasoje, bankuose laikomus indėlius iki pareikalavimo arba trumpalaikius indėlius ir kitas trumpalaikes itin likvidžias investicijas, kurių pradinis terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

1.5.10. *Išmokos darbuotojams*

ES darbuotojams suteikia išmokų paketą (tarnybines pajamas ir socialinį draudimą). Apskaitos tikslais jas reikia skirstyti į trumpalaikes išmokas ir išmokas, mokamas pasibaigus tarnybos laikui.

Trumpalaikės išmokos darbuotojams

Trumpalaikės išmokos darbuotojams yra išmokos, kurios turi būti išmokėtos per dvylika mėnesių po ataskaitinio laikotarpio, per kurį darbuotojai suteikė paslaugą, pabaigos, pavyzdžiui, darbo užmokestis, metinių atostogų ir apmokamų laikinojo nedarbingumo atostogų išmokos bei kitos trumpalaikės išmokos. Trumpalaikės išmokos darbuotojams pripažįstamos sąnaudomis, kai suteikiama susijusi paslauga. Suma, kurią numatoma sumokėti, pripažįstama kaip įsipareigojimas, jeigu ES turi dabartinį teisinį ar konstruktyvų įsipareigojimą sumokėti už darbuotojo anksčiau suteiktą paslaugą ir tas įsipareigojimas gali būti patikimai apskaičiuotas.

Išmokos, mokamos pasibaigus tarnybos laikui

ES skiria darbuotojams keletą išmokų, mokamų pasibaigus tarnybos laikui, įskaitant senatvės, invalidumo ir maitintojo netekimo pensijas, mokamas pagal Europos pareigūnų pensijų sistemą, taip pat suteikia sveikatos draudimą pagal bendrąją sveikatos draudimo sistemą (žr. **2.9** pastabą). Šios išmokos mokamos pagal vieną bendrą planą, nors ir padalytą į dvi sistemas, ir jos turi būti vertinamos panašiai, kad būtų teisingai pateikta informacija apie padėtį ir atspindėta ekonominė tikrovė:

— Europos pareigūnų pensijų sistema (EPPS). Išmokos pagal šią menamai finansuojamą ([23]) sistemą yra susijusios su išmokomis už darbo stažą, invalidumo ir našlių (našlaičių) išmokomis, taip pat su išmokomis šeimai, išmokomis mirus prieš išėjimą į pensiją tiems darbuotojams, kurie dirba ar dirbo ES institucijose, agentūrose ir kitose ES įstaigose arba yra mirusių pareigūnų ar pensininkų našliai (našlaičiai). Darbuotojai iš savo darbo užmokesčio padengia trečdalį tikėtinų šių išmokų sąnaudų.

— Bendra sveikatos draudimo sistema (BSDS). Pagal šią sistemą ES teikia sveikatos draudimą Europos Komisijos, institucijų, agentūrų ir kitų įstaigų darbuotojams, kompensuodama sveikatos priežiūros išlaidas. Išmokos pagal šią sistemą, mokamos nedirbantiems asmenims (pensininkams, našlaičiams ir t. t.), klasifikuojamos kaip išmokos darbuotojams pasibaigus tarnybos laikui.

Išmokas, mokamas pasibaigus tarnybos laikui, ES taip pat skiria savo institucijų darbuotojams ir buvusiems darbuotojams pagal atskiras pensijų sistemas. Šios išlaidos įrašomos į išlaidų kategoriją „Kitos pensijų išmokų sistemos“. Pagal šias sistemas ES moka pensijas Komisijos, Europos Teisingumo Teismo, Audito Rūmų, Tarybos, Europos Parlamento, Europos ombudsmeno ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nariams. Per BSDS ES teikia sveikatos draudimą ES institucijų nariams.

Pirmiau nurodytos išmokos, mokamos pasibaigus tarnybos laikui, laikomos ES nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimais ir apskaičiuojamos kiekvieną finansinių ataskaitų sudarymo datą, įvertinant būsimos išmokos, kurią darbuotojai uždirbo dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, sumą, diskontuojant tą sumą ir atimant viso plano turto tikrąją vertę. Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimą kasmet apskaičiuoja aktuarai, taikydami prognozuojamo sąlyginio vieneto metodą. Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimuosius netenkamų pinigų srautus, taikant vyriausybės obligacijų, kurios išreikštos valiuta, kuria bus mokamos išmokos, ir kurių išpirkimo terminas panašus į susijusio pensijų įsipareigojimo terminą, palūkanų normas.

ES darbuotojams skirtos išmokos, mokamos pasibaigus tarnybos laikui, yra įtrauktos į vieną planą, kurį sudaro pensijų sistema (EPPS) ir sveikatos draudimo sistema (BSDS), o teisė į draudimo apsaugą pagal BSDS sistemą priklauso nuo to, ar įgyta teisė į draudimą pagal EPPS sistemą. Kaip nustatyta Tarnybos nuostatuose, pagal šį bendrą planą tam tikros teisės, kaip antai teisė į atidėtą ir sumažintą pensiją pagal EPPS sistemą, įgyjamos po 10 tarnybos metų. Tačiau pagal bendrą planą įgytos teisės darbuotojui tęsiant tarnybą yra gerokai didesnės nei tos pradinės teisės, kaip matyti iš vėlesniais metais sukauptų teisių į pensiją.

([23]) ES pareigūnų pensijų fondas yra menamas (virtualusis) fondas – iš jo mokamos fiksuotos išmokos, o darbuotojų mokamos įmokos naudojamos jų būsimai pensijai finansuoti. Nors tai nėra tikras investicinis fondas, suma, kuri būtų buvusi surinkta į tokį fondą, laikoma investuota į valstybių narių ilgalaikes obligacijas ir atspindėta pensijos įsipareigojime, įtrauktame į Europos Sąjungos metines ataskaitas. Valstybės narės bendrai užtikrina išmokų mokėjimą pagal Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų 83 straipsnį ir Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalį (žr. išsamų schemos aprašymą COM(2018) 829).

Todėl, siekiant parodyti pagrindinės operacijos ekonominį turinį, kurio reikia sąžiningam finansinės atskaitomybės kokybinių charakteristikų pateikimui, kaip nurodyta tiek ES apskaitos taisyklėje Nr. 1, tiek TVSASV konceptualioje sistemoje, patirtos tvarkymo išlaidos yra kaupiamos tiesiniu metodu per numatomą darbuotojų aktyvios tarnybos laikotarpį, t. y. laikotarpį nuo tos dienos, kai darbuotojo tarnyba pirmą kartą suteikia teisę į išmokas pagal planą (nepriklausomai nuo to, ar išmokos priklauso nuo tolesnės tarnybos) iki dienos, kai tolesnė darbuotojo tarnyba nebesuteiks teisių į reikšmingas papildomas išmokas pagal planą, išskyrus tolesnį darbo užmokesčio didinimą. Šis metodas nuosekliai taikomas pagal bendrą planą numatytoms išmokoms.

Grynųjų nustatytų išmokų įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai apima aktuarinį pelną ir nuostolius bei plano turto grąžą ir yra nedelsiant pripažįstami kaip grynasis turtas.

ES pripažįsta grynąsias palūkanų išlaidas (pajamų) ir kitas išlaidas, susijusias su nustatyto dydžio išmokų planais, finansinės veiklos ataskaitos eilutėje „Personalo ir pensijų išlaidos“.

Kai skiriamos išmokos pakeičiamos arba sumažinamos, susidaręs išmokų pokytis, susijęs su ankstesne tarnyba, arba sumažinimo pelnas ar nuostoliai nedelsiant pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Plano įvykdymo pelnas ir nuostoliai pripažįstami tada, kai planas įvykdomas. Anksčiau suteiktų paslaugų savikaina iš karto pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje, išskyrus tuos atvejus, kai pokyčiai priklauso nuo darbuotojų, likusių tarnyboje tam tikram laikotarpiui.

1.5.11. *Atidėjiniai*

Atidėjiniai pripažįstami tuomet, kai ES turi dabartinį teisinį arba konstruktyvų įsipareigojimą trečiosioms šalims, susijusį su praeities įvykiais, ir labai tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingos išteklių išmokos, o suma gali būti patikimai įvertinta. Atidėjiniai būsimiems veiklos nuostoliams nepripažįstami. Atidėjinio suma yra tiksliausias išlaidų, kurios, kaip numatoma, gali būti reikalingos finansinių ataskaitų sudarymo datą turimam įsipareigojimui padengti, įvertis. Kai atidėjinys susijęs su daug punktų, įsipareigojimas vertinamas apskaičiuojant visus galimus rezultatus ir jų tikimybę (tikėtinos vertės metodas).

Atidėjiniai nuostolingoms sutartims vertinami numatomų sutarties nutraukimo išlaidų arba numatomų grynųjų sutarties tęsimo išlaidų (priklausomai nuo to, kurios yra mažesnės) dabartine verte.

1.5.12. *Finansiniai įsipareigojimai*

Finansiniai įsipareigojimai skirstomi į finansinius įsipareigojimus, apskaitomus amortizuota savikaina, finansinius įsipareigojimus, vertinamus tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas ir finansinių garantijų sutarčių įsipareigojimus.

Pasiskolintos lėšos

Pasiskolintas lėšas sudaro iš kredito įstaigų pasiskolintos sumos ir skolos lakštais patvirtintos skolos (ES obligacijos, ES indėliai ir ES vekseliai). Pasiskolintos lėšos iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte, lygia jų emisijos pajamoms (gauto atlygio tikrajai vertei), atėmus sandorio sąnaudas, o vėlesniais laikotarpiais parodomos amortizuota savikaina, naudojant faktinių palūkanų metodą; bet koks pajamų, atėmus sandorio sąnaudas, ir išpirkimo vertės skirtumas pripažįstamas finansinės veiklos ataskaitoje įsiskolinimo laikotarpiu, taikant faktinių palūkanų metodą. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra nematerialios ir yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Pasiskolintos lėšos klasifikuojamos kaip ilgalaikiai įsipareigojimai, išskyrus sumas, kurių išpirkimo terminas trumpesnis kaip 12 mėnesių nuo balanso sudarymo dienos.

Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas

Jie apima išvestines finansines priemones, kai tikroji vertė neigiama. Jų apskaita yra tokia pati kaip ir tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (žr. **1.5.5** pastabą).

Finansinių garantijų sutarčių (FGS) įsipareigojimai

ES pripažįsta finansinės garantijos sutarties įsipareigojimą, kai sudaro sutartį, pagal kurią ES turi atlikti konkrečius mokėjimus, kad atlygintų sutarties turėtojo nuostolius, patirtus dėl to, kad nurodytas skolininkas laiku nesumoka pagal pradines arba pakeistas skolos priemonės sąlygas. Jeigu pagal garantijos sutartį reikalaujama, kad ES atliktų mokėjimus reaguodama į finansinių priemonių kainų pokyčius arba kito pagrindinio turto pokyčius, garantijos sutartis yra išvestinė finansinė priemonė, t. y. tikrąja verte vertinamas finansinis įsipareigojimas kaip perteklius arba deficitas. Visos kitos garantijos sutartys apskaitomos kaip finansiniai atidėjiniai.

FGS įsipareigojimai pirmą kartą pripažįstami tikrąja verte. Ji lygi grynajai dabartinei gautinos priemokos vertei, jei ji mokama rinkos sąlygomis. Kai garantijos priemoka neskaičiuojama arba kai atlygis neatitinka tikrosios vertės, tikroji vertė nustatoma remiantis aktyviojoje rinkoje kotiruojamomis FGS, tiesiogiai lygiaverčių finansinių garantijų įsipareigojimui, kainomis, jei jos yra, arba taikant vertinimo metodą. Jei patikimos tikrosios vertės neįmanoma nustatyti nei tiesiogiai stebint aktyviąją rinką, nei taikant kitą vertinimo metodą, finansinės garantijos sutarties įsipareigojimas iš pradžių įvertinamas tikėtinų kredito nuostolių per visą galiojimo laikotarpį suma.

Vėlesnis vertinimas priklauso nuo kredito rizikos, susijusios su finansine garantija, pokyčių, kurie stebimi FGS priskiriant etapams. Pagrindinis rizikos rodiklis, pagal kurį FGS priskiriamos etapams, yra garantuotos skolos kredito reitingas. Taikant etapo nustatymo modelį kredito reitingas sudarymo metu lyginamas su kredito reitingu finansinių ataskaitų sudarymo datą.

Jei kredito rizika reikšmingai nepadidėja (1 etapas), finansinių garantijų įsipareigojimai vertinami didesniąja iš šių sumų: 12 mėnesių tikėtinų kredito nuostolių suma ir pirminio pripažinimo suma, atėmus, jei reikia, sukauptą amortizaciją. Jei kredito rizika reikšmingai padidėja (2 etapas), finansinių garantijų įsipareigojimai vertinami didesniąja iš šių sumų: tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostolių suma ir pirminio pripažinimo suma, atėmus, jei reikia, sukauptą amortizaciją.

Finansinių garantijų sutarčių, apimančių vieną skolos priemonę, garantuotos skolos priskyrimo etapams kriterijai atitinka kriterijus, kurie taikomi amortizuota savikaina vertinamam finansiniam turtui (žr. **1.5.5** pastabą).

Portfelinių garantijų garantuotos skolos priskyrimo etapams kriterijai atitinka kriterijus, kurie taikomi amortizuota savikaina vertinamam finansiniam turtui, išskyrus šias išimtis:

— priskiriant etapams atsižvelgiama į vidutinį svertinį garantuoto portfelio kredito reitingą arba garantijos reitingą, o ne į atskirų skolos priemonių reitingą;

— garantijų, kurių kredito reitingas yra nuo AAA (Aa1) iki BB- (Ba3) pirminio pripažinimo metu: pablogėjimas laikomas reikšmingu, jei reitingo sandorio sudarymo metu ir finansinių ataskaitų sudarymo datą skirtumas yra lygus arba didesnis kaip dvi pakopos;

— garantijų, kurių kredito reitingas yra nuo B+ (B1) iki mažesnio pirminio pripažinimo metu: pablogėjimas laikomas reikšmingu, jei reitingo sandorio sudarymo metu ir finansinių ataskaitų sudarymo datą skirtumas yra lygus arba didesnis kaip viena pakopa.

Be to, jei informacijos apie kredito reitingus nėra, tačiau yra žinomas numatomų metinių reikalavimų įvertinimas pirminio pripažinimo metu, faktinis reikalavimų lygis, palyginti su pirminiu įverčiu, taip pat laikomas pagrįstu rizikos rodikliu vertinant reikšmingą kredito rizikos padidėjimą.

Be minėtų kriterijų, ES gali taikyti kokybinį reikšmingo kredito rizikos padidėjimo vertinimą, remdamasi turima papildoma, pagrįsta ir pateisinama informacija.

FGS, sudarytos iki perėjimo prie peržiūrėtos ES apskaitos taisyklės Nr. 11 (t. y. iki 2021 m. sausio 1 d.), apie kurių kredito riziką pirminio pripažinimo metu nėra informacijos be nepagrįstų sąnaudų ir pastangų, priskiriamos 2 etapui.

FGS nepriskiriamos 3 etapui ar įsigytam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtui.

Finansinių garantijų sutartys klasifikuojamos kaip trumpalaikiai įsipareigojimai, išskyrus atvejus, kai ES turi besąlyginę teisę atidėti įsipareigojimo įvykdymą ne trumpesniam kaip dvylikos mėnesių laikotarpiui po finansinių ataskaitų sudarymo datos.

Įnašai, kuriems taikomos sąlygos

ES patikos fondai, kurie yra laikomi Komisijos einamosios veiklos dalimi (t. y. patikos fondai „Madad“ ir „Colombia“), yra apskaitomi Komisijos ataskaitose ir tada konsoliduojami ES metinėse finansinėse ataskaitose. Todėl kitų paramos teikėjų įnašai į ES patikos fondus atitinka sąlyginių pajamų iš neprekybinių operacijų kriterijus ir jie pateikiami kaip finansiniai įsipareigojimai iki tol, kol tenkinamos sąlygos, susietos su pervestais įnašais, t. y. kol patikos fondas patirs reikalavimus atitinkančias išlaidas. Patikos fondas privalo finansuoti konkrečius projektus, o likvidavimo metu likusias lėšas grąžinti. Paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną likę įnašų įsipareigojimai vertinami kaip gauti įnašai, atėmus patikos fondo patirtas išlaidas, kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas. Ataskaitų teikimo tikslais grynosios išlaidos priskiriamos prie kitų paramos teikėjų įnašų proporcingai gryniesiems įnašams, sumokėtiems iki gruodžio 31 d. Šis įnašų priskyrimas yra tik orientacinis. Jei patikos fondas likviduojamas, dėl likusių išteklių faktinio padalijimo nuspręs patikos fondo valdyba.

Tie patys vertinimo principai taikomi išorės įnašams į ES programas, jei tokie įnašai gaunami su sąlyga naudoti išteklius pagal susitarimų dėl įnašo nuostatas, o priešingu atveju grąžinti juos mokėtojui.

1.5.13. *Mokėtinos sumos*

Didžioji ES mokėtinų sumų dalis yra neapmokėti dotacijų arba kitokio ES finansavimo gavėjų prašymai kompensuoti išlaidas (neprekybinės operacijos). Jos registruojamos kaip mokėtinos sumos, lygios prašomai sumai, kai gaunamas prašymas kompensuoti išlaidas. Atlikus patikrinimą ir priėmus finansuoti tinkamas išlaidas, mokėtinos sumos vertinamos reikalavimus atitinkančios sumos dydžiu.

Mokėtinos sumos, susijusios su prekių ir paslaugų pirkimu, pripažįstamos gavus pradinės sumos sąskaitą faktūrą, o susijusios reikalavimus atitinkančios išlaidos registruojamos apskaitoje, kai prekės yra pristatytos arba paslaugos suteiktos ir kai jas priima ES.

1.5.14. *Sukauptos ir būsimojo laikotarpio pajamos bei sąnaudos*

Operacijos ir įvykiai finansinėse ataskaitose pripažįstami tuo laikotarpiu, su kuriuo jie susiję. Metų pabaigoje, jeigu paslauga buvo suteikta, ES pristatė prekes arba yra sudarytas sutartinis susitarimas (pavyzdžiui, remiantis sutartimi), bet sąskaita dar neišrašyta, finansinėse atskaitose bus pripažintos sukauptos pajamos. Be to, metų pabaigoje, jeigu sąskaita faktūra išrašyta, o paslaugos dar nesuteiktos arba prekės dar nepristatytos, pajamos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

Išlaidos taip pat apskaitomos tuo laikotarpiu, su kuriuo jos susijusios. Sukauptos išlaidos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pripažįstamos remiantis įvertinta pervedimo įsipareigojimo, kuris turi būti atliktas per tam tikrą laikotarpį, suma. Sukauptos išlaidos skaičiuojamos pagal išsamias Komisijos parengtas veiklos ir praktines gaires, kurių tikslas – užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose būtų sąžiningai nurodyti ekonominiai ir kiti įvykiai, kurie turi būti nurodyti. Analogiškai, kai mokėjimas už dar nesuteiktas paslaugas arba dar nepristatytas prekes atliekamas avansu, išlaidos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

1.6. **FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA**

1.6.1. *Pajamos*

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ

Absoliuti dauguma ES pajamų yra susijusi su neprekybinėmis operacijomis:

BNP, PVM ir plastiko kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai

Gautinos sumos yra pripažįstamos, kai Komisija išsiunčia valstybėms narėms pareikalavimą įmokėti įnašus. Šios sumos vertinamos pareikalauta suma. Kadangi PVM, BNP ir plastiko kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai apskaičiuojami remiantis atitinkamų biudžetinių metų duomenų įverčiais, jie gali būti pakoreguoti, nes sumos gali keistis kol valstybės narės nepaskelbė galutinių duomenų. Įverčių pokyčio poveikis yra įtraukiamas nustatant laikotarpio, kai įvyko pokytis, grynąjį perteklių arba deficitą.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos ir susijusios pajamos pripažįstamos, kai iš valstybių narių gaunamos atitinkamos mėnesinės A ataskaitos (apimančios surinktus muitus ir mokėtinas sumas, kurios yra garantuotos ir neužginčytos). Finansinių ataskaitų sudarymo datą valstybių narių surinktos, bet Komisijai dar nesumokėtos laikotarpio pajamos yra įvertinamos ir pripažįstamos kaip sukauptos pajamos. Sumos, nurodytos iš valstybių narių gautose ketvirtinėse B ataskaitose (apimančios muitus, kurie nėra nei surinkti, nei garantuoti, taip pat garantuotas sumas, užginčytas skolininko), yra pripažįstamos kaip pajamos, atėmus su jomis susijusias surinkimo sąnaudas. Be to, pripažįstamas vertės sumažėjimas, lygus įvertintam susigrąžinimo skirtumui.

Baudos

Pajamos iš baudų pripažįstamos, kai ES priima sprendimą skirti baudą ir apie tai oficialiai praneša adresatui. Priėmus sprendimą skirti baudą, atitinkami subjektai per du mėnesius nuo pranešimo dienos turi:

— arba pritarti sprendimui (tokiu atveju jie privalo per nustatytą laikotarpį sumokėti baudą, ir suma laikoma ES galutinai surinkta), arba

— nepritarti sprendimui (tokiu atveju jie pateikia apeliacinį skundą pagal ES teisę).

Tačiau net pateikus apeliacinį skundą, bauda turi būti sumokėta per trijų mėnesių laikotarpį, nes apeliacinis skundas nesustabdo sprendimo galiojimo (SESV 278 straipsnis). Gauti pinigai naudojami susigrąžintinai sumai padengti. Tačiau, pritarus Komisijos apskaitos pareigūnui, įmonė gali vietoj to pateikti banko garantiją tai sumai. Tokiu atveju bauda lieka kaip susigrąžintina suma. Jeigu negaunami nei pinigai, nei garantija ir kyla abejonių dėl įmonės mokumo, pripažįstamas teisės į gautinas sumas vertės sumažėjimas.

Jeigu įmonė sprendimą apskundė ir jau laikinai sumokėjo baudą, suma parodoma kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas, arba, jeigu tikėtina, kad Bendrasis Teismas gali priimti ES nepalankų sprendimą, tokiai rizikai daromas atidėjinys. Jeigu vietoj to pateikta garantija, neapmokėtos susigrąžintinos sumos vertė sumažinama.

Banko sąskaitose, kuriose laikomos gautos sumos, sukauptos Komisijos gautos palūkanos pripažįstamos pajamomis ir atitinkama suma padidinamas neapibrėžtasis įsipareigojimas.

Nuo 2010 m visas laikinai surinktas baudas Komisija valdo specialiai sukurtame fonde (BUFI) ir investuoja į finansines priemones.

PAJAMOS IŠ PREKYBOS OPERACIJŲ

Prekių ir paslaugų pardavimo pajamos pripažįstamos, kai didžioji su prekių nuosavybe susijusios rizikos ir naudos dalis perduodama pirkėjui. Su paslaugų teikimu susijusio sandorio pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į sandorio baigtumo laipsnį finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

Palūkanų pajamos ir išlaidos

Palūkanų pajamos ir išlaidos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, taikant faktinių palūkanų metodą. Šis metodas taikomas finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai apskaičiuoti ir palūkanų pajamoms arba palūkanų išlaidoms per atitinkamą laikotarpį paskirstyti. Apskaičiuodama faktinę palūkanų normą, ES įvertina pinigų srautus, atsižvelgdama į visas finansinės priemonės sutartines nuostatas (pavyzdžiui, išankstinio mokėjimo pasirinkimą), tačiau neatsižvelgia į būsimus kredito nuostolius. Skaičiuojant įtraukiami visi mokesčiai ir kitos palūkanų normos sumos, kurias sutarties šalys sumokėjo arba gavo viena iš kitos ir kurios yra neatskiriama faktinės palūkanų normos dalis, taip pat sandorio išlaidos ir visos kitos įmokos arba nuolaidos.

Kai finansinio turto arba panašaus finansinio turto grupės vertė laikoma sumažėjusia dėl kredito rizikos (3 etapas), vertinant vertės sumažėjimo nuostolius palūkanų pajamos pripažįstamos taikant palūkanų normą, naudojamą diskontuojant būsimus pinigų srautus.

Pajamos iš dividendų

Pajamos iš dividendų ir panašių paskirstomųjų išmokų pripažįstamos tada, kai nustatoma teisė gauti mokėjimą.

Finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito pajamos ir sąnaudos

Tai yra šio finansinio turto tikrosios vertės prieaugis (pajamos) ir tikrosios vertės nuostoliai (sąnaudos), įskaitant tuos, kurie atsiranda dėl užsienio valiutos keitimo. Palūkanas uždirbančio finansinio turto atveju tai taip pat apima palūkanas. Taip pat žr. **3.9** pastabą.

Pajamos iš finansinių garantijų sutarčių

Pajamos iš finansinių garantijų sutarčių (garantijos priemoka) pripažįstamos visą tą laiką, kurį ES yra pasirengusi kompensuoti finansinių garantijų sutarties turėtojui galimus kredito nuostolius. Taikomame amortizacijos grafike atsižvelgiama į praėjusį laiką ir garantuotos pozicijos dydį. Į pajamas iš finansinių garantijų sutarčių taip pat įtraukiama finansinių garantijų sutarčių įsipareigojimų amortizacija tais atvejais, kai garantija buvo suteikta be atlygio arba už nominalų atlygį.

1.6.2. *Išlaidos*

Neprekybinių operacijų išlaidos sudaro didžiąją dalį ES išlaidų. Jos susijusios su pervedimais lėšų gavėjams ir gali būti trijų rūšių: i) teisės į gautinas sumas, ii) pervedimai pagal susitarimą ir atskiros dotacijos, taip pat iii) įnašai ir dovanojamos lėšos.

Pervedimai pripažįstami išlaidomis tą laikotarpį, kurį įvyko įvykiai, dėl kurių buvo atliktas pervedimas, jeigu tik pervedimo pobūdis yra leidžiamas pagal atitinkamą teisės aktą (Finansinį reglamentą, Tarnybos nuostatus arba kitus teisės aktus) arba yra pasirašytas susitarimas, pagal kurį leidžiama atlikti pervedimą; lėšų gavėjas atitiko visus tinkamumo kriterijus; sumą galima pagrįstai apskaičiuoti.

Kai gaunamas pripažinimo kriterijus atitinkantis mokėjimo prašymas arba prašymas padengti išlaidas, jie pripažįstami sąnaudomis, lygiomis reikalavimus atitinkančiai sumai. Finansuoti tinkamos išlaidos, kurios turi būti kompensuotos gavėjams, tačiau apie kurias dar nėra pranešta, metų pabaigoje yra įvertinamos ir įrašomos kaip sukauptos išlaidos.

Prekybinių operacijų išlaidos, patiriamos perkant prekes ir paslaugas, pripažįstamos, kai prekės pristatomos ir jas priima ES. Jos vertinamos jų pradine sąskaitoje faktūroje nurodyta suma. Be to, paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną išlaidos, susijusios su paslauga, suteikta laikotarpiu, už kurį sąskaita faktūra dar negauta ar nepriimta, vertinamos ir pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

1.7. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS IR NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

1.7.1. *Neapibrėžtasis turtas*

Neapibrėžtasis turtas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tiktai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau nevisiškai ES kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių. Neapibrėžtasis turtas parodomas, kai tikimasi gauti ekonominės naudos arba turėti naudojimo galimybių.

1.7.2. *Neapibrėžtieji įsipareigojimai*

Neapibrėžtasis įsipareigojimas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimas bus patvirtintas tiktai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau ES nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių, arba esamas įsipareigojimas, atsiradęs dėl praeities įvykių, kuris nėra pripažintas, nes nėra tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą arba naudojimo galimybių teikiantys ištekliai, arba retais atvejais – kai įsipareigojimo suma negali būti pakankamai patikimai nustatyta. Neapibrėžtasis įsipareigojimas parodomas, nebent ekonominę naudą teikiančių išteklių išmokų arba naudojimo galimybių tikimybė yra maža.

1.8. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Informacija apie pinigų srautus suteikia pagrindą įvertinti ES gebėjimą gauti pinigų ir pinigų ekvivalentų bei jos poreikius tuos pinigų srautus panaudoti.

Pinigų srautų ataskaita rengiama naudojant netiesioginį metodą. Tai reiškia, kad grynasis finansinių metų ekonominis rezultatas koreguojamas atsižvelgiant į nepiniginio pobūdžio sandorių rezultatus, visas praėjusių ar būsimų laikotarpių pagrindinės veiklos pinigų įplaukų ar išmokų atidėtas arba sukauptas sumas ir pajamų arba išlaidų, susijusių su investicinės veiklos pinigų srautais, punktus.

Pinigų srautai, atsirandantys iš sandorių užsienio valiuta, parodomi ES atskaitomybės valiuta (eurais), taikant užsienio valiutos keitimo į eurus kursą, galiojantį pinigų srautų dieną.

Pinigų srautų ataskaitoje pateikti laikotarpio pinigų srautai, suklasifikuoti pagal pagrindinę, investicinę ir finansinę veiklą.

Pagrindinė veikla – tai ES veikla, kuri nėra investicinė ar finansinė veikla. Ji apima didžiąją ES vykdomos veiklos dalį.

Investicinė veikla – tai nematerialiojo ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių įsigijimas ir perleidimas bei kitos investicijos, kurios neįtraukiamos į pinigų ekvivalentus. Prie investicinės veiklos nepriskiriamos gavėjams suteiktos paskolos, nes jos priskiriamos bendriesiems tikslams, taigi ir kasdienei ES veiklai. Siekiama parodyti realias ES atliktas investicijas.

Finansinė veikla – tai veikla, dėl kurios keičiasi pasiskolintų lėšų dydis ir sudėtis, išskyrus lėšas, suteiktas paramos gavėjams kompensaciniu pagrindu arba nekilnojamajam turtui, įrangai ir įrenginiams įsigyti (jos priskiriamos pagrindinei veiklai).

2. **BALANSO PASTABOS**

TURTAS

2.1. **NEMATERIALUSIS TURTAS**

(mln. EUR)

Bendra balansinė vertė 2023 12 31	*2 085*
Įsigijimai	*331*
Turto perleidimas	*(152)*
Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą	*0*
Kiti pokyčiai	*(7)*
Bendra balansinė vertė 2024 12 31	**2 257**
Sukaupta amortizacija 2023 12 31	*(1 109)*
Amortizacijos sąnaudos per metus	*(191)*
Atkurta amortizacija	*-*
Turto perleidimas	*137*
Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą	*0*
Kiti pokyčiai	*0*
Sukaupta amortizacija 2024 12 31	**(1 162)**
Grynoji balansinė vertė 2024 12 31	**1 095**
Grynoji balansinė vertė 2023 12 31	*976*

Šios sumos pirmiausia susijusios su kompiuterine programine įranga.

2.2. **NEKILNOJAMASIS TURTAS, ĮRANGA IR ĮRENGINIAI**

Kosminės erdvės priemonių kategorija apima veiklai skirtą ilgalaikį turtą, susijusį su dviem ES kosmoso programomis: pasaulinėmis palydovinės navigacijos sistemomis, t. y. GALILEO ir Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema, ir Sąjungos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa „Copernicus“. Dar neveikiančių kosmoso sistemų turtas yra įtrauktas į kategoriją „Statomas turtas“. Su ES kosmoso programomis susijęs turtas kaupiamas padedant Europos kosmoso agentūrai (EKA).

Kalbant apie GALILEO, sistemą šiuo metu sudaro 30 palydovai. GALILEO veiklai skirtas ilgalaikis turtas, apimantis tiek palydovus, tiek antžeminę įrangą, 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 2 987 mln. EUR, atėmus sukauptą nusidėvėjimą (2023 m. – 2 486 mln. EUR). Likusio statomo turto bendra vertė yra 2 145 mln. EUR (2023 m. – 2 479 mln. EUR).

Kalbant apie „Copernicus“, šiuo metu veikia 8 palydovai ir kuriama dar 17 palydovų bei prietaisų. Bendra „Copernicus“ veiklai skirto ilgalaikio turto vertė yra 492 mln. EUR (2023 m. – 438 mln. EUR), atėmus sukauptą nusidėvėjimą. Dar 3 520 mln. EUR, susijusių su „Copernicus“ palydovais, yra pripažįstami kaip statomas turtas (2023 m. – 3 078 mln. EUR).

160 mln. EUR vertės ilgalaikis turtas, susijęs su EGNOS antžemine infrastruktūra (2023 m. – 187 mln. EUR) taip pat įtrauktas į turto kategoriją „Kosminės erdvės priemonės“. Be to, EGNOS statomas turtas sudaro 345 mln. EUR (2023 m. – 289 mln. EUR);

2024 m. balandžio 29 d. Europos Komisija pardavė 23 iš savo turimų pastatų Briuselyje nacionaliniam Belgijos valstybiniam fondui SFPIM (pranc. *Société Fédérale de Participations et d'Investissement*) už bendrą 900 mln. EUR pardavimo kainą. Šių pastatų balansinė vertė sudarė 432 mln. EUR, todėl buvo gautas 468 mln. EUR pelnas, kuris buvo visiškai pripažintas pardavimo momentu. Pardavimo pajamos bus pakartotinai investuotos naujiems pastatams finansuoti, likusiems finansiniams įsipareigojimams įvykdyti ir esamiems pastatams renovuoti. Nors pardavimo sutartis pasirašyta dėl visų 23 pastatų, perdavimas bus vykdomas palaipsniui – iš paskutinių pastatų reikia išsikraustyti 2029 m. rugsėjo mėn.

Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai

(mln. EUR)

	Žemė ir pastatai	Kosminės erdvės priemonės	Įranga ir įrenginiai	Baldai ir transporto priemonės	Aparatinė įranga	Kita	Finansinė nuoma	Statomas turtas	Iš viso
Bendra balansinė vertė 2023 12 31	*7 034*	*7 702*	*575*	*283*	*863*	*370*	*2 378*	*6 308*	*25 513*
Įsigijimai	*57*	*4*	*25*	*31*	*83*	*22*	*6*	*1 786*	*2 014*
Turto perleidimas	*(1 056)*	*(0)*	*(117)*	*(59)*	*(234)*	*(87)*	*(28)*	*(0)*	*(1 581)*
Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą	*494*	*1 351*	*0*	*–*	*2*	*3*	*(281)*	*(1 569)*	*(0)*
Kiti pokyčiai	*(3)*	*–*	*0*	*0*	*1*	*(1)*	*–*	*3*	*(1)*
Bendra balansinė vertė 2024 12 31	**6 528**	**9 056**	**483**	**255**	**714**	**308**	**2 075**	**6 528**	**25 945**
Sukauptas nusidėvėjimas 2023 12 31	*(4 417)*	*(4 591)*	*(507)*	*(214)*	*(681)*	*(288)*	*(1 416)*		*(12 114)*
Nusidėvėjimo sąnaudos per metus	*(141)*	*(826)*	*(27)*	*(16)*	*(89)*	*(18)*	*(77)*		*(1 195)*
Atkurtas nusidėvėjimas	*–*	*–*	*–*	*1*	*(0)*	*–*	*–*		*1*
Turto perleidimas	*611*	*0*	*111*	*52*	*197*	*82*	*23*		*1 076*
Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą	*(159)*	*–*	*–*	*(0)*	*(2)*	*–*	*161*		*0*
Kiti pokyčiai	*0*	*–*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*–*		*(0)*
Sukauptas nusidėvėjimas 2024 12 31	**(4 106)**	**(5 417)**	**(423)**	**(177)**	**(575)**	**(225)**	**(1 309)**		**(12 232)**
GRYNOJI BALANSINĖ VERTĖ 2024 12 31	**2 422**	**3 639**	**59**	**77**	**139**	**83**	**766**	**6 528**	**13 713**
GRYNOJI BALANSINĖ VERTĖ 2023 12 31	*2 617*	*3 111*	*68*	*69*	*181*	*82*	*962*	*6 308*	*13 399*

2.3. **INVESTICIJOS, APSKAITYTOS TAIKANT NUOSAVYBĖS METODĄ**

Komisijos atstovaujamos ES dalyvavimas Europos investicijų fondo (EIF) kaip asocijuotojo ūkio subjekto kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą. EIF yra ES finansų įstaiga, kurios specializacija – teikti rizikos kapitalą ir garantijas mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ). EIF veikia kaip viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė. Jo nariai yra Europos investicijų bankas (EIB), ES ir finansų įstaigų grupė.

2024 m. gruodžio 31 d. ES priklauso 29,7 % EIF nuosavybės (2023 m. – 29,7 %) ir 29,7 % balsavimo teisių (2023 m. – 29,7 %). Pagal EIF įstatus į teisės aktais numatytą rezervą jis turi skirti bent 20 % savo metinio grynojo rezultato, kol sukauptas rezervas pasieks 10 % pasirašytojo kapitalo. Šio rezervo paskirstyti negalima.

Toliau pateikiamoje lentelėje parodytas einamųjų metų ES dalyvavimo EIF pokytis.

(mln. EUR)

	Europos investicijų fondas
Dalis 2023 12 31	**1 365**
Įnašai	*–*
Gauti dividendai	*(7)*
Grynojo rezultato dalis	*83*
Grynojo turto dalis	*4*
Dalis 2024 12 31	**1 446**

EIF apibendrinta finansinė informacija:

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
	EIF, iš viso	EIF, iš viso
Turtas	*7 789*	*6 554*
Įsipareigojimai	*(2 923)*	*(1 959)*
Perteklius / (deficitas)	*280*	*234*

Pirmiau pateiktos apibendrintos finansinės informacijos suderinimas su EIF turimų palūkanų balansine verte yra toks:

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Asocijuotųjų ūkio subjektų grynasis turtas	*4 866*	*4 595*
EB nuosavybės dalis EIF	**29,7 %**	**29,7 %**
Balansinė vertė	*1 446*	*1 365*

ES, atstovaujama Komisijos, 2024 m. gruodžio 31 d. apmokėjo 20 % savo pasirašytų EIF kapitalo akcijų, nepareikalauta suma yra tokia:

(mln. EUR)

	Visas EIF kapitalas	ES pasirašyta dalis
Visas akcinis kapitalas	*7 370*	*2 190*
Apmokėta	*(1 474)*	*(438)*
Nepareikalauta	**5 896**	**1 752**

2.4. **FINANSINIS TURTAS**

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikis			
Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas	*2.4.1*	*269 903*	*242 265*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas	*2.4.2*	*39 058*	*32 018*
		308 961	**274 283**
Trumpalaikis			
Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas	*2.4.1*	*13 677*	*4 612*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas	*2.4.2*	*5 700*	*6 476*
		19 377	**11 088**
Iš viso		**328 338**	**285 370**

2.4.1. *Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas*

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
NGEU ir finansinės pagalbos paskolos	*2.4.1.1*	*283 114*	*246 622*
Kitos paskolos	*2.4.1.2*	*466*	*255*
Iš viso		**283 580**	**246 877**
Ilgalaikės		*269 903*	*242 265*
Trumpalaikės		*13 677*	*4 612*

2.4.1.1. NGEU ir finansinės pagalbos paskolos

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Paskolos valstybėms narėms	*251 457*	*221 883*
Paskolos trečiosioms šalims	*31 656*	*24 739*
Iš viso 2024 12 31	**283 114**	**246 622**
Ilgalaikės	*269 782*	*242 144*
Trumpalaikės	*13 332*	*4 477*

Paskolos valstybėms narėms

(mln. EUR)

	NGEU	SURE	EFSM	MOKĖJIMŲ BALANSAS	EURATO-MAS	Iš viso
Iš viso 2023 12 31	*79 589*	*98 984*	*43 095*	*201*	*13*	*221 883*
Naujos paskolos (nominali suma)	*29 446*	*–*	*1 800*	*–*	*–*	*31 246*
Grąžintos sumos	*–*	*–*	*(2 600)*	*–*	*(13)*	*(2 613)*

(mln. EUR)

	NGEU	SURE	EFSM	MOKĖJIMŲ BALANSAS	EURATO-MAS	Iš viso
Balansinės vertės pokyčiai	*1 085*	*(145)*	*2*	*0*	*(0)*	*942*
Vertės sumažėjimo pokyčiai	–	–	–	–	–	–
Iš viso 2024 12 31	**110 120**	**98 839**	**42 297**	**201**	–	**251 457**
Ilgalaikės	*108 686*	*90 539*	*39 517*	–	–	*238 742*
Trumpalaikės	*1 434*	*8 300*	*2 780*	*201*	–	*12 715*

2024 m. gruodžio 31 d. paskolų valstybėms narėms nominalioji vertė sudarė 249,2 mlrd. EUR (2023 m. – 220,6 mlrd. EUR), iš jų 108,7 mlrd. EUR susiję su NGEU paskolomis EGADP ir „REPowerEU“.

Šios lentelės ir toliau pateikiamos paskolų trečiosioms valstybėms lentelės eilutė „Balansinės vertės pokyčiai“ atitinka sukauptų palūkanų pokytį ir priemokų / nuolaidų pokytį (naujos priemokos / nuolaidos ir amortizacija).

Programos SURE, EFSM, Euratomas ir mokėjimų balansas įgyvendinami kompensaciniu principu. Tai reiškia, kad paskolos buvo finansuojamos lygiavertėmis, tomis pačiomis sąlygomis pasiskolintomis lėšomis. Grąžinimo terminai yra tokie patys, emisijos priemokos / nuolaidos ir išlaidos perkeliamos paskolos gavėjui. Suėjus grąžinimo terminui, paskolos gavėjas grąžina paskolą Komisijai, o Komisijai grąžina pasiskolintas lėšas. Kalbant apie NGEU paskolas, paskolų ir pasiskolintų lėšų sąlygos nėra susijusios pagal kompensacinį principą. Šios paskolos finansuojamos taikant vieningą finansavimo metodą, kuris paaiškintas **2.11.1.1** pastaboje.

NGEU (EGADP / „REPowerEU“)

EGADP yra 2021 m. sukurta laikina priemonė, skirta padėti valstybių narių ekonomikai atsigauti po koronaviruso pandemijos ir tapti atsparesnei žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms. Pagal ES ekonomikos gaivinimo priemonę (NGEU) Komisija skolinasi lėšų, kurias EGADP naudoja valstybių narių reformoms ir investicijoms finansuoti. Jos turi atitikti ES prioritetus ir spręsti konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose pagal Europos semestro ekonominės ir socialinės politikos koordinavimo sistemą nustatytas problemas. Finansavimas gali būti skiriamas kaip paskola (grąžintina parama) arba dotacija (negrąžintina parama, žr. **2.5** pastabą). Valstybės narės gali gauti finansavimą, neviršijantį iš anksto sutartos paskoloms ir dotacijoms skirtos sumos. Norėdamos pasinaudoti parama, valstybės narės turi pateikti Europos Komisijai savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Kiekviename plane nurodomos reformos ir investicijos, kurios turi būti įvykdytos iki 2026 m. pabaigos, nustatant aiškias tarpines ir siektinas reikšmes, kurias turi išanalizuoti Europos Komisija ir patvirtinti Europos Vadovų Taryba. EGADP paskolos gali būti išmokamos iki 2026 m. gruodžio 31 d., bet tik pasiekus sutartas tarpines ir siektinas reikšmes.

2023 m. buvo iš dalies pakeistas EGADP reglamentas ir valstybėms narėms buvo leista į savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti skyrių „REPowerEU“. Siekdamos „REPowerEU“ tikslų, valstybės narės gali finansuoti investicijas ir reformas. Finansavimui taip pat galima panaudoti paskolas, pasitelkiant EGADP paskolų išteklius, kurių valstybės narės dar neprašė.

2024 m. gruodžio 31 d. buvo pasirašyta 290,9 mlrd. EUR vertės paskolų sutarčių, iš jų 108,7 mlrd. EUR jau buvo išmokėta.

Parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios padėties mažinti (SURE)

Pagal SURE buvo teikiama finansinė parama siekiant išlaikyti žmones darbo vietose ir padėti išlaikyti darbo vietas, kurias paveikė koronoviruso pandemija. Priemone buvo galima naudotis iki 2022 m. gruodžio 31 d. Išmokėtų paskolų suma sudarė 98,4 mlrd. EUR (nominaliąja verte) ir neišmokėtų sumų nėra.

Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (EFSM)

EFSM suteikė galimybę teikti finansinę pagalbą finansinių sunkumų patiriančiai valstybei narei. Programa baigė galioti, išskyrus konkrečius sandorius, pavyzdžiui, paskolų termino pratęsimą. 2024 m. Airija grąžino mokėtiną 0,8 mlrd. EUR EFSM paskolos pagrindinę sumą, o Portugalija paprašė pratęsti 1,8 mlrd. EUR sumos grąžinimo terminą. Nauja paskola buvo finansuojama ilgalaike obligacija, kurios išpirkimo terminas sueina 2028 m.

Mokėjimų balansas (MB)

Tai politika grindžiama finansinė priemonė, pagal kurią euro neįsivedusioms ES valstybėms narėms teikiama vidutinės trukmės finansinė parama.

Europos atominės energijos bendrijos paskolos (Euratomas)

Europos atominės energijos bendrija skolina lėšas tiek valstybėms narėms, tiek ES nepriklausančioms valstybėms ir visų šių valstybių ūkio subjektams su energijos įrenginiais susijusiems projektams finansuoti. Negrąžintų sumų, susijusių su valstybėmis narėmis ar vienu iš jų subjektų, nėra.

Paskolos trečiosioms šalims

(mln. EUR)

	MFP	Ukrainos priemonė	EURATOMAS	Iš viso
Iš viso 2023 12 31	*24 528*	*–*	*210*	*24 739*
Naujos paskolos (nominali suma)	*1 145*	*13 112*	*–*	*14 257*
Grąžintos sumos	*(600)*	*–*	*–*	*(600)*
Balansinės vertės pokyčiai	*(19)*	*205*	*(0)*	*187*
Vertės sumažėjimo pokyčiai	*(1 224)*	*(5 694)*	*(8)*	*(6 926)*
Iš viso 2024 12 31	**23 831**	**7 623**	**203**	**31 656**
Ilgalaikės	*23 420*	*7 418*	*202*	*31 040*
Trumpalaikės	*411*	*205*	*1*	*617*

2024 m. gruodžio 31 d. paskolų trečiosioms šalims nominalioji vertė buvo 47,2 mlrd. EUR (2023 m. – 33,5 mlrd. EUR).

Šioje lentelėje eilutė „Vertės sumažėjimo pokyčiai“ atitinka 2024 m. gruodžio 31 d. tikėtinų kredito nuostolių pakartotinį vertinimą. Eilutė „Balansinės vertės pokyčiai“ atitinka sukauptų palūkanų pokytį ir priemokų / nuolaidų pokytį (naujos priemokos / nuolaidos ir amortizacija).

Euratomas veikia pagal kompensacinį principą.

Iki 2022 m. pabaigos MFP paskolos buvo finansuojamos pagal kompensacinį principą, o 2023 m. pradėjus įgyvendinti MFP + programą, naujos MFP paskolos daugiausia bus teikiamos taikant **2.11.1.1** pastaboje paaiškintą vieningą finansavimo metodą. Visos naujos programos, pavyzdžiui, Ukrainos priemonė, taip pat bus finansuojamos taikant vieningą finansavimo metodą.

Makrofinansinė pagalba

MFP yra finansinės paramos paskolos šalims partnerėms, patiriančioms mokėjimų balanso krizę.

Bendra nominali negrąžintų MFP paskolų vertė metų pabaigoje sudarė 33,7 mlrd. EUR, iš kurių 29,0 mlrd. EUR skirta Ukrainai.

2024 m. gruodžio 31 d. MFP paskolų verlties sumažėjimas sudarė 10,2 mlrd. EUR (2023 m. – 9,0 mlrd. EUR), iš jų 10,1 mlrd. EUR susiję su paskolomis Ukrainai. Nors visos 2024 m. Ukrainos mokėtinos sumos buvo sumokėtos laiku, o rengiant metines finansines ataskaitas nebuvo pradelstų mokėjimų, pagal apskaitos taisykles vertės sumažėjimas atspindi viso laikotarpio tikėtinus kredito nuostolius, apskaičiuotus itin konservatyviai, atsižvelgiant į didelį netikrumą.

2024 m. spalio mėn. priimtas Reglamentas (ES) 2024/2773, kuriuo buvo nustatytas Skolinimo Ukrainai bendradarbiavimo mechanizmas (SUBM) ir suteikta nauja MFP Ukrainai. Pagal SUBM ypatingosios pajamos, gautos iš areštuoto Rusijos valstybės turto, bus naudojamos negrąžintinai paramai Ukrainai teikti, siekiant padėti šaliai grąžinti naujas dvišales paskolas, kurias pagal šią iniciatyvą suteikė G7 partneriai ir ES. 2024 m. gruodžio mėn. ES pasirašė MFP paskolos sutartį su Ukraina dėl 18,1 mlrd. EUR sumos, kurią numatyta išmokėti 2025 m. Kadangi iki metų pabaigos Ukraina įvykdė visas išmokėjimo politikos sąlygas, buvo laikoma, kad įsipareigojimas skirti MFP paskolą pagal SUBM yra neatšaukiamas, todėl 2024 m. gruodžio 31 d. buvo pripažintas 7,1 mlrd. EUR atidėjinys tikėtiniems kredito nuostoliams (taip pat žr. **2.10** pastabą).

Be to, metų pabaigoje buvo nepanaudota 95 mln. EUR sumų, kurias su tam tikromis sąlygomis buvo įsipareigota panaudoti pagal kitas MFP paskolų sutartis (2023 m: 95 mln. EUR);

2024 m. ES suteikė Ukrainai 763 mln. EUR palūkanų subsidijų sukauptoms išskirtinės MFP ir MFP+ paskolų palūkanoms padengti. Tai yra paskolos sąlygų pakeitimas (taip pat žr. 3.15 ir 6.6 pastabas), kuris įtrauktas į pirmiau pateiktos lentelės eilutę „Balansinės vertės pokyčiai“.

Ukrainos priemonės paskolos

Ukrainos priemonės reglamentas ([24]) yra 2024 m. priimtas naujas teisės aktas, pagal kurį Ukrainai gali būti suteikta iki 50 mlrd. EUR finansinė parama, įskaitant iki 33 mlrd. EUR valstybės paskolų, kuri turi būti išmokėta iki 2027 m. pabaigos. 2024 m. Ukrainai buvo išmokėta 13,1 mlrd. EUR paskolų.

Atidėjinys vertės sumažėjimui apskaičiuotas taip pat, kaip MFP paskoloms Ukrainai, ir 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 5,7 mlrd. EUR. Metų pabaigoje pagal pasirašytas paskolos sutartis dar nepanaudota 19,9 mlrd. EUR sąlyginių sumų.

Europos atominės energijos bendrijos paskolos (Euratomas)

Europos atominės energijos bendrija skolina lėšas tiek valstybėms narėms, tiek ES nepriklausančioms valstybėms ir visų šių valstybių ūkio subjektams su energijos įrenginiais susijusiems projektams finansuoti. Visa negrąžinta suma susijusi su Ukrainos valstybės garantuotomis paskolomis įmonei „Energoatom“. Šioms paskoloms buvo pripažintas 98 mln. EUR vertės sumažėjimas. Nepanaudotų sumų pagal pasirašytas paskolų sutartis nėra.

ES biudžeto garantija paskoloms valstybėms narėms ir trečiosioms valstybėms.

ES biudžeto garantija taikoma ES pasiskolintoms lėšoms, kuriomis finansuojamos paskolos valstybėms narėms ir trečiosioms valstybėms. Jei ateityje būtų negrąžintos paskolos sumos, iš ES biudžeto gali tekti sumokėti susijusias pasiskolintas sumas.

— pasiskolintos lėšos, skirtos NGEU, EFSM, MB, MFP+ ir Ukrainos priemonei, yra garantuojamos tik iš ES biudžeto;

— pasiskolintos lėšos, skirtos SURE, yra garantuojamos iš ES biudžeto ir grindžiamos 25 mlrd. EUR vertės valstybių narių garantijomis;

— pasiskolintos lėšos, skirtos MFP paskoloms trečiosioms valstybėms, visų pirma yra padengiamos iš BAF (žr. **2.4.2.1** pastabą), o vėliau iš ES biudžeto, išskyrus 6 mlrd. EUR išskirtinės MFP paskolas Ukrainai, kurių 61 % apdraustas valstybių narių suteiktomis garantijomis po pirmųjų 9 % nuostolių, draudžiamų iš BAF, ir

— pasiskolintos lėšos, skirtos Euratomui, visų pirma yra padengiamos trečiųjų šalių garantijomis, po to – BAF (žr. 2.4.2.1 pastabą) ir vėliau ES biudžeto lėšomis.

Daugiau duomenų pateikta **6.7** pastaboje.

([24]) Reglamentas (ES) 2024/792.

JK įsipareigojimai, atsirandantys dėl jos išstojimo iš ES

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 143 straipsnį Jungtinė Karalystė yra atsakinga Sąjungai už savo dalį neapibrėžtųjų finansinių įsipareigojimų, susijusių su paskolomis finansinei paramai (EFSM, MFP, MB ir Euratomo), kuri patvirtinta arba dėl kurios sprendimas priimtas išstojimo dieną, t. y. 2020 m. sausio 31 d. 143 straipsnyje nustatyta, kad jeigu būtų nevykdomi įsipareigojimai, susiję su paskola finansinei paramai, patvirtinta iki išstojimo dienos, JK turėtų sumokėti Sąjungai savo dalį sumų, kurias dėl tų nevykdomų operacijų sumoka Sąjunga, išskyrus atvejus, kai tai galima padengti JK tenkančia BAF išorės veiksmų skyriaus garantijų fonde laikomų atidėjinių dalimi, kai tai taikytina (tai pasakytina apie MFP ir Euratomo paskolas trečiosiose šalyse) – žr. **4.1.1** pastabą.

ES neįvykdyti neapibrėžtieji įsipareigojimai, susiję su pirmiau paminėtomis paskolomis finansinei paramai, išstojimo dieną buvo 53,9 mlrd. EUR. Vėliau dalis buvo grąžinta, taigi paskolų, kurioms taikoma ES garantija, vertė 2024 m. gruodžio 31 d. yra 47,4 mlrd. EUR, JK tenkanti dalis – 5,9 mlrd. EUR.

2.4.1.2. Kitos paskolos

Tai yra trijų rūšių paskolos:

a) paskolos, suteiktos iš ES biudžeto programų (pvz., žemės ūkio ir elektrifikavimo finansavimo iniciatyvų ir ES užimtumo ir socialinių inovacijų programos). 2024 m. gruodžio 31 d. šios paskolos sudarė 75 mln. EUR (2023 m. – 77 mln. EUR);

b) perimtos paskolos: šias paskolas suteikė EIB ir už jas garantavo ESIF ir išorės skolinimo įgaliojimo programos. Paskolos nebuvo laiku grąžintos, Komisija patenkino reikalavimą mokėti pagal garantiją ir dabar jai priklauso susigrąžinimo teisės. Todėl paskolos dabar pripažįstamos ES balanse. 2024 m. gruodžio 31 d. Komisija turi 1,0 mlrd. EUR tokių paskolų susigrąžinimo teises, įskaitant sukauptas palūkanas (2023 m. – 0,1 mlrd. EUR). Tačiau, atsižvelgus į tikėtinus kredito nuostolius, balanse pripažinta vertė yra 51 mln. EUR (2023 m. – 56 mln. EUR);

c) 340 mln. EUR vertės terminuotųjų indėlių (2023 m. – 122 mln. EUR), kurių terminas yra daugiau kaip 3 mėnesiai ir kurie neatitinka pinigų ekvivalentų apibrėžties.

2.4.2. *Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas*

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
*Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – neišvestinės finansinės priemonės**	*2.4.2.1*	*43 648*	*37 402*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – išvestinės finansinės priemonės	*2.4.2.2*	*1 110*	*1 091*
Iš viso		**44 758**	**38 493**
Ilgalaikis		*39 058*	*32 018*
Trumpalaikis		*5 700*	*6 476*

2.4.2.1. Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – neišvestinės finansinės priemonės*

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – neišvestinės finansinės priemonės pagal rūšis

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Skolos vertybiniai popieriai	*34 465*	*29 703*
PRF, ETF ir investicijos į bendrus portfelius	*5 975*	*4 806*
Kitos investicijos į nuosavą kapitalą	*3 201*	*2 893*
Paskolos	*8*	*–*
Iš viso	**43 648**	**37 402**

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikis	*37 948*	*30 967*
Trumpalaikis	*5 700*	*6 435*

Skolos vertybiniai popieriai – tai daugiausia valstybių ir įmonių obligacijos. Jie laikomi Komisijos (daugiausia BAF ir Biudžeto baudų fondas (BUFI)) arba EIB ES vardu (daugiausia „Horizontas 2020“ ir Inovacijų fondas) valdomuose fonduose (portfeliuose). Portfelių rezultatai vertinami tikrąja verte (rinkos verte). 2024 m. gruodžio 31 d. vertybinių popierių, paskolintų pagal vertybinių popierių skolinimo programas, rinkos vertė sudaro 5,8 mlrd. EUR (2023 m. – 3,2 mlrd. EUR). Šie paskolinti vertybiniai popieriai tebėra pripažįstami ES balanse, nes rizika ir nauda vis dar priklauso ES.

Pinigų rinkos fondai (PRF) – tai savitarpio fondai, investuojantys į trumpalaikius skolos vertybinius popierius (pvz., „EIB Unitary Fund“). Biržiniai fondai (ETF) – tai investiciniai fondai, kuriais prekiaujama vertybinių popierių biržose. Jie stebi indeksus ir juose laikomas toks turtas kaip akcijos, obligacijos, valiutos ir ateities sandoriai. Investicijos į bendrus portfelius – tai ES Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) ir „Horizontas 2020“ programų lėšos, sutelktos kartu su valstybių narių lėšomis iš programos „NER 300“. Jos naudojamos EIB finansavimo ir investavimo operacijų garantijoms teikti.

Kitos investicijos į nuosavą kapitalą daugiausia susijusios su ES biudžeto lėšų investavimu – per įgyvendinančiuosius partnerius – į rizikos kapitalą arba kitų rūšių investicinius fondus siekiant ES politikos tikslų, pavyzdžiui, didinti galimybes gauti finansavimą veiklą pradedančioms MVĮ, moksliniams tyrimams ir inovacijoms, taip pat infrastruktūrai ES ir už jos ribų.

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – neišvestinės finansinės priemonės pagal programas

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Bendras atidėjinių fondas	*23 174*	*18 698*
Inovacijų fondas	*10 616*	*8 754*
BUFI investicijos	*2 141*	*2 268*
Likviduojama EAPB	*1 206*	*1 219*
ERPB	*188*	*188*
EIVT vietos darbuotojų pensijų planas	*128*	*97*
„Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“	*3 968*	*3 872*
Europos infrastruktūros tinklų priemonė	*716*	*731*
ES MVĮ nuosavo kapitalo priemonės	*453*	*485*
Europos fondas Pietryčių Europai	*243*	*233*
Ekologiško augimo fondas	*128*	*116*
Energijos vartojimo efektyvumo finansinė priemonė	*103*	*110*
Kita	*586*	*630*
Iš viso	**43 648**	**37 402**
Ilgalaikis	*37 948*	*30 967*
Trumpalaikis	*5 700*	*6 435*

Bendras atidėjinių fondas (BAF)

ES suteikia garantijas finansiniams partneriams dėl investicijų į nuosavą kapitalą ir paskolų nuostolių kompensavimo (žr. **4.1** pastabą dėl ES biudžeto garantijų). Vadovaujantis teisės aktais, iš ES biudžeto palaipsniui atidedamos lėšos, siekiant sumokėti partneriams visus nuostolius, kuriuos padengia šios garantijos. Iš ES biudžeto taip pat atidedamos lėšos, skirtos pasiskolintoms lėšoms grąžinti, jei nebus įvykdyti MFP ir Euratomo paskolų ne valstybėms narėms įsipareigojimai.

Laikydamasi Finansinio reglamento, Komisija sukūrė BAF, kad viename bendrame portfelyje būtų galima valdyti jos atidedamas lėšas (atidėjinius). Jos investuojamos į skolos vertybinius popierius, pinigų rinkos fondus ir biržinius fondus. Be ES biudžeto atidėjinių, BAF gauna susigrąžintas lėšas iš neįvykdytų operacijų, investicijų grąžą ir ES atlygį iš finansinių partnerių. BAF taip pat gali gauti savanoriškus valstybių narių ir kitų mokėtojų įnašus, kurie didina turimas ES biudžeto garantijas.

BAF skirsto gaunamus įnašus į skyrius, priklausomai nuo prisidedančios programos. Programų teisės aktuose nustatyti būtini atidėjiniai teikiamoms garantijoms. ES biudžete šie atskiri atidėjiniai sutelkiami BAF, siekiant optimizuoti turto valdymą.

2024 m. gruodžio 31 d. BAF turtas padidėjo, nes „InvestEU“, KVTBP ir Ukrainos garantijoms sukaupiama reikiama atidėjinių suma, tačiau dar ir dėl portfelio pelno, kuris siekė 0,9 mlrd. EUR. Visas turtas buvo 23,2 mlrd. EUR, iš kurių 19,8 mlrd. EUR buvo investuota į skolos vertybinius popierius, o 3,3 mlrd. EUR – į biržinius fondus.

Inovacijų fondas (IF)

Inovacijų fondu nustatoma šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistema Sąjungoje. Jo tikslas – panaudoti pajamas mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir procesų inovacijoms tam tikruose ekonomikos sektoriuose remti. Inovacijų fondas gauna pajamas iš laipsniško 530 mln. apyvartinių taršos leidimų realizavimo, taip pat 300 mln. apyvartinių taršos leidimų nepanaudotų lėšų, skirtų programai „NER 300“ (žr. **3.8** pastabą). EIB valdo lėšas, kol jos naudojamos numatytam tikslui, ir investuoja jas į skolos vertybinius popierius. 2024 m. padidėjimą daugiausia lėmė iš aukcionų gautos pajamos.

BUFI investicijos

Komisija įkūrė Biudžeto baudų fondą (toliau – BUFI), skirtą laikinai surinktoms lėšoms iš apskųstų įmonėms skirtų baudų valdyti. Iki galutinio teismo sprendimo priėmimo dėl atitinkamos baudos Komisija pinigus investuoja į skolos priemones.

Likviduojama EAPB

2002 m. liepos 23 d. baigė galioti EAPB sutartis ir visas EAPB turtas buvo pervestas Europos Sąjungai. Jis buvo skirtas moksliniams tyrimams sektoriuose, susijusiuose su anglių ir plieno pramone, pavyzdžiui, proveržio technologijoms, kuriomis užtikrinama anglies dioksido beveik neišskirianti plieno gamyba. Moksliniams tyrimams dar nepaskirtas lėšas Komisija investuoja į skolos vertybinius popierius.

Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas

ES turi finansinių investicijų į Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) kapitalą, kuriame 2024 m. gruodžio 31 d. turimų akcijų skaičius buvo 90 044 (2023 m. – 90 044 akcijos) ir sudarė 2,9 % viso pasirašyto akcinio kapitalo. ES iš viso pasirašė 900 mln. EUR akcinio kapitalo, iš šios sumos 713 mln. EUR šiuo metu yra nepareikalauta įmokėti.

„Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“

Pagal ES reglamentą, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), siekiant pagerinti ūkio subjektų, užsiimančių moksliniais tyrimais ir inovacijomis, galimybes gauti finansavimą, buvo sukurtos naujos finansinės priemonės. Šios priemonės yra:

— *„InnovFin“ paskolų ir garantijų paslauga moksliniams tyrimams ir inovacijoms*, pagal kurią Komisija dalijasi finansine rizika, susijusia su EIB pasirašytų naujų finansavimo operacijų portfeliu;

— *„InnovFin“ MVĮ garantija, įskaitant MVĮ iniciatyvos neribotų garantijų priemonę (SIUGI)* – EIF valdoma garantijų priemonė, pagal kurią finansų tarpininkams teikiamos garantijos ir priešpriešinės garantijos naujiems paskolų portfeliams (pagal SIUGI Komisija finansine rizika, susijusia su suteikta garantija, dalijasi su valstybėmis narėmis, EIF ir EIB);

— *„InnovFin“ nuosavo kapitalo priemonė moksliniams tyrimams ir inovacijoms*, pagal kurią teikiamos investicijos į rizikos kapitalo fondus ir kurią valdo EIF, ir

— *EIC fondas (Europos inovacijų tarybos fondas)*, teikiantis nuosavo kapitalo finansavimą siekiant paspartinti inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmus. EIC fondas finansuojamas pagal programas „Europos horizontas“ ir „Horizontas 2020“.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė

Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1316/2013 ([25]) Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) skolos priemonė buvo sukurta siekiant sudaryti geresnes sąlygas gauti finansavimą infrastruktūros projektams transporto, telekomunikacijų ir energetikos sektoriuose. Ją valdo EIB pagal susitarimą su ES. Pagal ją siūloma pasidalyti skolos finansavimo riziką pirmaeilės ir subordinuotosios skolos ar garantijų forma ir teikti paramą projektų obligacijoms, kurioms suteikiama ES garantija.

ES MVĮ nuosavo kapitalo priemonės

Tai yra nuosavo kapitalo priemonės, kurios buvo finansuojamos pagal programas COSME, CIP bei Daugiametę įmonių programą ir Iniciatyvą augimui ir užimtumui skatinti, kuriuos patikos principu valdo EIF ir kuriais remiamas MVĮ steigimas ir finansavimas pačioje jų veiklos pradžioje ir jų augimo etapu, investuojant į tinkamus specialius rizikos kapitalo fondus.

Tikrąja verte vertinamo neišvestinių finansinių priemonių turto kaip pertekliaus arba deficito tikrosios vertės hierarchija

(mln. EUR)

Finansinio turto rūšis	2024 12 31	2023 12 31
1 lygis. Kotiruojamos kainos aktyviosiose rinkose	*37 559*	*31 477*
2 lygis. Kiti nei kotiruojamos kainos stebimi duomenys	*3 098*	*3 230*
3 lygis. Vertinimo metodas, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis	*2 991*	*2 695*
Iš viso	**43 648**	**37 402**

Ataskaitiniu laikotarpiu neatlikta jokių pervedimų iš tikrosios vertės hierarchijos 1 lygio į 2 lygį.

Neišvestinių finansinių priemonių turto, apskaičiuoto taikant vertinimo metodą, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis (3 lygis), suderinimas

(mln. EUR)

Tikrosios vertės pokyčiai	
Pradinis likutis 2024 01 01	***2 695***
Laikotarpio investicijos	*508*
Kapitalo grąžinimas	*(85)*
Apmokėtos pajamos	*(38)*
Laikotarpio pelnas ir nuostoliai kaip perteklius arba deficitas	*(89)*
Į 3 lygį pervestos lėšos	*–*
Iš 3 lygio pervestos lėšos	*–*
Kita	*0*
Laikotarpio pabaigos likutis 2024 12 31	**2 991**

([25]) 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukuriama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010, (OL L 348, 2013 12 20, p. 129, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj).

2.4.2.2. Tikrąja verte vertinamas išvestinių finansinių priemonių turtas arba įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas

Tikrąja verte vertinamas išvestinių finansinių priemonių turtas arba įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas pagal rūšis

(mln. EUR)

Išvestinės finansinės priemonės rūšis	2024 12 31			2023 12 31		
	Sąlyginė suma	Turtas tikrąja verte	Įsipareigojimas tikrąja verte	Sąlyginė suma	Turtas tikrąja verte	Įsipareigojimas tikrąja verte
Kapitalo portfelio garantija	*6 057*	*1 110*	*(60)*	*5 059*	*1 050*	*(53)*
Užsienio valiutos išvestinės finansinės priemonės	*2 417*	*–*	*(38)*	*1 528*	*41*	*(6)*
Iš viso	**8 474**	**1 110**	**(98)**	**6 587**	**1 091**	**(60)**
Ilgalaikis		*1 110*	*(13)*		*1 050*	*(8)*
Trumpalaikis		*–*	*(84)*		*41*	*(52)*

Kapitalo portfelių garantija

Kategorija „Kapitalo portfelių garantija“ apima garantijas, kurias ES suteikė finansų įstaigoms už investicijų į nuosavybės vertybinius popierius portfelius. Šios garantijos klasifikuojamos kaip išvestinės finansinės priemonės ir apskaitomos kaip tikrąja verte vertinamas finansinis turtas arba finansinis įsipareigojimas kaip perteklius arba deficitas, nes jie neatitinka finansinės garantijos įsipareigojimo apibrėžties (žr. **1.5.12** pastabą). ES finansinis turtas arba įsipareigojimas vertinamas pagal pagrindinių investicijų vertę.

Visa suma iš esmės atitinka ESIF garantiją, kurią ES suteikė EIB grupei, o pagrindinės investicijos į nuosavą kapitalą, kurias išmokėjo EIB ir EIF, sudaro 3,8 mlrd. EUR (2023 m. – 3,7 mlrd. EUR). ESIF nuosavo kapitalo portfelio ES garantijos tikroji vertė sudarė iš viso 1,1 mlrd. EUR (2023 m. – 1,0 mlrd. EUR).

Užsienio valiutos išvestinės finansinės priemonės

ES sudaro išankstinius sandorius užsienio valiuta, kad apdraustų bendrame atidėjinių fonde laikomų JAV doleriais išreikštų skolos vertybinių popierių užsienio valiutos riziką. Pagal išankstinius sandorius užsienio valiuta ES sumoka sutartyje numatytą tariamąją sumą užsienio valiuta (mokėjimo dalis), kaip parodyta pirmiau pateiktoje lentelėje, ir suėjus išpirkimo datai gaus tariamąją sumą eurais (gavimo dalis).

Į šią kategoriją taip pat įtrauktas užsienio valiutos rizikos apsidraudimo veiklos pagal „InvestEU“ garantiją poveikis ir atvejai, kai ES garantuoja užsienio valiutos riziką.

Tikrąja verte vertinamo finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės hierarchija

(mln. EUR)

Išvestinės finansinės priemonės rūšis	2024 12 31		2023 12 31	
	Turtas tikrąja verte	Įsipareigojimas tikrąja verte	Turtas tikrąja verte	Įsipareigojimas tikrąja verte
1 lygis. Kotiruojamos kainos aktyviosiose rinkose	*–*	*–*	*–*	*–*
2 lygis. Kiti nei kotiruojamos kainos stebimi duomenys	*–*	*(27)*	*41*	*(1)*
3 lygis. Vertinimo metodas, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis	*1 110*	*(71)*	*1 050*	*(59)*
Iš viso	**1 110**	**(98)**	**1 091**	**(60)**

Ataskaitiniu laikotarpiu neatlikta jokių pervedimų iš 1 lygio į 2 lygį. Išvestinės finansinės priemonės, priskiriamos tikrosios vertės 3 lygiui, daugiausia apima nuosavybės vertybinių popierių portfelių garantijas.

Išvestinių finansinių priemonių turto ir įsipareigojimų, apskaičiuotų taikant vertinimo metodą, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis (3 lygis), suderinimas

(mln. EUR)

Tikrosios vertės pokyčiai	
Turto / (įsipareigojimo) pradinis likutis 2024 01 01	**992**
Įvykdyti reikalavimai mokėti pagal garantiją	*170*
Grąžinti reikalavimai mokėti pagal garantiją	*(10)*
Pajamos iš įvykdytų garantijų	*(129)*
Laikotarpio pelnas ir nuostoliai kaip perteklius arba deficitas	*16*
Į 3 lygį pervestos lėšos	*–*
Iš 3 lygio pervestos lėšos	*–*
Kita	*0*
Laikotarpio pabaigos likutis 2024 12 31	**1 039**

2.5. **IŠANKSTINIS FINANSAVIMAS**

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikis			
Išankstinis finansavimas	*2.5.1*	*39 093*	*40 970*
Kiti avansai valstybėms narėms	*2.5.2*	*1 682*	*371*
Įnašas į patikos fondus		*85*	*76*
		40 861	**41 417**
Trumpalaikis			
Išankstinis finansavimas	*2.5.1*	*35 969*	*48 478*
Kiti avansai valstybėms narėms	*2.5.2*	*2 089*	*1 780*
		38 058	**50 257**
Iš viso		**78 919**	**91 675**

Įvairioms programoms turėtų būti skirtos pakankamos išankstinio finansavimo sumos siekiant užtikrinti gavėjui reikiamą finansavimą projektui pradėti ir vykdyti, taip pat kartu apsaugant ES finansinius interesus ir atsižvelgiant į teisinius, veiklos ir išlaidų veiksmingumo apribojimus.

2.5.1. *Išankstinis finansavimas*

(mln. EUR)

	Bendra suma	Tarpuskaita, vykdoma kaupimo principu	Grynoji suma 2024 12 31	Bendra suma	Tarpuskaita, vykdoma kaupimo principu	Grynoji suma 2023 12 31
Pasidalijamasis valdymas						
EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės	*3 885*	*(840)*	*3 045*	*3 614*	*(686)*	*2 928*
ERPF ir Sanglaudos fondas	*25 859*	*(16 476)*	*9 384*	*31 502*	*(10 125)*	*21 378*
ESF	*9 437*	*(6 258)*	*3 180*	*12 105*	*(3 236)*	*8 869*
Kita	*14 220*	*(4 836)*	*9 384*	*8 755*	*(5 348)*	*3 408*
	53 402	**(28 409)**	**24 992**	**55 976**	**(19 394)**	**36 582**
Tiesioginis valdymas						
Vykdo:						
Komisija	*34 727*	*(14 289)*	*20 438*	*37 273*	*(12 782)*	*24 491*
iš kurių EGADP (NGEU)	*18 930*	*(3 541)*	*15 389*	*22 889*	*(3 710)*	*19 178*
ES vykdomosios įstaigos	*40 693*	*(25 586)*	*15 107*	*36 130*	*(21 683)*	*14 446*
Patikos fondai	*508*	*(429)*	*79*	*639*	*(507)*	*133*
	75 928	**(40 304)**	**35 624**	**74 042**	**(34 972)**	**39 070**
Netiesioginis valdymas						
Vykdo:						
Kitos ES agentūros ir įstaigos	*5 281*	*(2 814)*	*2 467*	*4 983*	*(2 314)*	*2 670*
Trečiosios valstybės	*1 843*	*(1 103)*	*739*	*1 602*	*(1 166)*	*436*
Tarptautinės organizacijos	*13 171*	*(8 839)*	*4 333*	*14 229*	*(9 713)*	*4 516*
Kiti subjektai	*19 295*	*(12 389)*	*6 906*	*17 606*	*(11 432)*	*6 175*
	39 590	**(25 144)**	**14 446**	**38 421**	**(24 625)**	**13 797**
Iš viso	**168 920**	**(93 858)**	**75 062**	**168 439**	**(78 991)**	**89 448**
Ilgalaikis	*39 093*	–	*39 093*	*40 970*	–	*40 970*
Trumpalaikis	*129 826*	*(93 858)*	*35 969*	*127 469*	*(78 991)*	*48 478*

Išankstinis finansavimas reiškia išmokėtus pinigus, taigi – mokėjimų asignavimų panaudojimą. Kaip paaiškinta **1.5.7** pastaboje, tai yra avansai, todėl jie dar nėra įtraukti į apskaitą. Taigi, nors išankstinis finansavimas sumažina RAL (žr. **5.1** pastabą), jis yra išlaidos, kurios dar turi būti priimtos ir pripažintos finansinės veiklos ataskaitoje.

Kalbant apie pasidalijamąjį valdymą, reikšmingas išankstinio finansavimo sanglaudos srityje sumažėjimas susijęs su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu – prasidėjo jo užbaigimo etapas ir vykdoma didesnių sumų tarpuskaita, todėl sumažėjimas sudaro 18 mlrd. EUR.

Kalbant apie 2021–2027 m. programavimo laikotarpį, reikšmingiausios išankstinio finansavimo sumos (9,3 mlrd. EUR) taip pat susijusios su sanglaudos sritimi (2023 m. – 9 mlrd. EUR).

Kito išankstinio finansavimo pasidalijamojo valdymo srityje padidėjimas yra susijęs su 6 mlrd. EUR išankstinio finansavimo pagal Teisingos pertvarkos fondą išmokėjimu Europos regionams.

Tiesioginio valdymo srityje didžiausios išankstinio finansavimo sumos yra susijusios su negrąžintina parama pagal EGADP priemonę, kurios grynoji vertė metų pabaigoje buvo 15,4 mlrd. EUR (2023 m. – 19,2 mlrd. EUR). Jų sumažėjimas daugiausia susijęs su einamaisiais metais atlikta tarpuskaita (7,2 mlrd. EUR), kai valstybės narės pasiekė tarpines ir siektinas reikšmes. 2023 m. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([26]) buvo iš dalies pakeista EGADP, siekiant suteikti valstybėms narėms papildomos paramos įtraukiant skyrius „REPowerEU“, kurie skirti reformoms ir investicijoms, kad būtų skatinama Sąjungos energijos tiekimo nepriklausomybė, saugumas ir tvarumas. Naujos išankstinio finansavimo sumos (2,4 mlrd. EUR) išmokėtos valstybėms narėms 2024 m. pagal skyrius „REPowerEU“. Kitos reikšmingos sumos – iš viso 11,9 mlrd. EUR (2023 m. – 12,1 mlrd. EUR) – susijusios su mokslinių tyrimų sritimi (daugiausia programomis „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“, kurias įgyvendina ES vykdomosios įstaigos ir Komisija).

Netiesioginio valdymo srityje išankstinis finansavimas daugiausia apima vidaus politikos programas, tokias kaip „Erasmus+“ (4,3 mlrd. EUR), „Galileo“ ir EGNOS (kosmoso programos, 2,7 mlrd. EUR), taip pat Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę bei jos pirmtakes (2,5 mlrd. EUR).

Gautos išankstinio finansavimo garantijos

Tai yra garantijos, kurių Komisija tam tikrais atvejais reikalauja iš kitų nei valstybės narės gavėjų, kai jiems išmoka avansus (išankstinį finansavimą). Šios rūšies garantijų atveju turi būti parodytos dvi vertės: nominalioji ir einamoji. Nominaliosios vertės atsiradimas siejamas su garantijos buvimu. Kalbant apie einamąją vertę, garantija suteikiama, jeigu yra išankstinio finansavimo mokėjimas, atliktas pagal garantiją, vėliau sumažintas tolesniais mokėjimais. 2024 m. gruodžio 31 d. gautų išankstinio finansavimo garantijų nominalioji vertė buvo 942 mln. EUR, o šių garantijų einamoji vertė – 587 mln. EUR (2023 m. – atitinkamai 576 mln. EUR ir 525 mln. EUR).

Tam tikras išankstinio finansavimo sumas, išmokėtas įgyvendinant Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintąją bendrąją programą (BP 7) bei programas „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“, faktiškai garantuoja Savidraudos mechanizmas (buvęs Dalyvių garantijų fondas (DGF)). Savidraudos mechanizmas – tai savitarpio paramos priemonė, kuria padengiama rizika, kylanti dėl gavėjų nesumokamų sumų įgyvendinant netiesioginius veiksmus pagal šias programas. Visi netiesioginių veiksmų, kuriems skiriama ES dotacija, dalyviai įneša 5 % didžiausio ES įnašo į Savidraudos mechanizmo kapitalą, kurį Komisija investuoja į finansų rinkas, kad gautų palūkanų. Palūkanos gali būti naudojamos padengti skoloms, kurių įsipareigojimų nevykdantis dalyvis nesumoka Sąjungai. Pasibaigus netiesioginiams veiksmams, įnašai grąžinami dalyviams. ES (atstovaujama Komisijos) veikia kaip Savidraudos mechanizmo vykdomasis įgaliotinis, tačiau fondo savininkai yra dalyviai. Taigi Savidraudos mechanizmas yra atskiras subjektas, kuris neįtraukiamas į konsolidavimą šiose ES metinėse ataskaitose.

2024 m. gruodžio 31 d. bendra Savidraudos mechanizmo dengiama išankstinio finansavimo suma buvo 3,0 mlrd. EUR (2023 m. – 3,0 mlrd. EUR). Visas Savidraudos mechanizmo turtas, įskaitant Komisijos valdomą finansinį turtą, sudarė 3,2 mlrd. EUR (2023 m. – 3,0 mlrd. EUR).

2.5.2. *Kiti avansai valstybėms narėms*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Avansai valstybėms narėms, skirti pasidalijamojo valdymo principu valdomoms finansinėms priemonėms	*1 889*	*594*
Pagalbos schemos	*1 883*	*1 556*
Iš viso	**3 772**	**2 150**
Ilgalaikiai	*1 682*	*371*
Trumpalaikiai	*2 089*	*1 780*

([26]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB, (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

Avansai valstybėms narėms, skirti pasidalijamojo valdymo principu valdomoms finansinėms priemonėms

Įgyvendinant Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) programas įmanoma iš ES biudžeto valstybėms narėms išmokėti avansus, kad jos galėtų prisidėti prie finansinių priemonių (t. y. paskolų, nuosavo kapitalo investicijų ar garantijų). Šių finansinių priemonių sukūrimas ir valdymas yra valstybių narių, o ne Komisijos atsakomybė. Vis dėlto, iki metų pabaigos pagal šias priemones nepanaudotos lėšos išlieka ES nuosavybe (kaip ir visų išankstinio finansavimo išmokų atveju), todėl jos ES balanse laikomos turtu.

Sanglaudos srityje, kadangi pasiektas ankstesnio programavimo laikotarpio baigiamasis etapas, visos 2014–2020 m. DFP sumos laikomos panaudotomis. Todėl didelis padidėjimas yra susijęs su 2021–2027 m. DFP, nes apskaičiuota, kad 2024 m. gruodžio 31 d. buvo nepanaudota 1 803 mln. EUR iš išmokėtos 1 832 mln. EUR sumos.

Metų pabaigoje liko nepanaudota 85 mln. EUR kaimo plėtrai skirtos sumos.

Pagalbos schemos

Panašiai valstybių narių įvairioms pagalbos schemoms (valstybės pagalbai, EŽŪGF rinkos priemonėms arba EŽŪFKP investicinėms priemonėms) sumokėtos sumos, atitinkančios avansus, kurie nebuvo panaudoti iki metų pabaigos, į ES balansą įtraukiami kaip turtas (avansai). Komisija įvertino šiuos avansus remdamasi valstybių narių pateikta informacija; gautos sumos įtrauktos į pakategorę „Pagalbos schemos“. 2024 m. 1 685 mln. EUR suma yra susijusi su žemės ūkiu ir kaimo plėtra. Apskaičiuota, kad sanglaudos politikos srityje nepanaudotos lėšos metų pabaigoje sudarė 198 mln. EUR ir buvo susijusios su 2021–2027 m. DFP.

2.6. IŠ PREKYBOS GAUTINOS SUMOS IR NEPREKYBINĖS SUSIGRĄŽINTINOS SUMOS

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikės			
Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos	*2.6.1*	*11 541*	*13 954*
Iš prekybos operacijų gautinos sumos	*2.6.2*	*1 731*	*2 129*
		13 272	**16 083**
Trumpalaikės			
Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos	*2.6.1*	*16 529*	*16 795*
Iš prekybos operacijų gautinos sumos	*2.6.2*	*1 936*	*2 321*
		18 465	**19 116**
Iš viso		**31 736**	**35 199**

2.6.1. *Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos*

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikės			
Valstybės narės	*2.6.1.1*	*275*	*272*
Susitarimas dėl JK išstojimo	*2.6.1.2*	*11 231*	*13 088*
Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos	*2.6.1.4*	*10*	*567*
Kitos susigrąžintinos sumos		*25*	*27*
		11 541	**13 954**

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Trumpalaikės			
Valstybės narės	*2.6.1.1*	*4 667*	*3 706*
Susitarimas dėl JK išstojimo	*2.6.1.2*	*1 530*	*2 385*
Įmonėms skirtos baudos	*2.6.1.3*	*9 152*	*9 861*
Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos	*2.6.1.4*	*1 085*	*787*
Kitos susigrąžintinos sumos		*94*	*57*
		16 529	**16 795**
Iš viso		**28 070**	**30 749**

2.6.1.1. Iš valstybių narių susigrąžintinos sumos

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
TNI A sąskaitos	*3 277*	*2 326*
TNI atskiros sąskaitos	*849*	*1 249*
Gautini nuosavi ištekliai	*139*	*7*
Vertės sumažėjimas	*(553)*	*(673)*
Kita	–	–
Nuosavų išteklių susigrąžintinos sumos	**3 712**	**2 908**
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	*1 534*	*1 483*
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir kitos kaimo plėtros priemonės	*127*	*126*
Vertės sumažėjimas	*(741)*	*(683)*
EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo susigrąžintinos sumos	**920**	**927**
Susigrąžintinos išankstinio finansavimo sumos	**16**	**1**
Sumokėtas ir iš valstybių narių susigrąžintinas PVM	**53**	**49**
Kitos iš valstybių narių susigrąžintinos sumos	**242**	**93**
Iš viso	**4 943**	**3 977**
Ilgalaikės	*275*	*272*
Trumpalaikės	*4 667*	*3 706*

Iš valstybių narių gautinos ilgalaikės sumos daugiausia susijusios su neįvykdytais Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) atitikties patvirtinimo sprendimais. Su šiais sprendimais susijusios sumos susigrąžinamos dalimis kasmet.

Nuosavų išteklių susigrąžintinos sumos

A sąskaitos yra susijusios su mėnesinėmis ataskaitomis, kuriose valstybės narės praneša apie nustatytas mokėtinas tradicinių nuosavų išteklių (TNI) sumas. Lentelėje išvardytos A sąskaitų sumos, kurios dar nesumokėtos Komisijai. TNI daugiausia sudaro muitai, kuriuos Komisijos vardu renka valstybės narės.

A sąskaitose metų pabaigoje paprastai būna 3–4 mlrd. EUR. 2024 m. valstybių narių deklaruotos sumos grįžo į įprastą lygį po praėjusiais metais registruoto sumažėjimo (daugiausia dėl to, kad buvo baigta byla dėl antidempingo muitų, taikomų saulės baterijų plokštėms). Be to, 2024 m. lapkričio ir gruodžio mėn. nustatyti muitai buvo didesni, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu.

Jungtinės Karalystės pažeidimo nagrinėjimo byloje (Pažeidimas Nr. 2018/2008) 2022 m. kovo 8 d. Teismas priėmė susijusį sprendimą ir patvirtino, kad Jungtinė Karalystė pažeidė savo įsipareigojimus saugoti Sąjungos biudžetą. Byla iškelta pagal 2017 m. OLAF ataskaitą, kurioje nustatyta, kad Jungtinės Karalystės importuotojai, naudodami fiktyvias ir suklastotas sąskaitas faktūras ir neteisingas importo muitinės vertės deklaracijas, nesumokėjo didelės muitų sumos.

Komisija įvertino sprendimą ir ypač Teismo pastabas dėl mokėtinų sumų nustatymo. Atlikus išsamią analizę, Jungtinė Karalystė sumokėjo pagrindinę sumą ir delspinigius už laikotarpį nuo 2022 m. iki 2023 m. (1,6 mlrd. EUR pagrindinės sumos ir 1,4 mlrd. EUR delspinigių iki Jungtinės Karalystės dalies sumažinimo).

Pritaikius tuos pačius parametrus apskaičiuojant įvertintų TNI nuostolių sumą, mokėtiną už tekstilės gaminius ir avalynę, importuotus iš Kinijos gerokai sumažinta verte, 2021 m. ir 2022 m. valstybės narės pagal išlygą sumokėjo 1,9 mlrd. EUR. Užbaigus nagrinėti bylą dėl sumažintos prekių vertės Jungtinės Karalystės atžvilgiu, Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, perskaičiavo jų atitinkamas galutines sumas, mokėtinas pagal Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-213/19. 2024 m. su keliomis valstybėmis narėmis buvo susitarta dėl galutinių pagrindinės sumos ir palūkanų sumų, ir atitinkamos bylos buvo užbaigtos. Galutinės mokėtinos sumos toliau tikslinamos su valstybėmis narėmis. Iki 2024 m. gruodžio 31 d. pagal išlygą sumokėti 0,9 mlrd. EUR toliau analizuojami ir, atsižvelgiant į papildomą informaciją, kurią pateiks atitinkamos valstybės narės, ši suma turėtų būti dar sumažinta.

Apskaičiuota, kad su šiomis bylomis susiję mokėtini delspinigiai 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 0,3 mlrd. EUR (žr. **2.6.2** pastabą).

Atskiros sąskaitos yra susijusios su nustatytomis teisėmis į gautinas sumas, kurios nebuvo įtrauktos į A sąskaitas, nes valstybės narės jų nesusigrąžino ir nebuvo pateikta jokių įkaitų (t. y. garantijų) (arba įkaitai buvo pateikti, bet buvo užginčyta suma). Remiantis valstybių narių kasmet teikiama informacija šių teisių vertė gali sumažėti. Kiekvienų metų pabaigoje vertės sumažėjimo sumos paprastai sudaro panašią pagrindinės sumos procentinę dalį.

EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo susigrąžintinos sumos

Į šį punktą visų pirma įtrauktos sumos, kurias valstybės narės buvo skolingos 2024 m. gruodžio 31 d., kaip 2024 m. spalio 15 d. deklaravo ir patvirtino valstybės narės. Įvertinamos susigrąžintinos sumos, susidariusios po šio deklaravimo iki 2024 m. gruodžio 31 d. Komisija taip pat įvertina pagalbos gavėjų mokėtinų sumų, kurių gražinimas neįtikimas, vertės sumažinimą. Tai, kad atliekamas toks patikslinimas, nereiškia, kad Komisija atsisako teisės ateityje susigrąžinti šias sumas. Tikslinant atimama 20 % tiek valstybėms narėms leidžiama išskaičiuoti administracinėms sąnaudoms padengti.

2.6.1.2. Susitarimas dėl JK išstojimo

ES ir JK pasirašytame Susitarime dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (2019/C 384 I/01) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo) nustatyti įvairūs abiejų šalių finansiniai įsipareigojimai. 2024 m. gruodžio 31 d. grynoji iš Jungtinės Karalystės gautina suma, remiantis šiais įsipareigojimais, sudarė 12 762 mln. EUR (2023 m. – 15 473 mln. EUR), iš kurių 1 530 mln. EUR turi būti gauti per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos (2023 m. – 2 385 mln. EUR):

(mln. EUR)

	140 straipsnis	142 straipsnis	Kita	2024 12 31	2023 12 31
Jungtinės Karalystės mokėtina suma	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Jungtinei Karalystei mokėtina suma	-	–	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Iš viso	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Ilgalaikė	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Trumpalaikė	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Jungtinės Karalystės dalis (139 straipsnis)

Pagal 139 straipsnį nustatyta, kad JK finansinių įsipareigojimų dalis, nustatyta pagal Susitarimą dėl išstojimo, yra nuosavų išteklių, kuriuos 2014–2020 m. suteikė JK, ir nuosavų išteklių, kuriuos per tą laikotarpį suteikė visos valstybės narės ir JK, santykis, pakoreguotas suma, apie kurią valstybėms narėms pranešta iki 2022 m. vasario 1 d. Apskaičiuota, kad galutinė JK dalis yra 12,431681219587700 %.

Mokėjimai pagal Susitarimą dėl išstojimo

Mokėjimo mechanizmas, taikomas abiejų šalių įsipareigojimams, nustatytas 148 straipsnyje. Apibendrinant galima teigti, kad ES kiekvienų metų balandžio ir rugsėjo mėn. išrašo sąskaitas faktūras grynajai sumai Jungtinei Karalystei, o Jungtinė Karalystė jas moka kas mėnesį. Konkrečių metų balandžio mėn. nurodytos sumos turi būti sumokėtos keturiomis lygiomis mėnesinėmis dalimis nuo tų metų birželio iki rugsėjo mėn. Rugsėjo mėn. nurodytos sumos turi būti mokamos aštuoniomis lygiomis mėnesinėmis dalimis nuo tų metų spalio mėn. iki kitų metų gegužės mėn. Kadangi kai kurios nurodytos sumos būtinai grindžiamos prognozėmis ir įverčiais, ataskaitos kasmet atnaujinamos remiantis faktiniais duomenimis.

2024 m. grynoji suma, apie kurią pranešta Jungtinei Karalystei pagal 136 straipsnį ir 140–147 straipsnius, buvo 377 mln. EUR (2023 m. – 8 585 mln. EUR), iš jų 1 414 mln. EUR Jungtinei Karalystei mokėtina suma nurodyta 2024 m. balandžio mėn., o 1 791 mln. EUR Jungtinei Karalystei mokėtina suma – 2024 m. rugsėjo mėn. (2023 m. – atitinkamai 3 572 mln. EUR ir 5 013 mln. EUR Jungtinei Karalystei mokėtinos sumos).

Iš viso 2024 m. gauta 2 391 mln. EUR mokėjimų (2023 m. – 9 450 mln. EUR). Iš šios sumos 3 133 mln. EUR susiję su likusia 2023 m. rugsėjo mėn. pranešimo dalimi ir Jungtinė Karalystė juos išmokėjo penkiomis lygiomis dalimis 2024 m. sausio–gegužės mėn. (2023 m. – 3 998 EUR), 1 414 mln. EUR susiję su 2024 m. balandžio mėn. pranešimu ir buvo išmokėti Jungtinei Karalystei keturiomis lygiomis mėnesinėmis dalimis 2024 m. birželio–rugsėjo mėn. (2023 m. – 3 572 mln. EUR), o 672 mln. EUR susiję su 2024 m. rugsėjo mėn. pranešimu ir buvo sumokėti Jungtinės Karalystės trimis lygiomis dalimis 2024 m. spalio–gruodžio mėn. (2023 m. – 1 880 mln. EUR).

(mln. EUR)

	Likusi 2023 m. rugsėjo mėn. pranešimas: (mokėtina ir sumokėta nuo 2024 m. sausio–gegužės mėn.)	2024 m. balandžio mėn. pranešimas: (mokėtina ir sumokėta 2024 m. birželio–rugsėjo mėn.)	2024 m. rugsėjo mėn. pranešimas: (mokėtina ir sumokėta 2024 m. spalio–gruodžio mėn.)	Iš viso mokėjimų 2024 m.
136 straipsnis	*21*	*–*	*8*	*29*
140 straipsnis	*3 092*	*–*	*672*	*3 763*
142 straipsnis	*18*	*280*	*11*	*309*
143 straipsnis	*11*	*–*	*–*	*11*
147 straipsnis	*–*	*12*	*–*	*12*
	3 141	*292*	*690*	*4 123*
136 straipsnis	*–*	*(1 349)*	*–*	*(1 349)*
140 straipsnis	*–*	*(10)*	*–*	*(10)*
141 straipsnis	*(8)*	*–*	*(19)*	*(27)*
143 straipsnis	*–*	*(244)*	*–*	*(244)*
144 straipsnis	*(0)*	*(59)*	*–*	*(59)*
145 straipsnis	*–*	*(37)*	*–*	*(37)*
146 straipsnis	*–*	*(7)*	*–*	*(7)*
	(8)	*(1 706)*	*(19)*	*(1 732)*
Iš viso	**3 133**	**(1 414)**	**672**	**2 391**

Be to, 2024 m. liepos mėn. Jungtinė Karalystė sumokėjo 4,7 mln. EUR grynąją sumą (įskaičius 0,7 mln. EUR Jungtinės Karalystės dalį), susijusią su PVM pažeidimo byla (vieno langelio principu grindžiama minisistema, MOSS).

Metų pabaigoje likusi 2024 m. rugsėjo mėn. sąskaitos faktūros dalis, sudariusi 1 120 mln. EUR, buvo mokėtina Jungtinės Karalystės penkiomis lygiomis mėnesinėmis dalimis 2025 m. sausio–gegužės mėn. (2023 m. – 3 133 mln. EUR).

140 straipsnis. Neįvykdyti įsipareigojimai

Jungtinė Karalystė įsipareigojo Europos Sąjungai sumokėti JK tenkančią 2020 m. gruodžio 31 d. neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų dalį („Brexit'o" RAL), pakoreguotą pagal 140 straipsnio reikalavimus. 2024 m. gruodžio 31 d. bendra suma, pripažinta kaip gautina suma, sudarė 4 432 mln. EUR (2023 m. – 8 340 mln. EUR), iš kurių 1 963 mln. EUR yra mokėtini per 12 mėnesių pasibaigus metams. Toliau pateiktoje lentelėje pateikiami pagrindiniai pokyčiai tarp visos 2023 m. gruodžio 31 d. pripažintos gautinos sumos ir visos 2024 m. gruodžio 31 d. pripažintos gautinos sumos.

(mln. EUR)

2023 12 31 Jungtinės Karalystės mokėtina suma	**8 340**
Grynosios finansinės pataisos, susijusios su 2014–2020 m. arba ankstesniais programavimo laikotarpiais (įskaitant 2023 m. išskaičiuotų sumų koregavimą)	*(35)*
2024 m. iš Jungtinės Karalystės gauti grynieji mokėjimai	*(3 753)*
Apskaičiuotosios neįgyvendinimo išlaidos	*(121)*
Iš viso	**4 432**
Ilgalaikė	*2 469*
Trumpalaikė	*1 963*

Bendros sumos, pripažintos kaip gautina suma, sumažėjimas per metus sudarė 3 909 mln. EUR (2023 m. – 8 688 mln. EUR) ir buvo daugiausia siejamas su mokėjimais, gautais iš Jungtinės Karalystės 2024 m.

Per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos mokėtiną sumą (1 963 mln. EUR) sudaro 2024 m. rugsėjo mėn. sąskaitos faktūros likutis (1 119 mln. EUR), kurį Jungtinė Karalystė turi sumokėti 2025 m. sausio–gegužės mėn. laikotarpiu, 2025 m. balandžio mėn. sąskaitoje faktūroje nurodytina suma (599 mln. EUR), kurią Jungtinė Karalystė turi sumokėti 2025 m. birželio–rugsėjo mėn. laikotarpiu, ir dalis sumos, kuri bus įtraukta į 2025 m. rugsėjo mėn. sąskaitą faktūrą, kurią Jungtinė Karalystė turės sumokėti 2025 m. spalio–gruodžio mėn. laikotarpiu (244 mln. EUR). 2025 m. balandžio mėn. sąskaitoje faktūroje nurodytą sumą sudaro 342 mln. EUR suma, susijusi su Jungtinės Karalystės dalimi dėl numatyto RAL vykdymo 2025 m., ir 257 mln. EUR suma, susijusi su 2024 m. vykdomos Jungtinės Karalystės dalies RAL patikslinimu. Sumą, kuri bus nurodyta 2025 m. rugsėjo mėn. sąskaitoje faktūroje ir mokėtina 2025 m. spalio–gruodžio mėn., sudaro 257 mln. EUR, susijusių su Jungtinės Karalystės dalimi dėl numatyto RAL vykdymo 2025 m., ir neigiama 13 mln. EUR suma, susijusi su apskaičiuotų 2014–2020 m. ar ankstesnių programavimo laikotarpių grynųjų finansinių pataisų Jungtinės Karalystės dalimi (įskaitant 2023 m. atskaitymų koregavimą).

Apskaičiuota, kad neįvykdyti įsipareigojimai pakoreguoti 121 mln. EUR, kad būtų atsižvelgta į faktinius 2024 m. panaikintus įsipareigojimus, taip pat į 2024 m. pabaigoje numatomus panaikinti ateities įsipareigojimus, susijusius su likusia „Brexit'o" RAL suma.

142 straipsnis. Sąjungos įsipareigojimai 2020 m. pabaigoje

JK įsipareigojo jai tenkančią Sąjungos įsipareigojimų dalį Europos Sąjungai sumokėti iki 2020 m. pabaigos, išskyrus įsipareigojimus, a) susijusius su atitinkamu turtu ir b) susijusius su biudžeto vykdymu ir nuosavų išteklių valdymu (įskaitant sumas, jau padengtas neįvykdytais įsipareigojimais (žr. pirmiau pateiktą 140 straipsnį)). Šiuo atveju pagrindinė suma – tai 2020 m. gruodžio 31 d. buvę įsipareigojimai, susiję su išmokomis, mokamomis pasibaigus tarnybos laikui (pensijomis ir sveikatos draudimu).

Neįvykdyti 2020 m. įsipareigojimai pagal 142 straipsnį (6)

(mln. EUR)

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Bendroji sveikatos draudimo sistema	2024 12 31	2023 12 31
Neįvykdyti 2020 m. įsipareigojimai	*72 580*	*4 948*	*77 529*	*79 709*
JK dalis	**9 023**	**615**	**9 638**	**9 909**
Įmokos į BSDS / BSDF	**294**	**11**	**305**	**280**
Iš viso	**9 317**	**626**	**9 943**	**10 189**
Ilgalaikiai	*9 023*	*615*	*9 638*	*9 909*
Trumpalaikiai	*294*	*11*	*305*	*280*

Pagal 142 straipsnio 6 dalyje nustatytą numatytąjį mokėjimo būdą Jungtinė Karalystė kasmet prisideda prie praėjusiais metais išmokėtų grynųjų išmokų iš Sąjungos biudžeto kiekvienam Europos pareigūnų pensijų sistemos (EPPS) gavėjui ir prie susijusio Sąjungos biudžeto įnašo į Bendrąją sveikatos draudimo sistemą (BSDS) už kiekvieną gavėją arba asmenį, kuris gauna išmokas per gavėją. Įmokos mokėtinos keturiomis mėnesinėmis dalimis nuo atitinkamų metų birželio iki rugsėjo mėn.

Jungtinės Karalystės grynųjų mokėjimų iš Sąjungos biudžeto dalis, 2024 m. sumokėta EPPS ir BSDS gavėjams, atitinkamai sudarė 294 mln. EUR ir 11 mln. EUR. Apie šias sumas Jungtinei Karalystei buvo pranešta 2025 m. balandžio mėn. sąskaitoje faktūroje (taigi Jungtinė Karalystė turi jas sumokėti keturiomis lygiomis mėnesinėmis dalimis 2025 m. birželio–rugsėjo mėn. laikotarpiu).

Be to, 2024 m. gruodžio 31 d. pagal 142 straipsnio 6 dalį neįvykdyti 2020 m. JK įsipareigojimai, susiję su EPPS ir BSDS, sudarė atitinkamai 9 023 mln. EUR ir 615 mln. EUR (2023 m. – 9 207 mln. EUR ir 703 mln. EUR). Pažymėtina, kad nors aktuariniai nuostoliai (arba pelnas) dėl aktuarinių prielaidų pokyčio turi įtakos 2020 m. neįvykdytų įsipareigojimų, apskaičiuotų pagal 39-ąjį TVSAS / ES apskaitos taisyklę Nr. 12, dabartinei vertei, jis nekeičia nei išmokų, kurias faktiškai turės išmokėti ES, sumos, nei, atitinkamai, Jungtinės Karalystės įnašų į šias išmokas, mokėtinų pagal 142 straipsnio 6 dalyje nustatytą numatytojo atsiskaitymo mechanizmą.

Neįvykdyti 2020 m. įsipareigojimai pagal 142 straipsnį (5)

Pagal 142 straipsnio 5 dalį, Jungtinė Karalystė prisideda prie įsipareigojimų, susijusių su kitomis pensijų sistemomis, kaip užfiksuota 2020 finansinių metų ES konsoliduotosiose ataskaitose, dešimčia įmokų, pradedant 2021 m. spalio 31 d. (kiekviena metinė įmoka mokama aštuoniomis mėnesinėmis dalimis nuo kitų metų spalio iki gegužės mėn.) Šie įsipareigojimai 2020 finansinių metų Sąjungos konsoliduotosiose metinėse ataskaitose sudarė 2 344 mlrd. EUR, todėl Jungtinės Karalystės dalis 2020 m. gruodžio 31 d. buvo 291 mln. EUR. Atsižvelgiant į iki 2024 m. pabaigos iš Jungtinės Karalystės gautas sumas, iš viso 98 mln. EUR, Jungtinei Karalystei tenkanti dalis kitų pensijų sistemose 2024 m. gruodžio 31 d. sumažėjo iki 193 mln. EUR, iš kurių 29 mln. EUR turi būti sumokėti per 12 mėnesių nuo metų pabaigos.

Daugiau informacijos apie išmokų darbuotojams sistemas pateikta **1.5.10** ir **2.9** pastabose.

Kiti straipsniai

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Jungtinės Karalystės mokėtinos sumos:		
136 straipsnis	*8*	–
147 straipsnis	*107*	*115*
	116	**115**

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Jungtinei Karalystei mokėtinos sumos:		
136 straipsnis	–	*(1 451)*
141 straipsnis	*(1 630)*	*(1 564)*
143 straipsnis	*(191)*	*(233)*
144 straipsnis	*(58)*	*(59)*
145 straipsnis	*(37)*	*(74)*
146 straipsnis	*(7)*	*(13)*
	(1 922)	**(3 394)**
Iš viso	**(1 806)**	**(3 279)**
Ilgalaikės	*(1 040)*	*(1 602)*
Trumpalaikės	*(766)*	*(1 677)*

136 straipsnis. Taikytinos nuostatos, susijusios su nuosavais ištekliais

136 straipsnyje nustatytos su nuosavais ištekliais susijusios nuostatos, taikytinos po 2020 m. gruodžio 31 d. Jungtinė Karalystė turi teisę gauti savo dalį arba, atitinkamai, privalo sumokėti savo dalį, kai nuosavi ištekliai, susiję su finansiniais metais iki 2020 m. (imtinai), turi būti suteikti, pataisyti arba patikslinti po 2020 m. gruodžio 31 d. Tad Jungtinei Karalystei taikytinas bet koks su finansiniais metais iki 2020 m. (imtinai) siejamas PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių patikslinimas. Tačiau šis PVM ir BNP patikslinimas bus atliekamas tik jei sprendimas bus priimtas ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d. Į atnaujintas Jungtinei Karalystei taikomas 2018–2019 m. korekcijas irgi atsižvelgta.

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 136 straipsnį, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos ir toliau kas mėnesį siunčia A sąskaitos išrašus, kuriuose apibendrinamos tradicinių nuosavų išteklių, mokėtinų ES biudžetui, sumos. Šios sumos (atėmus taikytiną atskaitymo normą) įtrauktos į vėlesnių sąskaitų faktūrų, nurodytų Susitarimo dėl išstojimo 148 straipsnio 2 dalyje, bendras sumas (žr. kitą pastraipą). Jei šias sumas bus vėluojama sumokėti, bus skaičiuojami delspinigiai pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 12 straipsnį.

Todėl reikalaujama, kad Jungtinė Karalystė sumokėtų tradicinius nuosavus išteklius, jos gautus po 2021 m. vasario 28 d., bet susijusius su 2020 ir ankstesniais metais. Iš šios sumos turi būti atimta jiems tenkanti bendros sumos dalis. Tradicinių nuosavų išteklių atskira sąskaita turi būti visiškai panaikinta iki 2025 m. gruodžio 31 d.

Grynoji Jungtinės Karalystės mokėtina suma 2024 m. gruodžio 31 d. buvo 8 mln. EUR (2023 m. – 1 451 mln. EUR, mokėtini Jungtinei Karalystei), iš kurių 112 mln. EUR turės būti sumokėti Jungtinei Karalystei per 12 mėnesių nuo metų pabaigos, o 121 mln. EUR Jungtinė Karalystė turės sumokėti vėliau.

(mln. EUR)

2023 12 31 Jungtinei Karalystei (-) / Jungtinės Karalystės (+) mokėtina suma	**(1 451)**
2024 m. rugsėjo mėn. sąskaitos faktūros sumų įverčio patikslinimas	*16*
JK tenkanti PVM pažeidimo bylos dalis (MOSS)	*1*
2024 m. Jungtinei Karalystei sumokėtos sumos	*1 319*
PVM ir BNP patikslinimai (2023 m. likučių apskaičiavimas)	*(2)*
PVM ir BNP patikslinimai (2024 m. likučių apskaičiavimas)	*121*
Delspinigiai už pavėluotą JK tradicinių nuosavų išteklių ir PVM nuosavų išteklių mokėjimą	*4*
JK grynieji tradiciniai nuosavi ištekliai po 2021 m. vasario 28 d.	*(0)*

(mln. EUR)

2024 12 31 Jungtinei Karalystei (-) / Jungtinės Karalystės (+) mokėtina suma	**8**
Ilgalaikės	*121*
Trumpalaikės	*(112)*

Iš sumos, nurodytos eilutėje „2024 m. Jungtinei Karalystei sumokėtos sumos“, atimta Jungtinės Karalystės dalis, susijusi su PVM pažeidimo byla (vieno langelio principu grindžiama minisistema, MOSS).

Suma, nurodyta eilutėje „PVM ir BNP patikslinimai (2023 m. likučių apskaičiavimas)“, atitinka skirtumą tarp sumos, nurodytos 2025 m. balandžio mėn. sąskaitoje faktūroje, (– 129,4 mln. EUR) ir įverčio, kuris jau įtrauktas į „Brexit'o“ gautinas sumas 2023 m. pabaigoje, (– 127,7 mln. EUR).

Suma, nurodyta eilutėje „PVM ir BNP patikslinimai (2024 m. likučių apskaičiavimas)“, atitinka apskaičiuotąją sumą, kuri bus įtraukta į sąskaitą faktūrą 2026 m. balandžio mėn.

141 straipsnis. Baudos

JK turi teisę į jai priklausančią dalį baudų, dėl kurių sprendimas buvo priimtas iki 2020 m. gruodžio 31 d., taip pat baudų, dėl kurių Sąjunga sprendimą priėmė po 2020 m. gruodžio 31 d. pagal 92 straipsnio 1 dalyje nurodytą procedūrą, kai tos baudos tampa galutinės. JK aktualių baudų suma, nesumokėta 2024 m. gruodžio 31 d., yra 8,9 mlrd. EUR (2023 m. – 12,4 mlrd. EUR). Grynasis šių baudų sumažėjimas sudarė 3,4 mlrd. EUR (1,2 mlrd. EUR 2024 m. paskirtų baudų, atėmus 4,6 mlrd. EUR baudų, patvirtintų ir sumokėtų, sumažintų arba panaikintų teismų sprendimais). JK aktualių baudų dalis, neapmokėta 2024 m. gruodžio 31 d., yra 1,1 mlrd. EUR (2023 m. – 1,5 mlrd. EUR), iš kurių 7 mln. EUR suma bus įtraukta į 2025 m. rugsėjo mėn. sąskaitą faktūrą ir sumokėta Jungtinei Karalystei laikotarpiu nuo 2025 m. spalio mėn. iki 2026 m. gegužės mėn. Be to, Jungtinė Karalystė turi teisę į savo galutinių baudų, kurios 2024 m. gruodžio 31 d. nebebuvo mokėtinos, dalį (343 mln. EUR, įtraukti į 2025 m. balandžio mėn. sąskaitą faktūrą ir turi būti sumokėti Jungtinei Karalystei nuo 2025 m. birželio mėn. iki 2025 m. rugsėjo mėn., taip pat 146 mln. EUR, kurie turi būti įtraukti į 2025 m. rugsėjo mėn. sąskaitą faktūrą ir sumokėti Jungtinei Karalystei nuo 2025 m. spalio mėn. iki 2026 m. gegužės mėn.), ir savo galutinių baudų, už kurias sąskaita faktūra buvo išrašyta 2024 m. rugsėjo mėn., bet metų pabaigoje dar nebuvo sumokėta, dalį (31 mln. EUR, sumokėta Jungtinei Karalystei 2025 m. sausio–gegužės mėn. laikotarpiu). Taigi bendra JK tenkanti baudų dalis sudaro 1,6 mlrd. EUR (2023 m. – 1,6 mln. EUR), iš kurių 431 mln. EUR turi būti sumokėti per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos (2023 m. – 27 mln. EUR);

143 straipsnis. Neapibrėžtieji finansiniai įsipareigojimai, susiję su finansinės pagalbos paskolomis, ESIF, EDVF ir išorės skolinimo įgaliojimu

Pagal šį straipsnį JK privalo finansuoti jai tenkančią dalį ES neapibrėžtųjų įsipareigojimų, susijusių su skolinimosi, skolinimo ir garantijų veikla, jeigu juos prireiktų vykdyti ir jeigu jie nebūtų padengti esamų garantijų fondų – daugiau informacijos apie susijusius neapibrėžtuosius įsipareigojimus pateikta **4.1** pastaboje. ES grąžins Jungtinei Karalystei sumas, kurias JK jau yra įmokėjusi į garantijų fondus ir kurių nebeprireiks. JK taip pat turi teisę į grįžtamąsias lėšas iš operacijų, dėl kurių ji yra prisiėmusi dalį atsakomybės. Visa per ateinančius 12 mėnesių Jungtinei Karalystei mokėtina suma 2024 m. gruodžio 31 d. buvo 190,6 mln. EUR (2023 m. – 243,8 mln. EUR); Šią sumą sudaro Jungtinei Karalystei tenkanti 2024 m. susigrąžintų sumų ir grynųjų pajamų (104,4 mln. EUR), atidėjinių perviršio (59,7 mln. EUR) ir turto valdymo pajamų (30,1 mln. EUR) dalis. Į ją taip pat įeina – 3,6 mln. EUR patikslinimai, nustatyti vykdant suderintas peržiūros procedūras: 2023 m. susigrąžintų išorės skolinimo įgaliojimo sumų patikslinimas (1 302 EUR), 2023 m. einamosios atidėjinių normos dėl išorės skolinimo įgaliojimo patikslinimas (– 0,5 mln. EUR), 2023 m. susigrąžintų ESIF sumų patikslinimas (– 3,2 mln. EUR), 2023 m. einamosios atidėjinių normos dėl ESIF patikslinimas (0,1 mln. EUR) ir 2023 m. turto valdymo pajamų dėl ESIF atidėjinių patikslinimas (– 9 448 EUR).

144 straipsnis. Finansinės priemonės

Pagal šį straipsnį ES įsipareigojo Jungtinei Karalystei grąžinti jai tenkančią grįžtamųjų lėšų, susijusių su finansinėmis operacijomis, patvirtintomis iki išstojimo dienos, dalį, taip pat išmokų finansinėms operacijoms, patvirtintoms po išstojimo dienos, dalį. Visa per ateinančius 12 mėnesių Jungtinei Karalystei mokėtina suma 2024 m. gruodžio 31 d. buvo 57,9 mln. EUR (2023 m. – 59,4 mln. EUR);

145 straipsnis. Likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (likviduojama EAPB)

JK turi teisę į jai tenkančią likviduojamos Europos anglių ir plieno bendrijos grynojo turto, buvusio 2020 m. gruodžio 31 d., dalį, nuo 2021 m. grąžintiną penkiomis dalimis kiekvienų metų birželio 30 d. Likviduojamos Europos anglių ir plieno bendrijos grynasis turtas 2020 m. gruodžio 31 d. buvo 1,5 mlrd. EUR, iš jų Jungtinės Karalystės dalis yra 184 mln. EUR. 2024 m. sumokėjus ketvirtąją 37 mln. EUR dalį, 2024 m. gruodžio 31 d. likusi nesumokėta suma buvo 37 mln. EUR (2023 m. – 74 mln. EUR), kuri visa turi būti sumokėta per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos.

146 straipsnis. Investicijos į Europos investicijų fondą (EIF)

JK turi teisę į jai tenkančią ES investicijų į įmokėtąjį EIF akcinį kapitalą 2020 m. gruodžio 31 d. dalį, nuo 2021 m. grąžintiną penkiomis dalimis kiekvienų metų birželio 30 d. ES investicijos į įmokėtąjį EIF akcinį kapitalą 2020 m. gruodžio 31 d. buvo 267 mln. EUR, iš jų Jungtinės Karalystės dalis yra 33 mln. EUR. 2024 m. sumokėjus ketvirtąją 6,6 mln. EUR dalį, 2024 m. gruodžio 31 d. likusi nesumokėta suma buvo 6,6 mln. EUR (2023 m. – 13,3 mln. EUR), kuri visa turi būti sumokėta per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos.

147 straipsnis. Teismo bylos

JK įsipareigojo prisiimti jai tenkančią su teismo bylomis dėl Sąjungos finansinių interesų susijusių ES išmokų, kai jas prisireikia mokėti, dalį, jeigu tik faktai, dėl kurių iškeltos šios bylos, įvyko ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. Atsižvelgiant į atidėjinius ir sukauptas sumas metų pabaigoje, taip pat į faktinius 2024 m. ES atliktus mokėjimus už teismo bylas, apskaičiuota suma, kurią Jungtinė Karalystė turės sumokėti, yra 107 mln. EUR (2023 m. – 115 mln. EUR), iš kurių 69 mln. EUR turi būti sumokėti per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos.

2.6.1.3. Iš įmonėms skirtų baudų susigrąžintinos sumos

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Iš baudų susigrąžintina bendra suma	*12 247*	*13 762*
Laikinieji ir galutiniai mokėjimai	*(2 161)*	*(3 014)*
Vertės sumažėjimas	*(934)*	*(887)*
Iš viso	**9 152**	**9 861**
Ilgalaikės	–	–
Trumpalaikės	*9 152*	*9 861*

Įmonėms skirtos baudos daugiausia apima konkurencijos baudas ir CO2 mokestį už viršytą taršos normą. Įmonės, kurioms skirtos baudos ir kurios pateikė arba planuoja pateikti apeliacinį skundą, turi galimybę atlikti laikinuosius mokėjimus arba pateikti Komisijai banko garantijas. Visoms metų pabaigoje nesumokėtoms baudoms, kurių nepadengia laikinieji ar galutiniai mokėjimai, padengti buvo gauta 7 091 mln. EUR (2023 m. – 9 324 mln. EUR) suma garantijų forma.

Iš įmonių, kurioms skirtos baudos, gauti mokėjimai laikomi kaip investicijos (žr. **2.4.2.1** pastabą) arba BUFI banko sąskaitose (žr. **2.8** pastabą).

Dėl vertės sumažėjimo nurašytos sumos atspindi, kokia suma Komisija kiekvienu atveju įvertino nesurinktas arba garantija neužtikrintas baudas, kurių Komisija nesitiki susigrąžinti, taip pat bylas, kuriose teismai sumažino baudas.

Įplaukos iš įmonėms paskirtų baudų per metus sudarė 3 512 mln. EUR (žr. **3.5** pastabą), o išlaidos, t. y. teismo sprendimais sumažintos baudos, – 1 123 mln. EUR (žr. **3.16** pastabą).

2 178 mln. EUR neapibrėžtasis įsipareigojimas yra susijęs su tikimybe, kad teks grąžinti laikinai surinktas sumas įmonėms, kurioms buvo skirtos baudos ir kurios apskundė arba turi teisę apskųsti joms paskirtas baudas (žr. **4.2.1** pastabą).

2.6.1.4. Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Sukauptos pajamos	*756*	*1 131*
Su neprekybinėmis operacijomis susijusios būsimųjų laikotarpių sąnaudos	*339*	*223*
Iš viso	**1 095**	**1 354**
Ilgalaikės	*10*	*567*
Trumpalaikės	*1 085*	*787*

Sukauptos pajamos apima 0,4 mlrd. EUR sumą (2023 m. – 1 mlrd. EUR), kurią Komisija ketina susigrąžinti sanglaudos srityje, kai bus patikrintos ir patvirtinto valstybių narių pateiktos metinės ataskaitos.

2.6.2. *Iš prekybos operacijų gautinos sumos*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikės		
Gautina finansinė garantija	*1 324*	*1 666*
Delspinigiai	*323*	*365*
Kitos gautinos sumos	*84*	*98*
	1 731	**2 129**
Trumpalaikės		
Gautina finansinė garantija	*306*	*340*
Klientai	*302*	*286*
Iš klientų gautinų sumų vertės sumažėjimas	*(136)*	*(158)*
Su prekybos operacijomis susijusios būsimųjų laikotarpių sąnaudos	*363*	*380*
Delspinigiai	*761*	*1 186*
Kita	*339*	*287*
	1 936	**2 321**
Iš viso	**3 666**	**4 450**

Delspinigiai daugiausia susiję su nuosavų išteklių bylomis ir sukauptomis palūkanomis už baudas, padengtas įmonių, kurioms skirtos baudos, suteiktomis garantijomis. Ilgalaikė suma (0,3 mlrd. EUR) susijusi su vis dar nagrinėjamomis valstybių narių bylomis, paminėtomis **2.6.1.1** pastaboje.

Finansinių garantijų sutarčių (FGS) gautinos sumos – tai būsimas atlygis, kurį ES tikisi gauti už suteiktas garantijas. Dauguma ES garantijų yra neatlygintinos arba įvertintos žemesne nei rinkos kaina. Todėl FGS gautinos sumos yra gerokai mažesnės už FGS įsipareigojimus (žr. **2.11.2** pastabą). Iš visų 2024 m. gruodžio 31 d. FGS gautinų sumų (1 629 mln. EUR) 1 588 mln. EUR priskirta finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas (3 tikrosios vertės lygis). Palyginti su pradiniu 2023 m. sausio 1 d. likučiu, kuris buvo 2 006 mln. EUR, iš viso FGS gautinos sumos sumažėjo 377 mln. EUR dėl 2024 m. gautų 274 mln. EUR garantijų priemokų ir 103 mln. EUR mažesnių garantijų priemokų, kurias tikimasi gauti ateityje.

2.7. **ATSARGOS**

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Mokslinė medžiaga	*66*	*60*
Kita	*19*	*20*
Iš viso	**85**	**78**

2.8. **PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI**

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Iždo sąskaitos ir sąskaitos centriniuose bankuose		*24 059*	*22 620*
Einamosios sąskaitos		*808*	*312*
Avansinės sąskaitos		*10*	*7*
Pervedimai (pinigai kelyje)		*–*	*0*
Biudžeto vykdymo banko sąskaitos	*2.8.1*	**24 877**	**22 940**
Vieningas finansavimo metodas	*2.8.2*	**33 926**	**12 539**
Finansinės priemonės	*2.8.3*	**2 758**	**2 279**
Baudos	*2.8.4*	**134**	**540**
Kitos institucijos, agentūros ir įstaigos		**1 439**	**1 281**
Patikos fondai		**30**	**37**
Iš viso		**63 163**	**39 616**

2.8.1. *Biudžeto vykdymo banko sąskaitos*

Ši kategorija apima lėšas, kurias Komisija laiko savo banko sąskaitose kiekvienoje valstybėje narėje ir ELPA šalyje (iždе arba centriniame banke), komercinių bankų einamosiose, avansinėse ir smulkių išlaidų sąskaitose.

Grynųjų pinigų likučiai atitinka tam tikrus ciklinius modelius, kai išlaidos atitinka surinktas lėšas. Todėl jie svyruoja priklausomai nuo šių priešingų srautų. Pažymėtina, kad metų pabaigos grynųjų pinigų likutis didžiąja dalimi yra panaudojamas kitų metų pradžioje, kai mokamos didelės su EŽŪGF susijusios išlaidos.

Nedidelis grynųjų pinigų likučio skirtumas 2024 m. pabaigoje, palyginti su 2023 m., daugiausia susijęs su tuo, kad tam tikros išlaidos buvo patiriamos tiek lėčiau nei numatyta.

2.8.2. *Vieningas finansavimo metodas*

Pagal vieningo finansavimo strategiją dalis pasiskolintų lėšų laikoma ECB sąskaitoje kaip grynieji pinigai. Tai daroma siekiant išsaugoti likvidumą, kuris reikalingas būsimiems išmokų įsipareigojimams, ir palaikyti apibrėžtą likvidumo atsargą, kartu išvengiant perteklinių likučių (taip pat žr. **6.4** ir **6.6** pastabas). Šioje sąskaitoje laikomų grynųjų pinigų lygiai per metus svyruoja. Grynųjų pinigų likučiai 2024 m. pabaigoje padidėjo dėl 2025 m. pradžioje planuojamų išmokų.

2.8.3. *Finansinės priemonės*

Šios kategorijos sumos yra pirmiausia susijusios su pinigų ekvivalentais, kuriuos Komisijos vardu valdo patikėtiniai ir kurie skirti iš ES biudžeto finansuojamoms finansinių priemonių programoms įgyvendinti: 1,8 mlrd. EUR 2024 m. gruodžio 31 d., iš jų 0,5 mlrd. EUR susiję su EIC fondu (žr. **2.4.2.1** pastabą). Į šią sumą taip pat įeina 0,8 mlrd. EUR pinigų ekvivalentų (terminuotųjų indėlių ir trumpalaikių komercinių vekselių), kurie priklauso EIB valdomam Inovacijų fondui (žr. **2.4.2.1** pastabą). Į šią eilutę neįtrauktas su BAF susijęs likvidumo rezervas (0,1 mlrd. EUR 2024 m. gruodžio 31 d.), kuris laikomas Komisijos centriniame iždе. Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms, gali būti naudojami tik įgyvendinant atitinkamas programas.

2.8.4. *Baudos*

Tai pinigų sumos, susijusios su Komisijos įmonėms skirtomis baudomis, dėl kurių byla dar nėra baigta. Jeigu kita šalis pateikė apeliacinį skundą arba nežinoma, ar bendrovė, kuriai skirta bauda, pateiks apeliacinį skundą, **4.2.1** pastaboje ta suma nurodoma kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas. Nuo 2010 m. visos laikinai surinktos įmonėms skirtos baudos yra Komisijos valdomos BUFI fonde ir investuojamos į finansines priemones, priskiriamas tikrąja verte vertinamo neišvestinių finansinių priemonių turto kaip pertekliaus arba deficito kategorijai (žr. **2.4.2** pastabą), o dalį fondo turto metų pabaigoje sudaro grynieji pinigai.

ĮSIPAREIGOJIMAI

2.9. PENSIJOS IR KITOS IŠMOKOS DARBUOTOJAMS

2.9.1. *Išmokų darbuotojams sistemos grynasis įsipareigojimas*

(mln. EUR)

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso 2024 12 31	Iš viso 2023 12 31
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*84 765*	*1 942*	*6 850*	*93 557*	*91 261*
Plano turtas	*Netaikoma*	*(23)*	*(438)*	*(461)*	*(453)*
Grynasis įsipareigojimas	**84 765**	**1 919**	**6 413**	**93 096**	**90 808**

Bendras išmokų darbuotojams įsipareigojimas išliko gana stabilus, o jo nedidelį padidėjimą daugiausia lėmė Europos pareigūnų pensijų sistemos (EPPS), didžiausios veikiančios sistemos, grynojo įsipareigojimo padidėjimas. Aktuarinį pelną, gautą dėl per metus padidėjusios EPPS realios diskontavimo normos, iš esmės kompensavo nuostoliai dėl aktuarinių prielaidų, susijusių su darbo užmokesčio pokyčiais, todėl dėl finansinių prielaidų susidarė grynieji aktuariniai nuostoliai (žr. **2.9.2** ir **2.9.4** pastabas). Vis dėlto reikia pažymėti, kad nors realios diskontavimo normos padidėjimas ar sumažėjimas turi įtakos įsipareigojimo dydžiui metų pabaigoje, jis nekeičia išmokų sumos, kuri turės būti faktiškai išmokėta gavėjams iš ES biudžeto išmokų ateityje. Be to, grynojo įsipareigojimo sumažėjimą dėl aktuarinio pelno dėl patirties kompensavo padidėjusi metinė einamoji paslaugų savikaina ir palūkanų savikaina (įsipareigojimų diskontavimo likvidavimas) (žr. **2.9.2**pastabą).

Europos pareigūnų pensijų sistema

Šis nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas reiškia numatomų būsimų mokėjimų, kuriuos ES turi atlikti, kad įvykdytų pensijų įsipareigojimus, kylančius iš darbuotojo tarnybos dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, dabartinę vertę. Sistema yra nuolatinė, todėl visos išmokos, kurios kasmet turi būti išmokėtos iš sistemos, kiekvienais metais yra įtraukiamos į ES biudžetą.

Laikantis Tarnybos nuostatų 83 straipsnio, pagal šią pensijų sistemą numatytos išmokos mokamos per ES biudžetą. Sistema finansuojama sąlyginai, ir valstybės narės kolektyviai garantuoja šių išmokų mokėjimą. Privaloma pensijų įmoka (dabar – 12,1 %) atskaitoma iš aktyvių pensijų sistemos dalyvių bazinio darbo užmokesčio. Šie įnašai laikomi tų metų biudžeto pajamomis ir apskritai padeda finansuoti ES išlaidas (taip pat žr. **3.8** pastabą).

Pensijų sistemos įsipareigojimai įvertinti remiantis EPPS darbuotojų (dirbančių darbuotojų, į pensiją išėjusių darbuotojų, buvusių dirbančių darbuotojų, kurie dabar yra neįgalūs, ir mirusių darbuotojų išlaikomų asmenų) skaičiumi 2024 m. gruodžio 31 d., taip pat tą dieną taikytomis Tarnybos nuostatų taisyklėmis. Šis vertinimas buvo atliktas pagal 39-ojo TVSAS apskaitos nuostatas (taip pat ES apskaitos taisyklę Nr. 12).

Kitos pensijų išmokų sistemos

Prie šios kategorijos priskiriami pensijų įsipareigojimai esamiems ir buvusiems Komisijos, Europos Teisingumo Teismo ir Audito Rūmų, Tarybos, Europos ombudsmeno ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nariams. Į šią kategoriją taip pat buvo įtraukti įsipareigojimai, susiję su Europos Parlamento narių pensijomis.

Bendroji sveikatos draudimo sistema

Be pirmiau minėtų pensijų išmokų sistemų, įvertinamas ES įsipareigojimas bendrosios sveikatos draudimo sistemos (BSDS) atžvilgiu, susijęs su sveikatos priežiūros išlaidomis, kurios turi būti apmokėtos darbuotojams išėjus iš darbo (atskaičiavus jų įnašus). Kaip nurodyta **1.5.10** pastaboje, apskaičiuojant šį įsipareigojimą atsižvelgiama į visą aktyviosios tarnybos laikotarpį, užtikrinant, kad ir pensijos, ir ligos draudimo sistemos, numatytos pasibaigus darbuotojų tarnybos laikui, būtų apskaitomos nuosekliai.

Atsižvelgę į įsipareigojimą teisingai parodyti pagrindinės situacijos ekonominę esmę, kaip to reikalaujama tiek pagal ES apskaitos taisykles, tiek pagal TVSAS, priskirdami išmokas tarnybos laikotarpiams, 39-ojo TVSAS neinterpretavome griežčiau. Jeigu visų pareigūnų bendrosios sveikatos draudimo sistemos išlaidos būtų visiškai sukauptos per 10 metų, o ne darbuotojo aktyvios tarnybos laikotarpiu, metų pabaigoje tokio metodo poveikis nustatytų išmokų įsipareigojimui padidėtų 1,2 mlrd. EUR. Tačiau, kaip jau nurodyta, šis griežtesnis metodas nebūtų suderinamas su sąžiningo pateikimo kokybine charakteristika, todėl pagal ES apskaitos taisyklę Nr. 1 ir TVSAS konceptualiuosius pagrindus nebūtų laikoma, kad pateikiama informacija yra patikima. Šis įvertis labai priklauso nuo dabartinių darbuotojų administracinio statuso raidos (visų pirma nuo to, kiek terminuotas darbo sutartis turinčių darbuotojų ateityje turėtų tapti pareigūnais).

2.9.2. *Išmokų darbuotojams nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės pokytis*

Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinė vertė – numatomų būsimų mokėjimų, reikalingų įvykdyti įsipareigojimui, kylančiam iš darbuotojo tarnybos dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, diskontuota vertė.

Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo einamųjų metų pokyčio analizė pateikta toliau.

(mln. EUR)

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso
Dabartinė vertė 2023 12 31	**82 718**	**1 808**	**6 735**	**91 261**
Pripažinta finansinės veiklos ataskaitoje				
Einamoji paslaugų savikaina	*2 839*	*76*	*241*	*3 156*
Palūkanų išlaidos	*2 480*	*53*	*209*	*2 742*
Anksčiau suteiktų paslaugų savikaina	*–*	*(3)*	*–*	*(3)*
Pripažinta kaip grynasis turtas				
Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai				
Aktuarinis (pelnas) / nuostoliai dėl patirties	*(1 542)*	*138*	*(119)*	*(1 523)*
Aktuarinis (pelnas) / nuostoliai dėl demografinių prielaidų	*308*	*3*	*18*	*329*
Aktuarinis (pelnas) / nuostoliai dėl finansinių prielaidų	*339*	*(52)*	*(102)*	*185*
Kita				
Išmokėtos išmokos	*(2 378)*	*(82)*	*(131)*	*(2 591)*
Dabartinė vertė 2024 12 31	**84 765**	**1 942**	**6 850**	**93 557**

Einamoji paslaugų savikaina yra apibrėžtųjų išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės padidėjimas, atsirandantis iš dabartinės darbuotojo tarnybos.

Palūkanų išlaidos – nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl to, kad vienu laikotarpiu priartėjama prie išmokų mokėjimo laiko.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai iš patirties yra skirtumų tarp to, ko tikimasi pagal ankstesniais metais darytas aktuarines prielaidas dėl 2024 m., ir to, kas iš tiesų įvyko 2024 m., padariniai. Šiame straipsnyje taip pat atspindėtas naujų darbuotojų (dirbusių einamaisiais ataskaitiniais metais, bet nedirbusių praėjusiais ataskaitiniais metais) poveikis.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai dėl aktuarinių prielaidų reikšmių pokyčių (demografinių kintamųjų, pvz., darbuotojų kaita ir mirtingumas, ir finansinių kintamųjų, pvz., diskonto normos ir tikėtino darbo užmokesčio padidinimas) atsiranda, kai šių prielaidų apskaičiuotosios vertės atnaujinamos, siekiant atspindėti pagrindines sąlygas.

Išmokos (pavyzdžiui, pensijos arba medicininių išlaidų kompensacijos) mokamos per metus pagal sistemos taisykles. Dėl šių išmokų sumažėjo nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas.

2.9.3. *Plano turtas*

(mln. EUR)

	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso
Dabartinė vertė 2023 12 31	**34**	**419**	**453**
Plano turto grynasis pokytis	*(11)*	*19*	*8*
Dabartinė vertė 2024 12 31	**23**	**438**	**461**

2.9.4. *Aktuarinės prielaidos. Išmokos darbuotojams*

Pagrindinės aktuarinės prielaidos, naudojamos dviejų pagrindinių ES išmokų darbuotojams sistemų vertinimui, pateikiamos toliau.

	2024	2023
Europos pareigūnų pensijų sistema		
Nominali diskonto norma	*3,3 %*	*3,0 %*
Tikėtina infliacijos norma	*2,0 %*	*2,2 %*
Reali diskonto norma	*1,3 %*	*0,8 %*
Numatoma atlyginimo padidėjimo norma	*1,3 %*	*1,1 %*
Pensinis amžius	*63/64/66*	*63/64/66*
Bendroji sveikatos draudimo sistema		
Nominali diskonto norma	*3,3 %*	*3,1 %*
Tikėtina infliacijos norma	*2,0 %*	*2,2 %*
Reali diskonto norma	*1,3 %*	*0,8 %*
Numatoma atlyginimo padidėjimo norma	*1,3 %*	*1,1 %*
Medicinos išlaidų normų tendencijos	*1,6 %*	*1,7 %*
Pensinis amžius	*63/64/66*	*63/64/66*

Mirtingumo lygis 2024 m. pagrįstas atnaujinta ES valstybės tarnautojų gyvenimo trukmės lentele (2023 m. ES gyvenimo trukmės lentelė), kurioje pateikta dinaminė tendencija artimiausiu 18 metų laikotarpiu.

Nominali diskonto norma nustatyta kaip nulinės atkarpos obligacijų eurais pelningumas (2024 m. gruodžio mėn. jų terminas buvo 18 metų EPPS atveju ir 19 metų bendrosios sveikatos draudimo sistemos atveju). Naudojamas infliacijos lygis yra per lygiavertį laikotarpį numatomas infliacijos lygis: infliacijos lūžio riba nustatoma lyginant su infliacija susietų ir įprastų vyriausybės obligacijų pajamingumą pagrindinėse Europos finansų rinkose. Reali diskonto norma apskaičiuojama pagal nominalią diskonto normą ir numatomą ilgalaikį infliacijos lygį.

2.9.5. *Jautrumo analizė*

Jautrumo analizė grindžiama modeliavimu, kai, kitoms sąlygoms išliekant nepakitusioms, keičiasi atitinkamų prielaidų vertė.

Europos pareigūnų pensijų sistemos jautrumas

Numatomos diskonto normos dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

(mln. EUR)

	2024		2023	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*(1 516)*	*1 558*	*(1 541)*	*1 585*

Numatomo darbo užmokesčio padidėjimo dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

()mln. EUR)

	2024		2023	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*1 514*	*(1 476)*	*1 532*	*(1 493)*

Prognozuojamo pensinio amžiaus pakeitimas vienais metais turėtų tokį poveikį:

(mln. EUR)

	2024		2023	
	Padidinimas vienais metais	Sumažinimas vienais metais	Padidinimas vienais metais	Sumažinimas vienais metais
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*(799)*	*1 109*	*(795)*	*1 076*

Bendrosios sveikatos draudimo sistemos jautrumas

Numatomų medicinos išlaidų normų dešimties bazinių punktų pokytis turėtų tokį poveikį:

(mln. EUR)

	2024		2023	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
Bendri grynųjų periodinių medicinos išlaidų, atsirandančių pasibaigus tarnybos laikui, einamosios paslaugų savikainos ir palūkanų sąnaudų komponentai	*11*	*(11)*	*12*	*(12)*
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*166*	*(162)*	*166*	*(162)*

Numatomos nominalios diskonto normos dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

(mln. EUR)

	2024		2023	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*(130)*	*133*	*(132)*	*135*

Numatomo darbo užmokesčio padidėjimo dešimties bazinių punktų (0,1 %) pokytis turėtų tokį poveikį:

(mln. EUR)

	2024		2023	
	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas	0,1 % padidėjimas	0,1 % sumažėjimas
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*(27)*	*26*	*(25)*	*25*

Prognozuojamo pensinio amžiaus pakeitimas vienais metais turėtų tokį poveikį:

(mln. EUR)

	2024		2023	
	Padidinimas vienais metais	Sumažinimas vienais metais	Padidinimas vienais metais	Sumažinimas vienais metais
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	*(185)*	*197*	*(188)*	*199*

2.10. **ATIDĖJINIAI**

(mln. EUR)

	Suma 2023 12 31	Papildomi atidėjiniai	Nepanaudotos panaikintos sumos	Panaudotos sumos	Perkėlimas iš vienos kategorijos į kitą	Įverčio pokytis	Suma 2024 12 31
Teismo bylos							
Žemės ūkis	*1*	*204*	*–*	*(1)*	*–*	*–*	*204*
Kita	*823*	*11*	*(197)*	*(536)*	*–*	*0*	*100*
Branduolinės įrangos išmontavimas	*1 768*	*–*	*–*	*(46)*	*–*	*75*	*1 796*
Finansiniai atidėjiniai	*1*	*7 082*	*(1)*	*–*	*–*	*0*	*7 082*
Kita	*742*	*137*	*(228)*	*(16)*	*–*	*(2)*	*633*
Iš viso	**3 334**	**7 434**	**(426)**	**(599)**	**–**	**73**	**9 816**
Ilgalaikiai	**2 102**	**204**	**(12)**	**(23)**	**(63)**	**73**	**2 280**
Trumpalaikiai	**1 233**	**7 230**	**(414)**	**(576)**	**63**	**(0)**	**7 536**

Atidėjiniai yra patikimai apskaičiuotos su praeities įvykiais susijusios sumos, kurias turbūt teks sumokėti iš ES biudžeto ateityje.

Finansiniai atidėjiniai

Papildomai sudaryti atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams dėl MFP paskolų įsipareigojimų pagal SUBM (žr. **2.4.1.1** pastabą). 2024 m. gruodžio 31 d. ES neatšaukiamai įsipareigojo Ukrainai išmokėti 18,1 mlrd. EUR. Ši paskola bus išmokėta 2025 m. Pagal apskaitos standartus ES turi pripažinti tikėtinus kredito nuostolius kaip atidėjinį neatšaukiamo įsipareigojimo momentu.

Teismo bylos

Tai yra su įvairiomis vykstančiomis teismo bylomis susijusių sumų, kurias numatoma išmokėti po metų pabaigos, įvertis. Su žemės ūkiu siejamos sumos yra susijusios su valstybių narių teisiniais veiksmais dėl EŽŪGF ir EŽŪFKP sprendimų dėl atitikties patvirtinimo.

Branduolinės įrangos išmontavimas

2017 m. buvo atnaujintas šio atidėjinio pagrindas atsižvelgiant į JRC eksploatavimo nutraukimo ir atliekų tvarkymo (ENAT) programą (atnaujinta 2017 m.). Drauge su nepriklausoma ENAT programos ekspertų grupe buvo atlikta strategijos, taip pat biudžeto ir darbuotojų poreikio peržiūra. Tai geriausias turimas biudžeto ir darbuotojų, reikalingų Ispros, Gelio, Karlsrūhės ir Peteno JRC padalinių eksploatavimo nutraukimui užbaigti, įvertis.

Remiantis ES apskaitos taisyklėmis, šis atidėjinys indeksuotas atsižvelgiant į infliaciją ir po to diskontuotas iki jo grynosios dabartinės vertės (naudojant apsikeitimo sandorių eurais kreivę). 2024 m. gruodžio 31 d. visas atidėjinys buvo 1 796 mln. EUR, ši suma išskaidyta į sumas, kurias numatoma panaudoti 2025 m. (38 mln. EUR) ir vėliau (1 758 mln. EUR).

Reikia pažymėti, kad ilgalaikiam branduolinių įrenginių eksploatavimo nutraukimo planavimui būdingas neužtikrintumas galėtų turėti įtakos šiam įverčiui, ir jis ateityje galėtų labai padidėti. Pagrindinės neužtikrintumo priežastys susijusios su įrenginių, kurių eksploatavimas nutraukiamas, galutine būkle, branduolinėmis medžiagomis, atliekų tvarkymo ir šalinimo aspektais, nepakankama nacionalinės reguliavimo sistemos apibrėžtimi arba jos nebuvimu, sudėtingu ir ilgai trunkančiu licencijų išdavimo procesais ir būsimais pokyčiais eksploatavimo nutraukimo pramonės rinkoje.

2.11. **FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI**

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikiai			
Amortizuota savikaina vertinami finansiniai įsipareigojimai	*2.11.1*	*539 522*	*430 633*
Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas	*2.4.2.2*	*13*	*8*
Finansinių garantijų įsipareigojimai	*2.11.2*	*39*	*131*
		539 575	**430 771**
Trumpalaikiai			
Amortizuota savikaina vertinami finansiniai įsipareigojimai	*2.11.1*	*55 904*	*21 424*
Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas	*2.4.2.2*	*84*	*52*
Finansinių garantijų įsipareigojimai	*2.11.2*	*6 340*	*6 137*
		62 328	**27 613**
Iš viso		**601 903**	**458 385**

2.11.1. *Amortizuota savikaina vertinami finansiniai įsipareigojimai*

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Pasiskolintos lėšos	*2.11.1.1*	*594 028*	*450 561*
Kiti finansiniai įsipareigojimai	*2.11.1.2*	*1 398*	*1 496*
Iš viso		**595 426**	**452 057**
Ilgalaikiai		*539 522*	*430 633*
Trumpalaikiai		*55 904*	*21 424*

2.11.1.1. Pasiskolintos lėšos

(mln. EUR)

	Vieningas finansavimo metodas	SURE	EFSM	MOKĖJIMŲ BALANSAS	MFP	Euratomas	Iš viso
Iš viso 2023 12 31	*292 728*	*98 984*	*43 095*	*201*	*15 238*	*314*	*450 561*
Naujos pasiskolintos lėšos – nominali suma	*194 472*	*–*	*1 800*	*–*	*145*	*–*	*196 417*
Grąžintos sumos	*(50 404)*	*–*	*(2 600)*	*–*	*(600)*	*(13)*	*(53 617)*
Balansinės vertės pokyčiai	*832*	*(145)*	*2*	*0*	*(21)*	*(0)*	*667*
Iš viso 2024 12 31	**437 628**	**98 839**	**42 297**	**201**	**14 762**	**301**	**594 028**
Ilgalaikės	*393 285*	*90 539*	*39 517*	*–*	*14 624*	*300*	*538 266*
Trumpalaikės	*44 342*	*8 300*	*2 780*	*201*	*138*	*0*	*55 762*

2024 m. gruodžio 31 d. nominali pasiskolintų lėšų suma sudarė 601,3 mlrd. EUR (2023 m. – 458,5 mlrd. EUR). Didžiąją pasiskolintų lėšų dalį sudaro ilgalaikių obligacijų emisijos, išskyrus vieningą finansavimą, kai taip pat buvo išleisti 23,1 mlrd. EUR vertės trumpalaikiai ES vekseliai (2023 m. – 15,2 mlrd. EUR). 2024 m. naujai pasiskolintos lėšos sudarė 142,8 mlrd. EUR (nominali suma).

SURE, EFSM, MB, Euratomo ir MFP paskoloms iki 2023 m. pasiskolintos lėšos yra kompensaciniai sandoriai, t. y. ES išleidžia atskirą obligaciją konkrečiai paskolos sutarčiai finansuoti, taikant tas pačias sąlygas (žr. **2.4.1.1** pastabą).

Taikant vieningo finansavimo metodą finansuojamos NGEU paskolos ir negrąžintina parama, taip pat Ukrainos priemonė ir 2023 m. pasirašytos MFP paskolos. Komisija taiko sutelktinio finansavimo metodą, pagal kurį pasiskolintomis lėšomis nėra tiesiogiai finansuojamos konkrečios išmokos. Vietoje to, obligacijų emisija išleidžiama pagal metinį skolinimosi planą, įskaitant ilgalaikes obligacijas ir trumpalaikius vekselius. Šiuos vertybinius popierius Komisija išleidžia per aukcionus ir sindikuotuosius sandorius. Vėliau pagal su valstybėmis narėmis suderintą išlaidų paskirstymo metodiką ji paskolų išlaidas perkelia valstybėms narėms, o negrąžintinos paramos išlaidas – į ES biudžetą. Be to, tokiam lanksčiam finansavimui reikalinga likvidumo atsarga, kad būtų užtikrintas likvidumo valdymas (žr. **2.8.2** pastabą). Atsižvelgdama į vieningo finansavimo strategiją, Sąjunga išleidžia trumpalaikius (3 arba 12 mėn.) ES vekselius, kurie gali būti grąžinti tais pačiais arba kitais metais. Tokios trumpalaikės pasiskolintos lėšos (50,2 mlrd. EUR) parodytos eilutėje „Grąžintos sumos“.

Atpirkimo sandorių operacijų, kurias ES nuo 2024 m. siūlo savo pirminiams makleriams, kad padidintų ES obligacijų rinkos efektyvumą ir sklandumą, suma parodyta eilutėje „Grąžintos sumos“ (papildomi 0,2 mlrd. EUR) ir eilutėje „Naujai pasiskolintos lėšos“

Eilutė „balansinės vertės pokyčiai“ atitinka sukauptų palūkanų pokytį ir priemokų / nuolaidų pokytį (naujos priemokos / nuolaidos ir amortizacija).

Pirmiau minėtų pasiskolintų lėšų grąžinimas galiausiai užtikrinamas ES biudžeto garantijomis (žr. **2.4.1.1 pastabą**).

2.11.1.2. Kiti finansiniai įsipareigojimai

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikiai		
Finansinės nuomos įsipareigojimai	*605*	*750*
Pastatai, už kuriuos mokama dalimis	*283*	*288*
Įnašai, kuriems taikomos sąlygos	*234*	*177*
Kita	*134*	*129*
	1 256	**1 343**
Trumpalaikiai		
Finansinės nuomos įsipareigojimai	*79*	*91*
Pastatai, už kuriuos mokama dalimis	*55*	*55*
Įnašai, kuriems taikomos sąlygos	*8*	*7*
Kita	–	–
	142	**153**
Iš viso	**1 398**	**1 496**

Finansinės nuomos įsipareigojimai

(mln. EUR)

	Būsimos mokėtinos sumos			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso įsipareigojimų
Žemė ir pastatai	*77*	*279*	*321*	*677*
Kitas ilgalaikis turtas	*2*	*5*	–	*7*
Iš viso 2024 12 31	**79**	**283**	**321**	**683**
Palūkanos	*24*	*77*	*72*	*173*
Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų 2024 12 31	**102**	**361**	**393**	**856**
Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų 2023 12 31	*121*	*448*	*453*	*1 022*

Minėtos su nuoma ir pastatais susijusios sumos turės būti finansuojamos iš būsimų biudžetų.

Inašai, kuriems taikomos sąlygos, yra susiję su valstybių narių ir kitų paramos teikėjų įnašais ES programoms, visų pirma „InvestEU“ (žr. **4.1.1** pastabą), kai ES privalo grąžinti visas nepanaudotas lėšas.

2.11.2. *Finansinių garantijų įsipareigojimai*

(mln. EUR)

	2024 12 31		2023 12 31	
	Gautina finansinė garantija (2.6.2 pastaba)	Finansinės garantijos įsipareigojimas	Gautina finansinė garantija (2.6.2 pastaba)	Finansinės garantijos įsipareigojimas
ES biudžeto garantijų programos				
EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos	*19*	*1 862*	*51*	*2 170*
ESIF garantija	*1 345*	*1 402*	*1 789*	*1 863*
EDVF garantija	*7*	*192*	*4*	*196*
„InvestEU“ garantija	*190*	*1 606*	*117*	*920*
KVTBP ES garantija	*30*	*582*	*10*	*367*
Ukrainos garantija	*10*	*61*	–	–
	1 600	**5 707**	**1 970**	**5 515**
ES finansinių priemonių programos				
COSME	–	*304*	*0*	*338*
„Horizontas 2020“	*6*	*198*	*9*	*266*
Kita	*23*	*171*	*27*	*149*
	29	**673**	**36**	**753**
Iš viso	**1 629**	**6 379**	**2 006**	**6 268**
Ilgalaikiai	*1 324*	*39*	*1 666*	*131*
Trumpalaikiai	*306*	*6 340*	*340*	*6 137*

ES taiko bendrąjį finansinių garantijų sutarčių pateikimą, kai pajamos, kurios dar bus gautos pagal garantiją, pripažįstamos kaip gautinos finansinės garantijos dalis (pateikiamos iš prekybos gautinų sumų kategorijoje – žr. **2.6.2** pastabą), o finansinės garantijos įsipareigojimas pripažįstamas kaip ES įsipareigojimas padengti būsimus garantijos reikalavimus.

Nors išorės skolinimo įgaliojimo ir ESIF finansinių garantijų įsipareigojimai tebėra dideli, garantijos pagal naujas šios DFP programas, t. y. „InvestEU“, KVTBP ir 2024 m. pradėtą Ukrainos garantiją, toliau didėja dėl ES įgyvendinimo partnerių pasirašytų naujų operacijų (taip pat žr. **4.1.1** pastabą).

Išskyrus ESIF garantiją, kai ES turi teisę gauti tikėtiną atlygį (pripažintą kaip gautina finansinė garantija), kuris didžiąja dalimi padengia įsipareigojimą, likusių programų tikėtinos pajamos padengia tik nedidelę garantijos dalį. Taip yra dėl to, kad ES subsidijuoja didelę dalį šių programų, ypač tų, kurios skirtos didesnės rizikos MVĮ arba inovacijų sektoriui finansuoti, taip pat garantijoms projektams besivystančiose šalyse.

2.12. **MOKĖTINOS SUMOS**

(mln. EUR)

	Bendra suma	Patikslinimai	Grynoji suma 2024 12 31	Bendra suma	Patikslinimai	Grynoji suma 2023 12 31
Prašymai kompensuoti išlaidas ir sąskaitos faktūros, kurias pateikė						
Valstybės narės						

(mln. EUR)

	Bendra suma	Patikslinimai	Grynoji suma 2024 12 31	Bendra suma	Patikslinimai	Grynoji suma 2023 12 31
EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės	*269*	*(0)*	*269*	*300*	*(0)*	*300*
ERPF ir Sanglaudos fondas	*6 036*	*(2 258)*	*3 778*	*7 251*	*(1 995)*	*5 256*
ESF	*2 156*	*(447)*	*1 708*	*2 062*	*(310)*	*1 752*
EGADP (NGEU)	*28 016*	*(724)*	*27 292*	*22 427*		*22 427*
Kita	*1 824*	*(318)*	*1 506*	*1 124*	*(225)*	*899*
Privatieji ir viešieji subjektai	*1 957*	*(334)*	*1 623*	*1 859*	*(407)*	*1 452*
Iš viso gautų prašymų kompensuoti išlaidas ir sąskaitų faktūrų	**40 258**	**(4 082)**	**36 176**	**35 023**	**(2 937)**	**32 085**
EŽŪGF	**15 086**	**Netaikoma**	**15 086**	**12 503**	**Netaikoma**	**12 503**
Iš nuosavų išteklių mokėtinos sumos	-	**Netaikoma**	-	**3 248**	**Netaikoma**	**3 248**
Įvairios mokėtinos sumos	**3 624**	**Netaikoma**	**3 624**	**2 277**	**Netaikoma**	**2 277**
Kita	**528**	**Netaikoma**	**528**	**402**	**Netaikoma**	**402**
Iš viso	**59 496**	**(4 082)**	**55 414**	**53 453**	**(2 937)**	**50 516**

Mokėtinos sumos apima gautas, bet iki metų pabaigos neapmokėtas sąskaitas faktūras ir prašymus kompensuoti išlaidas. Iš pradžių jos pripažįstamos sąskaitų faktūrų arba pašymų kompensuoti išlaidas gavimo metu, nurodant prašomą sumą. Vėliau mokėtinos sumos patikslinamos atsižvelgiant tik į sumas, kurios buvo patvirtintos atlikus išlaidų peržiūrą, ir sumas, kurios laikomos tinkamomis finansuoti. Sumos, kurios laikomos netinkamomis finansuoti, įtraukiamos į skiltį „Patikslinimai“; didžiausios sumos susijusios su struktūriniais veiksmais.

Pagal EGADP mokėtinų sumų padidėjimas 4,9 mlrd. EUR rodo, kad metų pabaigoje buvo gauta daugiau mokėjimo prašymų, kurių atžvilgiu dar nebuvo įvertintos tarpinės ir siektinos reikšmės.

EŽŪGF mokėtinų sumų padidėjimas susijęs su visų EŽŪGF įsipareigojimų paskirstymu į mokėtinas sumas ir sukauptas sąnaudas. Visi EŽŪGF įsipareigojimai išlieka palyginti stabilūs – 40 672 mln. EUR, palyginti su 40 843 mln. EUR praėjusiais metais. 2024 m. pareikalautos sumos, į apskaitą įtrauktos kaip mokėtinos sumos, yra didesnės nei 2023 m., o sukauptos sumos sumažėjo panašia suma.

Struktūriniams fondams (ERPF ir ESF), Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF) taikomame BNR (Europos Parlamento ir Tarybos bendrųjų nuostatų reglamentuose (ES) 1303/2013 ([27]) ir (ES) 2021/1060 ([28])) numatyta, kad ES biudžetas apsaugomas sistemingai atidedant dalį atliktų tarpinių mokėjimų. Pasibaigus BNR ataskaitiniams metams (liepos 1 d.–birželio 30 d.) iki vasario mėn. užbaigiamas kontrolės ciklas: vadovaujančiosios institucijos atlieka valdymo patikrinimus, o audito institucijos – auditus. Komisija tikrina atitinkamų valstybių narių institucijų pateiktus patikinimo dokumentus ir sąskaitas. Galutinis likutis sumokamas ir (arba) susigrąžinamas tik po to, kai užbaigtas šis vertinimas ir priimtos ataskaitos. Vadovaujantis šia nuostata, 2024 m. pabaigoje atidėta suma iš viso siekė 9,3 mlrd. EUR. Remiantis valstybių narių ataskaitose pateikta informacija dalis šios sumos (1,1 mlrd. EUR) laikoma netinkama finansuoti ir taip pat įtraukta į skiltį „Patikslinimai“.

([27]) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([28]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Išankstinio finansavimo paraiškos

Be jau minėtų sumų, 2024 m. pabaigoje gauta, bet iki metų pabaigos neapmokėta 2,1 mlrd. EUR vertės išankstinio finansavimo prašymų. Laikantis ES apskaitos taisyklių, šios sumos nėra apskaitomos kaip mokėtinos sumos.

Iš nuosavų išteklių mokėtinos sumos

Iš nuosavų išteklių mokėtinos sumos – tai valstybių narių įnašai į ES biudžetą, apmokėtini metų pabaigoje. Taisomieji biudžetai įgyvendinami pagal Reglamento (ES< Euratomas) Nr. 609/2014 10a straipsnio 3 dalį. 2023 m. gruodžio 31 d. didelis likutis susidarė dėl to, kad 2023 m. lapkričio 22 d. buvo priimtas Taisomasis biudžetas Nr. 4/2023. Remiantis šia teisine nuostata, gautos sumos buvo grąžintos valstybėms narėms pirmą 2024 m. sausio mėn. darbo dieną. Šiais metais panašaus taisomojo biudžeto nebuvo, taigi tokių mokėtinų sumų nebuvo.

2.13. **SUKAUPTOS SĄNAUDOS IR BŪSIMŲJŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS**

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Sukauptos sąnaudos	*66 792*	*76 237*
Būsimojo laikotarpio pajamos	*159*	*182*
Kita	*140*	*386*
Iš viso	**67 091**	**76 805**

Sukauptos sąnaudos išskaidomos taip:

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
EGADP (NGEU)	*4 371*	*3 709*
EŽŪGF	*25 586*	*28 339*
EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės	*17 374*	*17 895*
ERPF ir SF	*3 101*	*11 052*
ESF	*2 318*	*3 882*
Kita	*14 042*	*11 360*
Iš viso	**66 792**	**76 237**

Sukauptos sąnaudos – tai pripažintos išlaidos, dėl kurių Sąjunga dar turi gauti prašymus kompensuoti išlaidas. ERPF ir SP sukauptos sąnaudos sumažėjo 8 mlrd. EUR, o ESF – 1,6 mlrd. EUR. Taip yra dėl mažėjančių ankstesnio 2014–2020 m. programavimo laikotarpio sukauptų sumų, nes prasidėjo programų užbaigimo etapas. Dėl pagal EGADP sukauptų sąnaudų sumažėjimo žr. **2.12** pastabą.

GRYNASIS TURTAS

2.14. **REZERVAI**

(mln. EUR)

		2024 12 31	2023 12 31
Kiti rezervai		*986*	*1 052*
Iš viso		**986**	**1 052**

Ši suma visų pirma yra susijusi su likviduojamos EAPB Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo turto rezervais (593 mln. EUR), sudarytais dėl likviduojamos EAPB veiklos nutraukimo, ir su Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos rezervų fondu, užtikrinančiu jo veiklos tęstinumą (293 mln. EUR).

2.15. **IŠ VALSTYBIŲ NARIŲ PAREIKALAUTINOS SUMOS**

(mln. EUR)

2023 12 31 iš valstybių narių pareikalautinos sumos	**213 221**
2023 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms	*633*
Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai	*(1 159)*
Kita	*(94)*
Ekonominis metų rezultatas	*97 208*
Iš viso 2024 12 31 iš valstybių narių pareikalautinų sumų	**309 810**

Ši suma apima iki gruodžio 31 d. ES patirtų išlaidų dalį, kuri turi būti finansuojama iš būsimų biudžetų. Pagal kaupiamosios apskaitos taisykles daug išlaidų yra pripažįstamos N metais, nors jos gali būti faktiškai apmokėtos N + 1 metais (arba vėliau) ir todėl yra dengiamos iš N + 1 (arba vėlesnių) metų biudžeto. Dėl šių įsipareigojimų įtraukimo į ataskaitas ir dėl to, kad atitinkamos sumos finansuojamos iš būsimų biudžetų, įsipareigojimai metų pabaigoje gerokai viršija turtą. Didžiausios sumos, į kurias reikėtų atkreipti dėmesį, yra susijusios su skolintomis lėšomis, susijusiomis su negrąžintina parama, suteikta pagal NGEU, EŽŪGF veikla ir išmokų darbuotojams įsipareigojimais.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad pirmiau nurodyti duomenys neturi jokio poveikio biudžeto vykdymo rezultatui – biudžeto pajamos visada turi atitikti biudžeto išlaidas arba jas viršyti, o bet koks pajamų perteklius grąžinamas valstybėms narėms.

Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pakartotiniai vertinimai yra susiję su aktuariniu pelnu ir nuostoliais, atsirandančiais dėl šių įsipareigojimų aktuarinio įvertinimo.

Gerokai padidėjusios iš valstybių narių pareikalautinos sumos praėjusiais metais visų pirma susijusios su skolintomis lėšomis, susijusiomis su negrąžintina parama, suteikta pagal NGEU šiuo laikotarpiu.

3. **PELNO IR NUOSTOLIŲ ATASKAITOS PASTABOS**

PAJAMOS

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ NUOSAVI IŠTEKLIAI

3.1. **BNP PAGRĮSTI IŠTEKLIAI**

Pajamos iš nuosavų išteklių yra pagrindinis ES veiklos pajamų šaltinis. BNP (bendrosios nacionalinės pajamos) yra svarbiausios iš keturių nuosavų išteklių kategorijų. Kiekvienos valstybės narės BNP taikoma vienoda procentinė dalis. BNP pajamos subalansuoja pajamas ir išlaidas, t. y. iš jų finansuojama ta biudžeto dalis, kuri nefinansuojama iš kitų pajamų šaltinių. BNP pajamų sumažėjimą 2024 m., palyginti su 2023 m., didžiąja dalimi galima paaiškinti sumažėjusiais mokėjimų asignavimų poreikiais.

3.2. **TRADICINIAI NUOSAVI IŠTEKLIAI**

Tradiciniai nuosavi ištekliai daugiausia yra susiję su muitais, iš jų valstybės narės pasilieka 25 % surinkimo sąnaudoms padengti, todėl pirmiau pateiktos sumos yra nurodytos po šio atskaitymo. Importo muitų lygis iš esmės atspindi ne iš ES importuojamų prekių vertės svyravimų ir bendro tarifo, kuris ne kartą buvo sumažintas po derybų Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO), ir konkrečių susitarimų, kuriais tam tikriems prekybos partneriams arba tam tikriems produktams suteikiamos tarifų lengvatos, pokyčių derinį. Todėl šis lygis taip pat priklauso nuo bendros ekonominės padėties, pasaulinių kainų lygio ir valiutų kursų poveikio.

3.3. **PVM PAGRĮSTI IŠTEKLIAI**

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai apskaičiuojami pagal valstybių narių PVM bazes, kurios šiuo tikslu suderintos pagal ES taisykles. Nustatytas vienodas 0,30 % pareikalavimo tarifas taikomas kiekvienos valstybės narės bendrai PVM pajamų, surinktų už visas apmokestinamąsias prekes, sumai, padalytai iš svertinio PVM tarifo vidurkio. PVM bazei taikomas apribojimas – 50 % kiekvienos valstybės narės BNP.

3.4. **PLASTIKO KIEKIU PAGRĮSTI NUOSAVI IŠTEKLIAI**

Vienodas 0,80 EUR/kg pareikalavimo tarifas taikomas kiekvienoje valstybėje narėje susidarančių neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų svoriui. Per tam tikrus metus neperdirbtų plastiko pakuočių atliekos apskaičiuojamos kaip valstybėje narėje susidariusių plastiko pakuočių atliekų ir tais metais perdirbtų plastiko pakuočių atliekų skirtumas. Bulgarija, Čekija, Estija, Graikija, Ispanija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija turi teisę į konkrečius metinius vienkartinius plastiko nuosavų išteklių įnašų sumažinimus. Šie palyginti nauji nuosavi ištekliai buvo pradėti naudoti 2021 m. įsigaliojus naujam sprendimui dėl nuosavų išteklių (Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 ([29])).

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ PERKĖLIMAI

3.5. **BAUDOS**

4 039 mln. EUR pajamos (2023 m. – 1 748 mln. EUR) daugiausia yra susijusios su Komisijos įmonėms skirtomis baudomis už ES konkurencijos taisyklių pažeidimus (3 509 mln. EUR) ir valstybėms narėms skirtomis baudomis už ES teisės pažeidimus (527 mln. EUR).

([29]) 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas, (OL L 424, 2020 12 15, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

3.6. **IŠLAIDŲ SUSIGRĄŽINIMAS**

(mln. EUR)

	2024	2023
Pasidalijamasis valdymas	*755*	*691*
Tiesioginis valdymas	*157*	*102*
Netiesioginis valdymas	*44*	*10*
Iš viso	**957**	**803**

Prie šios kategorijos daugiausia priskiriami vykdomieji raštai sumoms susigrąžinti, kuriuos pateikė Komisija ir pagal kuriuos Komisijos apskaitos sistemoje registruojama išskaita (t. y. atskaitoma) iš paskesnių mokėjimų. Vykdomieji raštai pateikiami siekiant susigrąžinti anksčiau iš ES biudžeto išmokėtas sumas. Susigrąžinamos sumos grindžiamos patikrinimais, auditais ar tinkamumo finansuoti analize, todėl šie veiksmai apsaugo ES biudžetą nuo išlaidų, patiriamų dėl teisės aktų pažeidimų.

Į šias sumas įtraukiami ir valstybių narių EŽŪGF paramos gavėjams pateikti vykdomieji raštai sumoms susigrąžinti, taip pat sukauptų pajamų sąmatų įverčiai nuo ankstesnių metų pabaigos iki einamųjų metų pabaigos.

Į pirmiau pateiktą lentelę įtrauktos sumos yra pajamos, gautos pateikus vykdomuosius raštus sumoms susigrąžinti. Dėl šios priežasties šie skaičiai negali parodyti ir neparodo viso taikytų ES biudžeto apsaugos priemonių masto, visų pirma sanglaudos politikos srityje, kurioje veikia specialūs mechanizmai, užtikrinantys finansuoti netinkamų išlaidų finansinių klaidų ištaisymą, dėl kurio daugeliu atvejų vykdomieji raštai sumoms susigrąžinti nepateikiami. ES biudžetas taip pat apsaugotas panaikinant išlaidas ir susigrąžinant išankstinio finansavimo sumas. Pagal pasidalinamojo valdymo principą valdomos susigrąžintos lėšos sudaro didžiąją dalį visos sumos.

Žemės ūkis – EŽŪGF ir kaimo plėtra

Su EŽŪGF ir EŽŪFKP susijusios sumos, priskiriamos prie šios kategorijos ir apskaitomos kaip metų pajamos, yra tų metų finansinės pataisos ir susigrąžintinos sumos, kurias deklaravo ir per metus susigrąžino valstybės narės, taip pat valstybių narių deklaruotų dėl sukčiavimo ir pažeidimų atvejų metų pabaigoje susigrąžintinų sumų grynasis padidėjimas.

Sanglaudos politika

Pagrindinės su sanglaudos politika susijusios sumos yra sumos, kurias Komisija tikisi susigrąžinti iš valstybių narių. Lėšos bus susigrąžintos patikrinus ir patvirtinus 2025 m. pradžioje valstybių narių pateiktas metines finansines ataskaitas. Susigrąžintinos sumos iš esmės yra sumų, kurios iš pradžių per ataskaitinius metus laikytos atitinkančiomis reikalavimus, ir sumų, kurios valstybių narių ataskaitose patvirtintos kaip atitinkančios reikalavimus, skirtumas. Nedidelė suma reiškia, kad dėl kontrolės lygio valstybėse narėse reikalavimų neatitinkančias sumas buvo galima nustatyti ankstyvame proceso etape.

3.7. **SUSITARIMAS DĖL JK IŠSTOJIMO**

Šios pajamos susijusios su grynosiomis sumomis, kurias Jungtinė Karalystė turi sumokėti pagal Susitarimą dėl išstojimo, pasirašytą jai išstojus iš Sąjungos 2020 m. (žr. **2.6.1.2** pastabą), ir kurios kasmet koreguojamos pagal Susitarimo dėl išstojimo reikalavimus. 2024 m. pajamų iš Jungtinės Karalystės pagal Išstojimo susitarimą negauta, vietoje jų buvo pripažintos sąnaudos.

3.8. **KITOS PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ**

(mln. EUR)

	2024	2023
Valstybių narių įnašai:		
Inovacijų fondas	*2 297*	*1 812*
Išorės pagalba	*671*	*165*
„InvestEU“	*207*	*179*
Darbuotojų mokesčiai ir įmokos	*1 754*	*1 565*
Kitų subjektų įnašas EK	*6 393*	*3 456*
ELPA, trečiųjų šalių ir narystės siekiančių šalių įnašas	*4 527*	*1 770*
Turto perdavimas	*307*	*280*
Biudžeto tikslinimas	*(6 169)*	*(1 058)*
Atidėjinių koregavimas	*426*	*407*
Kita	*261*	*224*
Iš viso	**10 673**	**8 800**

Valstybių narių įnašai į Inovacijų fondą yra pajamos, iš esmės susijusios su apyvartinių taršos leidimų pardavimu, kad tos lėšos būtų panaudotos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir procesų inovacijoms remti. Padidėjimas, palyginti su 2023 m., susijęs su didesniu parduotų apyvartinių taršos leidimų, kurie buvo skirti Inovacijų fondui, kiekiu. Valstybių narių įnašai išorės pagalbai visų pirma apima palūkanų normų įnašus už MFP+ paskolas Ukrainai (0,6 mlrd. EUR).

Darbuotojų mokesčiai ir įmokos daugiausia susiję su atskaitymais iš darbuotojų atlyginimų. Pensijų įmokos ir pajamų mokestis sudaro didelę šios kategorijos pajamų dalį.

Kitų subjektų įnašai EK visų pirma apima grįžtamąsias lėšas (0,3 mlrd. EUR), EIB pervestas pagal AKR (Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno) ir UŠT (užjūrio šalių ir teritorijų) investicines priemones, ir aukcionų pajamas (5,9 mlrd. EUR), gautas prekiaujant apyvartiniais taršos leidimas (ATL), t. y. iš finansavimo šaltinio, kuris taip pat naudojamas papildomai paramai valstybėms narėms teikti pagal skyrius „REPowerEU“.

ELPA šalių įnašai sudaro 1,1 mlrd. EUR, o trečiųjų valstybių ir narystės siekiančių valstybių įnašai daugiausiai apima programos „Horizon Europe“ finansinius įnašus (2,8 mlrd. EUR).

Biudžeto patikslinimas daugiausia siejamas su ankstesnių finansinių metų PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių patikslinimais. Šia operacija Komisija perskirsto visus PVM ir BNP likučius (teigiamus ar neigiamus) valstybės narėms pagal jų BNP sumą. Sumažėjimas susijęs su mažesniu ankstesnių metų biudžeto pertekliumi ir didesnėmis perskirstytinomis BNP, PVM ir plastikų nuosavų išteklių sumomis.

Kitos pajamos iš neprekybinių operacijų apima ITER priimančiųjų valstybių ir narių įnašus į Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę (68,2 mln. EUR).

PAJAMOS IŠ PREKYBOS OPERACIJŲ

3.9. **FINANSINĖS PAJAMOS**

(mln. EUR)

	2024	2023
Palūkanos		
Pavėluoti mokėjimai	*224*	*(121)*
Paskolos	*4 129*	*2 305*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*1 726*	*1 778*
Pasiskolintos lėšos	*228*	*229*
Kita	*38*	*9*
Pajamos iš finansinių garantijų sutarčių	*971*	*887*
Pelnas iš tikrąja verte vertinamo finansinio turto ar įsipareigojimų kaip pertekliaus arba deficito		
Neišvestinės finansinės priemonės	*1 490*	*1 695*
Išvestinės finansinės priemonės	*165*	*149*
Dividendai	*31*	*46*
Kita	*4*	*6*
Iš viso	**9 005**	**6 983**

Pajamos iš delspinigių daugiausia susidaro dėl mokėtinų baudų ir mokėtinų nuosavų išteklių įnašų, kurie nesumokami laiku.

Paskolų palūkanos padidėjo daugiausia dėl EGADP / „REPowerEU“, MFP ir Ukrainos priemonės. 2024 m. EGADP / „REPowerEU“ palūkanos sudarė 2 mlrd. EUR, palyginti su 0,7 mlrd. EUR praėjusiais metais. 2024 m. buvo naujų išmokų, o 2023 m. antrojo pusmečio išmokos 2024 m. uždirbo visų metų palūkanas. MFP palūkanos sudarė 0,8 mlrd. EUR, palyginti su 0,5 mlrd. EUR 2023 m. Padidėjimą daugiausia lėmė 2023 m. MFP+ išmokos, iš kurių 2024 m. uždirbtos visų metų palūkanos. Ukrainos priemonės palūkanos sudarė 0,2 mlrd. EUR; tai nauja priemonė, pagal kurią lėšos išmokėtos 2024 m. antrąjį pusmetį.

Pinigų ir pinigų ekvivalentų palūkanų pajamas daugiausia sudaro 1,2 mlrd. EUR palūkanos už lėšas ECB banko sąskaitoje, skirtoje likvidumo fondo, susijusio su vieningo finansavimo metodu, valdymui (žr. **2.8.2** pastabą).

Palūkanų už skolintas lėšas pajamos daugiausia susijusios su SURE ir jas lemia neigiamos tam tikrų praeities emisijų faktinės palūkanų normos.

Pajamos iš finansinių garantijų sutarčių pirmiausia susijusios su finansinių garantijų įsipareigojimų amortizacija. Jas galima aiškinti kaip ES atleidimą nuo garantinių įsipareigojimų laikotarpiu, kuriuo ES buvo pasirengusi kompensuoti garantijų turėtojams jų kredito nuostolius. Taigi finansinių garantijų pajamų pripažinimas atspindi praėjusį laiką ir garantuojamą kiekį. Amortizacija taikoma abiejų rūšių garantijoms, t. y. tiek atlygintinoms, tiek toms, už kurias ES neima jokio atlygio arba ima nominalų atlygį (žr. **2.11.2** pastabą). Iš atlygintinų garantijų svarbiausia yra ESIF garantija, suteikta EIB už infrastruktūros ir inovacijų linijos skolos portfelį, kartu su „InvestEU“ skolos portfeliais (žr. **4.1.1** pastabą). 2024 m. pajamos, gautos iš EFSI garantijos dėl tų sujungtų skolos portfelių, sudarė 242 mln. EUR.

Su finansinių garantijų sutartimis susijusias 971 mln. EUR pajamas kompensuoja 474 mln. EUR finansinių garantijų įsipareigojimų vertės sumažėjimo nuostoliai, susiję su reikalavimais mokėti pagal garantiją, atėmus 462 mln. EUR susigrąžintas sumas, ir 12 mln. EUR nerealizuotu vertės sumažėjimo nuostoliu (žr. **3.15** ir **6.6** pastabas). Be to, ES subsidijavo finansinių garantijų programas (1 156 mln. EUR), netaikydama jokių arba taikydama mažesnes nei rinkos normos garantijos priemokas (**3.15** pastaba). Iš viso grynasis finansinių garantijų programų rezultatas yra 658 mln. EUR deficitas.

Tikrąja verte vertinamo neišvestinių finansinių priemonių finansinio turto, kaip pertekliaus arba deficito, pelnas daugiausia susijęs su BAF (0,9 mlrd. EUR) ir Inovacijų fondu (0,3 mlrd. EUR). Sumažintos palūkanų normos turėjo teigiamos įtakos vertybinių popierių tikrajai vertei.

3.10. **KITOS PAJAMOS IŠ PREKYBOS OPERACIJŲ**

(mln. EUR)

	2024	2023
Iš mokesčių už paslaugų teikimą gaunamos pajamos (agentūros)	*855*	*739*
Užsienio valiutos keitimo pelnas	*325*	*393*
Prekių pardavimas	*58*	*75*
EIF grynojo rezultato dalis	*83*	*67*
Su ilgalaikiu turtu susijusios pajamos	*907*	*9*
Kita	*364*	*679*
Iš viso	**2 592**	**1 963**

Iš mokesčių už paslaugų teikimą gaunamos pajamos – tai daugiausia Europos vaistų agentūros taikomi rinkodaros leidimo mokesčiai ir Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos renkami prekių ženklų mokesčiai. Su ilgalaikiu turtu susijusių pajamų padidėjimą iš esmės lėmė 23 Komisijos pastatų Briuselyje pardavimas (žr. **2.2** pastabą).

IŠLAIDOS

3.11. **PASIDALIJAMASIS VALDYMAS**

(mln. EUR)

Patirtos valstybių narių	2024	2023
Europos žemės ūkio garantijų fondas	*40 267*	*40 716*
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir kitos kaimo plėtros priemonės	*14 779*	*14 605*
Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas	*28 833*	*52 429*
Europos socialinis fondas	*18 037*	*17 665*
Kita	*3 854*	*4 251*
Iš viso	**105 770**	**129 667**

Perėjimu nuo ankstesnio 2014–2020 m. programavimo laikotarpio prie dabartinio 2021–2027 m. programavimo laikotarpio paaiškinamas ERPF ir SF skirtų išlaidų sumažėjimas 23,6 mlrd. EUR: 2014–2020 m. laikotarpiu deklaruotos išlaidos labai sumažėjo (30,4 mlrd. EUR), nes programų įgyvendinimas baigėsi ir prasidėjo jų užbaigimo etapas. Kartu 2021–2027 m. laikotarpiu deklaruotos išlaidos padidėjo, tačiau tik 6,9 mlrd. EUR, nes programos dabar įgyvendinamos.

Kitos išlaidos daugiausia susijusios su Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu (0,8 mlrd. EUR), Prieglobsčio ir migracijos fondu (1,2 mlrd. EUR), Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondu (0,4 mlrd. EUR) ir Europos Sąjungos solidarumo fondu (0,4 mlrd. EUR).

3.12. **TIESIOGINIS VALDYMAS**

(mln. EUR)

	2024	2023
Patirtos Komisijos	*79 652*	*45 664*
iš kurių EGADP (NGEU)	*65 787*	*36 045*
Patirtos ES vykdomųjų įstaigų	*19 126*	*15 897*
Patirtos patikos fondų	*194*	*326*
Iš viso	**98 971**	**61 888**

Komisijos patirtų tiesioginių valdymo išlaidų padidėjimą daugiausia lėmė EGADP, mokslinių tyrimų politikos ir išorės veiksmų įgyvendinimas. Pagrindinės išlaidos yra susijusios su EGADP (65,8 mlrd. EUR) ir, palyginti su ankstesniais metais, padidėjo, nes valstybės narės naudoja skirtas lėšas ir pasiekiamos tarpinės bei siektinos reikšmės. Likusios sumos, kurioms taikomas tiesioginis valdymas, visų pirma yra susijusios su mokslinių tyrimų politikos įgyvendinimu (10,6 mlrd. EUR) ir išorės veiksmais, kurie apima Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę ir jos pirmtakus (3,7 mlrd. EUR), taip pat Ukrainos priemonės negrąžintiną paramą (3,4 mlrd. EUR). Dar 4,8 mlrd. EUR suma yra susijusi su Europos infrastruktūros tinklų priemone – bendru infrastruktūros fondu, skirtu pažangiesiems tinklams transporto, energetikos ir telekomunikacijų srityse diegti.

3.13. **NETIESIOGINIS VALDYMAS**

(mln. EUR)

	2024	2023
Patirtos kitų ES agentūrų ir įstaigų	*4 388*	*4 226*
Patirtos trečiųjų valstybių	*549*	*479*
Patirtos tarptautinių organizacijų	*6 090*	*5 610*
Patirtos kitų subjektų	*5 599*	*4 902*
Iš viso	**16 626**	**15 218**

Iš netiesioginių valdymo išlaidų 8,3 mlrd. EUR susiję su išorės veiksmais (daugiausia pasirengimo narystei, humanitarinės pagalbos, tarptautinio bendradarbiavimo ir kaimynystės srityse). Dar 4 mlrd. EUR skirta Europos konkurencingumui didinti (mokslinių tyrimų, kosmoso programų ir švietimo srityse).

3.14. **IŠLAIDOS DARBUOTOJAMS IR PENSIJŲ IŠLAIDOS**

(mln. EUR)

	2024	2023
Išlaidos darbuotojams	*9 070*	*8 481*
Pensijų išlaidos	*5 896*	*5 543*
Iš viso	**14 966**	**14 023**

Pensijų išlaidos apima tam tikrus pokyčius, atsiradusius atlikus išmokų darbuotojams įsipareigojimų, išskyrus tai, kas pripažįstama dalyje „Grynasis turtas“, aktuarinį vertinimą. Todėl jos neatspindi faktinių metų pensijų išmokų, kurios yra daug mažesnės ir sudaro 2,6 mlrd. EUR.

3.15. **FINANSINĖS IŠLAIDOS**

(mln. EUR)

	2024	2023
Palūkanų išlaidos:		
Pasiskolintos lėšos	*9 780*	*5 762*
Paskolos	*159*	*160*
Finansinė nuoma	*31*	*45*
Kita	*32*	*21*
Finansinių garantijų sutartys – subsidijuojamas atlygis	*1 156*	*762*
Grynieji vertės sumažėjimo nuostoliai:		
Finansinių garantijų sutartys	*474*	*263*
Paskolos, kreditavimo įsipareigojimai ir gautinos sumos	*14 134*	*6 812*
Nuostoliai dėl tikrąja verte vertinamo finansinio turto ar įsipareigojimų kaip pertekliaus arba deficito:		
Neišvestinės finansinės priemonės	*153*	*137*
Išvestinės finansinės priemonės	*252*	*104*
Pakeitimo nuostoliai	*763*	*100*
Garantuotos finansavimo išlaidos	*151*	*94*
Kita	*140*	*95*
Iš viso	**27 226**	**14 355**

4 mlrd. EUR skolinimosi išlaidų padidėjimas yra susijęs su vieningo finansavimo veikla, kurios palūkanos sudarė 8,4 mlrd. EUR, palyginti su 4,4 mlrd. EUR praėjusiais metais. Tai lėmė naujos 2024 m. pasiskolintos lėšos ir tai, kad 2023 m. antrojo pusmečio emisijoms 2024 m. teko visų metų palūkanos.

Paskolų palūkanų išlaidas lėmė tam tikri SURE sandoriai, kai neigiamų palūkanų normų laikotarpiu pasiskolintos lėšos pagal kompensacinį principą buvo paskolintos valstybėms narėms tomis pačiomis sąlygomis.

Daugiau informacijos apie išlaidas, susijusias su finansinėmis garantijomis, (FGS) pateikta **3.9** pastaboje.

Paskolų, kreditavimo įsipareigojimų ir gautinų sumų grynieji vertės sumažėjimo nuostoliai daugiausia susiję su tikėtinais kredito nuostoliais dėl naujų paskolų pagal Ukrainos priemonę ir kreditavimo įsipareigojimais dėl 2024 m. pagal SUBM pasirašytos MFP paskolos. Žr. **2.4.1.1, 2.11** ir **6.6** pastabas.

Pakeitimo nuostoliai susiję su palūkanų subsidija, suteikta Ukrainai už MFP+ paskolas (0,6 mlrd. EUR) ir už 2022 m. išskirtinės MFP paskolas (0,2 mlrd. EUR), žr. **2.4.1.1** pastabą.

Garantuotos finansavimo išlaidos – tai finansinių partnerių išlaidos, patiriamos finansuojant ES garantuotas investicijas į nuosavą kapitalą. Pagal garantijų susitarimus ES garantuoja šias išlaidas kartu su susijusiomis investicijomis į nuosavą kapitalą.

Dėl reikšmingo tikrąja verte vertinamo neišvestinių finansinių priemonių finansinio turto, kaip pertekliaus arba deficito, nuostolių sumažėjimo žr. **3.9.** pastabą.

3.16. **KITOS IŠLAIDOS**

(mln. EUR)

	2024	2023
Administracinės ir IT išlaidos	*2 865*	*2 687*
Atidėjinių koregavimas	*415*	*1 065*
Su ilgalaikiu turtu susijusios išlaidos	*1 929*	*1 443*

(mln. EUR)

	2024	2023
Žemės ir pastatų valdymo išlaidos	*733*	*729*
Užsienio valiutos keitimo nuostoliai	*282*	*314*
Veiklos nuomos išlaidos	*560*	*448*
Teismo sprendimu sumažintos baudos	*1 123*	*597*
Kita	*1 093*	*857*
Iš viso	**8 999**	**8 142**

Eilutės „Teismo sprendimu sumažintos baudos“ padidėjimas iš esmės susijęs su dviem baudomis. 2024 m. Komisija panaikino sprendimą skirti baudą įmonei „Illumina / Grail“ susijungimo byloje, todėl 432 mln. EUR dydžio bauda buvo nurašyta. Į šią sumą taip pat įtraukti 684 mln. EUR, susiję su 2009 m. įmonei „Intel“ paskirta bauda, kuri buvo iš dalies nurašyta 2024 m. metinėse ataskaitose dėl 2024 m. spalio mėn. priimto Teisingumo Teismo sprendimo.

2024 m. bendra kaip išlaidos pripažinta mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros suma:

(mln. EUR)

	2024	2023
Mokslinių tyrimų išlaidos	*479*	*452*
Nekapitalizuotos technologinės plėtros išlaidos	*119*	*149*
Iš viso	**598**	**600**

3.17. **SEGMENTŲ ATSKAITOMYBĖ PAGAL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS (DFP) IŠLAIDŲ KATEGORIJAS**

(mln. EUR)

	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	Sanglauda ir vertybės	Gamtos ištekliai ir aplinka	Migracija ir sienų valdymas	Atsparumas, saugumas ir gynyba	Kaimyninės šalys ir pasaulis	Europos viešasis administravimas	Nepriskirta DFP išlaidų kategorijai [1]	Iš viso
BNP pagrįsti ištekliai	–	–	–	–	–	–	–	*95 037*	*95 037*
Tradiciniai nuosavi ištekliai	–	–	–	–	–	–	–	*20 587*	*20 587*
PVM	–	–	–	–	–	–	–	*24 547*	*24 547*
Nauji nuosavi ištekliai	–	–	–	–	–	–	–	*8 227*	*8 227*
Baudos	–	–	–	–	–	–	–	*4 039*	*4 039*
Susigrąžintos išlaidos	*82*	*(19)*	*831*	*2*	*1*	*56*	*0*	*3*	*957*
Kita	*4 090*	*6 163*	*15*	*177*	–	*846*	*2 454*	*(3 070)*	*10 673*
Pajamos iš neprekybinių operacijų	**4 172**	**6 144**	**846**	**179**	**1**	**902**	**2 454**	**149 371**	**164 068**
Finansinės pajamos	*1 176*	*26*	*3*	–	*6*	*228*	*272*	*7 295*	*9 005*
Kita	*197*	*(24)*	*(19)*	*(0)*	*(5)*	*18*	*1 445*	*979*	*2 592*
Pajamos iš prekybos operacijų	**1 373**	**2**	**(16)**	**(0)**	**1**	**246**	**1 717**	**8 274**	**11 597**
Iš viso pajamų	**5 545**	**6 146**	**830**	**179**	**2**	**1 148**	**4 171**	**157 644**	**175 665**
Išlaidos, patirtos valstybių narių:									
EŽŪGF	–	–	*(40 267)*	–	–	–	–	–	*(40 267)*
EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės	–	–	*(14 779)*	–	–	–	–	–	*(14 779)*
ERPF ir Sanglaudos fondas	–	*(28 763)*	–	–	–	*(88)*	–	*18*	*(28 833)*
ESF	–	*(18 037)*	–	–	–	–	–	–	*(18 037)*
Kita	–	*(562)*	*(938)*	*(1 844)*	*(173)*	*(106)*	–	*(231)*	*(3 854)*
Patirtos Europos Komisijos, vykdomųjų įstaigų ir patikos fondų	*(15 193)*	*(71 672)*	*(969)*	*(263)*	*(1 208)*	*(8 828)*	*(3)*	*(836)*	*(98 971)*
Patirtos kitų ES agentūrų ir įstaigų	*(3 530)*	*(595)*	*(105)*	*(1 266)*	*(254)*	*(44)*	*(111)*	*1 517*	*(4 388)*

(mln. EUR)

	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	Sanglauda ir vertybės	Gamtos ištekliai ir aplinka	Migracija ir sienų valdymas	Atsparumas, saugumas ir gynyba	Kaimyninės šalys ir pasaulis	Europos viešasis administravimas	Nepriskirta DFP išlaidų kategorijai [1]	Iš viso
Patirtos trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų	*(466)*	*(183)*	*(13)*	*(90)*	*(145)*	*(5 535)*	*(1)*	*(205)*	*(6 639)*
Patirtos kitų subjektų	*(22)*	*(2 769)*	*(5)*	*(5)*	*(82)*	*(2 692)*	–	*(23)*	*(5 599)*
Išlaidos darbuotojams ir pensijų išlaidos	*(543)*	*(24)*	*(2)*	*(1)*	*(1)*	*(181)*	*(12 350)*	*(1 865)*	*(14 966)*
Finansinės išlaidos	*(1 858)*	*(11)*	*(72)*	*(0)*	*(0)*	*(196)*	*(78)*	*(25 010)*	*(27 226)*
Susitarimas dėl JK išstojimo	–	–	–	–	–	–	–	*(315)*	*(315)*
Kitos išlaidos	*(2 221)*	*(239)*	*(272)*	*(6)*	*(86)*	*(287)*	*(4 271)*	*(1 616)*	*(8 999)*
Iš viso išlaidų	**(23 834)**	**(122 856)**	**(57 422)**	**(3 475)**	**(1 949)**	**(17 957)**	**(16 815)**	**(28 566)**	**(272 873)**
Ekonominis metų rezultatas	**(18 290)**	**(116 710)**	**(56 592)**	**(3 296)**	**(1 947)**	**(16 809)**	**(12 643)**	**129 079**	**(97 208)**

[1] Pakategorė „Nepriskirta DFP išlaidų kategorijai“ apima konsoliduotų subjektų biudžetų vykdymą ir konsolidacijos eliminavimą, nebiudžetines operacijas ir nepaskirstytas programas, kurių sumos atskirai yra nereikšmingos.

Pajamų ir išlaidų pateikimas pagal DFP išlaidų kategorijas yra grindžiamas sąmata, nes ne visi įsipareigojimai yra susieti su DFP išlaidų kategorija.

4. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS

Neapibrėžtieji įsipareigojimai – dėl praeities įvykių galintys atsirasti ES mokėjimų įsipareigojimai arba prisiimti teisiškai privalomi įsipareigojimai, kurie priklausys nuo ES nevisiškai kontroliuojamų būsimų įvykių. Jie daugiausia susiję su suteiktomis finansinėmis garantijomis ir teisine rizika. **Visi neapibrėžtieji įsipareigojimai, išskyrus susijusius su baudomis, garantijomis ir finansinėmis priemonėmis, kurias dengia fondai (žr. 2.4.2.1 pastabą), būtų finansuojami ateityje, jei sueitų jų mokėjimo terminas, iš ES biudžeto (taigi ir valstybių narių).**

4.1. ES BIUDŽETO GARANTIJOS

4.1.1. *Garantijos, suteiktos pagal ES biudžeto garantijų programas (nominali suma)*

(mln. EUR)

	2024 12 31			
	Suteiktos garantijos			Atidėjiniai[1]
	Viršutinė riba	Pasirašyta	Išmokėta	
EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos	*25 772*	*25 772*	*19 184*	*3 400*
ESIF garantija	*25 373*	*22 998*	*21 033*	*8 941*
EDVF garantija	*759*	*667*	*521*	*785*
„InvestEU“ garantija	*27 042*	*11 769*	*3 468*	*6 802*
KVTBP išorės veiksmų garantija	*30 173*	*11 228*	*1 341*	*2 943*
Ukrainos garantija	*790*	*172*	*132*	*202*
Iš viso	**109 909**	**72 606**	**45 678**	**23 073**

([1]) 3,4 mlrd. EUR vertės atidėjiniai pagal EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijas taip pat apima paskolas ir susijusias pasiskolintas sumas pagal ankstesnių laikotarpių MFP ir Euratomą (žr. 2.4.1.1 pastabą).

(mln. EUR)

	2023 12 31			
	Suteiktos garantijos			Atidėjiniai[1]
	Viršutinė riba	Pasirašyta	Išmokėta	
EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos	*27 729*	*27 729*	*19 856*	*2 962*
ESIF garantija	*25 591*	*23 635*	*21 551*	*9 175*
EDVF garantija	*1 077*	*548*	*478*	*765*
„InvestEU“ garantija	*25 767*	*6 592*	*1 433*	*3 736*
KVTBP išorės veiksmų garantija	*28 115*	*7 660*	*634*	*2 222*
Iš viso	**108 279**	**66 163**	**43 953**	**18 860**

([1]) 3,0 mlrd. EUR vertės atidėjiniai pagal EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijas taip pat apima paskolas ir susijusias pasiskolintas sumas pagal ankstesnių laikotarpių MFP ir Euratomą (žr. 2.4.1.1 pastabą).

Pirmiau pateiktose lentelėse nurodomas ES biudžeto pozicijos, susijusios su galimais būsimais mokėjimais, susietais su EIB grupei arba kitoms finansų įstaigoms suteiktomis garantijomis, dydis. Išmokėtos sumos yra galutiniams paramos gavėjams jau suteiktos sumos, o pasirašytos sumos apima šias išmokėtas lėšas ir su paramos gavėjais arba finansų tarpininkais jau pasirašytus susitarimus, pagal kuriuos lėšos metų pabaigoje dar neišmokėtos (26,9 mlrd. EUR). Viršutinė riba reiškia visą garantiją iš ES, taigi ir iš jos valstybių narių, biudžeto, kurią įsipareigota padengti, nes siekiant atskleisti didžiausią riziką, su kuria ES susiduria 2024 m. gruodžio 31 d., reikia įtraukti operacijas, kurias leista pasirašyti, bet kurios dar nepasirašytos (37,3 mlrd. EUR).

Biudžeto garantijų programos užtikrinamos iš biudžeto palaipsniui sudaromais atidėjiniais, kurie laikomi bendrame atidėjinių fonde (toliau – BAF) kaip likvidumo atsarga būsimiems reikalavimams mokėti pagal garantiją padengti (žr. **2.4.2.1** pastabą). Dėl priemonių, taikomų siekiant užtikrinti, kad atidėjinių pakaktų reikalavimams mokėti pagal garantiją padengti vidutinės trukmės laikotarpiu, žr. **6.2** pastabą. Bet kokius pagal biudžeto garantijų programas patirtus nuostolius, viršijančius atidėjinius, bet kuriuo atveju reikės padengti iš būsimų biudžetų. „InvestEU“ valstybių narių skyriaus atveju ES taip pat gauna valstybių narių ir EEE šalių priešpriešines garantijas (žr. toliau).

EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos

Garantijos iš ES biudžeto suteikiamos EIB paskoloms, kurias jis pasirašė ir suteikė iš nuosavų išteklių trečiosioms valstybėms. 2024 m. gruodžio 31 d. negrąžintos paskolos, kurioms taikoma ES garantija, iš viso sudarė 19 184 mln. EUR. ES biudžeto garantijos:

— 18 960 mln. EUR iš BAF Išorės veiksmų garantijų fondo skyriaus ir

— 224 mln. EUR tiesiogiai paskoloms, suteiktoms valstybėms narėms iki jų įstojimo į ES.

2024 m. gruodžio 31 d. į suteiktas garantijas įtraukta 2,1 mlrd. EUR pasirašytų, bet neišmokėtų paskolų, kurios ateityje bus išmokamos su sąlyga, kad jas patvirtins ES.

Kalbant apie po 2007 m. pasirašytas sutartis, ES išorės skolinimo įgaliojimo garantija, susijusi su EIB suteiktomis paskolomis, negali viršyti 65 % neapmokėtos sumos (2007–2013 m. ir 2014–2021 m. laikotarpiai). Kalbant apie iki 2007 m. sudarytus susitarimus, ES garantija negali viršyti patvirtintų kredito linijų viršutinės ribos procentinės dalies, kuri daugeliu atvejų yra 65 %, bet gali būti ir 70 %, 75 % arba 100 %. Nepasiekus šios viršutinės ribos, ES garantija taikoma visai sumai.

Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2018/412 ([30]) buvo nustatyti privačiojo sektoriaus skolinimo įgaliojimai projektams, skirtiems pabėgėlių, migrantų, priimančiųjų ir tranzitinių bendruomenių ilgalaikiam ekonominiam atsparumui didinti pagal EIB atsparumo didinimo iniciatyvą. Sąjungos biudžetui atlyginama už riziką, susijusią su garantijomis, suteiktomis EIB finansavimo operacijoms pagal atsparumo iniciatyvos privatųjį įgaliojimą, o tai paaiškina už išorės skolinimo įgaliojimą gautiną priemoką, kuri kitu atveju apskaitoma kaip neatlygintina garantija (žr. **2.11.2** pastabą).

2014–2020 m. išorės skolinimo įgaliojimas, kuris baigėsi 2021 m., buvo paskutinis Išorės veiksmų garantijų fondo įgaliojimas. Naujam EIB įgaliojimui taikoma KVTBP reglamentu nustatyta išorės veiksmų garantija.

ES garantijų mokėjimai atliekami iš BAF Išorės veiksmų garantijų fondo skyriaus. 2024 m. gavus reikalavimus mokėti pagal garantiją buvo išmokėta 11 mln. EUR, atėmus susigrąžintas sumas (2023 m. – 67 mln. EUR);

Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantija

ESIF yra iniciatyva, kuria siekiama didinti EIB grupės pajėgumą prisiimti riziką, sudarant sąlygas EIB padidinti savo investicijas ES. ESIF tikslas – remti papildomas investicijas ES ir mažųjų įmonių galimybes gauti finansavimą. Pagal ES ir EIB susitarimą (toliau – ESIF susitarimas) ES biudžete numatyta iki 26 mlrd. EUR garantija (toliau – ESIF ES garantija), siekiant apsaugoti EIB nuo galimų nuostolių, kuriuos jis gali patirti dėl savo finansavimo ir investavimo operacijų.

([30]) 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2018/412, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 466/2014/ES, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti, (OL L 76, 2018 3 19, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/412/oj).

ESIF operacijos vykdomos pagal dvi linijas: EIB įgyvendinamą infrastruktūros ir inovacijų liniją (II liniją) (ESIF ES garantija sudarė 19 250 mln. EUR) ir EIF įgyvendinamą MVĮ liniją (MVĮ liniją) (ESIF ES garantija siekė 6 750 mln. EUR). Abi šios linijos turi skolos portfelį ir nuosavo kapitalo portfelį. EIF vykdo veiklą pagal susitarimą su EIB, remdamasis EIB garantija, kuriai pačiai taikoma priešpriešinė ESIF ES garantija pagal ESIF susitarimą. Siekiant padidinti ES garantijos veiksmingumą ir jos pajėgumą prisiimti riziką, 2022 m. įsigaliojo dviejų ESIF skolos portfelių ir programos „InvestEU“ derinys. Visi reikalavimai mokėti pagal garantiją, susigrąžintos sumos ir pajamos paskirstomi tarp ESIF ir programos „InvestEU“ garantijos, remiantis faktiniais garantuotais asignavimais.

ES ir EIB tenka konkrečios atskiros funkcijos ESIF veikloje. ESIF yra įsteigtas kaip EIB dalis, o šis finansuoja operacijas (skolos ir nuosavo kapitalo investicijas) ir tuo tikslu skolinasi reikalingas lėšas kapitalo rinkose. EIB savarankiškai priima investicinius sprendimus ir valdo operacijas laikydamasis savo taisyklių ir procedūrų. ES suteikia garantiją toms operacijoms ir padengia EIB patirtus nuostolius iki šios garantijos viršutinės ribos.

Kadangi kontrolės kriterijai ir apskaitos reikalavimai dėl konsolidavimo pagal ES apskaitos taisykles (ir TVSAS) netenkinami, susijęs garantuotas turtas nėra apskaitomas ES konsoliduotosiose metinėse ataskaitose.

ES garantija, suteikta EIB grupei pagal ESIF, yra apskaitoma kaip finansinės garantijos įsipareigojimas II linijos skolų portfelio atveju, finansinis atidėjinys MVĮ linijos skolų portfelio atveju (žr. **2.11.2** pastabą) ir išvestinė finansinė priemonė (tikrąja verte vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimas kaip perteklius arba deficitas) abiejų nuosavybės vertybinių popierių portfelių atveju (žr. **2.4.2.2** pastabą). Nurodytą ESIF garantiją sudaro programų COSME, „Horizontas 2020“, CCS LGF ir EaSI operacijos, kurioms taikoma ESIF ES garantija pagal MVĮ linijos skolų portfelį.

Per 2024 m. iš ESIF garantijų fondo BAF skyriaus pagal reikalavimus mokėti pagal garantiją išmokėta 151 mln. EUR po atskaitymo, įskaitant kai kuriuos ankstesniais metais gautus reikalavimus mokėti pagal garantiją, kurie laikinai buvo padengti iš ES pajamų, laikomų EIB ESIF atsiskaitomojoje sąskaitoje (2023 m. – 193 mln. EUR);

Europos darnaus vystymosi fondas (EDVF)

EDVF reglamentu įsteigtas Europos darnaus vystymosi fondas yra iniciatyva, kuria siekiama remti investicijas Afrikoje ir Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančiose šalyse, siekiant prisidėti prie darnaus vystymosi ir šalinti konkrečias pagrindines socialines ir ekonomines migracijos priežastis. Pagal EDVF reglamentą ES buvo įgaliota suteikti įgyvendinantiesiems partneriams 1,5 mlrd. EUR garantijų (papildomai padidintų išorės įnašais) jų investavimo ir finansavimo operacijoms, kad būtų sumažinta jų investavimo rizika. EDVF garantiją užtikrina BAF – žr. **2.4.2.1** pastabą.

Pagal vieną iš EDVF garantijos susitarimų (pagal kurį ES garantuoja apsidraudimo nuo valiutos rizikos fondo kapitalo pakankamumą 145 mln. EUR suma), pareikalavus mokėti pagal garantiją ES turi teisę kaip kompensaciją gauti fondo akcijų, kurių vertė būtų lygi sumokėtai sumai.

KVTBP išorės veiksmų garantija

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/947 ([31]) 2021–2027 m. DFP laikotarpiui sukurta Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“ (toliau – priemonė), įskaitant „Europos darnaus vystymosi fondą+“ (toliau – EDVF+) ir Išorės veiksmų garantiją. EDVF+ tikslas yra skatinti tvarias investicijas ES šalyse partnerėse.

Išorės veiksmų garantija remia EDVF+ operacijas, kurioms taikomos biudžeto garantijos, makrofinansinė pagalba ir paskolos trečiosioms valstybėms. Ją užtikrina BAF – žr. **2.4.2.1** pastabą.

2024 m. gruodžio 31 d. galiojo biudžeto garantijų susitarimai, kurių bendra viršutinė riba siekė 30,2 mlrd. EUR, iš kurių 26,0 mlrd. EUR susiję su garantijos susitarimu, pasirašytu su EIB ir pakeitusiu ISĮ programą.

([31]) 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009, (OL L 209, 2021 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

„InvestEU“ garantija

Pagal programą „InvestEU“ Komisija gali suteikti iki 26,2 mlrd. EUR garantijų investicijoms remti, jas visiškai finansuojant iš ES biudžeto. ES garantija remiamos privačiosios ir viešosios investicijos keturiose politikos srityse: darnios infrastruktūros, mokslinių tyrimų, inovacijų ir skaitmeninimo; mažųjų ir vidutinių įmonių bei socialinių investicijų ir įgūdžių. ES garantiją gauna keli finansiniai partneriai, kaip antai nacionaliniai skatinamojo finansavimo bankai. Jie remia investicijas suteikdami paskolas, garantijas arba nuosavą kapitalą. Pavyzdžiui, finansiniai partneriai gali suteikti paskolas MVĮ, dalyvauti nuosavo kapitalo fonduose arba garantuoti komercinių bankų išduodamas paskolas. Komisija taip pat gali „InvestEU“ fondui skirti ES biudžeto lėšų iš kitų ES programų, pavyzdžiui, iš sveikatos programos „HERA Invest“, Europos kosmoso programos arba inovacijų programos „Catalyst“.

Siekdama sukurti kapitalo rezervą garantijomis užtikrintų investicijų nuostoliams padengti, Komisija palaipsniui atideda lėšas (atidėjinius) iš ES biudžeto į BAF. „InvestEU“ reglamente nustatyta atidėjinių norma yra 40 % ES garantijos.

ES garantija gali būti padidinta (be jau minėtų 26,2 mlrd. EUR) valstybių narių ir EEE šalių lėšomis. Jos lėšas gali skirti iš savo Sanglaudos politikos, EGADP fondų arba nacionalinių biudžetų. Valstybėms narėms taikytina atidėjinių norma nustatoma kiekvienu konkrečiu atveju, o EEE šalių finansuojama papildoma ES garantijos dalis yra apsaugota 40 % atidėjiniais – įnašais grynaisiais pinigais. Valstybių narių ir EEE šalių lėšos laikomos BAF. Atidėjiniais nepadengta suma padengiama valstybių narių ir EEE šalių priešpriešinėmis garantijomis. 2024 m. gruodžio 31 d. buvo sudaryti susitarimai su septyniomis valstybėmis narėmis ir dviem EEE šalimis. Pagal šiuos susitarimus Komisija gali suteikti papildomą 2,8 mlrd. EUR vertės ES garantiją finansiniams partneriams, iš tos sumos 2,2 mlrd. EUR turi būti padengta įnašais grynaisiais pinigais ir 0,6 mlrd. EUR – priešpriešinėmis garantijomis. Iš tikrųjų, tokie garantijos susitarimai, kurių vertė siekia 2,8 mlrd. EUR, jau buvo pasirašyti su keliais įgyvendinančiaisiais partneriais iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Ukrainos garantija

Priėmusi Ukrainos priemonės reglamentą, ES nustatė Ukrainos garantiją, kurios maksimali garantijų suma yra 7,8 mlrd. EUR, siekdama skatinti investicijas į Ukrainos atsigavimą ir atstatymą.

2024 m. gruodžio 31 d. galiojo keturi biudžeto garantijų susitarimai, kurių bendra suma neviršijo 0,8 mlrd. EUR.

JK įsipareigojimai, atsirandantys dėl jos išstojimo iš ES

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 143 straipsnį Jungtinė Karalystė yra atsakinga Sąjungai už savo dalį Sąjungos neapibrėžtųjų finansinių įsipareigojimų, susijusių su ESIF, EDVF ir EIB išorės skolinimo įgaliojimo operacijomis, patvirtintomis išstojimo dieną, t. y. 2020 m. sausio 31 d. 143 straipsnyje nustatyta, kad jeigu būtų pareikalauta mokėti pagal garantiją už finansinę operaciją, patvirtintą iki išstojimo dienos, JK turėtų sumokėti Sąjungai savo dalį sumų, kurias dėl tų operacijų sumoka Sąjunga, išskyrus atvejus, kai tai galima padengti JK tenkančia garantijų fonde laikomų atidėjinių dalimi, kai tai taikytina.

Kalbant išorės skolinimo įgaliojimą, iki išstojimo dienos patvirtintų operacijų ES biudžeto garantijų vertė išstojimo dieną buvo 33,7 mlrd. EUR. 2024 m. gruodžio 31 d. ši suma pasikeitė į 20,6 mlrd. EUR (2023 m. – 22,2 mlrd. EUR). Taigi, Jungtinei Karalystei tenkanti šių neapibrėžtųjų įsipareigojimų dalis 2024 m. gruodžio 31 d. yra 2,6 mlrd. EUR (2023 m. gruodžio 31 d. – 2,8 mlrd. EUR). Tačiau, kaip minėta, bet koks su šiomis paskolomis susijęs įsipareigojimų nevykdymas pirmiausia dengiamas BAF išorės veiksmų garantijų fondo skyriaus lėšomis, o JK turėtų mokėti, tik jeigu nepakaktų lėšų, kurias šiam fondui skyrė JK ir kurios 2024 m. gruodžio 31 d. buvo 260 mln. EUR.

Kalbant apie ESIF operacijas, iki išstojimo dienos patvirtintų operacijų ES biudžeto garantijų vertė išstojimo dieną buvo 23,5 mlrd. EUR. 2024 m. gruodžio 31 d. ši suma pasikeitė į 17 mlrd. EUR (2023 m. – 18,6 mlrd. EUR). Taigi, JK tenkanti neapibrėžtųjų įsipareigojimų dalis 2024 m. gruodžio 31 d. yra 2,1 mlrd. EUR. Bet koks su ESIF susijęs reikalavimas mokėti pagal garantiją pirmiausia dengiamas BAF ESIF garantijų fondo skyriaus lėšomis, o JK turėtų mokėti tik jeigu nepakaktų lėšų, kurias šiam fondui skyrė JK ir kurios 2024 m. gruodžio 31 d. buvo 584 mln. EUR.

Kadangi įgyvendinantieji partneriai iki išstojimo dienos nepatvirtino jokių operacijų, susijusių su EDVF garantija, jokių JK įsipareigojimų nenustatoma.

JK dalis 2024 m. atliktuose mokėjimuose, skirtuose operacijoms, patvirtintoms išstojimo dieną arba po jos ir iki 2020 m. gruodžio 31 d., sudarė 74 mln. EUR (ESIF – 69 mln. EUR ir išorės skolinimo įgaliojimo – 5 mln. EUR), atitinkamai sumažinant JK atidėjinius. 2025 m. Jungtinei Karalystei mokėtina suma yra 190,6 mln. EUR (žr. **2.6.1.2** pastabą).

4.1.2. *Garantijos, suteiktos pagal ES finansinių priemonių programas (nominali suma)*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
„Horizontas 2020“	*2 145*	*2 352*
Europos infrastruktūros tinklų priemonė	*649*	*649*
COSME	*378*	*526*
Kita	*471*	*511*
Iš viso	**3 642**	**4 037**

Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodytos sumos yra pagal ES finansinių priemonių programas suteiktų garantijų likusios nominalios sumos.

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 210 straipsnio 1 dalyje, su finansine priemone susijusios biudžeto išlaidos ir ES finansinė atsakomybė **jokiu būdu neviršija tai priemonei skirto atitinkamo biudžetinio įsipareigojimo sumos**, taip išvengiant neapibrėžtųjų įsipareigojimų biudžete. Iš tiesų tai reiškia, kad šie įsipareigojimai turi atitikti įrašą balanso turto pusėje arba juos padengia į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai.

COSME paskolų garantijų priemonę iš esmės sudaro ribotos garantijos už didesnės rizikos skolų finansavimo (daugiausia paskolų), kurį finansų tarpininkai siūlo MVĮ, portfelius. COSME paskolų garantijų priemonę ES vardu įgyvendina EIF.

Daugiau informacijos apie programą „Horizontas 2020“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę taip pat pateikta **2.4.2.1** pastaboje.

JK įsipareigojimai, atsirandantys dėl jos išstojimo iš ES

Kalbant apie ES neapibrėžtuosius įsipareigojimus, susijusius su iki išstojimo dienos patvirtintomis ES finansinių priemonių sumomis, įskaitant nurodytąsias pirmiau, jeigu prireiktų padengti šiuos neapibrėžtuosius įsipareigojimus, jie būtų dengiami iš ES biudžeto, naudojant patikos sąskaitose laikomas lėšas. Taigi, iš esmės nebūtų reikalaujama, kad JK mokėtų kokias nors sumas, išskyrus jai tenkančią biudžetinių RAL dalį, kaip nurodyta Susitarimo dėl išstojimo 140 straipsnyje (žr. **2.6.1.2** pastabą).

4.2. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI, SUSIJĘ SU TEISMO BYLOMIS

4.2.1. *Teismo bylos baudų srityje*

2024 m. gruodžio 31 d. neapibrėžtieji įsipareigojimai, susiję su baudomis, sudarė 2 178 mln. EUR (2023 m. – 2 231 mln. EUR). Ši suma apima įmonėms paskirtas baudas (1 451 mln. EUR, žr. **2.6.1.3** pastabą) ir valstybėms narėms paskirtas baudas (727 mln. EUR), kurios buvo laikinai surinktos ir dėl kurių buvo pateiktas apeliacinis skundas arba nežinoma, ar apeliacinis skundas bus teikiamas. Neapibrėžtieji įsipareigojimai išliks tol, kol bus paskelbtas su šia byla susijęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas arba kol nepasibaigs apskundimo terminas. Iš laikinųjų mokėjimų uždirbtos palūkanos įtrauktos į ekonominį metų rezultatą ir taip pat parodytos kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas, siekiant parodyti Komisijos nuosavybės teisės į šias sumas neapibrėžtumą. Jei ES pralaimėtų kurią nors iš bylų, susijusių su skirtomis baudomis, sumos, kurios buvo laikinai gautos, būtų grąžintos įmonėms arba valstybėms narėms, nedarant poveikio biudžetui. Baudų suma pripažįstama kaip biudžeto pajamos tik tada, kai baudos tampa galutinės (FR 107 straipsnis).

4.2.2. *Kitos teismo bylos*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Žemės ūkis	*77*	*84*
Kita	*67*	*73*
Iš viso	**144**	**157**

Žemės ūkis

Tai yra neapibrėžtieji įsipareigojimai valstybėms narėms, kurie siejami su EŽŪGF ir kaimo plėtros sprendimais dėl atitikties, kol nepriimtas Teisingumo Teismo sprendimas. Įsipareigojimo galutinės sumos ir metų, kuriais jis po sėkmingų apeliacinių skundų bus nuskaitytas iš biudžeto, nustatymas priklausys nuo Teisingumo Teismo procedūros trukmės.

Kitos teismo bylos

Ši išlaidų kategorija susijusi su šiuo metu ES pateiktais ieškiniais padengti nuostolius, kitais teisiniais ginčais ir numatytomis teisinėmis išlaidomis. Reikėtų pažymėti, kad ieškinyje dėl žalos atlyginimo pagal SESV 340 straipsnį pareiškėjas turi įrodyti, kad institucija padarė pakankamai sunkų teisinės normos, kuria asmenims suteikiamos teisės, pažeidimą, kad ieškovas patyrė realią žalą ir kad yra tiesioginis priežastinis ryšys tarp neteisėto veiksmo ir žalos.

JK įsipareigojimai, atsirandantys dėl jos išstojimo iš ES

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 147 straipsnį JK turės mokėti jai tenkančią mokėjimų, reikalingų neapibrėžtiesiems Sąjungos įsipareigojimams, kurie atsiranda dėl teismo bylų, susijusių su Sąjungos finansiniais interesais, vykdyti, dalį (jeigu tik faktai, dėl kurių iškeltos šios bylos, įvyko ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d.). Apskaičiuota didžiausia JK pozicija šiuo atveju yra 15 mln. EUR (2023 m. – 18 mln. EUR); Kalbant apie teismo bylas, kai manoma, kad yra tikimybė, jog tos sumos bus padengtos iš ES biudžeto (žr. **2.10** pastabą), JK dalis yra įtraukta kaip dalis bendros Jungtinės Karalystės mokėtinos sumos (daugiau informacijos pateikta **2.6.1.2** pastaboje).

4.3. **NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS**

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Gautos garantijos:		
įvykdymo garantijos	*275*	*249*
kitos garantijos	*5*	*6*
Kitas neapibrėžtasis turtas	*15*	*15*
Iš viso	**295**	**270**

Įvykdymo garantijų reikalaujama siekiant užtikrinti, kad ES lėšų gavėjai įvykdytų savo įsipareigojimus, nustatytus sutartyse su ES.

5. **BIUDŽETINIAI IR TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI**

Šioje pastaboje pateikiama informacija apie biudžeto procedūrą ir būsimus finansavimo poreikius, o ne apie įsipareigojimus 2024 m. gruodžio 31 d.

Daugiamete finansine programa (DFP), dėl kurios susitarė valstybės narės, apibrėžiamos programos ir nustatomos įsipareigojimų asignavimų išlaidų kategorijų viršutinės ribos ir bendra mokėjimų asignavimų suma, kurios neviršydama ES gali prisiimti biudžetinius ir teisinius įsipareigojimus ir atlikti mokėjimus per 7 metų laikotarpį (žr. **3.2** lentelę biudžeto vykdymo ataskaitų pastabose).

Teisiniai įsipareigojimai atitinka pasirašytas programas, projektus, susitarimus arba sutartis, todėl yra teisiškai privalomi Europos Sąjungai. Teisinis įsipareigojimas – tai veiksmas, kuriuo leidimus suteikiantis pareigūnas prisiima arba nustato įsipareigojimą (skirtą ES), dėl kurio yra mokamos lėšos (FR 2 straipsnio 37 dalis).

Biudžetinis įsipareigojimas yra iš esmės prisiimamas prieš teisinį įsipareigojimą, tačiau kalbant apie kai kurias daugiametes programas ir (arba) projektus, yra priešingai: atitinkami biudžetiniai įsipareigojimai vykdomi per kelerius metus kasmetinėmis išmokų dalimis, jei taip nustatyta pagrindiniame teisės akte. Pavyzdžiui, kalbant apie sanglaudos politiką, Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) (Reglamentas (ES) 2021/1060) 86 straipsnyje nustatyta, kad Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama programa, yra teisinis įsipareigojimas, kaip jis suprantamas Finansiniame reglamente, tačiau Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos programos 2021 m. sausio 1 d.–2027 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis. Panašių nuostatų gali būti ir kituose teisiniuose pagrinduose. Dėl šios priežasties yra sumų, kurias ES teisiškai įsipareigojo sumokėti, tačiau biudžetinio įsipareigojimo dar neprisiėmė (žr. **5.2** pastabą).

Jei biudžetinis įsipareigojimas jau prisiimtas, tačiau paskesni mokėjimai dar neatlikti, neįvykdytų įsipareigojimų suma vadinama dar neįvykdytais įsipareigojimais (RAL). Tai gali būti pasirašytos programos arba projektai, dažnai daugiamečiai, kurių mokėjimai bus atliekami tik vėlesniais metais. Jie reiškia būsimų metų mokėjimų įsipareigojimus. Kadangi finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamuoju principu, o biudžeto vykdymo ataskaitos rengiamos remiantis grynųjų pinigų principu, dalis bendros neišmokėtos sumos (RAL) jau buvo įtraukta į apskaitą ir balanse pripažinta kaip įsipareigojimas (žr. **2.12** ir **2.13** pastabas). Šios išlaidos apskaičiuojamos remiantis gautais prašymais kompensuoti išlaidas ir (arba) sąskaitomis faktūromis arba apytikriai apskaičiuotomis programos arba projekto įgyvendinimo išlaidomis, jei ES iki ataskaitos pateikimo dienos dar nebuvo pateikta jokių prašymų. Įsipareigojimo pripažinimas balanse panaikinamas atlikus su RAL susijusius mokėjimus. Dar neįtraukta į apskaitą RAL dalis neįtraukiama į įsipareigojimus, o nurodoma toliau (žr. **5.1** pastabą).

Taigi, toliau nurodomos sumos 2024 m. gruodžio 31 d., kurias ES įsipareigojo sumokėti vykdydama sutartinius susitarimus ir kurias dėl to numatoma finansuoti iš būsimų ES biudžetų.

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai	*5,1*	*428 588*	*466 467*
Svarbūs teisiniai įsipareigojimai	*5,2*	*257 256*	*329 939*
Iš viso		**685 844**	**796 407**

5.1. Į APSKAITĄ DAR NEĮTRAUKTI NEĮVYKDYTI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai	*428 588*	*466 467*

Nurodyta suma gauta iš 507 378 mln. EUR biudžetinių RAL (žr. biudžeto vykdymo ataskaitų **6.4** lentelę), atėmus susijusias sumas, kurios balanse buvo nurodytos kaip įsipareigojimai, o finansinės veiklos ataskaitoje – kaip išlaidos. Biudžetiniai RAL yra suma, kurią sudaro nepanaudotų įsipareigojimų, pagal kuriuos dar neatlikti mokėjimai ir (arba) panaikinimai, suma. Tai įprasta daugiamečių programų pasekmė.

Reikėtų pažymėti, kad 2024 m. gruodžio 31 d. nesumokėti išankstinio finansavimo avansai iš viso sudarė 78,9 mlrd. EUR (žr. **2.5** pastabą). Tai reiškia biudžetinius įsipareigojimus, kurie buvo sumokėti, taip sumažinant RAL, tačiau sumokėtos sumos vis tiek yra laikomos priklausančiomis ES, o ne paramos gavėjui, kol neįvykdomi atitinkami sutartiniai įsipareigojimai. Todėl jie, kaip ir pirmiau nurodyti RAL, yra dar neįtraukti į apskaitą.

5.2. SVARBŪS TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	*177 459*	*239 903*
Gamtos ištekliai ir aplinka	*46 659*	*62 365*
Migracija ir sienų valdymas	*4 153*	*5 932*
Saugumas ir gynyba ([1])	*520*	*743*
ITER	*9 898*	*6 926*
Europos infrastruktūros tinklų priemonė	*7 313*	*5 570*
Kosmoso ir saugaus junglumo programos	*3 303*	*2 886*
Ukrainos priemonė	*2 270*	–
EGADP negrąžintinos paramos įsipareigojimai	*558*	*357*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Inovacijų fondas	*521*	–
„Europos horizontas“	*519*	*589*
Žuvininkystės susitarimai	*234*	*166*
EURATOMAS	*166*	*252*
RESCUE	*106*	*253*
Veiklos nuomos įsipareigojimai	*2 721*	*2 528*
Kiti sutartiniai įsipareigojimai	*856*	*968*
ES solidarumo fondas	–	*502*
Iš viso	**257 256**	**329 939**

([1]) Nuo 2023 m. su saugumu ir gynyba susijusios sumos (įskaitant lyginamuosius duomenis) pateikiamos atskirai nuo migracijos ir sienų valdymo.

Šios sumos rodo ilgalaikius teisinius įsipareigojimus, kurie metų pabaigoje nebuvo padengti biudžetiniais įsipareigojimų asignavimais. Šie privalomi įsipareigojimai bus įtraukti į biudžetą ir apmokėti ateityje.

Pagal FR 112 straipsnio 2 dalį tam tikros svarbios programos (žr. toliau) gali būti vykdomos naudojant metines įmokas. Tai leidžia ES prisiimti teisinius įsipareigojimus (pasirašyti dotacijos susitarimus, susitarimus dėl įnašo ir viešojo pirkimo sutartis), viršijančius turimus konkrečių metų įsipareigojimų asignavimas. Todėl jau gali būti įsipareigota skirti didelę dabartinei DFP skirtos asignavimų sumos dalį. Tai visų pirma taikoma toliau aprašytoms programoms.

Lėšos taikant pasidalijamąjį valdymą

Tai teisiniai įsipareigojimai, kuriuos ES įsipareigojo sumokėti, kai patvirtino veiksmų programas, susijusias su pasidalijamuoju valdymu. Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama veiksmų programa, yra finansavimo sprendimas pagal FR 110 straipsnį, ir pranešus apie jį susijusiai valstybei narei jis tampa teisiniu įsipareigojimu pagal tą reglamentą.

Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 86 straipsnio 2 dalyje dėl pasidalijamojo valdymo fondų nustatyta:

„Sąjungos biudžetinius įsipareigojimus dėl kiekvienos programos 2021 m. sausio 1 d. – 2027 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu Komisija vykdo kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis“.

Pirmiau pateiktos lentelės pirmose keturiose eilutėse nurodytos sumos yra susijusios su 2021–2027 m. DFP 2A išlaidų kategorija (Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda), 3 išlaidų kategorija (Gamtos ištekliai ir aplinka), 4 išlaidų kategorija (Migracija ir sienų valdymas) ir 5 kategorija (Saugumas ir gynyba). Tai yra nesumokėtos sumos, dėl kurių ES priims biudžetinį įsipareigojimą ir jas tada sumokės po 2024 m. gruodžio 31 d.

ITER – tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius

Šiais įsipareigojimais numatoma padengti būsimus ITER įrenginių finansavimo poreikius. ES (Euratomo) įnašas į Tarptautinę ITER organizaciją teikiamas per Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūrą ir, be kita ko, apima valstybių narių ir Šveicarijos įnašus. ITER buvo sukurtas, kad valdytų ir skatintų eksploatuoti ITER įrenginius, didintų visuomenės supratimą apie branduolio sintezės energiją, skatintų jos priimtinumą visuomenei ir vykdytų bet kokią kitą veiklą, būtiną savo tikslui pasiekti. ITER dalyvauja ES kartu su įvairiomis kitomis valstybėmis.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP2)

Per EITP2 teikiama finansinė parama transeuropiniams tinklams, siekiant remti bendro intereso projektus transporto, telekomunikacijų ir energetikos infrastruktūros sektoriuose. Su EITP programa susiję teisiniai įsipareigojimai EITP energetikos krypčiai apima 2021–2027 m. įgyvendinimo laikotarpį (su galimybe jį pratęsti). Teisinis šių įsipareigojimų pagrindas yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1153 ([32]), kurio 4 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiksmų, trunkančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į dvejus ar daugiau metų mokamas metines dalis“.

Kosmoso ir saugaus junglumo programos

Kosmoso programą (2 672 mln. EUR) sudaro šie komponentai: „Galileo“, EGNOS, „Copernicus“, GOVSATCOM ir SSA. Svarbiausios programos yra „Galileo“, pagal kurią kuriama Europos pasaulinės navigacijos palydovų sistema, ir „Copernicus“, kuri yra susijusi su Europos Žemės stebėjimu. Šie įsipareigojimai prisiimti laikotarpiui iki 2027 m. Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/696 ([33]), Komisija pasirašė susitarimus dėl įnašo su Europos kosmoso agentūra (EKA), EUMETSAT, „Mercator“ ir Europos vidutinės trukmės orų prognozės centru. Pagal Reglamento (ES) 2021/696 11 straipsnio 6 dalį leidžiamos metinės įmokos.

Saugaus junglumo programa (631 mln. EUR) skirta ES ryšių paslaugoms gerinti kuriant ir eksploatuojant daugiaorbitinę junglumo infrastruktūrą, grindžiamą viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės modeliu. Tai visame pasaulyje užtikrins saugių, lanksčių ir atsparių palydovinio ryšio paslaugų teikimą Sąjungos ir valstybių narių vyriausybiniams subjektams. Atsižvelgiant į tai, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/588 ([34]), su įmonių grupe buvo sudaryta koncesijos sutartis.

Ukrainos priemonės negrąžintinos paramos įsipareigojimai

Ukrainos priemonė buvo sukurta siekiant padėti Ukrainai spręsti finansavimo deficito ir atkūrimo, rekonstrukcijos bei modernizavimo poreikių problemas. Ji buvo nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/792 2024–2027 m. laikotarpiui. Pagal Reglamento (ES) 2024/792 6 straipsnio 1 dalį, ištekliai priemonei įgyvendinti skiriami iš Ukrainos rezervo, kuris turi būti mobilizuojamas vykdant metinę biudžeto procedūrą pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2093 10b straipsnį. Šios asignavimų lėšos skiriamos paramai pagal tris ramsčius (Ukrainos planą, Ukrainos investicijų programą, pasirengimo Sąjungos narystei paramą ir susijusias paramos priemones) laikantis reglamente nustatyto preliminaraus paskirstymo.

([32]) 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014, (OL L 249, 2021 7 14, p. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

([33]) 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/696, kuriuo sudaroma Sąjungos kosmoso programa, įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 bei (ES) Nr. 377/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, (OL L 170, 2021 5 12, p. 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj).

([34]) 2023 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/588, kuriuo nustatoma 2023–2027 m. Sąjungos saugaus junglumo programa, (OL L 179, 2023 3 17, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj).

EGADP negrąžintinos paramos įsipareigojimai

EGADP yra viena pagrindinių ES ekonomikos gaivinimo priemonės NGEU programų. Ji buvo nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/241 ([35]), pagal kurį finansuojamos reformos ir investicijos valstybėse narėse nuo koronaviruso pandemijos pradžios 2020 m. vasario mėn. iki 2026 m. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 23 straipsnį leidžiamos metinės įmokos. 2023 m. Reglamentu (ES) 2023/435 buvo iš dalies pakeista EGADP, siekiant suteikti valstybėms narėms papildomos paramos įtraukiant skyrius „REPowerEU“, kurie skirti reformoms ir investicijoms, kad būtų skatinama Sąjungos energijos tiekimo nepriklausomybė, saugumas ir tvarumas.

Inovacijų fondas

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2023/959 ([36]), kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, 10 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad „Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiksmų, trunkančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis“. Ši nuostata taikoma naujiems veiksmams, pasirašytiems nuo 2024 m., įskaitant veiksmus, finansuojamus pagal kvietimus teikti pasiūlymus arba konkurso mechanizmą.

„Europos horizontas“

Tai sumos, skirtos programos „Europos horizontas“ įvairių kosmoso komponentų saugaus junglumo, pradinės ir galutinės grandies veiklai. Šie įsipareigojimai prisiimti laikotarpiui iki 2027 m. Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/695 ([37]), Komisija su EKA pasirašė susitarimą dėl įnašo. Pagal reglamento 12 straipsnio 8 dalį leidžiamos metinės įmokos.

Žuvininkystės susitarimai

Tai įsipareigojimai, prisiimti kartu su trečiosiomis šalimis dėl operacijų pagal tarptautinius žuvininkystės susitarimus iki 2030 m. Įsipareigojimai grindžiami Tarybos sprendimais dėl kiekvienos trečiosios valstybės (pvz., ES ir Grenlandijos Vyriausybės ir Danijos Vyriausybės susitarimu ([38]) ir jo įgyvendinimo protokolu ([39])) ir yra laikomi konkrečiomis tarptautinėmis sutartimis su daugiametėmis teisėmis ir įsipareigojimais.

EURATOMAS

EURATOMAS – tai programa, pagrįsta Tarybos reglamentu (Euratomas) 2021/765 ([40]). Pagal reglamento 4 straipsnį leidžiamos metinės įmokos.

Bendrasis programos tikslas – vykdyti branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, itin akcentuojant nuolatinį branduolinės saugos, saugumo ir radiacinės saugos gerinimą, taip pat papildyti programos „Europos horizontas“ tikslų įgyvendinimą, *inter alia*, energetikos pertvarkos kontekste. Pagal Euratomo programą dotacijos moksliniams tyrimams teikiamos skelbiant konkursinius kvietimus teikti pasiūlymus ir paskirtiesiems gavėjams.

([35]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([36]) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, (OL L 130, 2023 5 16, p. 134, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj).

([37]) 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013, (OL L 170, 2021 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([38]) 2024 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2024/3202 dėl Protokolo dėl Europos Sąjungos ir Grenlandijos Vyriausybės bei Danijos Vyriausybės tausios žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo (2025–2030 m.) pasirašymo Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L, 2024/3202, 2024 12 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3202/oj).

([39]) Protokolas, kuriuo įgyvendinamas Europos Sąjungos ir Danijos Vyriausybės bei Grenlandijos Vyriausybės tausios žvejybos partnerystės susitarimas (2025–2030 m.) (OL L, 2024/3203, 30.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/prot/2024/3203/oj).

([40]) 2021 m. gegužės 10 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765, kuriuo sukuriama 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Reglamentas (Euratomas) 2018/1563, (OL L 167I, 2021 5 12, p. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

„rescEU“

„RescEU“ yra Europos reagavimo išteklių ir pajėgumų rezervas, sukurtas pagal Sąjungos civilinės saugos mechanizmą, 2019 m. persvarsčius Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1313/2013/ES ([41]) per teisėkūros procedūrą. Rezervo „rescEU“ atsargos skirtos naudoti kraštutiniu atveju, kai nacionaliniais pajėgumais ir Europos civilinės saugos rezervui skirtais pajėgumais nebeįmanoma užtikrinti veiksmingo reagavimo į įvairias nelaimes. Šiuos reagavimo pajėgumus, kaip parengties priemonę, finansuoja Europos Sąjunga, kad jie būtų prieinami prireikus vykdyti reagavimo operacijas pagal Sąjungos civilinės saugos mechanizmą. „rescEU“ pajėgumų kūrimo prioritetinės sritys yra miškų gaisrų gesinimas iš oro, cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės avarijos, skubi medicininė pagalba ir transportas bei logistika.

Veiklos nuomos įsipareigojimai

Mažiausios sumos, kurias įsipareigota sumokėti pagal pagrindines sutartis per likusį šių nuomos sutarčių galiojimo laikotarpį, yra tokios:

(mln. EUR)

	Minimalios nuomos įmokos			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
Pastatai	*519*	*1 062*	*1 087*	*2 668*
IT medžiaga ir kita įranga	*14*	*36*	*3*	*53*
Iš viso	**532**	**1 099**	**1 090**	**2 721**

2019 m. kovo mėn., atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės pranešimą apie ketinimą išstoti iš ES ir priėmus Europos Parlaento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1718 ([42]), Europos vaistų agentūros (toliau – EMA) būstinė buvo perkelta iš Londono į Amsterdamą. 2019 m. liepos 2 d. agentūra pasiekė susitarimą su nuomotoju ir nuo to laiko subnuomoja jo patalpas subnuomininkui tokiomis sąlygomis, kurios atitinka pagrindinės nuomos sąlygas, įskaitant subnuomos laikotarpį, kuris tęsiasi iki EMA pagrindinės nuomos pabaigos 2039 m. birželio mėn.

Į pirmiau pateiktoje lentelėje nurodytas sumas įeina 369 mln. EUR, kurie dar turi būti sumokėti pagal šią pagrindinės nuomos sutartį.

Kiti sutartiniai įsipareigojimai

Čia įtrauktos sumos atitinka sumas, kurias įsipareigota sumokėti per sutarčių galiojimo laikotarpį. Svarbiausia čia įtraukta suma yra susijusi su Komisijos statybos sutartimi (JMO2) Liuksemburge (422 mln. EUR).

6. **FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS**

ES finansinės rizikos valdymo informacija susijusi su keliomis pagrindinėmis sritimis:

— Komisijos skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusia su finansine parama, teikiama per tokias programas kaip NGEU, EFSM, MB, MFP, SURE, Ukrainos priemonė ir Euratomas;

— iždo operacijomis, kurias atlieka Komisija, kad įvykdytų ES biudžetą;

— turtu, laikomu tokiuose fonduose kaip BAF, likviduojama EAPB ir BUFI portfelis;

— finansinėmis priemonėmis, finansuojamomis iš ES biudžeto;

— ES biudžeto garantijų programomis.

([41]) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo (OL L 347, 2013 12 20, p. 924, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj).

([42]) 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1718, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 726/2004 nuostatos dėl Europos vaistų agentūros būstinės vietos, (OL L 291, 2018 11 16, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1718/oj).

6.1. FINANSINĖS RIZIKOS RŪŠYS

ES patiria finansinės rizikos rūšis, susijusias su jos finansinėmis priemonėmis.

Rinkos rizika – tai investicijų vertės neapibrėžtumas dėl rinkos kainų pokyčių. Ją sudaro šių rūšių rizika:

— *valiutos kurso rizika* – valiutų kursų pokyčiai gali turėti įtakos ES operacijoms ir investicijoms;

— *palūkanų normos rizika* – didesnės palūkanų normos gali sumažinti tam tikrų investicijų, pavyzdžiui, obligacijų, vertę;

— *kita kainų rizika* – tai apima įvairius veiksnius (išskyrus palūkanų normas ir užsienio valiutų kursus), kurie gali turėti įtakos investicijų vertei, pavyzdžiui, rinkos kainų pokyčiai arba veiksniai, būdingi atskiroms investicijoms.

Kredito rizika – tai rizika, kad skolininkas negrąžins paskolos arba nevykdys sutartinių įsipareigojimų, dėl ko atsiras įsipareigojimų nevykdymo atvejų, pavyzdžiui, pavėluoti mokėjimai arba bankrotas.

Likvidumo rizika – tai rizika, kad ES subjektas neturės pakankamai pinigų arba turto, kad įvykdytų savo finansinius įsipareigojimus.

6.2. RIZIKOS VALDYMO METODAI

Finansinių priemonių vertinimas

Toliau išvardytų klasių finansinis turtas ir įsipareigojimai nėra vertinami tikrąja verte: pinigai ir pinigų ekvivalentai, paskolos amortizuota savikaina, iš prekybos gautinos sumos, išskyrus pagal finansinių garantijų sutartis gautinas sumas, kai jos priskiriamos tikrąja verte vertinamam finansiniam turtui kaip pertekliui arba deficitui, pasiskolintos lėšos, finansinių garantijų sutartys ir kiti finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina. To finansinio turto ir įsipareigojimų grynoji turto vertė laikoma pagrįstai artima jų tikrajai vertei.

Skolinimosi, skolos valdymo ir susijusių skolinimo operacijų rizikos valdymas

ES rizikos valdymo sistema sukurta siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius ir reputacijos interesus, kartu užtikrinant patikimą jos skolinimosi ir skolinimo operacijų valdymą. Nors Europos Komisija nėra finansų įstaiga, ji taiko pažangią rizikos valdymo praktiką, pritaikytą prie ES unikalios struktūros ir programų reikalavimų. Pagrindinis sistemos tikslas – apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir užtikrinti jos operacijų, ypač susijusių su programa NGEU, vientisumą, skaidrumą ir patikimumą.

Vyriausiojo rizikos valdymo pareigūno (VRVP) parengta sistema apima pagrindines politikos kryptis, pavyzdžiui, Aukšto lygio rizikos valdymo ir atitikties užtikrinimo politiką, Rinkos ir finansavimo likvidumo rizikos politiką ir Operacinės rizikos valdymo politiką. VRVP nustato griežtas ir lanksčias ribas bei pagrindinius rizikos rodiklius rizikai stebėti ir vertinti.

Nuolat teikiamomis rizikos ataskaitomis užtikrinama atitiktis riboms, nurodomos rizikos pozicijos ir siūlomos rizikos mažinimo strategijos. Trijų lygių kontrolės modelis stiprina valdymą atskiriant galias, apibrėžiant įgaliojimus ir patikslinant rizikos valdymo ir kontrolės vaidmenis.

Padedamas rizikos valdymo ir atitikties užtikrinimo komiteto, VRVP įgyvendina rizikos valdymo sistemą, taikydamas vidaus rizikos valdymo politiką ir procedūras. Šis komitetas pataria VRVP rizikos klausimais, ypač susijusiais su NGEU operacijomis.

Priėmus Komisijos įgyvendinimo sprendimus (ES, Euratomas) 2022/2544 ([43]) ir 2023/2825 ([44]), VRVP pareigos buvo išplėstos ir dabar apima:

— skolinimosi operacijas pagal vieningą finansavimo metodą ir kompensacinį finansavimo metodą finansinės paramos programų atžvilgiu;

— paskolų valstybėms narėms ir trečiosioms valstybėms pagal NGEU, MFP, MFP+ Ukrainai ir panašias programas kredito rizikos vertinimą;

— skolos valdymo operacijas.

— likvidumo valdymo operacijas.

VRVP savo užduotis ir pareigas vykdo savarankiškai ir už biudžetą atsakingam Kolegijos nariui atsiskaito pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES, Euratomas) 2023/2825. Tai užtikrina nepriklausomumą vykdant pavestas užduotis ir pareigas.

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama ir NGEU

ES neskolina pinigų savo veiklos išlaidoms finansuoti, išskyrus skolinimąsi, susijusį su NGEU.

ES skolinimosi ir skolinimo operacijos valdomos pagal atitinkamus reglamentus, sprendimus ir vidaus gaires. Išsamiuose vadovuose reglamentuojama skolinimosi ir skolinimo veikla, o atitinkami padaliniai nuolat vertina finansinę ir veiklos riziką, kartu užtikrindami atitiktį.

Anksčiau ES skolinimo operacijos buvo finansuojamos skolinantis pagal kompensacinį principą, taip sumažinant atvirą palūkanų normos ar valiutos riziką. Tačiau nuo 2021 m. ES lėšas skolinasi ir pagal vieningą finansavimo metodą.

Taikant vieningą finansavimo metodą, kuris iš pradžių buvo sukurtas NGEU, naudojamos įvairios finansavimo priemonės ir būdai ilgalaikiams ir trumpalaikiams finansavimo poreikiams tenkinti. Tai apima ES pavadinimo obligacijų leidimą, pakeičiant ankstesnę praktiką, kai kiekvienai programai buvo leidžiamos atskiros emisijos. Nuo 2022 m. gruodžio mėn. ši strategija pradėta taikyti MFP+ paskoloms Ukrainai, 2023 m. – Ukrainos priemonės programai, o nuo 2024 m. – kitoms MFP paskoloms. Naudojant vieningą finansavimo metodą didinamas lankstumas ir išlaidų efektyvumas.

Iždas

Komisijos iždo operacijų valdymo taisyklės ir principai išdėstyti Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 609/2014, iš dalies pakeistame Tarybos reglamentais (ES, Euratomas) 2016/804 ([45]) ir (ES, Euratomas) 2022/615 ([46]) (toliau – Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014), ir Finansiniame reglamente.

Taikomi šie pagrindiniai principai:

— valstybės narės moka nuosavus išteklius į sąskaitas, šiuo tikslu Komisijos vardu atidarytas iždе arba nacionaliniame centriniame banke;

— valstybės narės moka nuosavus išteklius nacionalinėmis valiutomis, o Komisijos mokėjimai daugiausia vykdomi eurais;

([43]) 2022 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES, Euratomas) 2022/2544, kuriuo nustatoma pagal diversifikuotą finansavimo strategiją vykdomų ES skolinimosi ir skolos valdymo operacijų ir susijusių skolinimo operacijų administravimo ir įgyvendinimo tvarka, (OL L 328, 2022 12 22, p. 109, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2544/oj).

([44]) 2023 m. gruodžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES, Euratomas) 2023/2825, kuriuo nustatoma pagal diversifikuotą finansavimo strategiją vykdomų Sąjungos skolinimosi ir skolos valdymo operacijų ir susijusių skolinimo operacijų administravimo ir įgyvendinimo tvarka, (OL L, 2023/2825, 2023 12 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2825/oj).

([45]) 2016 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2016/804, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, (OL L 132, 2016 5 21, p. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/804/oj).

([46]) 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2022/615, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 siekiant užtikrinti didesnį nuspėjamumą valstybėms narėms ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant tradicinius, PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, sprendimo procedūras, (OL L 115, 2022 4 13, p. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/615/oj).

— Komisijos vardu atidarytų banko sąskaitų pereikvoti negalima, išskyrus konkrečius atvejus, pavyzdžiui, paskolų negrąžinimo arba grynųjų pinigų pertekliaus poreikio atvejus;

— bankų sąskaitose ne eurais laikomų lėšų likučiai panaudojami mokėjimams tomis pačiomis valiutomis arba periodiškai perskaičiuojami eurais.

Be nuosavų išteklių sąskaitų, Komisija yra atidariusi kitas banko sąskaitas centriniuose ir komerciniuose bankuose, kad galėtų atlikti mokėjimus ir gauti kitokias pajamas nei valstybių narių įnašai į biudžetą.

Iždo ir mokėjimo operacijos yra itin automatizuotos ir atliekamos naudojantis šiuolaikinėmis informacinėmis sistemomis. Siekiant garantuoti sistemos saugumą, atskirti pareigas ir užtikrinti atitiktį Finansiniam reglamentui, vidaus kontrolės standartams ir audito principams, taikomos specialios procedūros.

Gairėmis ir procedūromis reguliuojamas Komisijos iždo ir mokėjimo operacijų valdymas, siekiant riboti veiklos ir finansinę riziką bei užtikrinti tinkamą kontrolę. Šios gairės apima įvairias sritis – mokėjimų vykdymą, grynųjų pinigų valdymą, pinigų srautų prognozavimą ir veiklos tęstinumą. Jų laikymasis yra reguliariai stebimas.

Turto valdymas

Įvairios rizikos, susijusios su turto valdymo veikla, kontrolė grindžiama specialiomis valdymo ir darbo procedūromis, priimtomis atlikus lyginamąją analizę pagal panašių tarptautinių institucijų priimtus aukščiausius standartus. Šios procedūros, kurios buvo patikrintos atliekant įvairius vidaus ir išorės auditus, užtikrina patikimą turto valdymą.

Komisija nustatė tinkamą su turto valdymo operacijomis susijusių techninių ir strateginių sprendimų peržiūros ir tvirtinimo valdymo tvarką. Turto valdymo operacijas prižiūri du komitetai: iš Biudžeto GD atstovų sudarytas Rizikos valdymo komitetas ir Turto valdymo valdyba, kurią sudaro Biudžeto GD, Ekonomikos ir finansų reikalų GD ir Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos GD atstovai. Techniniai sprendimai aptariami ir tvirtinami Rizikos valdymo komitete, o strateginius sprendimus, prieš juos galutinai patvirtinant Biudžeto GD generaliniam direktoriui, tvirtina Rizikos valdymo komitetas ir Turto valdymo valdyba, pritarus apskaitos pareigūnui.

Pasitelkiant turto valdymo tvarką užtikrinama, kad būtų aiškiai deleguojamas sprendimų priėmimas ir nustatomos atskaitomybės taisyklės, tinkamai atskiriamos priešakinės grandies, rizikos valdymo grandies ir pagalbinės grandies pareigos. Atitikties užtikrinimo procedūromis sukuriama tinkamų elgesio kodeksų taisyklių, skirtų galimiems asmeniniams interesų konfliktams valdyti, taip pat prekybos pasinaudojant viešai neatskleista informacija rizikos valdymo taisyklių sistema.

Turto valdymo gairėmis ir vidaus investicijų apribojimais nustatyta patikima vidaus kontrolės sistema, kuria siekiama užtikrinti turto apsaugą. Vertybinius popierius pagal geriausią rinkos praktiką prižiūri investicijų saugotojai, o grynieji pinigai ir indėliai laikomi finansų įstaigose, kurioms suteiktas aukštas reitingas. Finansinio turto apsauga taip pat užtikrinama atskiriant grupės, atsakingos už vertybinių popierių sandorių inicijavimą, ir pagalbinės grandies, atsakingos už atsiskaitymą ir banko sąskaitų suderinimą, pareigas. Apskaitos grupė užtikrina papildomą kontrolės lygį atlikdama sutikrinimą mėnesio užbaigimo proceso metu, kai vertybinių popierių portfelis sutikrinamas su vertybinių popierių saugotojo ataskaita. Sąskaitų suderinimo grupė ir pagalbinė grandis stebi atsiskaitymo neatitikimus ir pavėluotus mokėjimus dėl kitų sandorių šalių kaltės.

Siekiant stebėti kontrolės sistemos reikalavimų laikymąsi, atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams periodiškai teikiamas išsamus valdomo turto veiklos rezultatų ir rizikos parametrų rinkinys.

Turto valdymo gairėse ir rizikos bei investavimo strategijose nustatytos tam tikros ribos ir apribojimai, kad būtų apribota portfelio patiriama kredito rizika, kuri ribojama pagal investicinį reitingą, išskyrus ES valstybių narių rizikai.

Bendras atidėjinių fondas

BAF yra valdomas pagal Komisijos nustatytas turto valdymo gaires, kaip numatyta 2020 m. kovo 25 d. sprendime C(2020) 1896 ([47]). Už BAF finansinio turto valdymą atsakingas DG BUDG generalinis direktorius.

BAF tikslas yra užtikrinti reikiamą likvidumą, kad būtų visiškai ir greitai patenkinti visi reikiami netenkamų pinigų srautai, pavyzdžiui, reikalavimai mokėti pagal garantiją, ir užtikrinti kapitalo išsaugojimą per visą fondo investavimo laikotarpį, užtikrinant aukštą patikimumo lygį.

BAF portfelis yra sudarytas taip, kad būtų labai diversifikuotas pagal skirtingas turto klases, geografines vietoves, emitentus ir terminus, laikantis turto valdymo gairių. 2024 m. gruodžio 31 d. portfelyje buvo investicijos į pinigų rinkos priemones, obligacijas ir įmonių bei nuosavo kapitalo biržinius fondus.

Kadangi visų neįvykdytų išankstinių valiutų sandorių vienintelė sandorio šalis 2024 m. gruodžio 31 d. yra „Banque de France“, nuo tos dienos neatliekamas joks kredito vertės didinimas, pavyzdžiui, įkaitais, užskaitos susitarimais arba garantijomis. Didžiausia užsienio valiutos išvestinių finansinių priemonių, kurių tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra teigiama, kredito rizikos pozicija yra lygi balanse nurodytai grynajai turto vertei.

Baudos

Laikinai sumokėtos baudos. BUFI portfelis

Skirtos ir laikinai sumokėtos baudos investuojamos į BUFI portfelį.

Komisija valdo BUFI portfelį pagal vidaus turto valdymo gaires ir procedūras. Turto valdymo veiklos tikslai yra šie:

— užtikrinti, kad prireikus lėšomis būtų galima greitai pasinaudoti;

— mažinti su finansų rinkomis susijusią riziką; siekti BUFI lyginamajam indeksui atitinkančios grąžos, kartu išlaikant baudų nominaliąją vertę.

BUFI portfelio lėšos gali būti investuojamos tik į:

— terminuotuosius indėlius valstybių narių centriniuose bankuose, valstybių garantuotų skolų valdymo agentūrose, valstybiniuose arba valstybių garantuotuose bankuose arba viršvalstybinėse institucijose;

— valstybinių ar viršvalstybinių institucijų išleistas obligacijas, vekselius ir indėlių sertifikatus.

Gautos finansinės garantijos

Komisija laiko dideles finansų įstaigų išduotų garantijų sumas, susijusias su baudomis, skirtomis ES taisykles pažeidusioms įmonėms (žr. **2.6.1.3** pastabą). Šias garantijas kaip laikinų mokėjimų alternatyvą teikia bendrovės, kurioms skirtos baudos.

Komisija šias garantijos valdo laikydamasi savo vidaus rizikos valdymo politikos. Ši politika užtikrina, kad būtų reguliariai nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus politikos ir procedūrų.

ES biudžeto garantijų programos

Finansiniame reglamente nustatytos kelios apsaugos priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti ES biudžetą nuo finansinės rizikos, kylančios naudojant biudžeto garantijas. Šias apsaugos priemones galima suskirstyti į keturias pagrindines kategorijas:

a) *Neapibrėžtųjų įsipareigojimų ribojimo priemonės*

ES garantijos dydis yra aiškiai ribojamas, o finansinis įsipareigojimas negali viršyti biudžeto garantijos sumos, kuri leidžiama pagrindiniu aktu. Neapibrėžtasis įsipareigojimas, atsirandantis dėl biudžeto garantijos, gali viršyti finansinį turtą, skirtą ES finansiniam įsipareigojimui padengti, tik tuo atveju, jei tai numatyta susijusiame pagrindiniame akte ir pagal jame nustatytas konkrečias sąlygas.

ES garantuojamų operacijų ir (arba) finansinių produktų pageidaujamas rizikos profilis nustatomas *ex ante*, t. y. prieš pasirašant garantijų susitarimus.

([47]) 2020 m. kovo 25 d. Komisijos sprendimas dėl bendro atidėjinių fondo turto valdymo gairių, 2020/C 131/03 (OL C 131, 2020 4 22, p. 3).

b) *Priemonės, susijusios su įgyvendinančiųjų partnerių atranka*

Biudžeto garantijų programos įgyvendinamos su patikimais, pagal ramsčius įvertintais partneriais. Šie partneriai įsipareigoja naudoti savo išteklius, užtikrindami interesų suderinamumą su ES.

c) *Priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti pakankamą ex ante biudžeto pajėgumą reikalavimams dėl garantijos išmokėjimo įvykdyti*

Biudžeto garantijų programoms yra sudaromi atidėjiniai, kurie laikomi BAF. Kiekvienos programos pagrindiniame teisės akte nustatoma atidėjinių norma, kad biudžeto asignavimus būtų galima planuoti taip, kad jie sudarytų atidėjinius, kurie leistų padengti nuostolius nesutrikdant biudžeto. Komisija kasmet užtikrina, kad atidėjinių norma yra pakankama ir atitinka Finansinio reglamento principus ir finansinį planavimą.

d) *Priemonės, skirtos padengti realizuotus nuostolius, viršijančius ex ante vertinimą*

Į finansinį reglamentą įtrauktos dvi išankstinio perspėjimo ribos (kai atidėjiniai sumažėja iki 50 % ir 30 % atidėjinių normos). Šios ribos leidžia Komisijai numatyti galimą atidėjinių išnaudojimą ir įvertinti, ar reikia siūlyti papildomus atidėjinius. Jei laikinai prireiktų papildomo likvidumo, taikomos atitinkamos procedūros, kaip antai pervedimai tarp BAF skyrių ir centrinio iždo likvidumo panaudojimas, taip pat esamų biudžeto galimybių išnaudojimas.

Be to, 2020 m. įsteigtas Neapibrėžtųjų įsipareigojimų priežiūros komitetas, kuriam pavesta prižiūrėti biudžeto garantijas ir finansinę paramą, dėl kurių atsiranda biudžeto neapibrėžtieji įsipareigojimai. Komitetas sprendžia klausimus, susijusius su rizikos valdymu, standartiniais susitarimais ir integruota atskaitomybe, kad būtų nustatyti bendrieji tvaraus neapibrėžtųjų įsipareigojimų valdymo reikalavimai.

Finansinių priemonių programos

Daugelį metų vykdant ES biudžetą buvo kliaunamasi finansinių priemonių programomis. Šios programos naudojamos rizikingesniems paramos gavėjams, kuriems sunku gauti finansavimą iš komercinių kreditorių, finansuoti. Komisija šių programų įgyvendinimą paveda EIB grupei arba kitoms finansų įstaigoms pagal susitarimus su Komisija. Jų pavyzdžiai pateikti **2.4.2.1** pastaboje.

Kai finansinei priemonei skiriamas finansinis įnašas, reikalingos lėšos pervedamos į konkrečiai tam tikslui finansų įstaigos Komisijos vardu atidarytą patikos sąskaitą. Finansų įstaiga gali naudoti šias lėšas paskoloms teikti, skolos priemonėms leisti, investuoti į nuosavo kapitalo priemones arba reikalavimams mokėti pagal garantiją tenkinti.

Su šiomis finansinėmis priemonėmis susijusiai rizikai taikoma viršutinė riba, nustatyta susitarimuose dėl šių priemonių ir kurią atitinkanti suma yra įtraukiama į biudžetą kaip numatyta tai priemonei. Kadangi Komisijai dažnai tenka prisiimti pirmuosius nuostolius, tikėtina, kad ES biudžetas patirs tam tikrų nuostolių.

Komisijos susitarimuose su finansų įstaigomis numatytos griežtos sąlygos ir įsipareigojimai, kuriais siekiama užtikrinti tinkamą ES lėšų valdymą ir ataskaitų teikimą. Pajamos iš finansinių priemonių paprastai grąžinamos į ES biudžetą.

6.3. VALIUTOS RIZIKA

Metų pabaigoje ES finansinėms priemonėms tenkančios valiutos rizikos grynoji pozicija

(mln. EUR)

	2024 12 31						
	USD	RON	PLN	SEK	Kita	EUR	Iš viso
Finansinis turtas							
Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas ([1])	*40*	*5*	*–*	*–*	*7*	*414*	*466*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas							
Neišvestinės finansinės priemonės	*2 148*	*–*	*–*	*45*	*120*	*41 336*	*43 648*
Išvestinės finansinės priemonės	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*	*1 110*	*1 110*
Gautinos sumos ([2])	*72*	*1*	*17*	*1*	*111*	*3 039*	*3 240*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*111*	*258*	*573*	*314*	*966*	*60 941*	*63 163*
	2 371	**264**	**590**	**360**	**1 204**	**106 839**	**111 628**

(mln. EUR)

	2024 12 31						
	USD	RON	PLN	SEK	Kita	EUR	Iš viso
Finansiniai įsipareigojimai							
Finansinių garantijų įsipareigojimai	*(518)*	*(36)*	*(59)*	*(12)*	*(112)*	*(5 643)*	*(6 379)*
Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas	*(1 712)*	*285*	*76*	*75*	*138*	*1 040*	*(98)*
	(2 230)	**248**	**17**	**63**	**26**	**(4 603)**	**(6 477)**
Iš viso	**141**	**512**	**607**	**423**	**1 230**	**102 237**	**105 151**

(mln. EUR)

	2023 12 31						
	USD	RON	PLN	SEK	Kita	EUR	Iš viso
Finansinis turtas							
Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas ([1])	*39*	*5*	*–*	*–*	*11*	*200*	*255*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas							
Neišvestinės finansinės priemonės	*1 568*	*–*	*–*	*20*	*129*	*35 686*	*37 402*
Išvestinės finansinės priemonės	*(1 142)*	*17*	*21*	*74*	*65*	*2 055*	*1 091*
Gautinos sumos ([2])	*123*	*2*	*28*	*1*	*120*	*3 757*	*4 032*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*145*	*474*	*1 076*	*654*	*1 657*	*35 608*	*39 616*
	734	**499**	**1 126**	**749**	**1 982**	**77 306**	**82 396**
Finansiniai įsipareigojimai							
Finansinių garantijų įsipareigojimai	*(591)*	*(32)*	*(38)*	*(15)*	*(105)*	*(5 488)*	*(6 268)*
Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas	*(1)*	*152*	*–*	*(3)*	*(6)*	*(201)*	*(60)*
	(593)	**120**	**(38)**	**(18)**	**(111)**	**(5 689)**	**(6 328)**
Iš viso	**142**	**619**	**1 088**	**731**	**1 871**	**71 618**	**76 068**

([1]) *Neįskaitant paskolų EGADP (NGEU) ir finansinei paramai.*
([2]) *Neįskaitant būsimojo laikotarpio išlaidų.*

2024 m. ES metinėse ataskaitose RON buvo įtrauktas į valiutos rizikos poziciją ir jautrumo analizę, o GBP buvo pašalintas, palyginti su 2023 m. ES metinėmis ataskaitomis. Tai lėmė GBP pozicijų sumažėjimas Jungtinei Karalystei 2020 m. išstojus iš ES, ir tolesnis RON pozicijų didėjimas.

Jei kitų valiutų atžvilgiu euras būtų sustiprėjęs arba susilpnėjęs 10 %, poveikis ekonominiam rezultatui būtų buvęs toks:

(mln. EUR)

Užsienio valiutos kurso padidėjimas (+) / sumažėjimas (–)	2024			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(47)*	*(55)*	*(38)*
-10 %	*16*	*57*	*67*	*47*

(mln. EUR)

Užsienio valiutos kurso padidėjimas (+) / sumažėjimas (–)	2023			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(56)*	*(99)*	*(66)*
-10 %	*16*	*69*	*121*	*81*

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su NGEU ir finansine parama

Kadangi visas ES finansinis turtas ir įsipareigojimai šiuo metu yra eurais, ES nepatiria užsienio valiutos rizikos.

Iždas

Nuosavi ištekliai, kuriuos valstybės narės moka ne eurais, laikomi nuosavų išteklių sąskaitose. Kai šių lėšų reikia mokėjimams atlikti, jos perskaičiuojamos eurais. Kai kuriais atvejais jos tiesiogiai naudojamos mokėjimams tomis pačiomis valiutomis.

Komisija komerciniuose bankuose turi sąskaitų ne tik eurais, bet ir kitomis ES valiutomis, pavyzdžiui, USD, GBP ir CHF, kad galėtų atlikti mokėjimus šiomis valiutomis. Šios sąskaitos papildomos pagal poreikį, o tai mažina valiutos riziką.

Kai įvairios pajamos gaunamos ne eurais, o kita valiuta, jos pervedamos į Komisijos sąskaitas ta pačia valiuta arba perskaičiuojamos eurais ir pervedamos į sąskaitas eurais.

Avansinės sąskaitos ne eurais, bet kita valiuta papildomos atsižvelgiant į apskaičiuotus trumpalaikius mokėjimų poreikius neviršijant atitinkamų viršutinių ribų.

Baudos

Visos baudos nurodomos, mokamos ar laikinai mokamos eurais, todėl jokios užsienio valiutos kurso rizikos nepatiriama, kai jos laikomos BUFI fonde.

Biudžeto garantijos

Biudžeto garantijos paprastai suteikiamos nustatant didžiausią sumą eurais. Tačiau kai kurios pagrindinės operacijos gali būti išreikštos kitomis valiutomis, pavyzdžiui, USD ar vietos valiutomis.

Nustatydama biudžeto garantijų atidėjinių poreikį, Komisija atsižvelgia į valiutos riziką.

Bendras atidėjinių fondas

BAF veikia ir eurais, ir JAV doleriais. BAF valiutos rizikai valdyti sudaromi išankstiniai užsienio valiutos keitimo sandoriai, taip apdraudžiant jo investicijų JAV doleriais rinkos vertę, ir nustatoma, kad didžiausia neapdrausta užsienio valiutos pozicijos riba yra 1 % visos portfelio vertės, neviršijant lyginamojo indekso ir metinių strateginių asignavimų, kaip nustatyta atitinkamose finansinėse priemonėse. Daugiau informacijos pateikta **2.4.1.2** pastaboje.

BAF šią apsidraudimo strategiją taiko tam, kad prireikus atitinkamai pakoreguotų arba panaikintų apsidraudimo poziciją. Tačiau BAF perimtų paskolų (žr. **2.4.1.2** pastabą), kurios į apskaitą įtraukiamos jų pradine valiuta ir dėl kurių ES patiria valiutos riziką, valiutos rizika nedraudžiama. Šių paskolų grąžinimo laikotarpis nėra žinomas, todėl veikla, kuria būtų kompensuojami užsienio valiutos kurso pokyčiai, nevykdoma.

6.4. **PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA**

Iš toliau pateiktos lentelės matyti, kaip 1 % palūkanų normų pokytis (+/– 100 bazinių punktų) paveiktų ES ekonominius rezultatus, susijusius su skolos vertybiniais popieriais ir biržiniais fondais.

(mln. EUR)

	Padidėjimas (+) / sumažėjimas (–) baziniais punktais	Ekonominis rezultatas
2024 m. Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas	*+ 100*	*(1 172)*
	– 100	*1 246*
2023 m. Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas	*+ 100*	*(960)*
	– 100	*1 021*

Obligacijų portfelio jautrumas palūkanų normų pokyčiams didėja per jo trukmę. Komisijos valdomų pagrindinių turto portfelių trukmė nurodoma toliau.

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su NGEU ir finansine parama

Dėl skolinimosi ir skolinimo operacijų didelė ES turto ir įsipareigojimų dalis yra palūkanas teikiantis turtas ir įsipareigojimai. Tačiau finansinės paramos priemonių, išskyrus pagal NGEU pasiskolintas lėšas taikant vieningą finansavimo metodą, palūkanų normos rizikos nėra, nes pasiskolintas lėšas kompensuoja lygiavertės (kompensacinės) paskolos tomis pačiomis sąlygomis.

Pagal vieningą finansavimo metodą palūkanų normos rizika padengiama įgyvendinant procedūras ir mechanizmus, kurie mažina riziką. Pagrindinis vieningo finansavimo metodo principas yra skaidriai, ekonomiškai efektyviausiai ir teisingiausiai paskirstyti finansavimo išlaidas ir susijusias išlaidas paskolų gavėjams ir ES biudžetui, remiantis dienos palūkanų skaičiavimais. Vieningas finansavimas grindžiamas visiško išlaidų paskirstymo principu, taigi visos palūkanų išlaidos, susijusios su skolinimosi priemonėmis, pinigų atsargomis ar kitomis investavimo priemonėmis, yra visiškai perskirstomos ir į sąskaitas faktūras paskolų gavėjams įtraukiamos kaip finansavimo išlaidos arba likvidumo valdymo išlaidos.

Finansavimo išlaidos paskirstomos paskolų gavėjams pagal negrąžintą paskolų sumą. Paskoloms arba negrąžintinai paramai nepriskirtos finansavimo išlaidos įtraukiamos į sąskaitas faktūras paskolų gavėjams ir priskiriamos ES biudžetui kaip likvidumo valdymo išlaidos, kurios gali būti teigiamos arba neigiamos, priklausomai nuo pinigų likučiams taikomų palūkanų normų pokyčių.

Taikant vieningą finansavimo metodą pinigai laikomi ES rizikos ribojimo ir finansavimo fonde, kad būtų išlaikytas nustatytas saugumo rezervas ir vengiama bet kokių perteklinių likučių. Pinigai laikomi ECB, o nuo 2022 m. balandžio 4 d. visiems pinigų likučiams taikoma euro pinigų rinkos trumpalaikė palūkanų norma, atėmus 20 bazinių punktų. Visos pajamos iš pinigų atsargų ir kitų investavimo priemonių, pavyzdžiui, pinigų rinkos terminuotųjų indėlių, įtraukiamos į likvidumo valdymo išlaidų sąskaitas faktūras.

Iždas

Komisija taiko priemones, kad užtikrintų, jog reguliariai gaunamos palūkanos už bankų sąskaitose laikomas lėšas atitiktų rinkos palūkanų normas ir jų galimą svyravimą.

Nuosavų išteklių sąskaitos apsaugotos nuo išlaidų, nes jie laikomi netaikant jokių mokesčių ar palūkanų, pagal Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 9 straipsnio 1 dalį.

Už lėšų laikymą sąskaitose, atidarytose valstybių narių išduose nuosavų išteklių pajamoms, palūkanos neskaičiuojamos ir mokesčiai netaikomi. Už lėšų laikymą sąskaitose (nuosavų išteklių ar kitose), atidarytose nacionaliniuose centriniuose bankuose, gali būti atlyginama pagal oficialius kiekvienos įstaigos taikomus tarifus.

Komisija savo grynųjų pinigų valdymo procedūras pritaiko prie esamų rinkos palūkanų sąlygų. 2023 m. teigiamos palūkanų normos palengvino centrinių sąskaitų modelio įgyvendinimą. Centrinėse indėlio sąskaitose laikomas apsauginis pinigų rezervas kas savaitę finansuojamas iš nuosavų išteklių sąskaitų, kad būtų galima padengti mokėjimų poreikius, susijusius su biudžeto vykdymu, ir išvengti perteklinių likučių.

Už vienos nakties likučius komerciniuose ir centriniuose bankuose kasdien gaunamos palūkanos, priklausomai nuo kintamų rinkos palūkanų normų, kurioms taikoma sutartinė marža (teigiama arba neigiama).

Baudos

Laikinai surinktos baudos investuojamos į ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio bendra vidutinė trukmė – 1,55 metų.

Bendras atidėjinių fondas

BAF portfelio vidutinė trukmė yra 3,42 metai.

Likviduojama EAPB

Likviduojamos EAPB lėšos investuojamos į ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio vidutinė trukmė – 3,31 metai.

6.5. KITA KAINOS RIZIKA

2024 m. gruodžio 31 d. ES patiria nuosavybės vertybinių popierių riziką dėl įvairių investicijų, įskaitant:

— investicijas į nekotiruojamus nuosavybės vertybinius popierius (pavyzdžiui, rizikos kapitalo ir kitų investicinių fondų);

— pinigų rinkos fondus (pavyzdžiui, „EIB Unitary Fund“);

— nebiržinius fondus;

— investicijas į bendrus portfelius (žr. **2.4.2.1** pastabą).

ES taip pat patiria nuosavybės vertybinių popierių riziką dėl garantijų, kuriomis padengiamos investicijos į nekotiruojamus nuosavybės vertybinius popierius ir kvazinuosavybės vertybinius popierius, kurie laikomi išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir kurių tikroji vertė pripažįstama kaip perteklius arba deficitas (žr. **2.4.2.2** pastabą).

Akcijų kainų rizika – tai rizika, kad tikroji investicijų į nuosavą kapitalą vertė pasikeis dėl akcijų kainų ir (arba) investicijų į nuosavą kapitalą, kurioms taikoma garantija, vertės svyravimų.

Minėtų priemonių vertės padidėjimo arba sumažėjimo 10 % poveikis pertekliui arba deficitui būtų toks:

(mln. EUR)

	10 %	(10) %
Investicijos į nuosavą kapitalą	*320*	*(320)*
PRF, ETF ir investicijos į bendrus portfelius	*598*	*(598)*
Nuosavo kapitalo garantijos ([1])	*606*	*(606)*
Iš viso 2024 12 31	**1 523**	**(1 523)**
Investicijos į nuosavą kapitalą	*289*	*(289)*
PRF, ETF ir investicijos į bendrus portfelius	*481*	*(481)*
Nuosavo kapitalo garantijos ([1])	*506*	*(506)*
Iš viso 2023 12 31	**1 276**	**(1 276)**

([1]) *Nuosavo kapitalo garantijų rizika grindžiama hipotetine suma, kuriai taikoma garantija.*

ES investuoja į nekotiruojamą turtą, kurio vertė viešai neskelbiama, arba už jį garantuoja. Šį turtą paprastai valdo įgaliotieji subjektai, kurie yra šio sektoriaus ekspertai ir reguliariai vertina bei stebi jo vertę.

6.6. KREDITO RIZIKA

Didžiausia kredito rizikos pozicija

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Finansinis turtas		
Paskolos	*283 580*	*246 877*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*63 163*	*39 616*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Iš prekybos gautinos sumos ([1])	*3 240*	*4 032*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – skolos vertybiniai popieriai.	*34 465*	*29 703*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – išvestinės finansinės priemonės	*1 110*	*1 091*
Suteiktos garantijos ir kreditavimo įsipareigojimai		
Finansinių garantijų sutartys	*60 857*	*57 066*
Kreditavimo įsipareigojimai	*18 193*	*40*
Iš viso	**464 607**	**378 426**

([1]) Neįskaitant būsimojo laikotarpio išlaidų.

Be to, ES netiesiogiai susiduria su kredito rizika, nes ji investuoja į PRF, įmonių obligacijų biržinius fondus ir skolos vertybinių popierių bendrus portfelius (žr. **2.4.2.1** pastabą), o tai gali turėti įtakos jų kainoms (žr. **6.5** pastabą).

Paskolos. Kredito kokybė

(mln. EUR)

2024 12 31					
	1 etapas	2 etapas	3 etapas	Nusipirktos arba suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos	Iš viso
Kredito reitingas					
Aukščiausio ir aukšto lygio	*35 593*	*–*	*–*	*–*	*35 593*
Aukštesnio vidutinio lygio	*87 005*	*–*	*–*	*–*	*87 005*
Žemesnio vidutinio lygio	*129 200*	*–*	*–*	*–*	*129 200*
Neinvesticinis reitingas (įsk. įsipareigojimų nevykdymą)	*3 593*	*44 139*	*14*	*27*	*47 773*
Bendroji balansinė vertė	**255 391**	**44 139**	**14**	**27**	**299 571**
Atėmus atidėjinius nuostoliams	*(31)*	*(15 969)*	*(14)*	*24*	*(15 991)*
Grynoji balansinė vertė	**255 360**	**28 170**	**(1)**	**51**	**283 580**

(mln. EUR)

2023 12 31					
	1 etapas	2 etapas	3 etapas	Nusipirktos arba suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos	Iš viso
Kredito reitingas					
Aukščiausio ir aukšto lygio	*36 302*	*–*	*–*	*–*	*36 302*
Aukštesnio vidutinio lygio	*72 051*	*–*	*–*	*–*	*72 051*
Žemesnio vidutinio lygio	*113 652*	*–*	*–*	*–*	*113 652*
Neinvesticinis reitingas (įsk. įsipareigojimų nevykdymą)	*2 130*	*31 762*	*25*	*38*	*33 955*
Bendroji balansinė vertė	**224 134**	**31 762**	**25**	**38**	**255 960**
Atėmus atidėjinius nuostoliams	*(54)*	*(9 024)*	*(23)*	*18*	*(9 083)*
Grynoji balansinė vertė	**224 081**	**22 738**	**2**	**56**	**246 877**

Nurodytos rizikos kategorijos iš esmės yra grindžiamos išorės reitingų agentūrų reitingų skalėmis. Šios kategorijos atitinka:

— aukščiausio ir aukšto lygio: „Moody's" P-1, Aaa – Aa3; „S&P" A-1+, A-1, AAA – AA -; „Fitch" F1+, F1, AAA – AA– kategorijas ir lygiaverčius reitingus,

— aukštesnio vidutinio lygio: „Moody's" P-2, A1 – A3; „S&P" A-2, A+ – A-; „Fitch" F2, A+ – A- kategorijas ir lygiaverčius reitingus,

— žemesnio vidutinio lygio: „Moody's" P-3, Baa1 – Baa3, „S&P" A-3, BBB+ – BBB–; „Fitch" F3, BBB+ – BBB- kategorijas ir lygiaverčius reitingus,

— neinvesticinis reitingas: „Moody's" not prime, Ba1 – C; „S&P" B, C, BB+ – D; „Fitch" B, C, BB+ – D kategorijas ir lygiaverčius reitingus.

ES šiomis reitingų kategorijomis naudojasi kaip atskaitos tašku konkrečiai finansinėms priemonėms ir komerciniams bankams vertinti. Tačiau ES, pati atlikusi atskirų atvejų analizę, gali nekeisti sumų rizikos kategorijos, net jei reitingų agentūra sumažino sandorio šalies reitingą.

Neinvesticinio reitingo kategorijos paskolos daugiausiai yra finansinės paramos paskolos šalims partnerėms, patiriančioms finansinių sunkumų. Visos paskolos valstybėms narėms yra investavimo etape ir 1 etape. Paskolos 2 etape apima daugiausia MFP, MFP+, Ukrainos priemonės ir Euratomo paskolas Ukrainai. Įsigytos arba suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos yra iš išorės skolinimo įgaliojimo programų perimtos paskolos.

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su NGEU ir finansine parama

Skolininkams nevykdant įsipareigojimų, siekdama tvarkyti visas susijusias mokėtinas skolas, Komisija MFP ir Euratomo paskolų trečiosioms valstybėms (išskyrus MFP+) atžvilgiu gali pasinaudoti BAF laikomu turtu.

Ukrainai pagal išskirtinės MFP programą suteiktos paskolos (2022 m. išmokėta 6 mlrd. EUR) pirmiausia garantuojamos jų BAF skyriumi, o vėliau – dar ir papildomai 3,7 mlrd. EUR dydžio valstybių narių garantijomis, kurios laikomos šių paskolų kredito vertės didinimu ir taip su šiomis paskolomis susijęs vertės sumažėjimas sumažinamas iki 337 mln. EUR (iš viso 10,1 mlrd. EUR vertės sumažėjimo rezervo, apimančio visas MFP ir MFP+ paskolas Ukrainai) 2024 m. gruodžio 31 d.

Komisija Euratomo paskolų kredito riziką valdo gaudama valstybės garantijas, kurių bendra suma 2024 m. gruodžio 31 d. yra 300 mln. EUR (2023 m. – 314 mln. EUR).

Pagal priemonę SURE valstybėms narėms teikiamos paskolos yra grindžiamos valstybių narių savanoriškai suteiktų garantijų, sudarančių 25 % finansinės pagalbos didžiausios viršutinės ribos, sistema.

Atsižvelgdama į nuosavų išteklių viršutines ribas (biudžeto manevringumo maržą), Komisija gali prašyti valstybių narių padengti bet kokius kredito nuostolius, susijusius su paskolomis valstybėms narėms, MFP+ ir Ukrainos priemonės paskolomis, (žr. **6.7** pastabą).

Paskolos. Vertės sumažėjimo dėl atidėjinių nuostoliams pokytis

(mln. EUR)

	1 etapas	2 etapas	3 etapas	Nusipirktos arba suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos	Iš viso
Atidėjiniai nuostoliams 2024 01 01	*54*	*9 024*	*23*	*(18)*	*9 083*
Perkėlimas į 1 etapą	*23*	*(23)*	*–*	*–*	*–*
Perkėlimas į 2 etapą	*(0)*	*0*	*–*	*–*	*–*
Perkėlimas į 3 etapą	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*
Naujos paskolos	*14*	*5 694*	*–*	*–*	*5 708*
Pripažinimo panaikinimas – grąžinimas	*(1)*	*(25)*	*(8)*	*–*	*(34)*
Pripažinimo panaikinimas – nurašymas	*–*	*–*	*–*	*(12)*	*(12)*
Atidėjinių nuostoliams pakartotinis vertinimas	*(59)*	*1 299*	*(1)*	*6*	*1 245*
Kita	*0*	*0*	*0*	*–*	*0*
Atidėjiniai nuostoliams 2024 12 31	**31**	**15 969**	**14**	**(24)**	**15 991**

Papildomas atidėjinys 2 etapo paskolų nuvertėjimo nuostoliams daugiausia susijęs su naujomis paskolomis Ukrainai, išmokėtomis pagal Ukrainos priemonę (žr. **2.4.1.1** pastabą).

2024 m. ES suteikė Ukrainai 763 mln. EUR palūkanų subsidijų sukauptoms kai kurių išskirtinės MFP paskolų ir MFP+ paskolų palūkanoms padengti. Amortizuota savikaina prieš pakeitimą sudarė 17,3 mlrd. EUR. Šis sutartinių sąlygų pakeitimas finansinės veiklos ataskaitoje buvo apskaitytas kaip pakeitimo nuostoliai (žr. **3.15** pastabą). Palūkanų subsidija neturėjo reikšmingo poveikio kredito rizikos valdymui, todėl 2024 m. gruodžio 31 d. paskolos ir toliau buvo klasifikuojamos kaip 2 etapo paskolos.

ES paskolų etapo nustatymo politika pristatyta **1.5.5** pastaboje.

Paskolos. Tikėtinų kredito nuostolių vertinimas

ES tikėtinus kredito nuostolius vertina pagal tikimybės vertinimo principą. Tai reiškia, kad vertinamas sutartyje numatytų pinigų srautų ir tikėtinų pinigų srautų skirtumas.

Šiam vertinimui ES naudoja tris kredito rizikos parametrus:

— įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę. Tai procentinė dalis, rodanti tikimybę, kad sandorio šalis neįvykdys savo finansinių įsipareigojimų per artimiausius 12 mėnesių arba per likusį įsipareigojimo galiojimo laikotarpį;

— nuostolius dėl įsipareigojimų neįvykdymo Tai procentinė dalis, rodanti tikėtiną pinigų trūkumą, atsižvelgiant į susigrąžintinas sumas ir įkaitus;

— poziciją esant įsipareigojimų neįvykdymui. Tai yra neįvykdyta pozicija (suma) įsipareigojimų neįvykdymo metu.

Vertindama valstybės pozicijų nuostolius dėl įsipareigojimų neįvykdymo, ES atsižvelgia į savo *de facto* privilegijuoto kreditoriaus statusą.

Apskaičiuoti pinigų srautai per numatomą finansinio turto naudojimo laikotarpį diskontuojami taikant faktinių palūkanų normą.

ES atsižvelgia į protingą ir pagrįstą į ateitį orientuotą informaciją, kurią galima gauti be nepagrįstų sąnaudų ir pastangų, ir prireikus pakoreguoja modelio parametrus.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai. Kredito kokybė

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Kredito reitingas		
Aukščiausio ir aukšto lygio	*57 251*	*35 687*
Aukštesnio vidutinio lygio	*4 161*	*3 114*
Žemesnio vidutinio lygio	*1 722*	*786*
Neinvesticinis reitingas	*28*	*28*
Bendroji balansinė vertė	**63 163**	**39 616**
Atėmus atidėjinius nuostoliams	-	–
Grynoji balansinė vertė	**63 163**	**39 616**

Iždas

Dauguma Komisijos iždo išteklių laikomi dėl nuosavų išteklių valstybių narių atidarytose sąskaitose, kurios skirtos valstybių narių įnašams, daugiausia BNP, PVM ir TNI, mokėti. Tokios sąskaitos laikomos valstybių narių iždo arba nacionaliniuose centriniuose bankuose, kurie Komisijai kelia mažiausią kredito (arba sandorio šalies) riziką.

Dalis Komisijos iždo išteklių laikoma komerciniuose bankuose, todėl šios sąskaitos papildomos reikiamu laiku, o papildymą automatiškai tvarko iždo grynųjų pinigų valdymo sistema. Kiekvienoje komercinėje sąskaitoje laikoma minimali pinigų suma, užtikrinanti, kad bendra per naktį šiose komercinėse sąskaitose laikoma suma nuolat būtų maža (vidutiniškai mažesnė nei 100 mln. EUR).

Siekiant dar labiau sumažinti Komisijos sandorio šalies riziką, specialios gairės taikomos ir atrenkant komercinius bankus. Šios gairės apima:

— komercinių bankų atranką skelbiant konkursus, kai minimalus ilgalaikis konkurso dalyvio kredito reitingas turi būti „S&P“ A– arba lygiavertis reitingas;

— reitingų stebėseną ir didžiausios kiekvienos finansų įstaigos pozicijos nustatymą, atsižvelgiant į finansų sektoriaus subjekto kreditingumą ir kapitalizaciją;

— avansines sąskaitas vietos bankuose, atrinktuose supaprastinto konkurso būdu delegacijose už ES ribų, taikant reitingo reikalavimus priklausomai nuo padėties vietoje. Siekiant apriboti rizikos poziciją, avansinėse sąskaitose laikomi kuo mažesni likučiai, sąskaitos nuolat papildomos ir kasmet peržiūrimos viršutinės ribos.

Taikant vieningą finansavimo metodą laikomi pinigai

Taikant vieningą finansavimo metodą laikoma pinigų suma, kurios turi pakakti visiems būsimiems išmokų poreikiams patenkinti ir nustatytam atsargos rezervui išlaikyti, kartu vengiant bet kokių perteklinių likučių. Pinigai laikomi ECB banko sąskaitoje, todėl kredito rizika yra labai maža.

Gautinos sumos. Kredito kokybė

(mln. EUR)

	Terminas nesuėjęs	Pradelsta 0–30 dienų	Pradelsta 31–90 dienų	Pradelsta 91 diena – 1 metai	Pradelsta > 1 metai	Iš viso
Bendroji balansinė vertė	1 508	15	33	27	207	*1 789*
Atėmus atidėjinius nuostoliams	(5)	(2)	(3)	(13)	(115)	*(138)*
Grynoji balansinė vertė 2024 12 31	**1 502**	**13**	**30**	**14**	**92**	***1 652***
Bendroji balansinė vertė	1 819	23	10	40	304	*2 195*
Atėmus atidėjinius nuostoliams	(2)	(2)	(4)	(12)	(140)	*(159)*
Grynoji balansinė vertė 2023 12 31	**1 817**	**21**	**6**	**28**	**164**	**2 036**

Šioje lentelėje pateiktos sumos neapima būsimojo laikotarpio išlaidų ir FGS gautinų sumų, vertinamų tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas (žr. 2.6.2 pastabą), nes joms netaikomi vertės sumažėjimo reikalavimai.

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – skolos vertybiniai popieriai. Kredito kokybė

Bendras atidėjinių fondas

Vidutinis svertinis BAF portfelio kredito reitingas yra A („S&P“ arba jam lygiavertis).

Laikinai surinktos baudos. BUFI portfelis

Vidutinis svertinis portfelio kredito reitingas yra A („S&P“ arba jam lygiavertis).

Gautos finansinės garantijos

Rizikos valdymo politika, taikoma finansinių garantijų priėmimui, užtikrina aukštą Komisijos kreditų kokybę. Ši politika apima:

— didžiausios kredito pozicijos nustatymą remiantis finansų sektoriaus subjekto kredito reitingu ir kapitalo dydžiu, nurodytu jo finansinėse atskaitose pagal TFAS;

— reguliarią peržiūrą, ar neapmokėtos garantijos atitinka politikos reikalavimus.

Likviduojama EAPB

Vidutinis svertinis portfelio kredito reitingas yra A- („S&P“ arba jam lygiavertis).

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas – išvestinės finansinės priemonės. Kredito kokybė

ES išvestinių priemonių turtas daugiausia susijęs su garantijomis dėl nuosavo kapitalo portfelių. Kredito rizika apsiriboja sandorio šalies rizika. Už nuosavybės vertybinių popierių garantiją bus atsiskaitoma su EIB grupe, kurios reitingas yra AAA, taip sumažinant kredito riziką.

Visų neįvykdytų išankstinių valiutų sandorių vienintelė sandorio šalis 2024 m. gruodžio 31 d. yra „Banque de France“. Todėl nereikalingas joks kredito vertės didinimas, pavyzdžiui, įkaitais arba garantijomis.

Finansinių garantijų sutartys. Kredito kokybė

(mln. EUR)

	2024 12 31			2023 12 31		
	1 etapas	2 etapas	Iš viso	1 etapas	2 etapas	Iš viso
Ilgalaikis reitingas						
Aukščiausio ir aukšto lygio	*1*	*–*	***1***	*2*	*–*	***2***
Aukštesnio vidutinio lygio	*5*	*–*	***5***	*5*	*0*	***5***
Žemesnio vidutinio lygio	*137*	*–*	***137***	*29*	*–*	***29***
Neinvesticinis reitingas	*34 912*	*25 746*	***60 658***	*30 310*	*26 697*	***57 007***
Valdomos kolektyviai / nėra reitingo	*10*	*47*	***56***	*13*	*10*	***23***
Iš viso	**35 064**	**25 793**	**60 857**	**30 360**	**26 707**	**57 066**

Finansinių garantijų sutartys. Atidėjinių nuostoliams pokytis

(mln. EUR)

	1 etapas	2 etapas	Iš viso
Atidėjiniai nuostoliams 2024 01 01	*1 430*	*2 397*	*3 826*
Perkėlimas į 2 etapą ([1])	*(54)*	*54*	*–*
Perkėlimas į 1 etapą ([1])	*8*	*(8)*	*–*
Įsigijimai	*292*	*34*	*326*
Garantijų atsisakymas	*(26)*	*(4)*	*(30)*
Pakartotinis vertinimas	*280*	*(398)*	*(117)*
Atidėjiniai nuostoliams 2024 12 31	***1 930***	***2 075***	***4 005***
Finansinių garantijų įsipareigojimo balansinė vertė 2024 12 31	**4 109**	**2 271**	**6 379**

([1]) *Perkėlimai iš 1 / 2 etapo ir į juos vertinami pradinio likučio vertės sumažėjimo suma, o sumos pokyčiai, atsirandantys dėl etapo pasikeitimo (t. y. vertinimo pagal 12 mėnesių arba viso laikotarpio tikėtinus kredito nuostolius), yra pakartotinio vertinimo dalis.*

2024 m. 1 etapo garantijų nuostolių atidėjinių padidėjimas daugiausia susijęs su naujomis operacijomis, pasirašytomis pagal „InvestEU“ ir KVTBP garantijas (žr. **4.1.1** pastabą).

Iš 2,1 mlrd. EUR 2 etapo garantijų TKN likučio 2024 m. gruodžio 31 d. 1,7 mlrd. EUR yra susiję su ISĮ garantijomis (žr. **4.1.1** pastabą), įskaitant 0,9 mlrd. EUR gyvavimo ciklo TKN, susijusius su EIB finansavimu Ukrainoje (3,7 mlrd. EUR negrąžintų EIB paskolų partneriams Ukrainoje), kurį garantavo ES. 2 etapo garantijų TKN sumažėjimas daugiausia susijęs su išorės skolinimo įgaliojimo garantuoto portfelio TKN pakartotiniu vertinimu dėl jo amortizacijos, taip pat su įverčių pasikeitimu.

ES finansinių garantijų sutarčių etapo nustatymo politika pristatyta **1.5.12** pastaboje.

Biudžeto garantijos

Kredito rizika Sąjungai daugiausia kyla dėl jos garantuojamų operacijų. Pablogėjus pagrindinių operacijų kredito kokybei, padidėja įsipareigojimų nevykdymo atvejų tikimybė, taip pat gali padidėti reikalavimų mokėti pagal ES garantijas skaičius.

Šiai rizikai stebėti ir valdyti Komisija taiko kredito rizikos modelį, pagal kurį vertinami galimi nuostoliai. Šiam modeliui naudojami iš įgyvendinimo partnerių gaunami duomenys, kurie derinami su ekspertiniu vertinimu, kad būtų gautas rizikos vertinimas, atitinkantis sandorį ir atitinkamas ekonomines aplinkybes.

6.7. **LIKVIDUMO RIZIKA**

Neišvestinių finansinių priemonių įsipareigojimų terminų analizė pagal likusius sutartinius terminus

(mln. EUR)

	Nediskontuoti sutartyje numatyti pinigų srautai				Balansinė vertė
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso	
Pasiskolintos lėšos	*(61 589)*	*(201 152)*	*(468 669)*	*(731 410)*	*(594 028)*
Mokėtinos sumos	*(55 414)*	–	–	*(55 414)*	*(55 414)*
Kita	*(168)*	*(560)*	*(850)*	*(1 578)*	*(1 398)*
Iš viso 2024 12 31	**(117 171)**	**(201 711)**	**(469 519)**	**(788 401)**	**(650 839)**
Pasiskolintos lėšos	*(24 526)*	*(147 211)*	*(367 296)*	*(539 033)*	*(450 561)*
Mokėtinos sumos	*(50 516)*	–	–	*(50 516)*	*(50 516)*
Kita	*(195)*	*(661)*	*(867)*	*(1 723)*	*(1 496)*
Iš viso 2023 12 31	**(75 237)**	**(147 872)**	**(368 164)**	**(591 272)**	**(502 572)**

Išvestinių finansinių priemonių įsipareigojimų terminų analizė pagal likusius sutartinius terminus

(mln. EUR)

	Nediskontuoti sutartyje numatyti pinigų srautai				Balansinė vertė
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso	
Išvestinės finansinės priemonės mokėjimo dalis	*(1 779)*	*(7)*	*(4)*	*(1 790)*	
Išvestinės finansinės priemonės gavimo dalis	*1 691*	–	–	*1 691*	
Grynieji pinigų srautai 2024 12 31	**(88)**	**(7)**	**(4)**	**(99)**	**(98)**
Išvestinės finansinės priemonės mokėjimo dalis	*(1 203)*	*(6)*	–	*(1 209)*	
Išvestinės finansinės priemonės gavimo dalis	*1 186*	–	–	*1 186*	
Grynieji pinigų srautai 2023 12 31	**(17)**	**(6)**	–	**(23)**	**(21)**

Finansinių garantijų sutarčių terminų analizė pagal anksčiausią laikotarpį, kai gali būti pateiktas reikalavimas

(mln. EUR)

	Didžiausia garantijos suma				Balansinė vertė
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso	
FGS 2024 12 31	*(64 115)*	*(2 211)*	*(10 271)*	*(76 597)*	*(6 379)*
FGS 2023 12 31	*(65 661)*	*(2 995)*	*(7 043)*	*(75 699)*	*(6 268)*

Nepanaudotų kreditavimo įsipareigojimų terminų analizė

(mln. EUR)

	Didžiausia kreditavimo įsipareigojimų suma				Balansinė vertė
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso	
Nepanaudoti kreditavimo įsipareigojimai 2024 12 31	*18 152*	*41*	*–*	*18 193*	*7 082*
Nepanaudoti kreditavimo įsipareigojimai 2023 12 31	*20*	*20*	*–*	*40*	*1*

NGEU skolinimosi veikla ir finansinė parama

Pirmoji ES priemonė užtikrinant, kad pasiskolintos finansinės paramos ir NGEU lėšos bus grąžintos, yra savalaikis susijusios finansinės paramos ir NGEU paskolų susigrąžinimas. Tačiau paskolos gavėjams nevykdant mokėjimų arba vėluojant atlikti mokėjimus yra taikomos papildomos apsaugos priemonės.

Komisija yra sukūrusi trumpalaikę laikinąją priemonę, kuri vadinama biudžeto padengimu ir kuri užtikrina likvidumą, kad būtų galima padengti įsipareigojimus, atsirandančius dėl kompensacinės finansinės paramos programų.

MFP ir Euratomo paskoloms trečiosioms valstybėms BAF išorės veiksmų garantijų fondo skyriuje numatytas likvidumo rezervas. Šis rezervas naudojamas susijusioms pasiskolintoms lėšoms grąžinti, bet tik po to, kai dėl Euratomo kreipiamasi į trečiųjų šalių garantus (žr. **6.6** pastabą).

Jei rezerve turimo turto nepakaks faktiniams nuostoliams padengti, Komisija imsis priemonių papildomiems ištekliams užtikrinti (pvz., laikinai panaudos Komisijos iždo lėšas, laikinai perves lėšas (arba) padarys papildomų išlaidų iš ES biudžeto).

Paskolos, suteiktos Ukrainai pagal išskirtinės MFP programą, padengiamos iš jų BAF skyriaus, taip pat papildomomis valstybių narių garantijomis (žr. **2.4.1.1** pastabą).

Paskoloms ir paskolintoms lėšoms, išmokamoms taikant vieningą finansavimo metodą, Komisija taip pat gali taikyti aktyvų pinigų valdymą ir trumpalaikį skolinimąsi, kad galėtų tvarkyti ES skolas. Siekiant valdyti likvidumo riziką taikant šį metodą turi būti įgyvendintos likvidumo valdymo procedūros ir specialios priemonės, sudarančios sąlygas kasdien stebėti ir valdyti likvidumą.

Komisija taip pat gali pareikalauti valstybių narių išteklių, neviršijančių nuosavų išteklių viršutinės ribos, kad galėtų tvarkyti ES skolas. Sprendime dėl nuosavų išteklių nustatyta, kad nuosavų išteklių viršutinė riba metiniams mokėjimų asignavimams padengti yra 1,40 % valstybių narių bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) plius papildomas laikinas 0,6 procentinio punkto padidinimas NGEU atveju. 2024 m. biudžete buvo numatyta, kad bendra nuosavų išteklių suma išlaidoms finansuoti sudaro 0,79 % ES BNP. Vadinasi, 2024 m. gruodžio 31 d. šioms garantijoms padengti turima marža buvo 1,21 %.

Pirma, pagal priemonę SURE valstybėms narėms teikiamos paskolos yra grindžiamos valstybių narių savanoriškai suteiktų garantijų, sudarančių 25 % finansinės pagalbos didžiausios viršutinės ribos, sistema. Komisija, prieš teikdama reikalavimą mokėti pagal šias garantijas, turėtų išnagrinėti, kokia galima viršutinės nuosavų išteklių ribos, taikomos mokėjimų asignavimams, marža.

Nepanaudoti kreditavimo įsipareigojimai 2024 m. gruodžio 31 d. daugiausia susiję su 18,1 mlrd. EUR dydžio MFP paskola pagal SUBM (žr. **2.4.1.1** pastabą). Ši paskola bus išmokėta 2025 m. ir finansuojama pasiskolintomis lėšomis.

Iždas

ES biudžeto principais užtikrinama, kad visų atitinkamiems metams skirtų grynųjų pinigų išteklių visada užtektų visiems mokėjimams atlikti.

Visi valstybių narių įnašai kartu su įvairiomis pajamoms yra lygūs biudžetiniams metams skirtų mokėjimų asignavimų sumai. Tačiau valstybės narės įnašus moka visus metus ir remdamosi patvirtintu biudžetu kaip dvylika mėnesinių įmokų, o išmokos priklauso nuo veiklos poreikių.

Valstybių narių įnašais, susijusiais su taisomaisiais biudžetais, patvirtintais atitinkamą (N) mėnesį, galima naudotis tik nuo N + 1 arba N + 2 mėnesio pirmos darbo dienos, o susijusiais mokėjimų asignavimais galima naudotis iš karto

Siekiant užtikrinti, kad turimų iždo išteklių visada pakaktų bet kurį mėnesį atliktiniems mokėjimams padengti, taikomos reguliaraus pinigų prognozavimo procedūros. Prireikus iš valstybių narių gali būti iš anksto pareikalauta nuosavų išteklių arba papildomo finansavimo, neviršijant tam tikrų ribų ir laikantis tam tikrų sąlygų, numatytų Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 609/2014.

Be šių procedūrų, automatinėmis grynųjų pinigų valdymo priemonėmis užtikrinama, kad, Komisijai vykdant kasdienes iždo operacijas, kiekvienoje Komisijos banko sąskaitoje būtų pakankamai likvidžių lėšų.

Baudos

BUFI fondas valdomas taip, kad būtų išlaikytas pakankamas likvidumas ir galimybė įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus. Portfelį daugiausia sudaro itin likvidūs vertybiniai popieriai, kuriuos galima lengvai parduoti, jei reikėtų padengti pinigines išlaidas. Pinigų, pinigų ekvivalentų ir vertybinių popierių, kurių terminas sueina per vienus metus, dalis sudaro maždaug 61 %.

Biudžeto garantijos

ES finansinių garantijų terminų analizė atliekama taikant prudencinį principą, pagal kurį didžiausia suteiktos garantijos suma priskiriama anksčiausiam laikotarpiui, kai gali būti pateiktas reikalavimas mokėti pagal garantiją. Tačiau tikimybė, kad ES bus pateikti reikalavimai sumokėti visą sumą pirmuoju laikotarpiu, yra nedidelė, o tikėtini nuostoliai dažnai yra mažesni už garantijos ribą. Todėl likvidumo riziką reikia vertinti kartu su garantinių įsipareigojimų balansine verte.

Pagrindinis rizikos valdymo sistemos tikslas yra užtikrinti, kad būtų galima laikytis ES biudžeto įsipareigojimų nesutrikdant įprasto biudžeto vykdymo. Tai reiškia, kad reikia mažinti su biudžeto garantijomis susijusią likvidumo riziką, t. y. riziką, kad nepakaks lėšų laiku įvykdyti mokėjimo įsipareigojimus.

Siekiant sumažinti šią riziką, kiekviena biudžeto garantija užtikrinama pakankamais atidėjiniais, mokamais į BAF, kad būtų galima laiku įvykdyti reikalavimus mokėti pagal garantiją. ES reguliariai stebi kiekvienos biudžeto garantijų programos atidėjinių normos pakankamumą ir kiekvienais metais pateikia ataskaitą, ar tų sumų pakanka, kad būtų galima padengti artimiausių šešerių metų riziką pagal nustatytą tikrumo lygį.

Be to, ES taiko apsaugos procedūras, įskaitant laikiną perkėlimą tarp BAF skyrių ir centrinio iždo likvidumo naudojimą, kad prireikus būtų užtikrintas pakankamas likvidumas.

Bendras atidėjinių fondas

BAF valdomas siekiant užtikrinti, kad jo turtas būtų pakankamai likvidus ir jį būtų galima greitai panaudoti trumpalaikiams įsipareigojimams įvykdyti. Portfelį sudaro likvidus turtas, kurį galima lengvai parduoti, jei reikėtų padengti pinigines išlaidas. Maždaug 12 % portfelio sudaro pinigai, pinigų ekvivalentai ir vertybiniai popieriai, kurių terminas sueina per vienus metus.

Už išvestinių finansinių priemonių sandorius atsiskaitoma pagal atskirus nurodymus ir remiantis jų sutartine termino data. Jei reikia, įsipareigojimai vykdomi parduodant JAV doleriais išreikštą turtą arba atliekant apsikeitimo sandorį, todėl dėl užsienio valiutos skirtumų gali susidaryti piniginės išlaidos.

7. **SUSIJUSIŲ ŠALIŲ TEIKIAMA INFORMACIJA**

7.1. SUSIJUSIOS ŠALYS

Su ES susijusios šalys yra ES konsoliduoti subjektai, asocijuotieji ūkio subjektai ir šių subjektų aukščiausiojo rango vadovai. Šių subjektų tarpusavio sandoriai yra įprasta ES operacijų dalis ir todėl pagal ES apskaitos taisykles šiems sandoriams nekeliami jokie specialūs informacijos teikimo reikalavimai.

7.2. AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVŲ TEISĖS Į IŠMOKAS

Siekiant pateikti informaciją apie sandorius su susijusiomis šalimis, susijusius su ES aukščiausiojo rango vadovais, šie asmenys suskirstyti į penkias kategorijas.

1 kategorija. Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, Komisijos pirmininkas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkas.

2 kategorija. Komisijos pirmininko pavaduotojas ir ES vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai ir kiti Komisijos pirmininko pavaduotojai.

3 kategorija. Tarybos generalinis sekretorius, Komisijos nariai, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisėjai ir generaliniai advokatai, Bendrojo Teismo pirmininkas ir nariai, ombudsmenas ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

4 kategorija. Europos Audito Rūmų pirmininkas ir nariai.

5 kategorija. Institucijų ir agentūrų aukščiausiojo rango tarnautojai.

Jų teisių santrauka pateikiama toliau; daugiau informacijos galima rasti svetainėje „Europa“ skelbiamuose Tarnybos nuostatuose, oficialiame dokumente, kuriame aprašomos visų ES pareigūnų teisės ir pareigos. Aukščiausiojo rango vadovai lengvatinių paskolų iš ES nėra gavę.

FINANSINĖS IŠMOKOS AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVAMS

(EUR)

Išmokos (vienam darbuotojui)	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Bazinis darbo užmokestis (per mėn.)	*34 419,66*	*31 177,23 – 32 424,31*	*24 941,78 – 28 059,50*	*26 937,12 – 28 683,05*	*15 859,33 – 24 941,78*
Būsto išmoka / ekspatriacijos išmoka	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*0–4 %–16 %*
Šeimos pašalpos:					
Namų ūkio pašalpa (% nuo atlyginimo)	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*
Išlaikomo vaiko pašalpa	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*
Ikimokyklinė pašalpa	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*
Mokymosi pašalpa arba	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*
Mokymosi pašalpa ne darbo vietoje	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*
Išmokos pirmininkaujantiems teisėjams	*Netaikoma*	*Netaikoma*	*799,35*	*Netaikoma*	*Netaikoma*
Išmokos reprezentaciniais tikslais	*1 865,24*	*1 198,77*	*799,35*	*Netaikoma*	*Netaikoma*

(EUR)

Išmokos (vienam darbuotojui)	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Metinės kelionių išlaidos	*Netaikoma*	*Netaikoma*	*Netaikoma*	*Netaikoma*	*Apmokamos*
Pervedimai į valstybę narę:					
Mokymosi pašalpa ([1])	*Taip*	*Taip*	*Taip*	*Taip*	*Taip*
% nuo atlyginimo ([1])	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*
% nuo atlyginimo be k. k.	*Daugiausia 25 %*	*Daugiausia 25 %*	*Daugiausia 25 %*	*Daugiausia 25 %*	*Daugiausia 25 %*
Reprezentacinės išlaidos	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Netaikoma*	*Netaikoma*
Pradėjus eiti pareigas:					
Įsikūrimo išlaidos	*68 839,32*	*62 354,46 – 64 848,62*	*49 883,56 – 56 119,00*	*53 874,24 – 57 366,10*	*Apmokamos*
Šeimos kelionės išlaidos	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*
Persikraustymo išlaidos	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*
Pabaigus eiti pareigas:					
Įsikūrimo grįžus išlaidos	*34 419,66*	*31 177,23 – 32 424,31*	*24 941,78 – 28 059,50*	*26 937,12 – 28 683,05*	*Apmokamos*
Šeimos kelionės išlaidos	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*
Persikraustymo išlaidos	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*	*Apmokamos*
Pereinamasis laikotarpis (% nuo atlyg.) ([2])	*40–65 %*	*40–65 %*	*40–65 %*	*40–65 %*	*Netaikoma*
Sveikatos draudimas	*Taikoma*	*Taikoma*	*Taikoma*	*Taikoma*	*Taikoma*
Pensijos (% atlyginimo, neatskaičius mokesčių)	*Daugiausia 70 %*	*Daugiausia 70 %*	*Daugiausia 70 %*	*Daugiausia 70 %*	*Daugiausia 70 %*
Atskaitoma:					
Bendrijos mokestis	*8–45 %*	*8–45 %*	*8–45 %*	*8–45 %*	*8–45 %*
Sveikatos draudimas (% nuo atlyginimo)	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*
Specialus atlyginimo mokestis	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*6–7 %*
Atskaitymas pensijai	*Netaikoma*	*Netaikoma*	*Netaikoma*	*Netaikoma*	*12,10 %*
Asmenų skaičius metų pabaigoje	***3***	***8***	***93***	***27***	***112***

([1]) *Taikomas korekcijos koeficientas (k. k.)*
([2]) *Mokama pirmuosius trejus metus po išvykimo.*

8. ĮVYKIAI PO PASKUTINĖS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO DIENOS

Šių ataskaitų pasirašymo dieną Komisijos apskaitos pareigūnas nebuvo pastebėjęs jokių reikšmingų įvykių, ir jam nebuvo pranešta apie jokius reikšmingus įvykius, kurie turėtų būti atskirai parodyti šiame skirsnyje. Ataskaitos ir susijusios pastabos buvo parengtos remiantis naujausiais turimais duomenimis – tą patvirtina pateikta informacija.

9. **KONSOLIDAVIMO MASTAS**

A. **KONTROLIUOJAMI SUBJEKTAI (54)**

1. **Institucijos ir patariamieji organai (11)**

Europos Sąjungos Taryba	*Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas*
Europos Sąjungos Teisingumo Teismas	*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas*
Europos Komisija	*Europos išorės veiksmų tarnyba*
Europos regionų komitetas	*Europos ombudsmenas*
Europos Vadovų Taryba	*Europos Parlamentas*
Europos Audito Rūmai	

2. **ES agentūros ir kitos įstaigos (41)**

2.1. ***Vykdomosios įstaigos (6)***

Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga (CINEA)	*Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga (EISMEA)*
Europos švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA)	*Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (ERCEA)*
Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga (HaDEA)	*Europos mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA)*

2.2. ***Decentralizuotos agentūros ir kitos įstaigos (35)***

Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos paramos agentūra (BEREC biuras)	*Europos prokuratūra*
Bendrijos augalų veislių tarnyba (CPVO)	*Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA)*
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA)	*Europos mokymo fondas (ETF)*
Europos bankininkystės institucija (EBI)	*Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA)*
Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)	*Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra (Eurojustas)*
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC)	*Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra (ENISA)*
Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop)	*Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA)*
Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA)	*Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolas)*
Europos aplinkos agentūra (EAA)	*Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)*
Europos žuvininkystės kontrolės agentūra (EŽKA)	*Europos Sąjungos geležinkelių agentūra (ERA)*
Europos maisto saugos tarnyba (EFSA)	*Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)*

Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (EUROFOUND)	*Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA).*
Europos lyčių lygybės institutas (EIGE)	*Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra (EUSPA)*
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EIOPA)	*Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra (EASA)*
Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė – Branduolių sintezės energija (F4E)	*Europos Sąjungos narkotikų agentūra (EUDA)*
Europos darbo institucija (EDI)	*Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO)*
Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA)	*Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras (CdT)*
Europos vaistų agentūra (EMA)	
3. **Kiti kontroliuojami subjektai (2)**	
Likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (likviduojama EAPB)	*Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT)*
B. **ASOCIJUOTIEJI ŪKIO SUBJEKTAI (1)**	
Europos investicijų fondas (EIF)	

NEREIKŠMINGI SUBJEKTAI

Toliau išvardyti subjektai dėl savo nereikšmingumo nebuvo konsoliduoti taikant nuosavybės metodą į 2024 m. ES konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

NEREIKŠMINGI SUBJEKTAI (11)

Lustų bendroji įmonė

Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė

Netaršios aviacijos bendroji įmonė

Švariojo vandenilio bendroji įmonė

Europos geležinkelių bendroji įmonė

Europos kibernetinio saugumo kompetencijos centras

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BR „EuroHPC“)

Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendroji įmonė

Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė

Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė

Minėtųjų subjektų metinės ataskaitos viešai skelbiamos jų svetainėse.

BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS ([48])

TURINYS

Puslapis

1. ES BIUDŽETO REZULTATAS 137
2. BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA 138
3. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ PASTABOS 140
   - 3.1. ES BIUDŽETO SISTEMA 140
   - 3.2. 2021-2027 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA 141
   - 3.3. DETALIZUOTOS DFP IŠLAIDŲ KATEGORIJOS (PROGRAMOS) 143
   - 3.4. „NextGenerationEU“ 144
   - 3.5. METINIS BIUDŽETAS 144
   - 3.6. PAJAMOS 145
   - 3.7. BIUDŽETO REZULTATO SKAIČIAVIMAS 147
   - 3.8. EKONOMINIO REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU 148
4. 2024 M. ES BIUDŽETO VYKDYMAS 149
5. ES BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMAS 150
   - 5.1. ES BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMO SUVESTINĖ 150
6. ES BIUDŽETO IŠLAIDŲ VYKDYMAS 151
   - 6.1. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI 151
   - 6.2. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS 152
   - 6.3. DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS 154
   - 6.4. DFP. DAR NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ (RAL) POKYČIAI 155
   - 6.5. DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS 156
   - 6.6. DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL ASIGNAVIMŲ RŪŠĮ 157
   - 6.7. DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI 158
   - 6.8. DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS 168
   - 6.9. DETALIZUOTA DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS 177
   - 6.10. DETALIZUOTA DFP. DAR NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ (RAL) POKYČIAI 188
   - 6.11. DETALIZUOTA DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS 197
   - 6.12. DETALIZUOTA DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL ASIGNAVIMŲ RŪŠĮ 203
7. BIUDŽETO VYKDYMAS PAGAL INSTITUCIJAS 212
   - 7.1. BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMAS 212
   - 7.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS 213
   - 7.3. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS 214
8. AGENTŪRŲ BIUDŽETO VYKDYMAS 215
   - 8.1. BIUDŽETO PAJAMOS 215
   - 8.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL ĮSTAIGAS 216

([48]) Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

1. **ES BIUDŽETO REZULTATAS**

(mln. EUR)

Pastaba		2024	2023
a	Finansinių metų pajamos	250 609	248 361
b	Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus	(244 309)	(236 739)
c	Mokėjimų asignavimai, perkelti į N + 1 metus	(3 848)	(3 014)
d	Atšaukti nepanaudoti asignavimai, perkelti iš N – 1 metų	334	4
e	Asignuotųjų pajamų raida (B) – (A)	(1 486)	(8 055)
	Nepanaudoti asignavimai einamųjų metų pabaigoje (A)	*24 692*	*23 207*
	Nepanaudoti asignavimai ankstesnių metų pabaigoje (B)	*23 206*	*15 152*
f	Valiutos keitimo kursų pokyčiai per metus	44	78
g	**Biudžeto rezultatas**	**1 345**	**635**

Susidaręs ES biudžeto perteklius grąžinamas valstybėms narėms kitais metais, sumažinant tais metais jų mokėtinas sumas. Jis apskaičiuojamas remiantis Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, 1 straipsnio 1 dalimi. Daugiau informacijos pateikiama skyriaus „Biudžeto rezultato skaičiavimas“ 3.7 skirsnyje.

a. Finansinių metų pajamos. 5.1 lentelės „ES biudžeto pajamų vykdymo suvestinė“ 8 skiltis „Iš viso pajamų“.

b. Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus. 6.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 2 skiltis „Iš patvirtinto biudžeto atlikti mokėjimai“ ir 4 skiltis „Iš asignuotųjų pajamų atlikti mokėjimai“.

c. Mokėjimų asignavimai, perkelti į N + 1 metus. 6.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 7 skiltis „Automatiniai perkėlimai“ ir 8 skiltis „Perkėlimai pagal sprendimą“.

d. Atšaukti nepanaudoti mokėjimų asignavimai, perkelti iš N – 1 metų Atsižvelgiama į perkeltų mokėjimų asignavimų (automatiškai ir pagal sprendimą) sumą praėjusių metų pabaigoje ir einamųjų metų atliktus mokėjimus iš perkėlimų, nurodytus 6.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 3 skiltyje.

e. Visų asignuotųjų pajamų asignavimų pokytis metų pabaigoje. Apskaičiuojamas asignuotųjų pajamų asignavimų ankstesnių metų pabaigoje (plius) sumos ir asignuotųjų pajamų asignavimų einamųjų metų pabaigoje sumos (nurodytos 6.3 lentelės „DFP. Mokėjimų asignavimų vykdymas“ 8 skiltyje) skirtumas, kad būtų gautas grynasis asignuotųjų pajamų pokytis einamaisiais metais.

f. Valiutos keitimo kursų skirtumai apima realizuotus ir nerealizuotus valiutų keitimo kursų skirtumus.

2. **BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA**

Biudžeto pajamos

(mln. EUR)

		Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Teisės į gautinas sumas	Pajamos
1	Nuosavi ištekliai	136 499	141 170	141 082	141 047
	11 *Cukraus mokesčiai*	*0*	*0*	*(0)*	–
	12 *Muitai*	*24 620*	*20 119*	*20 102*	*20 066*
	13 *PVM*	*23 616*	*23 463*	*23 438*	*23 438*
	14 *BNP*	*81 169*	*90 449*	*90 334*	*90 334*
	16 *Tam tikrų valstybių narių BNP pagrįstų įnašų sumažinimas*	–	–	*23*	*23*
	17 *Plastiko pakuočių atliekos*	*7 094*	*7 140*	*7 185*	*7 185*
2	Perteklius, likučiai ir patikslinimai	0	633	669	669
3	Administracinės pajamos	2 124	2 124	3 942	3 897
4	Finansinės pajamos, delspinigiai ir baudos	149	3 478	17 926	4 774
5	Biudžeto garantijos, skolinimosi ir skolinimo operacijos	0	0	73 376	73 332
6	Su Sąjungos politika susijusios pajamos, įnašai ir grąžinamosios išmokos	3 858	2 340	29 884	26 890
	Iš viso	**142 630**	**149 744**	**266 879**	**250 609**
	iš jų: „NextGenerationEU“ (NGEU)	–	–	*73 536*	*73 535*

Biudžeto išlaidos. Įsipareigojimai pagal daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	21 493	21 492	29 209	25 962
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	74 561	74 583	86 683	84 193
	2a. *Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda*	*64 665*	*64 665*	*72 701*	*71 416*
	2b. *Atsparumo didinimas ir vertybes*	*9 895*	*9 917*	*13 982*	*12 778*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	57 339	57 307	59 874	57 964
	iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*40 517*	*40 517*	*41 745*	*40 810*

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai
4	Migracija ir sienų valdymas	3 893	3 893	4 232	4 039
5	Saugumas ir gynyba	2 321	2 699	2 778	2 770
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	16 230	17 303	19 569	18 283
7	Europos viešasis administravimas	11 988	12 057	14 502	13 351
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*4 955*	*4 956*	*5 470*	*5 291*
O	Neįtraukta į DFP	–	4 768	8 941	5 552
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	1 561	1 178	1 899	1 546
	Iš viso	**189 385**	**195 279**	**227 687**	**213 661**
	iš jų: „NextGenerationEU“ (NGEU)	–	–	*721*	*490*

Biudžeto išlaidos. Mokėjimai pagal daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
1	*Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika*	*20 828*	*20 900*	*32 504*	*25 864*
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	33 716	35 980	121 796	116 525
	2a. *Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda*	*24 156*	*26 493*	*54 441*	*51 949*
	2b. *Atsparumo didinimas ir vertybes*	*9 560*	*9 487*	*67 355*	*64 576*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	54 151	56 110	67 233	64 448
	iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*40 505*	*40 474*	*41 702*	*40 762*
4	Migracija ir sienų valdymas	3 249	3 261	3 727	3 405
5	Saugumas ir gynyba	2 035	2 084	2 142	2 123
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	15 291	14 454	16 241	15 395
7	Europos viešasis administravimas	11 988	12 057	15 516	13 266
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*4 955*	*4 956*	*6 091*	*5 224*
O	Neįtraukta į DFP	–	3 755	14 261	3 987
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	1 371	1 144	2 347	1 975
	Iš viso	**142 630**	**149 744**	**275 769**	**246 988**
	iš jų: „NextGenerationEU“ (NGEU)	–	–	*76 628*	*73 080*

Biudžeto išlaidos. Neįvykdyti įsipareigojimai pagal daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Neįvykdyti įsipareigojimai, perkelti iš 2023 m.	Neįvykdytų įsipareigo-jimų, perkeltų iš 2023 m., likvidavimas	Nauji 2024 m. neįvykdyti įsipareigojimai	Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų
		1	2	3	4=1+2+3
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	51 926	(18 682)	17 920	51 164
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	376 757	(103 313)	70 644	344 088
	2a. *Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda*	*154 864*	*(48 569)*	*67 875*	*174 170*
	2b. *Atsparumo didinimas ir vertybes*	*221 893*	*(54 744)*	*2 769*	*169 918*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	57 477	(23 526)	16 916	50 867
	iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*358*	*(137)*	*150*	*371*
4	Migracija ir sienų valdymas	5 121	(2 130)	2 763	5 754
5	Saugumas ir gynyba	3 803	(1 383)	2 025	4 445
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	39 987	(11 212)	13 321	42 097
7	Europos viešasis administravimas	1 004	(1 004)	1 011	1 011
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*608*	*(608)*	*623*	*623*
O	Neįtraukta į DFP	6 447	(375)	1 827	7 899
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	482	(429)	0	53
	Iš viso	**543 003**	**(162 054)**	**126 428**	**507 378**
	iš jų: „NextGenerationEU" (NGEU)	*238 611*	*(68 834)*	*(3 481)*	*166 296*
	iš jų: be „NextGenerationEU" (NGEU)	*304 393*	*(93 220)*	*129 909*	*341 081*

3. **BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ PASTABOS**

3.1. **ES BIUDŽETO SISTEMA**

Biudžeto sąskaitos tvarkomos pagal Finansinį reglamentą (FR). Bendrasis biudžetas – priemonė, kuria kiekvienais metais numatomos ir tvirtinamos Sąjungos pajamos ir išlaidos, neviršijančios viršutinių ribų ir atitinkančios kitas nuostatas, nustatytas daugiametėje finansinėje programoje vadovaujantis teisėkūros procedūra priimtais aktais, susijusiais su daugiametėmis programomis, priimtomis pagal tą programą.

3.2. **2021–2027 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA**

(mln. EUR galiojančiomis kainomis)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Iš viso
1. Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	20 919	21 878	21 727	21 598	21 596	21 230	20 991	149 939
2. Sanglauda, atsparumas ir vertybės	6 364	67 806	70 137	73 289	75 697	66 404	70 128	429 825
2a. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	1 769	61 345	62 939	64 683	66 361	56 593	58 484	372 174
2b. Atsparumas ir vertybės	4 595	6 461	7 198	8 606	9 336	9 811	11 644	57 651
3. Gamtos ištekliai ir aplinka	56 841	56 965	57 295	57 449	57 336	57 100	57 316	400 302
Iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	40 368	40 639	40 693	40 603	40 529	40 542	40 496	283 870
4. Migracija ir sienų valdymas	1 791	3 360	3 814	4 020	4 871	4 858	5 619	28 333
5. Saugumas ir gynyba	1 696	1 896	1 946	2 380	2 617	2 810	3 080	16 425
6. Kaimyninės šalys ir pasaulis	16 247	16 802	16 329	16 331	16 303	15 614	16 071	113 697
7. Europos viešasis administravimas	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
Iš jų: institucijų administracinės išlaidos	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ	**114 493**	**179 765**	**182 667**	**186 840**	**190 544**	**180 522**	**186 164**	**1 220 995**
IŠ VISO MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ	**163 496**	**166 534**	**162 053**	**170 543**	**175 378**	**180 586**	**184 198**	**1 202 788**
kaip BNP procentinės dalies	1,18 %	1,12 %	0,99 %	0,96 %	0,95 %	0,95 %	0,93 %	1,01 %

2020 m. gruodžio 17 d. buvo priimtas Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatyta 2021–2027 m. DFP ([49]). Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodytos DFP viršutinės ribos dabartinėmis kainomis, nustatytos 2025 m. priimtame 2021–2027 m. DFP techniniame patikslinime ([50]), pagal DFP reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nustatytą fiksuotą 2 % metinį defliatorių. Kaip numatyta Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. DFP, įsipareigojimų asignavimų sumos išskaidomos pagal išlaidų kategorijas. Mokėjimų asignavimams viršutinės ribos taikomos tik bendru lygiu. 2024 m. buvo ketvirtieji 2021–2027 m. DFP finansiniai metai.

2024 m. vasario 1 d. Europos Vadovų Tarybai, o vasario 6 d. Europos Parlamentui pasiekus politinį susitarimą dėl 2021–2027 m. DFP laikotarpio vidurio peržiūros, vasario 29 d. buvo priimtas peržiūrėtas DFP reglamentas ([51]). Atlikus laikotarpio vidurio peržiūrą, 2024–2027 m. ES biudžetas buvo padidintas 64,6 mlrd. EUR, iš kurių 33 mlrd. EUR sudaro paskolos, keliose prioritetinėse srityse, įskaitant paramą Ukrainai, Europos strateginių technologijų platformos (STEP) sukūrimą, mechanizmo, skirto papildomoms ekonomikos gaivinimo priemonės „Next Generation EU“ finansavimo išlaidoms, patirtoms dėl didesnių palūkanų normų, padengti, taip pat papildomą finansavimą migracijos valdymui ir tarptautinėms partnerystėms ir kai kurių specialiųjų priemonių finansavimo padidinimą. Nuo 2024 m. sausio 1 d. Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR) yra padalytas į dvi atskiras priemones (Europos solidarumo rezervą ir Neatidėliotinos pagalbos rezervą). Siekiant integruoti 2024 m. metinio biudžeto laikotarpio vidurio peržiūros poveikį, buvo priimtas taisomasis biudžetas Nr. 1/2024 ([52]).

2024 m. bendra viršutinė įsipareigojimų asignavimų riba buvo 186 840 mln. EUR, o atitinkama viršutinė mokėjimų asignavimų riba – 170 543 mln. EUR.

Pagal SESV 312 straipsnio 3 dalį DFP nustato didžiausią metinę lėšų sumą, skirtą finansiniams įsipareigojimams pagal išlaidų kategoriją vykdyti (toliau – išlaidų kategorijos) ir didžiausią metinę išlaidų sumą mokėjimų asignavimams vykdyti. DFP išlaidų kategorijos atitinka pagrindinius Sąjungos veiklos sektorius. Įvairios 2021–2027 m. DFP išlaidų kategorijos paaiškinamos toliau.

2021–2027 m. DFP suma, įskaitant Europos plėtros fondą (EPF), yra 1 221 mlrd. EUR (1 081 mlrd. EUR 2018 m. kainomis). Be to, pagal „NextGenerationEU“ iki 2023 m. įsipareigojimais ir 2026 m. mokėjimais suteikta papildoma 806,9 mlrd. EUR (750 mlrd. EUR 2018 m. kainomis) suma. Ši pradinė suma pakoreguota iki 712 mlrd. EUR, nes valstybės narės nepareikalavo visos galimos paskolų paramos.

Vykdant metinę biudžeto procedūrą, biudžeto nomenklatūra suskirstyta pagal politikos grupes, taip suteikiant daugiau aiškumo, kaip atskiros išlaidų programos prisideda prie Sąjungos politikos tikslų įgyvendinimo.

1 išlaidų kategorija. Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika

Į šią išlaidų kategoriją įtrauktos pagrindinės ES programos, kuriomis remiamos mokslinių tyrimų ir inovacijų, skaitmeninės pertvarkos, strateginės infrastruktūros, bendrosios rinkos stiprinimo ir strateginių kosmoso projektų sritys. Šiai kategorijai priskiriamos programos „Europos horizontas“, fondas „InvestEU“, Europos infrastruktūros tinklų priemonė, bendrosios rinkos programa ir Europos kosmoso programa.

Programos, kurioms skiriami įnašai iš NGEU (išorės asignuotosios pajamos) šioje išlaidų kategorijoje: „Europos horizontas“ ir fondas „InvestEU“.

2 išlaidų kategorija. Tvarus augimas. Gamtos ištekliai

Ši išlaidų kategorija suskirstyta į dvi pakategores: ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos (2a) bei atsparumo didinimo ir vertybių (2b).

Išlaidomis pagal šią išlaidų kategoriją siekiama stiprinti ES valstybių narių atsparumą ir sanglaudą. Finansavimas padeda mažinti skirtumus ES regionuose ir tarp jų, taip pat valstybėse narėse ir tarp jų, ir skatinti darnų teritorinį vystymąsi (Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas, „Europos socialinis fondas +“). Be to, juo remiamas Sąjungos

([49]) 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, OL L 433I, 2020 12 22, p. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

([50]) 2025 m. finansinės programos techninis patikslinimas pagal Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2021/365, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa (COM(2024) 320 *final*, 2024 6 18), 4 straipsnį.

([51]) Su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2024 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2024/765, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa (OL L, 2024/765, 2024 2 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

([52]) Europos Sąjungos 2024 finansinių metų taisomojo biudžeto Nr. 1 galutinis priėmimas (ES, Euratomas) 2024/1430 (OL L, 2024/1430, 2024 6 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget_suppl_amend/2024/1430/oj).

solidarumas ir bendradarbiavimas pasirengimo nelaimėms ir reagavimo į jas srityje (Sąjungos civilinės saugos mechanizmas ir „rescEU“). Be to, šios išlaidų kategorijos programomis siekiama didinti ES atsparumą dabartinės ir būsimoms problemoms investuojant į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, jaunimą („Erasmus“), sveikatos apsaugą („ES – sveikatos labui“) ir veiksmus, kuriais siekiama apsaugoti ES vertybes (teisingumas, teisės ir vertybės) ir skatinti kultūrų įvairovę („Kūrybiška Europa“).

Į šią kategoriją įtraukta EGADP, kuriai 2021–2023 m. laikotarpiu didžiąją dalį lėšų skyrė NGEU. Kitos programos, kurioms skiriami įnašai iš NGEU (išorės asignuotosios pajamos) šioje išlaidų kategorijoje: „REACT-EU“, Sąjungos civilinės saugos mechanizmas („rescEU“). Išsamesnė EGADP veiklos apžvalga pateikta NGEU skirsniuose – Svarbiausių finansinių metų aspektų **2** ir **3** skirsniuose.

3 išlaidų kategorija. Gamtos ištekliai ir aplinka

Išlaidos pagal šią išlaidų kategoriją skiriamos darniam žemės ūkiui (bendra žemės ūkio politika), žuvininkystei ir jūrų politikai (Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas), taip pat programoms, skirtoms aplinkos apsaugai ir klimato politikos veiksmams (LIFE programa, Teisingos pertvarkos fondas).

Programos, kurioms skiriami įnašai iš NGEU (išorės asignuotosios pajamos) šioje išlaidų kategorijoje: kaimo plėtra, Teisingos pertvarkos fondas.

4 išlaidų kategorija. Migracija ir sienų valdymas

Pagal šią išlaidų kategoriją finansuojamos programos (Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas, Integruoto sienų valdymo fondas) ir decentralizuotos agentūros (pavyzdžiui, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra) yra skirtos problemoms, susijusioms su migracija, ES išorės sienų valdymu ir ES prieglobsčio sistemos apsauga, spręsti.

5 išlaidų kategorija. Saugumas ir gynyba

Ši išlaidų kategorija atspindi išaugusį poreikį bendradarbiauti Sąjungos lygmeniu, siekiant įveikti grėsmes saugumui ir didinti strateginį savarankiškumą. Ji apima programas, kurių paskirtis – gerinti Europos piliečių saugumą ir apsaugą (Vidaus saugumo fondas), stiprinti Europos gynybinius pajėgumus (Europos gynybos fondas) ir teikti priemones, reikalingas reaguoti į vidaus ir išorės saugumo problemas.

6 išlaidų kategorija. Kaimyninės šalys ir pasaulis

Šios išlaidų kategorijos programos stiprina ES socialinį ir ekonominį poveikį kaimyninėse šalyse, besivystančiose šalyse ir kitose pasaulio šalyse. Naujoji KVTBP „Globali Europa“ sujungia kelias buvusias ES išorės finansavimo priemones, įskaitant bendradarbiavimą su Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėmis, kurios anksčiau buvo finansuojamos Europos plėtros fondo lėšomis. Į šią išlaidų kategoriją taip pat įtraukta parama šalims, besirengiančioms narystei ES (pasirengimo narystei parama), ir Sąjungos humanitarinės pagalbos programa.

7 išlaidų kategorija. Europos viešasis administravimas

Ši išlaidų kategorija apima administracines visų institucijų, pensijų ir Europos mokyklų išlaidas.

S – specialios priemonės

ES biudžeto lankstumo mechanizmai sudaro sąlygas ES sutelkti reikiamas lėšas, skirtas reaguoti į tokius nenumatytus įvykius kaip krizės, gaivalinės nelaimės ir ekstremalios situacijos. Jų taikymo sritis, finansinis asignavimas ir veikimo sąlygos yra nustatytos DFP reglamente ir tarpinstituciniame susitarime. Priemonėmis taip pat užtikrinama, kad biudžeto ištekliais būtų galima reaguoti į kintančius prioritetus, kad kiekvienas euras būtų panaudotas ten, kur labiausiai reikia.

Metinėje biudžeto nomenklatūroje ir vykdant biudžetą jos priskiriamos specialioms priemonėms (S), nes jos gali būti sutelkiamos viršijant DFP išlaidų viršutines ribas, skiriant tiek įsipareigojimų asignavimus, tiek mokėjimų asignavimus.

3.3. **DETALIZUOTOS DFP IŠLAIDŲ KATEGORIJOS (PROGRAMOS)**

DFP išlaidų kategorijos toliau skaidomos į detalizuotas išlaidų kategorijas, atitinkančias pagrindines išlaidų programas (pvz. „Horizontas 2020“, „Erasmus+“ ir t. t.). Teisinis pagrindas, kuriuo paremtas biudžeto vykdymas, priimamas šiuo programų lygmeniu. Programos yra paprastai įgyvendinimo ir rezultatų ataskaitų teikimui naudojama struktūra. Lentelės pagal

programas pateikiamos biudžeto vykdymo ataskaitose (žr. **6.7–6.12** lenteles).

3.4. „NextGenerationEU“

Negrąžintinai paramai skirtas 420,8 mlrd. EUR NGEU biudžetas daro didelę įtaką bendriems 2021–2026 m. ES metiniams biudžetams ir jų vykdymui. 2021 m. visa ši suma įrašyta kaip asignuotųjų pajamų asignavimai. Visi negrąžintinos paramos įsipareigojimai buvo prisiimti iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir bus įvykdyti mokėjimais iki 2026 m. gruodžio 31 d. pagal EURI reglamento 3 straipsnio 4 ir 9 dalis ([53]).

Išsami NGEU veiklos apžvalga pateikta Svarbiausių finansinių metų aspektų **2** ir **3** skirsniuose.

3.5. METINIS BIUDŽETAS

Biudžeto patvirtinimo procedūra yra nustatyta Sutarties dėl ES veikimo 314 straipsnyje. Šioje diagramoje pateikti biudžeto tvirtinimo terminai ir etapai.

Tvarkaraštis pagal sutartį[1]

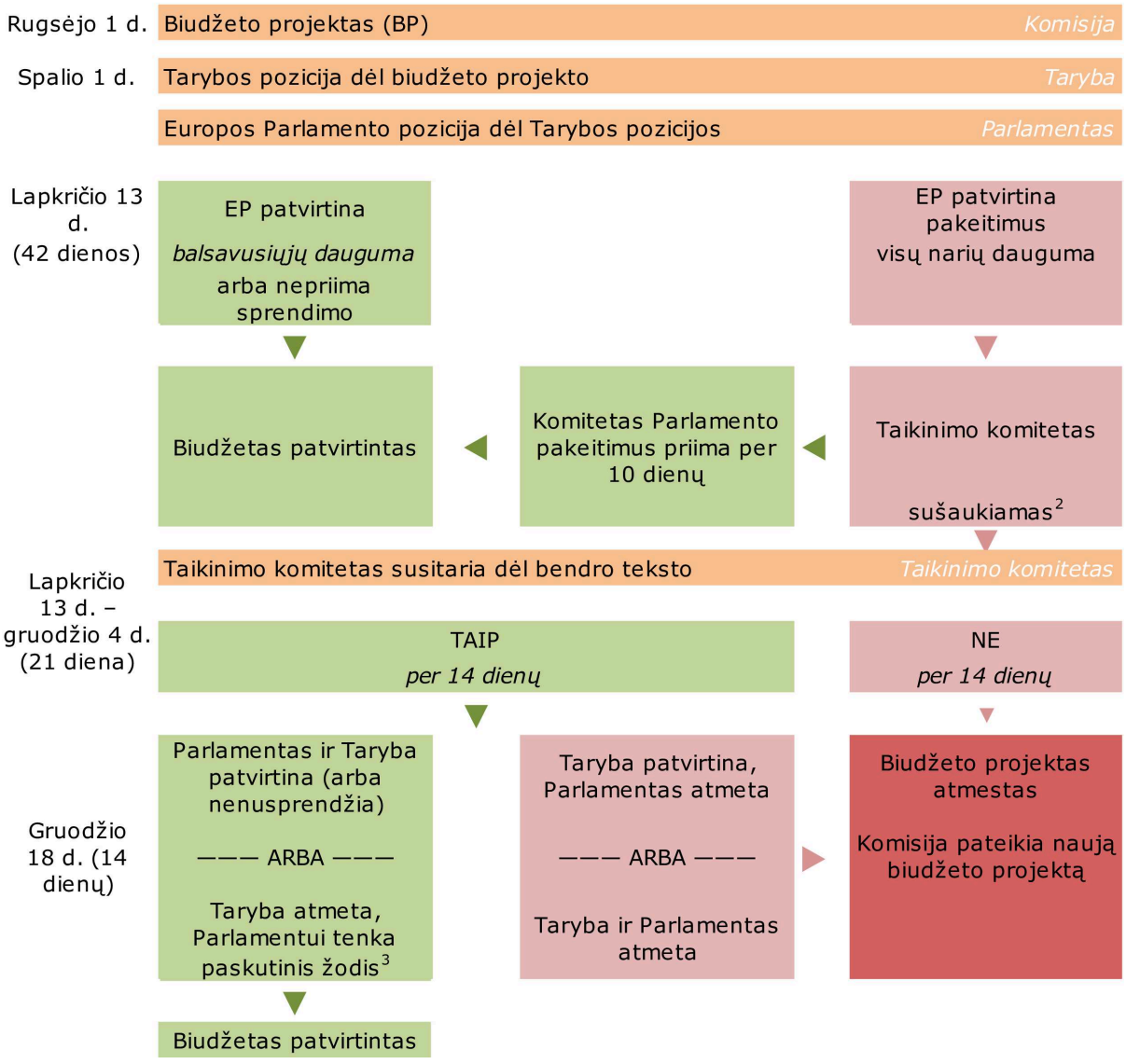

([53]) 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti, (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj).

1) Praktiškai visos trys institucijos stengiasi savo atitinkamus dokumentus pateikti kuo anksčiau tais metais, kad procesas būtų sklandus.

2) Taikinimo komitetą sudaro Tarybos nariai arba jų atstovai ir toks pat skaičius narių, atstovaujančių Europos Parlamentui. Komisija dalyvauja Taikinimo komiteto posėdžiuose ir imasi visos reikiamos iniciatyvos siekdama suderinti Europos Parlamento ir Tarybos pozicijas.

3) Europos Parlamentas bendrą tekstą patvirtina ir vėliau per 14 dienų nuo Tarybos atmetimo nusprendžia (visų narių dauguma ir 3/5 balsavusiųjų) patvirtinti visus pakeitimus arba jų dalį.

Komisijos biudžeto struktūrą sudaro administraciniai ir veiklos asignavimai. Kitose institucijose yra tik administraciniai asignavimai. Biudžete skiriami dviejų tipų asignavimai – nediferencijuoti ir diferencijuoti. Nediferencijuotieji asignavimai naudojami metinio pobūdžio operacijoms (kurios atitinka metinio periodiškumo principą) finansuoti. Diferencijuotieji asignavimai naudojami tam, kad metinio periodiškumo principą būtų galima suderinti su poreikiu valdyti daugiametes operacijas. Diferencijuotieji asignavimai skirstomi į įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimus:

— įsipareigojimų asignavimai: apima visų einamaisiais finansiniais metais prisiimtų teisinių įsipareigojimų sumą, skirtą veiklai, kuri trunka kelerius metus. Tačiau biudžetiniai įsipareigojimai veiksmams, trunkantiems ilgiau nei vienus finansinius metus, gali būti išskirstomi keleriems metams į metines dalis, kai tai numatyta pagrindiniame teisės akte,

— mokėjimų asignavimai: apima išlaidas, patiriamas dėl einamaisiais ir (arba) ankstesniais finansiniais metais prisiimtų įsipareigojimų.

Finansinėse ataskaitose finansavimo rūšys yra suskirstytos į šias dvi pagrindines grupes:

— galutiniai patvirtinti biudžeto asignavimai ir

— papildomi asignavimai, kuriuos sudaro:

— iš ankstesnių metų perkeltos sumos (pagal Finansinį reglamentą retais atvejais leidžiama perkelti ankstesniais metais nepanaudotas sumas į einamuosius metus) ir

— asignuotosios pajamos iš kompensacijų, trečiųjų šalių arba valstybių, dalyvaujančių ES programose, įnašų ir įnašų už trečiosioms šalims atliktus darbus; jos priskiriamos tiesiogiai atitinkamoms biudžeto išlaidų eilutėms ir sudaro trečią finansavimo pakopą.

Visų rūšių finansavimas kartu sudaro turimus asignavimus.

3.6. **PAJAMOS**

3.6.1. *Pajamos iš nuosavų išteklių*

Didžiausia pajamų dalis gaunama iš nuosavų išteklių, kurie yra šių kategorijų:

1) tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI): 2024 m. sudarė apie 14 % nuosavų išteklių pajamų;

2) pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti ištekliai: 2024 m. sudarė apie 17 % nuosavų išteklių pajamų;

3) neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti ištekliai: 2024 m. sudarė apie 5 % nuosavų išteklių pajamų;

4) bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP) pagrįsti nuosavi ištekliai: 2024 m. sudarė apie 64 % nuosavų išteklių pajamų.

2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendime (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl ES nuosavų išteklių sistemos (2020 m. sprendimas dėl nuosavų išteklių) nurodytos nuosavų išteklių kategorijos ir nustatyti jų apskaičiavimo metodai. Šis sprendimas įsigaliojo 2021 m. birželio 1 d. ir taikytas atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d.

2020 m. sprendime dėl nuosavų išteklių nustatyta, kad bendra nuosavų išteklių suma, paskirta Sąjungai metiniams mokėjimų asignavimams padengti, negali viršyti 1,40 % visų valstybių narių BNP sumos. Be to, sprendimu Komisija įgaliota išimties tvarka Sąjungos vardu kapitalo rinkose laikinai pasiskolinti iki 750 mlrd. EUR 2018 m. kainomis per ekonomikos gaivinimo priemonę „NextGenerationEU“ siekiant reaguoti į COVID-19 krizės padarinius. Mokėjimų asignavimų nuosavų išteklių viršutinė riba bus laikinai padidinta 0,6 procentinio punkto, kad būtų padengti visi įsipareigojimai, atsirandantys dėl šio skolinimosi.

Nuo 2021 m. ES biudžeto eilutė „Kitos pajamos“ apima Jungtinės Karalystės finansinius įnašus, susijusius su finansiniu susitarimu pagal Susitarimą dėl Jungtinės Karalystės išstojimo.

3.6.2. *Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)*

TNI sudaro muitai, taikomi importui iš trečiųjų valstybių, kuriuos ES vardu surenka valstybės narės. Tačiau valstybės narės pasilieka 25 % surinkimo išlaidoms padengti. Visos nustatytos TNI sumos turi būti įrašomos į vieną iš šių kompetentingų institucijų tvarkomų sąskaitų:

į paprastas sąskaitas, nustatytas Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 6 straipsnio 3 dalyje – visos susigrąžintos arba garantijomis užtikrintos sumos,

į atskiras sąskaitas, taip pat nustatytas minėtame straipsnyje – visos dar nesusigrąžintos ir (arba) garantijomis neužtikrintos sumos; į šią sąskaitą taip pat gali būti įrašomos garantijomis užtikrintos, tačiau užginčytos sumos.

Valstybės narės turi pervesti TNI į Komisijos sąskaitą per savo iždą arba nacionalinį centrinį banką ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po 19-tos antro mėnesio, einančio po to mėnesio, per kurį teisė buvo nustatyta (arba susigrąžinta, jei tai atskira sąskaita), dienos.

3.6.3. *Pridėtinės vertės mokestis (PVM)*

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai apskaičiuojami pagal valstybių narių PVM bazes, kurios šiuo tikslu suderintos pagal ES taisykles. Nustatytas vienodas 0,30 % pareikalavimo tarifas taikomas kiekvienos valstybės narės bendrai PVM pajamų, surinktų už visas apmokestinamąsias prekes, sumai, padalytai iš svertinio PVM tarifo vidurkio. PVM bazei taikomas apribojimas – 50 % kiekvienos valstybės narės BNP.

3.6.4. *Neperdirbtų plastiko pakuočių atliekos*

Vienodas 0,80 EUR/kg pareikalavimo tarifas taikomas kiekvienoje valstybėje narėje susidarančių neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų svoriui. Per tam tikrus metus neperdirbtų plastiko pakuočių atliekos apskaičiuojamos kaip valstybėje narėje susidariusių plastiko pakuočių atliekų ir tais metais perdirbtų plastiko pakuočių atliekų skirtumas. Bulgarija, Čekija, Estija, Graikija, Ispanija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija turi teisę į konkrečius metinius vienkartinius plastiko nuosavų išteklių įnašų sumažinimus.

3.6.5. *Bendrosios nacionalinės pajamos (BNP)*

Bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP) pagrįsti ištekliai naudojami tai biudžeto daliai, kuriai neskirti jokie kiti pajamų šaltiniai, finansuoti. Kiekvienos valstybės narės BNP taikomas vienodas pareikalavimo tarifas, nustatomas pagal ES taisykles.

3.6.6. *Bendras sumažinimas*

2021–2027 m. laikotarpiu bendras metinių BNP pagrįstų įnašų sumažinimas taikomas šioms valstybėms narėms: 565 mln. EUR Austrijai, 377 mln. EUR Danijai, 3 671 mln. EUR Vokietijai, 1 921 mln. EUR Nyderlandams ir 1 069 mln. EUR Švedijai. Šie bendri sumažinimai vertinami 2020 m. kainomis ir yra finansuojami visų valstybių narių.

3.6.7. *Praėjusių finansinių metų nuosavų išteklių patikslinimai*

PVM ir BNP pagrįsti ištekliai nustatomi remiantis atitinkamų bazių prognozėmis, kurios nustatomos rengiant biudžeto projektą. Vėliau atitinkamais biudžetiniais metais šios prognozės peržiūrimos ir taisomuoju biudžetu atnaujinamos. Komisija pareikalauja, kad valstybės narės padengtų mokėtinų sumų, apskaičiuotų remiantis faktinėmis bazėmis, ir faktiškai pagal (pataisytas) prognozes sumokėtų sumų skirtumus, tiek teigiamus, tiek neigiamus – iki trečių metų, einančių po atitinkamų biudžetinių metų, kovo mėn. pirmos darbo dienos. Jeigu nepaskelbiama išlyga, per ateinančius ketverius metus galima koreguoti faktines PVM ir BNP bazes. Šios išlygos yra potencialūs reikalavimai valstybėms narėms sumokėti neapibrėžtas sumas, kadangi negalima tiksliai nustatyti jų finansinio poveikio. Kai galima nustatyti tikslią sumą, pareikalaujama atitinkama PVM ir BNP išteklių suma, susijusi arba su PVM ir BNP likučiais, arba su atskirais pareikalavimais įmokėti lėšas. Plastiko kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių prognozė tikslinama panašiai. Tačiau Komisija pareikalauja, kad valstybės narės padengtų mokėtinų sumų, apskaičiuotų remiantis jų metinėmis ataskaitomis, kuriose nurodyti biudžeto vykdymo rezultatai, ir faktiškai pagal (pataisytas) prognozes sumokėtų sumų skirtumus, tiek teigiamus, tiek neigiamus – iki trečių metų, einančių po atitinkamų biudžetinių metų, birželio mėn. pirmos darbo dienos. Jeigu nepaskelbiama išlyga, per ateinančius penkerius metus galima koreguoti faktines bazes.

3.7. **BIUDŽETO REZULTATO SKAIČIAVIMAS**

Susidaręs ES biudžeto perteklius grąžinamas valstybėms narėms per kitus metus, atimant sumas, kurias jos turi mokėti tais metais.

Į ataskaitas įtrauktos nuosavų išteklių sumos – tai sumos, kuriomis per tuos metus kredituojamos sąskaitos, kurias Komisijos vardu atidarė valstybių narių vyriausybės. Pertekliaus atveju pajamas taip pat sudaro praėjusių finansinių metų biudžeto vykdymo rezultatas. Kitos į ataskaitas įtrauktos pajamos – tai per metus faktiškai gautos sumos.

Apskaičiuojant biudžeto vykdymo metų rezultatą, išlaidas sudaro mokėjimai pagal tų metų asignavimus ir bet kurie tų metų asignavimai, perkeliami į kitus metus. Mokėjimai pagal numatytus asignavimus – tai mokėjimai, kuriuos apskaitos pareigūnas atliko iki finansinių metų gruodžio 31 d. EŽŪGF atveju mokėjimai – tai mokėjimai, kuriuos valstybės narės atliko nuo N-1 metų spalio 16 d. iki N metų spalio 15 d., su sąlyga, kad apskaitos pareigūnui iki N+1 metų sausio 31 d. buvo pranešta apie įsipareigojimą ir leidimą juos atlikti. Po patikrinimų valstybėse narėse gali būti priimtas sprendimas dėl EŽŪGF išlaidų atitikties.

Remiantis Reglamento Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, 1 straipsnio 1 dalimi, biudžeto rezultatas yra skirtumas:

— visų tais finansiniais metais gautų pajamų ir

— visų mokėjimų, atliktų pagal einamųjų metų asignavimus, ir visos tų metų asignavimų, perkeltų į kitus metus, sumos.

Prie gauto skaičiaus pridedama arba iš jo atimama:

— grynasis panaikintų mokėjimų asignavimų, perkeltų iš ankstesniųjų metų, ir bet kurių mokėjimų, kurie dėl euro kurso svyravimų viršija nediferencijuotuosius asignavimus, perkeltus iš praėjusiųjų metų, likutis;

— asignuotųjų pajamų raida ir

— per metus užfiksuotas dėl valiutų kurso pokyčio gautas grynasis pelnas arba nuostoliai.

Iš praėjusių finansinių metų perkelti asignavimai, susiję su įnašais iš trečiųjų šalių ir darbu trečiosioms šalims, kurie pagal savo pobūdį niekada nenustoja galioti, įtraukiami kaip papildomi finansinių metų asignavimai. Tuo paaiškinama, kodėl skiriasi iš praėjusių metų perkeltos sumos N metų biudžeto vykdymo ataskaitoje ir sumos, kurios N-1 metų biudžeto vykdymo ataskaitoje perkeltos į kitus metus. Apskaičiuojant biudžeto rezultatą, neatsižvelgiama į įsipareigojimų asignavimus, kuriuos vėl leista naudoti susigrąžinus mokėjimus.

Perkelti mokėjimų asignavimai apima automatinius perkėlimus ir perkėlimus pagal sprendimą. Kiek tai susiję su panaikintais iš ankstesnių metų perkeltais nepanaudotais mokėjimų asignavimais, nurodomi automatiškai ir pagal sprendimą perkelti panaikinti asignavimai.

3.8. EKONOMINIO REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU

(mln. EUR)

	2024	2023
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS	**(97 208)**	**(71 437)**
Pajamos		
Einamaisiais metais nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios dar nesurinktos	*(6 773)*	*(5 714)*
Ankstesniais metais nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais	*9 925*	*10 046*
Surinktos teisės į gautinas sumas, kurios ekonominiame rezultate nelaikomos pajamomis	*83 953*	*73 209*
Sukauptos pajamos (grynosios)	*(723)*	*(923)*
	86 382	**76 618**
Išlaidos		
Sukauptos išlaidos (grynosios)	*10 599*	*14 090*
Praėjusių metų išlaidos, padengtos einamaisiais metais	*(2 220)*	*(1 638)*
Grynasis išankstinio finansavimo poveikis	*(11 678)*	*(12 575)*
Mokėjimų asignavimai, perkelti į kitus metus	*(4 031)*	*(3 208)*
Mokėjimai iš perkėlimų ir panaikinti nepanaudoti mokėjimų asignavimai	*1 711*	*(5 409)*
Atidėjinių pokyčiai	*9 948*	*3 752*
Kita	*7 757*	*240*
	12 086	**(4 748)**
Ekonominės veiklos rezultatas. Agentūros ir likviduojama EAPB	**85**	**202**
METINIS BIUDŽETO REZULTATAS	**1 344**	**635**

Pagal Finansinį reglamentą ekonominis metų rezultatas yra apskaičiuojamas remiantis kaupiamosios apskaitos principais ir ES apskaitos taisyklėmis, o biudžeto rezultatas yra paremtas pakeistomis pinigų apskaitos taisyklėmis. Kadangi ekonominis rezultatas ir biudžeto rezultatas apima tas pačias pagrindines operacijas, išskyrus kitus (nebiudžetinius) likviduojamų agentūrų ir likviduojamos EAPB pajamų ir išlaidų šaltinius, kurie yra įtraukti tik į ekonominį rezultatą, metų ekonominio rezultato ir metų biudžeto rezultato suderinimas yra naudinga nuoseklumo patikra.

Derinami punktai. Pajamos

Faktinės finansinių metų biudžeto pajamos yra pajamos, gautos surinkus gautinas sumas pagal per metus nustatytas teises, ir sumos, gautos pagal teises, nustatytas ankstesniaisiais metais. Todėl teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos, suderinimo tikslais turi būti atskaitomos iš ekonominio rezultato, nes jos nesudaro biudžeto pajamų dalies. Tačiau teisės į ankstesniais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais, suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominio rezultato. Kai kurios surinktos teisės į gautinas sumas neturi būti laikomos pajamomis ekonominiame rezultate ir turi būti pridėtos suderinimo tikslais. Jos daugiausia susijusios su priemonės „NextGenerationEU“ finansavimu.

Sukauptas pajamas daugiausia sudaro sumos, susijusios su finansinėmis korekcijomis, nuosavi ištekliai, palūkanos ir dividendai. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamaisiais metais sukauptas pajamas atėmus atkurtas sukauptas pajamas iš ankstesnių metų.

Derinami punktai. Išlaidos

Grynąsias sukauptas išlaidas daugiausia sudaro sukauptos sumos, nustatytos metų pabaigos ataskaitinių laikotarpių atskyrimo tikslais, t. y. reikalavimus atitinkančios išlaidos, kurias patyrė ES lėšų gavėjai, bet apie kurias Komisijai dar nepranešta. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamaisiais metais sukauptas išlaidas, atėmus atkurtas ankstesnių metų sukauptas išlaidas. Einamaisiais metais atlikti mokėjimai, susiję su ankstesniais metais užregistruotomis sąskaitomis faktūromis, yra einamųjų metų biudžeto išlaidų dalis, todėl suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominio rezultato.

Grynasis išankstinio finansavimo poveikis yra 1) naujų išankstinio finansavimo sumų, išmokėtų einamaisiais metais ir pripažintų kaip metų biudžeto išlaidos, ir 2) išankstinio finansavimo sumų padengimo per einamaisiais metais patvirtintas finansuoti tinkamas išlaidas, derinys. Pastarosios sumos yra išlaidos kaupimo, bet ne biudžeto sąskaitų požiūriu, nes pradinio išankstinio finansavimo mokėjimas jau buvo laikomas biudžeto išlaidomis, kai tas mokėjimas buvo atliekamas.

Be mokėjimų, kurie atlikti pagal metų asignavimus, apskaičiuojant biudžeto metų rezultatą taip pat reikia atsižvelgti į tų metų asignavimus, kurie perkeliami į ateinančius metus (pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 608/2014 1 straipsnio 1 dalį). Tas pats pasakytina apie biudžeto mokėjimus, atliktus einamaisiais metais iš perkėlimų iš ankstesnių metų, ir panaikintus nepanaudotus mokėjimų asignavimus.

Atidėjinių pokyčiai siejami su metų pabaigos įverčiais finansinėse ataskaitose (daugiausia darbuotojų išmokomis), kurie poveikio biudžetinėms sąskaitoms neturi. Kitas derinamas sumas sudaro skirtingi elementai, kaip antai turto amortizacija (nusidėvėjimas), turto įsigijimas, kapitalo nuomos įmokos ir finansinis dalyvavimas, kurių biudžeto ir kaupiamosios apskaitos tvarkymas skiriasi.

Derinamas punktas. Agentūrų ir likviduojamos EAPB ekonominis rezultatas

Metinis biudžeto rezultatas yra nekonsoliduotas skaičius ir neapima kitų (nebiudžetinių) konsoliduotų agentūrų ir likviduojamos EAPB pajamų ir išlaidų šaltinių (žr. **6** pastabą). Siekiant suderinti metų ekonominį rezultatą (konsoliduotą skaičių, į kurį įtrauktos šios sumos) su metų biudžeto rezultatu, visas konsoliduotas agentūrų ir likviduojamos EAPB metų ekonominis rezultatas pateikiamas kaip derinamas punktas.

4. **2024 M. ES BIUDŽETO VYKDYMAS**

Aiškinamosios pastabos apie 2024 m. biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymą, dar neįvykdytus įsipareigojimus ir biudžeto rezultatą pateikiamos Svarbiausių finansinių metų aspektų 6 skirsnyje „Biudžeto vykdymo suvestinė“.

5.1. ES BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMO SUVESTINĖ

(mln. EUR)

	Antraštinė dalis	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas			Pajamos			Pajamos, kaip biudžeto % dalis	Nesu -mokėta
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš einamaisiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso		
		1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
1	Nuosavi ištekliai	136 499	141 170	141 280	(197)	141 082	141 202	(155)	141 047	100 %	36
	11 - Cukraus mokesčiai	*0*	*0*	–	*(0)*	*(0)*	–	–	–	-	*(0)*
	12 - Muitai	*24 620*	*20 119*	*20 299*	*(197)*	*20 102*	*20 222*	*(155)*	*20 066*	*100 %*	*36*
	13 - PVM	*23 616*	*23 463*	*23 438*	–	*23 438*	*23 438*	–	*23 438*	*100 %*	–
	14 - BNP	*81 169*	*90 449*	*90 334*	–	*90 334*	*90 334*	–	*90 334*	*100 %*	–
	16 - Tam tikrų valstybių narių BNP pagrįstų įnašų sumažinimas	–	–	*23*	–	*23*	*23*	–	*23*	-	–
	17 - Plastiko pakuočių atliekos	*7 094*	*7 140*	*7 185*	–	*7 185*	*7 185*	–	*7 185*	*101 %*	–
2	Perteklius, likučiai ir patikslinimai	0	633	662	7	669	662	7	669	106 %	–
3	Administracinės pajamos	2 124	2 124	3 906	36	3 942	3 877	20	3 897	183 %	45
4	Finansinės pajamos, delspinigiai ir baudos	149	3 478	3 245	14 681	17 926	(739)	5 513	4 774	137 %	13 152
5	Biudžeto garantijos, skolinimosi ir skolinimo operacijos	0	0	73 376	–	73 376	73 332	–	73 332	-	44
6	Su Sąjungos politika susijusios pajamos, įnašai ir grąžinamosios išmokos	3 858	2 340	25 115	4 769	29 884	22 345	4 545	26 890	1 149 %	2 994
	Iš viso	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

6.1. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796
	2a. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	*64 665*	–	*64 665*	*12*	*8 023*	*72 701*	*24 156*	*2 337*	*26 493*	*1*	*27 947*	*54 441*
	2b. Atsparumo didinimas ir vertybes	*9 895*	*22*	*9 917*	*0*	*4 065*	*13 982*	*9 560*	*(73)*	*9 487*	*812*	*57 056*	*67 355*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
	iš jų: Su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*40 517*	*(0)*	*40 517*	*316*	*912*	*41 745*	*40 505*	*(32)*	*40 474*	*316*	*912*	*41 702*
4	Migracija ir sienų valdymas	3 893	1	3 893	–	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Saugumas ir gynyba	2 321	378	2 699	–	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Europos viešasis administravimas	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*4 955*	*1*	*4 956*	*1*	*513*	*5 470*	*4 955*	*1*	*4 956*	*613*	*522*	*6 091*
O	Neįtraukta į DFP	–	4 768	4 768	–	4 174	8 941	–	3 755	3 755	–	10 506	14 261

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

OL C, 2025 10 13

(mln. EUR)

DFP išlaidų kategorija		Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Iš viso	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.2. **DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS**

(mln. EUR)

DFP išlaidų kategorija		Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	–	0	3
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	–	85	1 155
	2a. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	*72 701*	*63 596*	*12*	*7 808*	*71 416*	*98 %*	–	*131*	*131*	*1 070*	–	*85*	*1 154*

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	2b. Atsparumo didinimas ir vertybės	*13 982*	*9 917*	*0*	*2 860*	*12 778*	*91 %*	*0*	*1 204*	*1 204*	*0*	–	*0*	*1*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	59 874	57 243	–	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	–	234	247
	iš jų: Su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*41 745*	*40 465*	–	*345*	*40 810*	*98 %*	*366*	*567*	*933*	*2*	–	–	*2*
4	Migracija ir sienų valdymas	4 232	3 892	–	147	4 039	95 %	–	191	191	1	–	0	1
5	Saugumas ir gynyba	2 778	2 699	–	71	2 770	100 %	–	8	8	0	–	0	0
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Europos viešasis administravimas	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	–	1 097	1 097	54	–	0	54
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*5 470*	*4 911*	*1*	*379*	*5 291*	*97 %*		*134*	*134*	*45*	–	*0*	*45*
O	Neįtraukta į DFP	8 941	4 737	–	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	–	–	0
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	–	10	35
	Iš viso	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.3. **DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS**

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
	2a. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	*54 441*	*26 490*	*1*	*25 458*	*51 949*	*95 %*	*2*	*2 489*	*2 491*	*0*	*1*	*0*	*1*
	2b. Atsparumo didinimas ir vertybes	*67 355*	*7 591*	*810*	*56 175*	*64 576*	*96 %*	*1 896*	*879*	*2 775*	*0*	*2*	*2*	*4*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
	iš jų: Su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*41 702*	*40 416*	*0*	*345*	*40 762*	*98 %*	*367*	*567*	*934*	*6*	*0*	–	*6*
4	Migracija ir sienų valdymas	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2
5	Saugumas ir gynyba	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Europos viešasis administravimas	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*6 091*	*4 329*	*557*	*338*	*5 224*	*86 %*	*582*	*183*	*766*	*45*	*55*	*1*	*100*

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
O	Neįtraukta į DFP	14 261	3 634	–	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	–	–	(0)
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
	Iš viso	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.4. **DFP. DAR NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ (RAL) POKYČIAI**

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
	2a. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	*154 864*	*(161)*	*(48 409)*	*106 295*	*71 416*	*(3 540)*	*(1)*	*67 875*	*174 170*
	2b. Atsparumo didinimas ir vertybes	*221 893*	*(176)*	*(54 568)*	*167 149*	*12 778*	*(10 008)*	*(0)*	*2 769*	*169 918*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867

(mln. EUR)

	DFP išlaidų kategorija	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	iš jų: Su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*358*	*(35)*	*(102)*	*221*	*40 810*	*(40 660)*	–	*150*	*371*
4	Migracija ir sienų valdymas	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Saugumas ir gynyba	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Europos viešasis administravimas	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*608*	*(51)*	*(557)*	–	*5 291*	*(4 668)*	*(1)*	*623*	*623*
O	Neįtraukta į DFP	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	–	0	53
	Iš viso	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.5. **DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS**

(mln. EUR)

		<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Migracija ir sienų valdymas	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Saugumas ir gynyba	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445

(mln. EUR)

		<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Europos viešasis administravimas	–	–	–	–	–	0	0	1 011	1 011
O	Neįtraukta į DFP	–	–	–	–	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	–	–	–	–	–	–	53	0	53
	Iš viso	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

Dėl įsipareigojimų perskirstymo pereinant prie naujos apskaitos sistemos (SUMMA) likusi nesumokėta suma (201 274 mln. EUR) persikėlė iš vienų metų į kitus. Bendra dar neįvykdytų įsipareigojimų suma lieka nepakitusi.

6.6. DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL ASIGNAVIMŲ RŪŠĮ

(mln. EUR)

		Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
	2a. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	*123 345*	*982*	*63 608*	*22 751*	*165 184*	*31 520*	*(1 144)*	*7 808*	*29 198*	*8 986*	*174 170*
	2b. Atsparumo didinimas ir vertybes	*6 048*	*(157)*	*9 917*	*8 363*	*7 445*	*215 846*	*(19)*	*2 860*	*56 214*	*162 473*	*169 918*
3	Gamtos ištekliai ir aplinka	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
	iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	*358*	*(35)*	*40 465*	*40 420*	*368*	*0*	–	*345*	*342*	*3*	*371*
4	Migracija ir sienų valdymas	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754

(mln. EUR)

		Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
5	Saugumas ir gynyba	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Kaimyninės šalys ir pasaulis	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Europos viešasis administravimas	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011
	iš jų: institucijų administracinės išlaidos	*567*	*(10)*	*4 912*	*4 886*	*582*	*42*	*(42)*	*379*	*338*	*40*	*623*
O	Neįtraukta į DFP	–	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	–	297	458	–	53
	Iš viso	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

6.7. DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI

(mln. EUR)

	Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1	„Europos horizontas“	12 897	1	12 898	95	4 458	17 451	11 833	196	12 028	67	7 104	19 199
	Euratomas	281	(1)	280	–	58	337	333	40	372	15	107	494
	Termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	436	–	436	–	3	440	509	54	563	1	3	568

(mln. EUR)

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Kiti veiksmai	–	–	–	–	712	712	–	–	–	–	446	446
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	24	–	24	–	0	25	27	(5)	22	–	0	22
„InvestEU“ fondas	348	–	348	–	1 672	2 019	347	(89)	258	1	2 945	3 203
EITP – Transportas	1 757	0	1 758	–	48	1 806	2 119	(49)	2 070	1	40	2 112
EITP – Energetika	885	(1)	885	–	3	888	741	39	781	2	2	784
EITP – Skaitmeninė ekonomika	87	–	87	–	4	91	151	(11)	140	1	4	145
Skaitmeninė Europa	1 266	(1)	1 265	–	75	1 340	1 150	(115)	1 034	7	71	1 112
Decentralizuotos agentūros	213	4	217	–	11	228	213	7	220	–	11	231
Kiti veiksmai	–	1	1	–	170	171	–	1	1	–	170	171
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	14	–	14	–	–	14	14	6	20	–	–	20
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	24	–	24	–	4	29	21	2	22	–	5	28
Bendroji rinka	602	1	604	–	48	651	601	(21)	580	8	68	657
ES kova su sukčiavimu	26	–	26	–	1	27	23	(1)	22	–	1	22
Mokesčių sistema	38	–	38	–	1	39	30	4	35	0	1	36
Muitinė	136	–	136	–	9	144	105	27	132	0	9	141

(mln. EUR)

	Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Decentralizuotos agentūros	136	(4)	132	–	15	147	136	(4)	132	–	15	147
	Kiti veiksmai	9	(3)	6	–	1	7	9	(1)	8	–	1	8
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	12	–	12	–	–	12	11	(4)	7	–	–	7
	Europos kosmoso programa	2 088	(0)	2 088	–	327	2 415	2 183	(4)	2 179	5	489	2 673
	Decentralizuotos agentūros	78	1	79	–	4	83	78	4	82	–	4	86
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	17	–	17	–	–	17	4	(4)	–	–	–	–
	Sąjungos saugaus junglumo programa	117	–	117	–	–	117	190	–	190	0	–	190
	Iš viso pagal 1 išlaidų kategoriją: Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Regioninė plėtra (ERPF)	39 434	(4)	39 431	12	4 932	44 375	13 079	2 825	15 904	0	14 623	30 528
	Sanglaudos fondas	6 842	–	6 842	–	1 127	7 969	2 264	8	2 273	0	1 815	4 088
	Sanglaudos fondo indėlis į EITP – Transportas	1 606	–	1 606	–	12	1 618	1 952	286	2 238	–	11	2 248
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	4	4	–	0	4	5	(2)	3	–	0	3
	„Europos socialinis fondas +“ (ESF+)	16 783	–	16 783	–	1 953	18 736	6 856	(781)	6 075	1	11 498	17 574
	Parama Kipro turkų bendruomenei	34	–	34	–	8	42	32	5	37	0	7	44
	Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	123	–	123	–	2 784	2 907	105	(5)	100	2	55 240	55 342
	„Pericles IV“	1	–	1	–	0	1	1	(0)	1	0	0	1
	ES ekonomikos gaivinimas	3 340	–	3 340	–	51	3 391	3 340	–	3 340	651	51	4 042
	„RescEU“	240	–	240	0	27	268	260	0	260	125	476	862

(mln. EUR)

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
„ES – sveikatos labui“	754	(0)	753	–	43	796	689	(146)	544	5	31	580
Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)	–	–	–	–	8	8	2	(2)	–	–	36	36
Decentralizuotos agentūros	249	13	263	–	50	312	245	10	256	–	49	305
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	12	0	12	–	0	13	12	0	12	–	0	12
Užimtumo ir socialinių inovacijų programa	94	–	94	–	11	104	85	(3)	82	1	12	95
„Erasmus+“	3 796	–	3 796	–	993	4 789	3 522	43	3 565	16	1 051	4 631
Europos solidarumo korpusas (ESC)	144	–	144	–	49	193	139	(7)	131	5	56	192
Programa „Kūrybiška Europa“	335	–	335	–	21	356	366	33	398	4	25	428
Teisingumas	42	–	42	–	1	43	39	9	48	1	1	50
Teisės ir vertybės	219	(0)	219	–	3	222	226	(28)	197	1	2	201
Decentralizuotos agentūros	295	9	303	–	9	313	286	12	299	–	10	308
Kiti veiksmai	8	–	8	–	0	8	7	2	9	–	0	9
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	26	–	26	–	0	26	39	(8)	30	–	0	31
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	183	–	183	–	7	190	167	11	178	–	7	185
Iš viso pagal 2 išlaidų kategoriją: Sanglauda, atsparumas ir vertybės	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796

(mln. EUR)

	Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai						
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11	
3	Žemės ūkio garantijos	40 517	(0)	40 517	316	912	41 745	40 505	(32)	40 474	316	912	41 702	
	Kitos gamtos išteklių ir aplinkos programos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	13 156	–	13 156	–	420	13 576	11 992	1 774	13 765	0	2 712	16 478	
	Jūrų reikalai ir žuvininkystė	1 070	–	1 070	–	154	1 224	781	199	979	1	175	1 155	
	Žuvininkystė (SFPA ir RFMO)	163	(33)	130	–	–	130	143	(29)	114	–	–	114	
	Decentralizuotos agentūros	30	0	30	–	2	32	30	0	30	–	2	32	
	Kiti veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	9	–	9	–	–	9	5	(2)	3	–	–	3	
	Aplinka ir klimato politika (LIFE)	765	3	768	–	5	773	571	29	600	7	4	612	
	Teisingos pertvarkos fondas	1 490	–	1 490	–	246	1 736	3	2	5	–	6 465	6 470	
	Paskolos priemonė pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą	50	–	50	–	504	554	35	25	60	–	521	582	
	Decentralizuotos agentūros	68	(2)	66	–	8	74	68	(2)	66	–	8	74	
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	6	–	6	–	–	6	12	(3)	9	–	–	9	
	Konkretūs veiksmai	16	–	16	–	–	16	7	(3)	4	–	–	4	
	Iš viso pagal 3 išlaidų kategoriją: Gamtos ištekliai ir aplinka	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233	
4	Prieglobstis, migracija ir integracija	1 508	(5)	1 503	–	10	1 513	1 359	1	1 360	2	10	1 372	
	Decentralizuotos agentūros	169	(17)	152	–	18	170	169	(17)	152	–	18	170	
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(mln. EUR)

	Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Sienų valdymas (IBMF) – Sienų valdymas ir vizos	1 023	(19)	1 004	–	182	1 186	524	42	565	1	307	873
	Sienų valdymas (IBMF) – Muitinės įranga	144	–	144	–	0	144	157	(16)	141	0	0	141
	Decentralizuotos agentūros	1 048	42	1 090	–	128	1 218	1 040	3	1 043	–	128	1 171
	Iš viso pagal 4 išlaidų kategoriją: Migracija ir sienų valdymas	3 893	1	3 893	–	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Vidaus saugumo fondas (VSF)	322	1	323	–	2	325	238	(27)	211	2	2	215
	Atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimas	75	(7)	67	–	–	67	152	(10)	142	–	–	142
	Branduolinė sauga ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas	62	(2)	61	–	0	61	72	6	78	1	0	79
	Decentralizuotos agentūros	251	1	252	–	17	269	251	(3)	249	–	17	266
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	–	1	(0)	1	–	–	1
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	23	9	32	–	0	32	21	15	36	–	0	36
	Europos gynyba (moksliniai tyrimai)	218	125	344	–	12	355	211	(5)	206	1	7	215
	Europos gynyba (ne moksliniai tyrimai)	420	260	680	–	23	703	540	8	547	2	21	570
	Karinis mobilumas	251	–	251	–	–	251	262	73	335	1	–	335
	Gynybos srities bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų priemonė	260	(10)	250	–	9	259	100	(100)	–	–	–	–
	Gynybos pramonės stiprinimo priemonė	343	–	343	–	16	359	79	91	170	1	3	173

(mln. EUR)

	Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai						
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11	
	Europos investicijų gynybos srityje programa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	–	0	(0)	–	–	0	0	
	Sąjungos saugaus junglumo programa	96	–	96	–	–	96	110	–	110	–	–	110	
	Iš viso pagal 5 išlaidų kategoriją: Saugumas ir gynyba	2 321	378	2 699	–	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142	
6	Kaimynystė, vyst. ir tarptaut. bendradarbiavimas	11 524	(10)	11 514	461	966	12 940	10 764	(1 510)	9 254	71	828	10 153	
	Bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė (EINS)	42	–	42	0	21	63	27	6	33	1	21	55	
	Humanitarinė pagalba (HUMA)	1 911	584	2 495	–	26	2 521	1 897	528	2 426	6	26	2 458	
	Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	385	–	385	–	22	406	385	(0)	385	0	12	397	
	Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	71	–	71	1	35	107	72	(21)	51	8	21	79	
	MFP+	5	–	5	–	569	574	5	–	5	–	525	530	
	Kiti veiksmai	81	(2)	79	–	1	80	81	(31)	50	–	1	51	
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	0	0	–	0	0	–	0	0	
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	95	(0)	95	–	0	95	86	2	88	–	0	88	
	Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)	2 116	–	2 116	21	143	2 281	1 975	163	2 138	75	192	2 405	
	Vakarų Balkanų priemonė	–	501	501	–	–	501	–	24	24	–	–	24	
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

(mln. EUR)

	Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Iš viso pagal 6 išlaidų kategoriją: Kaimyninės šalys ir pasaulis	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Darbuotojų pensijos	2 515	74	2 589	–	280	2 870	2 515	74	2 589	–	280	2 870
	(Buvusių narių pensijos) EP	15	0	15	–	–	15	15	0	15	–	–	15
	(Buvusių narių pensijos) EVC	1	(0)	1	–	–	1	1	(0)	1	–	–	1
	(Buvusių narių pensijos) Komisija	10	(1)	9	–	–	9	10	(1)	9	–	–	9
	(Buvusių narių pensijos) ESTT	17	(2)	15	–	–	15	17	(2)	15	–	–	15
	(Buvusių narių pensijos) Audito Rūmai	7	(0)	7	–	–	7	7	(0)	7	–	–	7
	(Buvusių narių pensijos) Ombudsmenas	0	(0)	0	–	–	0	0	(0)	0	–	–	0
	(Buvusių narių pensijos) EDAPP	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
	Europos mokyklos	246	–	246	–	29	275	246	–	246	1	29	276
	Teisės aktais numatytų darbuotojų darbo užmokestis	2 898	6	2 903	–	124	3 027	2 898	6	2 903	0	124	3 027
	Išorės darbuotojų darbo užmokestis	288	(23)	265	–	120	386	288	(23)	265	32	121	419
	Nariai – Atlyginimai ir išmokos	18	0	18	–	0	18	18	0	18	0	0	18
	Nariai – Laikinosios išmokos	1	–	1	–	–	1	1	–	1	–	–	1
	Įdarbinimo išlaidos	32	(1)	31	–	0	31	32	(1)	31	2	0	33

(mln. EUR)

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Tarnybos nutraukimas	8	(0)	7	–	–	7	8	(0)	7	–	–	7
Mokymo išlaidos	16	1	17	–	7	25	16	1	17	11	7	35
Socialinė ir judumo sritys	21	2	24	–	30	53	21	2	24	11	30	65
Informacinės ir ryšių technologijos	281	6	287	–	227	514	281	6	287	171	228	685
Nuoma ir pirkimas	312	14	326	–	962	1 287	312	14	326	7	962	1 294
Su pastatais susijusios išlaidos	133	(26)	107	–	43	150	133	(26)	107	63	43	214
Saugumas	64	10	74	–	13	87	64	10	74	38	13	125
Komandiruotės ir atstovavimas	43	11	54	–	3	57	43	11	54	11	3	69
Susitikimai, komitetai, konferencijos	19	(4)	15	–	3	17	19	(4)	15	6	3	24
Oficialusis leidinys	7	(4)	3	–	0	3	7	(4)	3	1	0	4
Leidiniai	10	1	12	–	4	16	10	1	12	6	4	22
Informacijos įsigijimas	7	(0)	7	–	1	7	7	(0)	7	2	1	9
Studijos ir tyrimai	5	1	6	–	0	6	5	1	6	5	0	10
Bendra įranga, automobiliai, baldai	15	1	16	–	8	24	15	1	16	12	8	36
Kalbos tarnybų išorės paslaugos	29	(1)	27	–	51	79	29	(1)	27	2	51	81
Kitos administracinės išlaidos	18	1	19	–	26	45	18	1	19	10	26	55
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kitų institucijų administracinės išlaidos	4 955	1	4 956	1	513	5 470	4 955	1	4 956	613	522	6 091

(mln. EUR)

	Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
		Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Iš viso pagal 7 išlaidų kategoriją: Europos viešasis administravimas	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
O	Inovacijų fondas (IF)	–	–	–	–	3 886	3 886	–	–	–	–	10 218	10 218
	Ukrainos priemonė	–	4 768	4 768	–	157	4 924	–	3 755	3 755	–	157	3 912
	Kiti veiksmai	–	–	–	–	131	131	–	–	–	–	132	132
	Iš viso pagal O išlaidų kategoriją: Neįtraukta į DFP	–	4 768	4 768	–	4 174	8 941	–	3 755	3 755	–	10 506	14 261
S	Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Europos solidarumo rezervas	1 351	(207)	1 144	400	–	1 544	1 351	(207)	1 144	400	–	1 544
	Neatidėliotinos pagalbos rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	209	(176)	34	–	17	51	20	(20)	0	0	17	18
	Prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervas	–	–	–	7	297	304	–	–	–	328	458	786
	Iš viso pagal S išlaidų kategoriją: Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Iš viso	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.8. **DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS**

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	„Europos horizontas“	17 451	12 898	95	2 087	15 081	86 %	–	2 370	2 370	0	–	(0)	0
	Euratomas	337	280	–	7	287	85 %	–	51	51	0	–	0	0
	Termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	440	436	–	1	438	100 %	–	2	2	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	712	–	–	222	222	31 %	–	490	490	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	25	24	–	–	24	97 %	–	0	0	1	–	–	1
	„InvestEU“ fondas	2 019	348	–	1 603	1 950	97 %	–	69	69	–	–	0	0
	EITP – Transportas	1 806	1 758	–	23	1 780	99 %	–	26	26	–	–	–	–
	EITP – Energetika	888	885	–	–	885	100 %	–	3	3	–	–	–	–
	EITP – Skaitmeninė ekonomika	91	87	–	1	88	97 %	–	3	3	0	–	–	0
	Skaitmeninė Europa	1 340	1 264	–	49	1 313	98 %	–	26	26	1	–	0	1
	Decentralizuotos agentūros	228	217	–	9	227	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	171	1	–	69	70	41 %	–	101	101	–	–	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	29	24	–	4	28	99 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	Bendroji rinka	651	604	–	22	626	96 %	–	25	25	0	–	0	0
	ES kova su sukčiavimu	27	24	–	1	25	93 %	0	0	0	1	–	0	1
	Mokesčių sistema	39	38	–	0	39	98 %	–	1	1	0	–	–	0
	Muitinė	144	136	–	1	137	95 %	–	7	7	–	–	–	–

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Decentralizuotos agentūros	147	132	–	10	142	97 %	–	5	5	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	7	6	–	0	6	92 %	–	1	1	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Europos kosmoso programa	2 415	2 088	–	265	2 353	97 %	–	62	62	–	–	(0)	(0)
	Decentralizuotos agentūros	83	79	–	3	82	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Sąjungos saugaus junglumo programa	117	117	–	–	117	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iš viso pagal 1 išlaidų kategoriją: Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	–	0	3
2	Regioninė plėtra (ERPF)	44 375	38 656	12	4 798	43 466	98 %	–	106	106	775	–	27	803
	Sanglaudos fondas	7 969	6 600	–	1 095	7 695	97 %	–	0	0	242	–	32	274
	Sanglaudos fondo indėlis į EITP – Transportas	1 618	1 606	–	2	1 608	99 %	–	9	9	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	4	4	–	–	4	97 %	–	0	0	–	–	–	–
	„Europos socialinis fondas +“ (ESF +)	18 736	16 731	–	1 913	18 643	100 %	–	15	15	52	–	25	77
	Parama Kipro turkų bendruomenei	42	34	–	7	41	99 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	2 907	123	–	2 230	2 353	81 %	–	554	554	0	–	0	0

(mln. EUR)

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
„Pericles IV“	1	1	–	0	1	98 %	–	0	0	–	–	–	–
ES ekonomikos gaivinimas	3 391	3 340	–	2	3 342	99 %	–	49	49	–	–	–	–
„RescEU“	268	240	0	14	254	95 %	0	13	14	(0)	–	–	(0)
EU4Health	796	753	–	41	795	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)	8	–	–	–	–	–	–	8	8	–	–	–	–
Decentralizuotos agentūros	312	263	–	38	301	96 %	–	12	12	0	–	–	0
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	13	12	–	0	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Užimtumo ir socialinių inovacijų programa	104	93	–	7	101	96 %	–	4	4	0	–	0	0
„Erasmus+“	4 789	3 796	–	477	4 273	89 %	–	516	516	0	–	–	0
Europos solidarumo korpusas (ESC)	193	144	–	16	160	83 %	–	34	34	–	–	–	–
Programa „Kūrybiška Europa“	356	335	–	15	350	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Teisingumas	43	42	–	1	42	99 %	–	0	0	–	–	–	–
Teisės ir vertybės	222	219	–	1	220	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Decentralizuotos agentūros	313	303	–	5	308	99 %	–	5	5	0	–	–	0
Kiti veiksmai	8	8	–	0	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	26	26	–	0	26	99 %	–	0	0	–	–	0	0
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	190	183	–	6	189	100 %	–	0	0	0	–	0	0

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Iš viso pagal 2 išlaidų kategoriją: Sanglauda, atsparumas ir vertybės	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	–	85	1 155
3	Žemės ūkio garantijos	41 745	40 465	–	345	40 810	98 %	366	567	933	2	–	–	2
	Kitos gamtos išteklių ir aplinkos programos	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	13 576	13 155	–	1	13 156	97 %	–	189	189	0	–	230	231
	Jūrų reikalai ir žuvininkystė	1 224	1 070	–	127	1 196	98 %	–	23	23	0	–	4	4
	Žuvininkystė (SFPA ir RFMO)	130	130	–	–	130	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Decentralizuotos agentūros	32	30	–	1	31	96 %	–	1	1	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	9	8	–	–	8	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	Aplinka ir klimato politika (LIFE)	773	768	–	4	771	100 %	–	2	2	0	–	0	0
	Teisingos pertvarkos fondas	1 736	1 479	–	160	1 640	94 %	–	86	86	11	–	0	11
	Paskolos priemonė pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą	554	50	–	76	126	23 %	–	428	428	–	–	–	–
	Decentralizuotos agentūros	74	66	–	8	73	99 %	–	0	0	–	–	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Konkretūs veiksmai	16	16	–	–	16	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Iš viso pagal 3 išlaidų kategoriją: Gamtos ištekliai ir aplinka	59 874	57 243	–	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	–	234	247

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
4	Prieglobstis, migracija ir integracija	1 513	1 502	–	6	1 508	100 %	–	5	5	1	–	0	1
	Decentralizuotos agentūros	170	152	–	13	165	97 %	–	6	6	–	–	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Sienų valdymas (IBMF) – Sienų valdymas ir vizos	1 186	1 004	–	53	1 057	89 %	–	129	129	1	–	–	1
	Sienų valdymas (IBMF) – Muitinės įranga	144	144	–	–	144	100 %	–	0	0	–	–	–	–
	Decentralizuotos agentūros	1 218	1 090	–	76	1 166	96 %	–	52	52	–	–	–	–
	Iš viso pagal 4 išlaidų kategoriją: Migracija ir sienų valdymas	4 232	3 892	–	147	4 039	95 %	–	191	191	1	–	0	1
5	Vidaus saugumo fondas (VSF)	325	323	–	1	324	99 %	–	2	2	0	–	–	0
	Atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimas	67	67	–	–	67	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Branduolinė sauga ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas	61	60	–	0	61	100 %	–	0	0	0	–	0	0
	Decentralizuotos agentūros	269	252	–	11	263	98 %	–	6	6	0	–	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	32	32	–	–	32	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Europos gynyba (moksliniai tyrimai)	355	344	–	12	355	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Europos gynyba (ne moksliniai tyrimai)	703	680	–	23	703	100 %	–	–	–	–	–	–	–

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Karinis mobilumas	251	251	–	–	251	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Gynybos srities bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų priemonė	259	250	–	9	259	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Gynybos pramonės stiprinimo priemonė	359	343	–	16	359	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Europos investicijų gynybos srityje programa	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Sąjungos saugaus junglumo programa	96	96	–	–	96	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iš viso pagal 5 išlaidų kategoriją: Saugumas ir gynyba	2 778	2 699	–	71	2 770	100 %	–	8	8	0	–	0	0
6	Kaimynystė, vyst. ir tarptaut. bendradarbiavimas	12 940	11 032	400	525	11 956	92 %	482	441	923	(0)	61	0	61
	Bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė (EINS)	63	42	0	1	43	68 %	0	20	20	0	0	–	0
	Humanitarinė pagalba (HUMA)	2 521	2 495	–	17	2 512	100 %	–	9	9	0	–	0	0
	Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	406	385	–	21	406	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
	Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	107	71	1	–	72	67 %	1	35	36	(0)	0	–	0
	MFP+	574	5	–	569	574	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	80	79	–	0	80	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	95	95	–	0	95	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)	2 281	2 043	20	83	2 146	94 %	73	60	133	–	1	(0)	1
	Vakarų Balkanų priemonė	501	400	–	–	400	80 %	101	–	101	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Iš viso pagal 6 išlaidų kategoriją: Kaimyninės šalys ir pasaulis	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Darbuotojų pensijos	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Buvusių narių pensijos) EP	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EVC	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Komisija	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) ESTT	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Audito Rūmai	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Ombudsmenas	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EDAPP	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Europos mokyklos	275	246	–	23	269	98 %	–	6	6	0	–	–	0

(mln. EUR)

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Teisės aktais numatytų darbuotojų darbo užmokestis	3 027	2 897	–	60	2 957	98 %	–	64	64	6	–	–	6
Išorės darbuotojų darbo užmokestis	386	265	–	45	310	80 %	–	75	75	0	–	0	0
Nariai – Atlyginimai ir išmokos	18	17	–	0	17	95 %	–	0	0	1	–	–	1
Nariai – Laikinosios išmokos	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Įdarbinimo išlaidos	31	30	–	0	31	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Tarnybos nutraukimas	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Mokymo išlaidos	25	17	–	4	22	88 %	–	3	3	0	–	0	0
Socialinė ir judumo sritys	53	23	–	15	38	72 %	–	15	15	0	–	0	0
Informacinės ir ryšių technologijos	514	287	–	134	420	82 %	–	93	93	0	–	0	0
Nuoma ir pirkimas	1 287	326	–	314	639	50 %	–	648	648	0	–	–	0
Su pastatais susijusios išlaidos	150	107	–	22	129	86 %	–	21	21	0	–	–	0
Saugumas	87	74	–	9	83	96 %	–	3	3	0	–	0	0
Komandiruotės ir atstovavimas	57	54	–	2	55	97 %	–	2	2	0	–	0	0
Susitikimai, komitetai, konferencijos	17	15	–	1	16	92 %	–	1	1	0	–	0	0
Oficialusis leidinys	3	3	–	0	3	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Leidiniai	16	12	–	3	14	90 %	–	2	2	0	–	–	0
Informacijos įsigijimas	7	7	–	0	7	94 %	–	0	0	0	–	–	0

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Studijos ir tyrimai	6	6	–	0	6	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Bendra įranga, automobiliai, baldai	24	16	–	6	23	94 %	–	1	1	0	–	0	0
	Kalbos tarnybų išorės paslaugos	79	27	–	36	63	80 %	–	16	16	–	–	0	0
	Kitos administracinės išlaidos	45	19	–	21	41	89 %	–	5	5	0	–	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Kitų institucijų administracinės išlaidos	5 470	4 911	1	379	5 291	97 %	0	134	134	45	–	0	45
	Iš viso pagal 7 išlaidų kategoriją: Europos viešasis administravimas	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	–	1 097	1 097	54	–	0	54
O	Inovacijų fondas (IF)	3 886	–	–	603	603	16 %	–	3 283	3 283	–	–	–	–
	Ukrainos priemonė	4 924	4 737	–	150	4 887	99 %	30	7	37	0	–	0	0
	Kiti veiksmai	131	–	–	62	62	48 %	–	68	68	–	–	–	–
	Iš viso pagal O išlaidų kategoriją: Neįtraukta į DFP	8 941	4 737	–	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	–	0	0
S	Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR)	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Europos solidarumo rezervas	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Neatidėliotinos pagalbos rezervas	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	51	8	–	–	8	16 %	–	7	7	25	–	10	35

(mln. EUR)

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervas	304	–	7	297	304	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal S išlaidų kategoriją: Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	–	10	35
Iš viso	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.9. DETALIZUOTA DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	„Europos horizontas“	19 199	11 956	59	1 789	13 803	72 %	72	5 314	5 386	0	8	2	10
	Euratomas	494	354	14	36	405	82 %	18	71	89	0	1	–	1
	Termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	568	561	1	1	563	99 %	2	2	4	(0)	0	–	0
	Kiti veiksmai	446	–	–	86	86	19 %	–	361	361	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	22	21	–	–	21	94 %	–	0	0	1	–	–	1

(mln. EUR)

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
„InvestEU“ fondas	3 203	253	1	2 836	3 090	96 %	1	109	109	4	0	0	4
EITP – Transportas	2 112	2 069	1	37	2 107	100 %	1	4	5	0	0	–	0
EITP – Energetika	784	780	2	–	782	100 %	1	2	3	0	0	–	0
EITP – Skaitmeninė ekonomika	145	140	1	2	143	98 %	0	2	3	0	0	–	0
Skaitmeninė Europa	1 112	1 027	7	41	1 075	97 %	6	29	35	1	0	0	2
Decentralizuotos agentūros	231	220	–	9	230	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Kiti veiksmai	171	1	–	10	11	6 %	–	161	161	0	–	–	0
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	20	20	–	–	20	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	28	22	–	4	27	97 %	–	1	1	0	–	0	0
Bendroji rinka	657	573	8	22	603	92 %	7	46	53	0	1	0	1
ES kova su sukčiavimu	22	20	–	0	20	90 %	–	0	0	2	–	0	2
Mokesčių sistema	36	35	0	0	35	97 %	0	1	1	0	0	–	0
Muitinė	141	132	0	1	133	95 %	0	7	7	0	0	–	0
Decentralizuotos agentūros	147	132	–	10	141	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Kiti veiksmai	8	8	–	0	8	96 %	–	0	0	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	7	7	–	–	7	96 %	–	–	–	0	–	–	0
Europos kosmoso programa	2 673	2 175	5	101	2 280	85 %	4	388	392	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Decentralizuotos agentūros	86	82	–	3	85	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Sąjungos saugaus junglumo programa	190	190	–	–	190	100 %	0	–	0	–	0	–	0
	Iš viso pagal 1 išlaidų kategoriją: Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Regioninė plėtra (ERPF)	30 528	15 903	0	13 357	29 261	96 %	1	1 266	1 267	0	0	–	0
	Sanglaudos fondas	4 088	2 272	0	1 815	4 087	100 %	0	0	1	(0)	0	0	0
	Sanglaudos fondo indėlis į EITP – Transportas	2 248	2 238	–	8	2 246	100 %	–	3	3	0	–	(0)	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	3	3	–	–	3	97 %	–	0	0	–	–	–	–
	„Europos socialinis fondas +“ (ESF +)	17 574	6 074	0	10 278	16 352	93 %	1	1 221	1 221	0	0	0	1
	Parama Kipro turkų bendruomenei	44	37	0	7	44	99 %	0	–	0	0	0	–	0
	Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	55 342	98	2	55 189	55 288	100 %	2	52	54	0	0	0	0
	„Pericles IV“	1	1	0	0	1	95 %	–	0	0	0	–	–	0
	ES ekonomikos gaivinimas	4 042	1 477	651	1	2 128	53 %	1 863	51	1 914	–	0	–	0
	„RescEU“	862	260	125	372	757	88 %	–	105	105	–	–	0	0

(mln. EUR)

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
„ES – sveikatos labui“	580	540	4	29	573	99 %	4	2	5	0	1	0	1
Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)	36	–	–	9	9	24 %	–	27	27	–	–	1	1
Decentralizuotos agentūros	305	256	–	38	294	96 %	–	12	12	0	–	–	0
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	12	12	–	0	12	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Užimtumo ir socialinių inovacijų programa	95	81	1	5	87	92 %	1	6	8	0	0	0	0
„Erasmus+“	4 631	3 547	16	478	4 041	87 %	18	572	590	(0)	0	0	1
Europos solidarumo korpusas (ESC)	192	128	5	18	151	78 %	3	38	42	(0)	0	0	0
Programa „Kūrybiška Europa“	428	396	4	17	417	97 %	2	9	11	0	0	0	0
Teisingumas	50	47	1	1	49	98 %	1	0	1	0	0	–	0
Teisės ir vertybės	201	196	1	1	199	99 %	1	1	2	0	0	–	0
Decentralizuotos agentūros	308	299	–	5	304	98 %	–	5	5	0	–	0	0
Kiti veiksmai	9	9	–	0	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	31	30	–	0	31	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	185	178	–	6	184	99 %	–	1	1	0	–	–	0

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Iš viso pagal 2 išlaidų kategoriją: Sanglauda, atsparumas ir vertybės	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
3	Žemės ūkio garantijos	41 702	40 416	0	345	40 762	98 %	367	567	934	6	0	–	6
	Kitos gamtos išteklių ir aplinkos programos	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	16 478	13 765	0	1 704	15 469	94 %	0	1 008	1 008	0	0	–	1
	Jūrų reikalai ir žuvininkystė	1 155	978	1	173	1 152	100 %	1	2	3	0	0	0	0
	Žuvininkystė (SFPA ir RFMO)	114	114	–	–	114	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Decentralizuotos agentūros	32	30	–	1	31	96 %	–	1	1	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	3	3	–	–	3	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Aplinka ir klimato politika (LIFE)	612	592	7	3	603	99 %	8	1	8	0	0	0	1
	Teisingos pertvarkos fondas	6 470	5	–	6 145	6 150	95 %	–	320	320	–	–	0	0
	Paskolos priemonė pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą	582	60	–	19	79	14 %	–	503	503	–	–	–	–

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Decentralizuotos agentūros	74	66	–	8	73	99 %	–	0	0	–	–	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	9	9	–	–	9	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	Konkretūs veiksmai	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iš viso pagal 3 išlaidų kategoriją: Gamtos ištekliai ir aplinka	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
4	Prieglobstis, migracija ir integracija	1 372	1 357	1	8	1 366	100 %	2	3	5	1	0	–	1
	Decentralizuotos agentūros	170	152	–	13	165	97 %	–	6	6	–	–	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Sienų valdymas (IBMF) – Sienų valdymas ir vizos	873	563	1	75	639	73 %	1	231	233	1	0	–	1
	Sienų valdymas (IBMF) – Muitinės įranga	141	117	0	0	117	83 %	24	–	24	–	0	–	0
	Decentralizuotos agentūros	1 171	1 043	–	76	1 119	96 %	–	52	52	–	–	–	–
	Iš viso pagal 4 išlaidų kategoriją: Migracija ir sienų valdymas	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
5	Vidaus saugumo fondas (VSF)	215	209	1	1	211	99 %	1	2	3	0	0	–	0
	Atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimas	142	142	–	–	142	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Branduolinė sauga ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas	79	75	1	0	76	97 %	2	–	2	1	0	0	1
	Decentralizuotos agentūros	266	247	–	11	257	97 %	–	6	6	2	–	0	2
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	36	35	–	–	35	98 %	–	0	0	1	–	–	1
	Europos gynyba (moksliniai tyrimai)	215	205	1	7	214	99 %	1	–	1	0	0	–	0
	Europos gynyba (ne moksliniai tyrimai)	570	545	2	21	568	100 %	2	–	2	(0)	0	0	0
	Karinis mobilumas	335	335	1	–	335	100 %	0	–	0	0	0	–	0
	Gynybos srities bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų priemonė	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Gynybos pramonės stiprinimo priemonė	173	170	1	3	173	100 %	–	–	–	–	0	0	0
	Europos investicijų gynybos srityje programa	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Sąjungos saugaus junglumo programa	110	110	–	–	110	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iš viso pagal 5 išlaidų kategoriją: Saugumas ir gynyba	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Kaimynystė, vyst. ir tarptaut. bendradarbiavimas	10 153	9 192	64	346	9 603	95 %	62	482	544	0	7	0	7
	Bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė (EINS)	55	33	1	8	41	75 %	1	13	13	0	0	–	0
	Humanitarinė pagalba (HUMA)	2 458	2 419	6	17	2 442	99 %	6	9	16	0	0	–	1
	Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	397	383	0	9	393	99 %	1	3	4	0	0	–	0
	Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	79	47	8	–	55	69 %	4	21	25	(0)	0	–	0
	MFP+	530	5	–	416	421	79 %	–	109	109	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	51	50	–	0	51	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	–	–	0	37 %	–	0	0	–	–	0	0
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	88	88	–	0	88	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)	2 405	2 128	74	100	2 301	96 %	10	92	102	0	2	–	2
	Vakarų Balkanų priemonė	24	1	–	–	1	3 %	23	–	23	–	–	–	–

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Iš viso pagal 6 išlaidų kategoriją: Kaimyninės šalys ir pasaulis	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Darbuotojų pensijos	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Buvusių narių pensijos) EP	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EVC	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Komisija	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) ESTT	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Audito Rūmai	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Ombudsmenas	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EDAPP	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Europos mokyklos	276	246	1	20	266	96 %	0	10	10	0	–	–	0
	Teisės aktais numatytų darbuotojų darbo užmokestis	3 027	2 897	0	60	2 957	98 %	0	64	64	6	0	–	6
	Išorės darbuotojų darbo užmokestis	419	243	29	44	316	75 %	22	77	98	0	4	0	4

(mln. EUR)

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Nariai – Atlyginimai ir išmokos	18	16	0	0	16	89 %	1	0	1	1	0	–	1
Nariai – Laikinosios išmokos	1	0	–	–	0	30 %	0	–	0	–	–	–	–
Įdarbinimo išlaidos	33	27	1	0	29	87 %	3	0	4	0	0	–	1
Tarnybos nutraukimas	7	7	–	–	7	99 %	0	–	0	–	–	–	–
Mokymo išlaidos	35	8	10	2	20	56 %	10	5	15	0	1	0	1
Socialinė ir judumo sritys	65	16	9	11	36	56 %	7	20	27	0	1	0	1
Informacinės ir ryšių technologijos	685	167	170	89	425	62 %	120	139	259	0	1	0	1
Nuoma ir pirkimas	1 294	295	7	313	615	48 %	30	649	679	0	0	–	0
Su pastatais susijusios išlaidos	214	63	58	17	138	65 %	44	26	70	0	5	–	5
Saugumas	125	49	36	2	87	70 %	25	10	35	0	3	0	3
Komandiruotės ir atstovavimas	69	44	8	2	54	78 %	10	2	12	0	3	0	3
Susitikimai, komitetai, konferencijos	24	10	3	1	14	58 %	5	2	7	0	3	0	3
Oficialusis leidinys	4	2	1	–	2	66 %	1	0	1	–	0	–	0
Leidiniai	22	6	6	1	14	63 %	5	3	8	0	0	–	0
Informacijos įsigijimas	9	5	2	0	7	74 %	2	0	2	0	0	–	0
Studijos ir tyrimai	10	1	5	–	5	52 %	5	0	5	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(mln. EUR)

	Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Bendra įranga, automobiliai, baldai	36	7	12	5	24	66 %	9	3	12	0	0	0	0
	Kalbos tarnybų išorės paslaugos	81	26	2	35	63	78 %	2	16	18	–	0	0	0
	Kitos administracinės išlaidos	55	14	9	14	38	69 %	5	12	17	0	1	0	1
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Kitų institucijų administracinės išlaidos	6 091	4 329	557	338	5 224	86 %	582	183	766	45	55	1	100
	Iš viso pagal 7 išlaidų kategoriją: Europos viešasis administravimas	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
O	Inovacijų fondas (IF)	10 218	–	–	292	292	3 %	–	9 926	9 926	–	–	–	–
	Ukrainos priemonė	3 912	3 634	–	3	3 637	93 %	121	153	274	(0)	–	–	(0)
	Kiti veiksmai	132	–	–	57	57	44 %	–	74	74	–	–	–	–
	Iš viso pagal O išlaidų kategoriją: Neįtraukta į DFP	14 261	3 634	–	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	–	–	(0)
S	Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR)	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Europos solidarumo rezervas	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Neatidėliotinos pagalbos rezervas	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–

(mln. EUR)

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	18	0	0	8	8	47 %	0	7	7	0	0	2	2
Prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervas	786	–	275	458	733	93 %	–	–	–	–	53	–	53
Iš viso pagal S išlaidų kategoriją: Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
Iš viso	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.10. **DETALIZUOTA DFP. DAR NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ (RAL) POKYČIAI**

(mln. EUR)

	Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1	„Europos horizontas“	27 939	(566)	(9 905)	17 468	15 081	(3 898)	(5)	11 178	28 646
	Euratomas	357	(5)	(249)	103	287	(156)	–	131	234
	Termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	1 576	(0)	(484)	1 093	438	(80)	(1)	356	1 449
	Kiti veiksmai	135	(8)	(55)	72	222	(30)	–	191	263
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	48	(1)	(16)	31	24	(4)	–	20	50

(mln. EUR)

Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
„InvestEU“ fondas	5 834	(31)	(1 474)	4 329	1 950	(1 616)	–	334	4 663
EITP – Transportas	6 503	(88)	(2 093)	4 322	1 780	(13)	–	1 767	6 089
EITP – Energetika	3 873	(42)	(778)	3 053	885	(4)	–	881	3 934
EITP – Skaitmeninė ekonomika	650	(39)	(137)	474	88	(6)	–	83	556
Skaitmeninė Europa	2 116	(3)	(830)	1 283	1 313	(245)	(0)	1 068	2 351
Decentralizuotos agentūros	39	–	(39)	–	227	(191)	–	36	36
Kiti veiksmai	2	(0)	(1)	1	70	(10)	–	60	61
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	34	(2)	(10)	22	14	(10)	–	4	26
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	36	(1)	(21)	13	28	(6)	–	23	36
Bendroji rinka	949	(58)	(461)	430	626	(141)	(0)	484	914
ES kova su sukčiavimu	29	(0)	(11)	18	25	(9)	–	16	34
Mokesčių sistema	42	(1)	(26)	14	39	(9)	–	30	44
Muitinė	146	(2)	(97)	47	137	(36)	–	101	148
Decentralizuotos agentūros	0	(0)	–	–	142	(141)	–	0	0
Kiti veiksmai	7	(0)	(7)	0	6	(1)	–	5	5
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	21	(1)	(6)	14	12	(1)	–	11	25
Europos kosmoso programa	1 413	(4)	(953)	457	2 353	(1 327)	–	1 026	1 483
Decentralizuotos agentūros	20	–	(20)	–	82	(65)	–	17	17
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	17	–	–	17	17
Sąjungos saugaus junglumo programa	156	(0)	(156)	–	117	(34)	–	83	83

(mln. EUR)

	Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Iš viso pagal 1 išlaidų kategoriją: Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Regioninė plėtra (ERPF)	91 069	(86)	(27 087)	63 896	43 466	(2 173)	(1)	41 292	105 188
	Sanglaudos fondas	12 460	(19)	(3 288)	9 153	7 695	(799)	(0)	6 896	16 048
	Sanglaudos fondo indėlis į EITP – Transportas	6 080	(40)	(2 234)	3 806	1 608	(12)	–	1 596	5 402
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	3	(0)	(1)	2	4	(2)	–	1	4
	„Europos socialinis fondas +“ (ESF+)	45 251	(15)	(15 798)	29 438	18 643	(554)	(0)	18 090	47 528
	Parama Kipro turkų bendruomenei	100	(3)	(39)	59	41	(5)	(0)	36	95
	Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	214 518	(13)	(51 488)	163 017	2 353	(3 800)	–	(1 447)	161 570
	„Pericles IV“	1	(0)	(0)	0	1	(1)	–	0	0
	ES ekonomikos gaivinimas	651	(0)	(651)	–	3 342	(1 477)	–	1 865	1 865
	„RescEU“	1 707	(11)	(659)	1 036	254	(97)	(0)	157	1 193
	„ES – sveikatos labui“	1 301	(15)	(403)	883	795	(171)	–	624	1 507
	Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)	40	(3)	(9)	28	–	–	–	–	28
	Decentralizuotos agentūros	43	(0)	(12)	31	301	(282)	–	19	50
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	10	(1)	(8)	1	13	(4)	–	9	10
	Užimtumo ir socialinių inovacijų programa	184	(12)	(65)	107	101	(23)	–	78	185

(mln. EUR)

	Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	„Erasmus+“	2 083	(64)	(661)	1 358	4 273	(3 380)	–	893	2 251
	Europos solidarumo korpusas (ESC)	166	(27)	(42)	97	160	(108)	–	52	149
	Programa „Kūrybiška Europa“	427	(6)	(220)	201	350	(197)	–	153	354
	Teisingumas	67	(7)	(24)	36	42	(25)	–	18	53
	Teisės ir vertybės	272	(5)	(119)	147	220	(80)	–	140	288
	Decentralizuotos agentūros	49	(0)	(7)	41	308	(296)	–	12	53
	Kiti veiksmai	16	(2)	(9)	5	8	(1)	–	7	13
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	65	(2)	(31)	32	26	–	–	26	58
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	195	(4)	(122)	69	189	(61)	–	128	197
	Iš viso pagal 2 išlaidų kategoriją: Sanglauda, atsparumas ir vertybės	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
3	Žemės ūkio garantijos	358	(35)	(102)	221	40 810	(40 660)	–	150	371
	Kitos gamtos išteklių ir aplinkos programos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	37 891	(61)	(15 431)	22 399	13 156	(38)	(0)	13 118	35 517
	Jūrų reikalai ir žuvininkystė	3 299	(2)	(1 092)	2 204	1 196	(59)	(0)	1 137	3 341
	Žuvininkystė (SFPA ir RFMO)	23	(1)	(14)	8	130	(100)	–	30	38
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	31	(31)	–	–	–
	Kiti veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	4	(0)	(2)	2	8	(1)	–	8	10
	Aplinka ir klimato politika (LIFE)	2 547	(25)	(565)	1 957	771	(37)	–	734	2 691

(mln. EUR)

	Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Teisingos pertvarkos fondas	13 276	(0)	(6 149)	7 127	1 640	(1)	–	1 638	8 765
	Paskolos priemonė pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą	57	–	(36)	21	126	(43)	–	83	104
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	73	(73)	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	18	(0)	(9)	9	6	–	–	6	15
	Konkretūs veiksmai	4	(0)	(1)	3	16	(3)	–	13	16
	Iš viso pagal 3 išlaidų kategoriją: Gamtos ištekliai ir aplinka	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867
4	Prieglobstis, migracija ir integracija	2 720	(0)	(1 291)	1 428	1 508	(74)	(0)	1 433	2 862
	Decentralizuotos agentūros	13	–	–	13	165	(165)	–	–	13
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sienų valdymas (IBMF) – Sienų valdymas ir vizos	1 798	(0)	(585)	1 213	1 057	(54)	(0)	1 002	2 215
	Sienų valdymas (IBMF) – Muitinės įranga	278	(0)	(71)	207	144	(46)	–	98	305
	Decentralizuotos agentūros	312	–	(182)	130	1 166	(937)	–	230	359
	Iš viso pagal 4 išlaidų kategoriją: Migracija ir sienų valdymas	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Vidaus saugumo fondas (VSF)	524	(0)	(205)	319	324	(6)	(0)	317	636
	Atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimas	405	(0)	(142)	263	67	(0)	–	67	331
	Branduolinė sauga ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas	312	(1)	(66)	246	61	(10)	–	50	296
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	263	(257)	–	6	6
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	1	–	–	1	–	–	–	–	1

(mln. EUR)

	Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	26	(2)	(16)	8	32	(19)	–	13	22
	Europos gynyba (moksliniai tyrimai)	646	(0)	(198)	448	355	(16)	(0)	339	788
	Europos gynyba (ne moksliniai tyrimai)	1 323	(0)	(454)	869	703	(114)	–	589	1 458
	Karinis mobilumas	376	(1)	(218)	157	251	(117)	–	134	291
	Gynybos srities bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų priemonė	–	–	–	–	259	–	–	259	259
	Gynybos pramonės stiprinimo priemonė	157	(0)	(49)	107	359	(124)	–	235	343
	Europos investicijų gynybos srityje programa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Sąjungos saugaus junglumo programa	30	–	(30)	–	96	(80)	–	16	16
	Iš viso pagal 5 išlaidų kategoriją: Saugumas ir gynyba	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Kaimynystė, vyst. ir tarptaut. bendradarbiavimas	30 682	(639)	(7 791)	22 252	11 956	(1 811)	(0)	10 145	32 397
	Bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė (EINS)	140	(5)	(33)	102	43	(8)	–	34	137
	Humanitarinė pagalba (HUMA)	1 063	(6)	(557)	500	2 512	(1 885)	(0)	627	1 127
	Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	108	(25)	(40)	43	406	(352)	–	54	96
	Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	129	(0)	(27)	102	72	(27)	–	44	147
	MFP+	–	–	–	–	574	(421)	–	153	153

(mln. EUR)

	Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Kiti veiksmai	28	(0)	(28)	0	80	(23)	–	57	57
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	153	(9)	(57)	87	95	(31)	–	64	151
	Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)	7 684	(95)	(1 899)	5 689	2 146	(402)	–	1 744	7 434
	Vakarų Balkanų priemonė	–	–	–	–	400	(1)	–	399	399
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Iš viso pagal 6 išlaidų kategoriją: Kaimyninės šalys ir pasaulis	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Darbuotojų pensijos	–	–	–	–	2 862	(2 862)	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EP	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EVC	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Komisija	–	–	–	–	9	(9)	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) ESTT	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Audito Rūmai	–	–	–	–	7	(7)	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Ombudsmenas	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EDAPP	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	Europos mokyklos	1	–	(1)	–	269	(265)	–	4	4

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(mln. EUR)

Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Teisės aktais numatytų darbuotojų darbo užmokestis	0	(0)	(0)	–	2 957	(2 957)	(0)	0	0
Išorės darbuotojų darbo užmokestis	33	(4)	(29)	0	310	(287)	(0)	23	23
Nariai – Atlyginimai ir išmokos	0	(0)	(0)	–	17	(16)	–	1	1
Nariai – Laikinosios išmokos	–	–	–	–	1	(0)	(0)	–	–
Įdarbinimo išlaidos	2	(0)	(1)	–	31	(27)	–	3	3
Tarnybos nutraukimas	–	–	–	–	7	(7)	(0)	–	–
Mokymo išlaidos	11	(1)	(10)	–	22	(10)	–	12	12
Socialinė ir judumo sritys	13	(3)	(10)	0	38	(26)	–	12	12
Informacinės ir ryšių technologijos	172	(1)	(171)	–	420	(255)	–	166	166
Nuoma ir pirkimas	7	(0)	(7)	–	639	(608)	–	31	31
Su pastatais susijusios išlaidos	63	(5)	(58)	–	129	(80)	–	49	49
Saugumas	38	(3)	(36)	–	83	(51)	–	32	32
Komandiruotės ir atstovavimas	11	(3)	(8)	–	55	(45)	–	10	10
Susitikimai, komitetai, konferencijos	7	(3)	(3)	–	16	(10)	–	6	6
Oficialusis leidinys	1	(0)	(1)	–	3	(2)	–	1	1
Leidiniai	6	(0)	(6)	–	14	(8)	–	7	7
Informacijos įsigijimas	2	(0)	(2)	–	7	(5)	–	2	2
Studijos ir tyrimai	5	(0)	(5)	–	6	(1)	–	5	5

(mln. EUR)

	Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Bendra įranga, automobiliai, baldai	12	(0)	(12)	–	23	(12)	–	11	11
	Kalbos tarnybų išorės paslaugos	2	(0)	(2)	–	63	(61)	–	2	2
	Kitos administracinės išlaidos	10	(1)	(9)	–	41	(29)	–	12	12
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitų institucijų administracinės išlaidos	608	(51)	(557)	–	5 291	(4 668)	(1)	623	623
	Iš viso pagal 7 išlaidų kategoriją: Europos viešasis administravimas	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
O	Inovacijų fondas (IF)	6 443	(111)	(261)	6 071	603	(31)	–	572	6 643
	Ukrainos priemonė	–	–	–	–	4 887	(3 637)	(0)	1 250	1 250
	Kiti veiksmai	4	(3)	(0)	1	62	(57)	–	5	6
	Iš viso pagal O išlaidų kategoriją: Neįtraukta į DFP	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Europos solidarumo rezervas	–	–	–	–	1 234	(1 234)	–	–	–
	Neatidėliotinos pagalbos rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	0	(0)	(0)	–	8	(8)	–	0	0
	Prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervas	482	–	(429)	53	304	(304)	–	–	53

(mln. EUR)

Programa	Dar neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar. / Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Iš viso pagal S išlaidų kategoriją: Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	–	0	53
Iš viso	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.11. **DETALIZUOTA DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS**

(mln. EUR)

	Programa	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
1	„Europos horizontas“	346	434	880	1 964	2 704	3 826	5 777	12 715	28 646
	Euratomas	24	5	6	14	16	17	21	131	234
	Termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	–	–	–	–	–	610	482	356	1 449
	Kiti veiksmai	–	–	0	2	5	4	61	191	263
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	1	0	0	2	9	18	20	50
	„InvestEU“ fondas	182	74	102	133	60	1 203	2 571	337	4 663
	EITP – Transportas	83	71	984	1 289	696	403	797	1 767	6 089
	EITP – Energetika	274	43	659	902	381	551	242	881	3 934
	EITP – Skaitmeninė ekonomika	1	0	1	7	102	175	188	83	556
	Skaitmeninė Europa	–	–	–	0	281	356	429	1 285	2 351
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	36	36
	Kiti veiksmai	–	–	–	–	–	–	1	60	61
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	0	10	5	4	3	4	26
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	–	–	–	0	1	2	9	23	36
	Bendroji rinka	49	9	25	27	32	97	169	506	914

(mln. EUR)

	Programa	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
	ES kova su sukčiavimu	0	–	0	1	5	5	7	16	34
	Mokesčių sistema	–	–	0	0	3	4	7	30	44
	Muitinė	–	0	0	0	3	13	31	101	148
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Kiti veiksmai	–	–	–	–	0	–	0	5	5
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	1	0	8	5	11	25
	Europos kosmoso programa	0	2	5	144	12	28	267	1 026	1 483
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Sąjungos saugaus junglumo programa	–	–	–	–	–	–	–	83	83
	Iš viso pagal 1 išlaidų kategoriją: Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Regioninė plėtra (ERPF)	686	1	0	26	77	506	159	103 733	105 188
	Sanglaudos fondas	84	0	0	0	0	17	18	15 928	16 048
	Sanglaudos fondo indėlis į EITP – Transportas	523	261	547	1 163	450	462	401	1 596	5 402
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	1	–	0	0	1	–	1	4
	„Europos socialinis fondas +“ (ESF+)	279	0	2	1	6	15	45	47 180	47 528
	Parama Kipro turkų bendruomenei	0	0	1	5	9	16	27	36	95
	Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	–	–	0	0	2 298	39 792	51 627	67 853	161 570
	„Pericles IV“	–	–	–	–	–	–	0	0	0
	ES ekonomikos gaivinimas	–	–	–	–	–	–	–	1 865	1 865
	„RescEU“	–	–	3	98	75	264	595	157	1 193
	„ES – sveikatos labui“	1	0	5	6	122	346	366	661	1 507
	Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)	–	–	–	0	9	19	–	–	28
	Decentralizuotos agentūros	0	0	0	0	2	11	16	19	50
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	–	–	–	–	–	0	1	9	10
	Užimtumo ir socialinių inovacijų programa	3	1	8	10	12	22	52	78	185

(mln. EUR)

	Programa	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
	„Erasmus+“	0	1	3	115	216	439	584	893	2 251
	Europos solidarumo korpusas (ESC)	0	–	5	33	21	20	18	52	149
	Programa „Kūrybiška Europa“	–	0	2	5	18	75	101	153	354
	Teisingumas	4	2	3	2	5	10	10	18	53
	Teisės ir vertybės	5	3	3	3	9	45	74	145	288
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	0	19	9	13	12	53
	Kiti veiksmai	0	–	0	0	–	2	3	7	13
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	1	1	4	3	8	15	26	58
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	1	3	5	6	6	15	33	128	197
	Iš viso pagal 2 išlaidų kategoriją: Sanglauda, atsparumas ir vertybės	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Žemės ūkio garantijos	–	8	13	18	31	59	91	150	371
	Kitos gamtos išteklių ir aplinkos programos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	0	–	0	6	0	2 995	9	32 507	35 517
	Jūrų reikalai ir žuvininkystė	22	0	1	3	11	19	42	3 242	3 341
	Žuvininkystė (SFPA ir RFMO)	–	–	–	–	–	0	8	30	38
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kiti veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	1	1	8	10
	Aplinka ir klimato politika (LIFE)	113	193	164	194	329	457	489	753	2 691
	Teisingos pertvarkos fondas	–	–	–	–	0	1	4	8 760	8 765
	Paskolos priemonė pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą	–	–	–	–	–	10	11	83	104
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	–	1	0	3	4	6	15
	Konkretūs veiksmai	–	–	–	–	–	–	3	13	16

(mln. EUR)

	Programa	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
	Iš viso pagal 3 išlaidų kategoriją: Gamtos ištekliai ir aplinka	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Prieglobstis, migracija ir integracija	20	2	18	235	21	95	725	1 746	2 862
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	13	–	–	13
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Sienų valdymas (IBMF) – Sienų valdymas ir vizos	20	0	0	186	46	140	655	1 168	2 215
	Sienų valdymas (IBMF) – Muitinės įranga	–	–	–	–	72	64	70	98	305
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	130	230	359
	Iš viso pagal 4 išlaidų kategoriją: Migracija ir sienų valdymas	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Vidaus saugumo fondas (VSF)	5	5	3	32	8	27	171	385	636
	Atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimas	3	1	13	65	42	99	41	67	331
	Branduolinė sauga ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas	10	39	44	74	39	12	27	50	296
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	–	1	–	–	–	–	1
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	0	–	0	1	1	2	5	13	22
	Europos gynyba (moksliniai tyrimai)	–	–	–	–	110	160	178	339	788
	Europos gynyba (ne moksliniai tyrimai)	–	–	14	14	232	286	322	589	1 458
	Karinis mobilumas	–	–	–	–	74	26	57	134	291
	Gynybos srities bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų priemonė	–	–	–	–	–	–	–	259	259
	Gynybos pramonės stiprinimo priemonė	–	–	–	–	–	–	107	235	343
	Europos investicijų gynybos srityje programa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	0	–	–	–	–	–	–	0
	Sąjungos saugaus junglumo programa	–	–	–	–	–	–	–	16	16
	Iš viso pagal 5 išlaidų kategoriją: Saugumas ir gynyba	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445
6	Kaimynystė, vyst. ir tarptaut. bendradarbiavimas	1 044	825	993	1 407	2 985	6 785	8 133	10 224	32 397
	Bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė (EINS)	2	4	8	11	23	20	34	34	137
	Humanitarinė pagalba (HUMA)	–	–	6	7	28	127	333	627	1 127
	Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	1	–	12	0	7	6	18	54	96

(mln. EUR)

	Programa	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
	Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	–	–	1	–	2	46	53	44	147
	MFP+	–	–	–	–	–	–	–	153	153
	Kiti veiksmai	–	–	–	–	–	–	0	57	57
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	–	0	0	4	13	26	42	66	151
	Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)	290	320	630	519	998	1 342	1 266	2 069	7 434
	Vakarų Balkanų priemonė	–	–	–	–	–	–	–	399	399
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Iš viso pagal 6 išlaidų kategoriją: Kaimyninės šalys ir pasaulis	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Darbuotojų pensijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EP	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EVC	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Komisija	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) ESTT	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Audito Rūmai	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) Ombudsmenas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Buvusių narių pensijos) EDAPP	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Europos mokyklos	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Teisės aktais numatytų darbuotojų darbo užmokestis	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Išorės darbuotojų darbo užmokestis	–	–	–	–	–	–	0	23	23
	Nariai – Atlyginimai ir išmokos	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Nariai – Laikinosios išmokos	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Įdarbinimo išlaidos	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Tarnybos nutraukimas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Mokymo išlaidos	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Socialinė ir judumo sritys	–	–	–	–	–	0	0	12	12
	Informacinės ir ryšių technologijos	–	–	–	–	–	–	–	166	166
	Nuoma ir pirkimas	–	–	–	–	–	–	–	31	31

(mln. EUR)

	Programa	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iš viso
	Su pastatais susijusios išlaidos	–	–	–	–	–	–	–	49	49
	Saugumas	–	–	–	–	–	–	–	32	32
	Komandiruotės ir atstovavimas	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Susitikimai, komitetai, konferencijos	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Oficialusis leidinys	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Leidiniai	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Informacijos įsigijimas	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Studijos ir tyrimai	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Bendra įranga, automobiliai, baldai	–	–	–	–	–	–	–	11	11
	Kalbos tarnybų išorės paslaugos	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Kitos administracinės išlaidos	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitų institucijų administracinės išlaidos	0	0	0	0	0	0	0	623	623
	Iš viso pagal 7 išlaidų kategoriją: Europos viešasis administravimas	–	–	–	–	–	0	0	1 011	1 011
O	Inovacijų fondas (IF)	–	–	–	–	65	2 586	3 420	572	6 643
	Ukrainos priemonė	–	–	–	–	–	–	–	1 250	1 250
	Kiti veiksmai	–	–	–	–	–	–	1	5	6
	Iš viso pagal O išlaidų kategoriją: Neįtraukta į DFP	–	–	–	–	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Europos solidarumo rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Neatidėliotinos pagalbos rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervas	–	–	–	–	–	–	53	–	53
	Iš viso pagal S išlaidų kategoriją: Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	–	–	–	–	–	–	53	0	53
	Iš viso	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

Dėl įsipareigojimų perskirstymo pereinant prie naujos apskaitos sistemos (SUMMA) likusi nesumokėta suma (201 274 mln. EUR) persikėlė iš vienų metų į kitus. Bendra dar neįvykdytų įsipareigojimų suma lieka nepakitusi.

6.12. **DETALIZUOTA DFP. DAR NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL ASIGNAVIMŲ RŪŠĮ**

(mln. EUR)

	Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1	„Europos horizontas“	23 506	(367)	12 994	12 039	24 094	4 433	(204)	2 087	1 765	4 551	28 646
	Euratomas	304	(1)	280	369	214	54	(4)	7	36	21	234
	Termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	1 570	(2)	436	562	1 443	6	–	1	1	6	1 449
	Kiti veiksmai	0	0	–	–	–	135	(8)	222	86	263	263
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	48	(1)	24	21	50	0	0	0	0	0	50
	„InvestEU“ fondas	2 253	(31)	348	256	2 314	3 582	(0)	1 603	2 834	2 350	4 663
	EITP – Transportas	6 442	(85)	1 758	2 087	6 028	61	(3)	23	20	61	6 089
	EITP – Energetika	3 819	(42)	885	775	3 886	54	–	–	6	48	3 934
	EITP – Skaitmeninė ekonomika	647	(39)	87	142	553	3	(0)	1	1	3	556
	Skaitmeninė Europa	2 070	4	1 264	1 042	2 296	46	(7)	49	33	55	2 351
	Decentralizuotos agentūros	39	–	217	220	36	–	–	9	9	–	36
	Kiti veiksmai	2	(0)	1	1	1	–	–	69	10	60	61
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	34	(2)	14	20	26	0	0	0	0	0	26
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	31	(1)	24	23	31	5	(0)	4	4	5	36
	Bendroji rinka	917	(55)	604	583	882	32	(3)	22	20	32	914
	ES kova su sukčiavimu	29	(0)	24	20	33	0	(0)	1	0	1	34
	Mokesčių sistema	40	(1)	38	35	43	2	–	0	0	1	44

(mln. EUR)

	Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Muitinė	141	(2)	136	129	146	4	(0)	1	4	1	148
	Decentralizuotos agentūros	0	(0)	132	132	0	–	–	10	10	0	0
	Kiti veiksmai	7	(0)	6	8	5	0	–	0	0	–	5
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	21	(1)	12	7	25	0	0	0	0	0	25
	Europos kosmoso programa	1 223	(2)	2 088	2 226	1 083	190	(2)	265	54	399	1 483
	Decentralizuotos agentūros	18	–	79	84	14	2	–	3	2	3	17
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	–	–	17	–	17	0	0	0	0	0	17
	Sąjungos saugaus junglumo programa	156	(0)	117	190	83	0	0	0	0	0	83
	Iš viso pagal 1 išlaidų kategoriją: Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Regioninė plėtra (ERPF)	74 573	443	38 668	13 263	100 420	16 496	(530)	4 798	15 997	4 768	105 188
	Sanglaudos fondas	11 413	(3)	6 600	2 352	15 658	1 048	(17)	1 095	1 736	390	16 048
	Sanglaudos fondo indėlis į EITP – Transportas	6 066	(40)	1 606	2 246	5 387	13	(0)	2	0	15	5 402
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	3	(0)	4	3	4	0	0	0	0	0	4
	„Europos socialinis fondas +“ (ESF+)	31 288	582	16 731	4 887	43 714	13 963	(597)	1 913	11 465	3 814	47 528
	Parama Kipro turkų bendruomenei	99	(3)	34	40	91	1	(0)	7	3	5	95
	Ekonomikos gaivinimas ir atsparumo didinimas	157	(10)	123	101	169	214 361	(3)	2 230	55 187	161 401	161 570

(mln. EUR)

Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
„Pericles IV“	1	(0)	1	1	0	–	–	0	0	0	0
ES ekonomikos gaivinimas	649	(0)	3 340	2 125	1 863	2	(0)	2	3	2	1 865
„RescEU“	540	(10)	240	355	415	1 166	(1)	14	402	778	1 193
„ES – sveikatos labui“	1 274	(15)	753	546	1 466	27	(1)	41	27	41	1 507
Skubios paramos teikimo Sąjungoje priemonė (SPP)	21	(3)	–	8	9	19	–	–	0	19	28
Decentralizuotos agentūros	42	(0)	263	256	49	0	–	38	38	1	50
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	10	(1)	12	12	10	0	(0)	0	0	0	10
Užimtumo ir socialinių inovacijų programa	174	(11)	93	83	173	9	(0)	7	4	12	185
„Erasmus+“	1 863	(55)	3 796	3 532	2 072	221	(9)	477	509	179	2 251
Europos solidarumo korpusas (ESC)	153	(23)	144	135	138	14	(4)	16	15	10	149
Programa „Kūrybiška Europa“	414	(6)	335	402	341	14	(1)	15	15	13	354
Teisingumas	63	(7)	42	47	51	4	(0)	1	1	3	53
Teisės ir vertybės	271	(5)	219	198	286	1	(0)	1	0	1	288
Decentralizuotos agentūros	48	(0)	303	299	52	1	(0)	5	5	1	53
Kiti veiksmai	13	(2)	8	8	11	2	(0)	0	1	1	13
Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	65	(2)	26	31	58	0	–	0	0	0	58
Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	192	(4)	183	181	190	3	(0)	6	3	7	197

(mln. EUR)

	Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Iš viso pagal 2 išlaidų kategoriją: Sanglauda, atsparumas ir vertybės	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
3	Žemės ūkio garantijos	358	(35)	40 465	40 420	368	0	–	345	342	3	371
	Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	33 157	(61)	13 155	13 997	32 254	4 734	(0)	1	1 471	3 263	35 517
	Jūrų reikalai ir žuvininkystė	2 692	231	1 070	760	3 233	607	(234)	127	392	108	3 341
	Žuvininkystė (SFPA ir RFMO)	23	(1)	130	114	38	0	0	0	0	0	38
	Decentralizuotos agentūros	–	–	30	30	–	–	–	1	1	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	4	(0)	8	3	10	0	0	0	0	0	10
	Aplinka ir klimato politika (LIFE)	2 538	(24)	768	597	2 684	9	(0)	4	6	7	2 691
	Teisingos pertvarkos fondas	2 773	(0)	1 479	6	4 245	10 504	(0)	160	6 144	4 520	8 765
	Paskolos priemonė pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą	40	–	50	60	29	17	–	76	19	75	104
	Decentralizuotos agentūros	–	–	66	66	–	–	–	8	8	–	–
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	18	(0)	6	9	15	0	0	0	0	0	15
	Konkretūs veiksmai	4	(0)	16	4	16	0	0	0	0	0	16
	Iš viso pagal 3 išlaidų kategoriją: Gamtos ištekliai ir aplinka	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
4	Prieglobstis, migracija ir integracija	2 709	8	1 502	1 363	2 856	11	(8)	6	3	6	2 862
	Decentralizuotos agentūros	13	–	152	152	13	–	–	13	13	–	13

(mln. EUR)

	Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Sienų valdymas (IBMF) – Sienų valdymas ir vizos	1 637	17	1 004	564	2 094	161	(17)	53	75	121	2 215
	Sienų valdymas (IBMF) – Muitinės įranga	278	(0)	144	117	305	0	0	0	0	0	305
	Decentralizuotos agentūros	312	–	1 090	1 043	359	–	–	76	76	–	359
	Iš viso pagal 4 išlaidų kategoriją: Migracija ir sienų valdymas	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754
5	Vidaus saugumo fondas (VSF)	518	2	323	208	635	6	(2)	1	3	1	636
	Atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimas	405	(0)	67	142	331	0	0	0	0	0	331
	Branduolinė sauga ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimas	312	(1)	60	76	296	0	–	0	0	0	296
	Decentralizuotos agentūros	–	–	252	247	6	–	–	11	11	–	6
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	26	(2)	32	35	22	0	–	–	0	–	22
	Europos gynyba (moksliniai tyrimai)	631	(0)	344	212	763	15	(0)	12	2	25	788
	Europos gynyba (ne moksliniai tyrimai)	1 290	(0)	680	529	1 441	33	–	23	39	16	1 458
	Karinis mobilumas	376	(1)	251	335	291	0	0	0	0	0	291
	Gynybos srities bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų priemonė	–	–	250	–	250	–	–	9	0	9	259
	Gynybos pramonės stiprinimo priemonė	157	(0)	343	172	327	–	–	16	1	15	343

(mln. EUR)

	Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
	Sąjungos saugaus junglumo programa	30	–	96	110	16	0	0	0	0	0	16
	Iš viso pagal 5 išlaidų kategoriją: Saugumas ir gynyba	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Kaimynystė, vyst. ir tarptaut. bendradarbiavimas	30 342	(610)	11 432	9 352	31 811	340	(29)	525	250	586	32 397
	Bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė (EINS)	137	(5)	42	40	133	4	–	1	1	3	137
	Humanitarinė pagalba (HUMA)	1 047	(6)	2 495	2 422	1 115	15	(0)	17	20	12	1 127
	Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	94	(23)	385	379	78	13	(2)	21	14	19	96
	Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	129	(0)	72	55	147	0	0	0	0	0	147
	MFP+	–	–	5	5	–	–	–	569	416	153	153
	Kiti veiksmai	28	(0)	79	50	57	–	–	0	0	–	57
	Bandomieji projektai ir parengiamieji veiksmai	0	(0)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
	Komisijos prerogatyvai priskiriami veiksmai	152	(9)	95	88	151	0	(0)	0	0	0	151
	Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)	7 415	(48)	2 063	2 227	7 203	269	(47)	83	74	231	7 434
	Vakarų Balkanų priemonė	–	–	400	1	399	0	0	0	0	0	399

(mln. EUR)

	Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Iš viso pagal 6 išlaidų kategoriją: Kaimyninės šalys ir pasaulis	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Darbuotojų pensijos	–	–	2 589	2 589	(0)	–	–	273	273	0	(0)
	(Buvusių narių pensijos) EP	–	–	15	15	0	0	0	0	0	0	0
	(Buvusių narių pensijos) EVC	–	–	1	1	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Buvusių narių pensijos) Komisija	–	–	9	9	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Buvusių narių pensijos) ESTT	–	–	15	15	–	0	0	0	0	0	–
	(Buvusių narių pensijos) Audito Rūmai	–	–	7	7	0	0	0	0	0	0	0
	(Buvusių narių pensijos) Ombudsmenas	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	(Buvusių narių pensijos) EDAPP	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	Europos mokyklos	0	(0)	246	246	0	1	(0)	23	20	4	4
	Teisės aktais numatytų darbuotojų darbo užmokestis	0	(0)	2 897	2 897	0	–	–	60	60	–	0
	Išorės darbuotojų darbo užmokestis	32	(4)	265	272	21	1	(0)	45	44	2	23
	Nariai – Atlyginimai ir išmokos	0	(0)	17	16	1	–	–	0	0	0	1
	Nariai – Laikinosios išmokos	–	(0)	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Įdarbinimo išlaidos	2	(0)	30	28	3	0	(0)	0	0	0	3
	Tarnybos nutraukimas	–	(0)	7	7	–	0	0	0	0	0	–

(mln. EUR)

Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Mokymo išlaidos	8	(1)	17	15	10	3	(0)	4	4	2	12
Socialinė ir judumo sritys	7	(1)	23	22	7	6	(2)	15	14	5	12
Informacinės ir ryšių technologijos	129	(1)	287	295	120	42	(0)	134	130	46	166
Nuoma ir pirkimas	5	(0)	326	300	30	2	(0)	314	315	1	31
Su pastatais susijusios išlaidos	57	(5)	107	115	44	6	(0)	22	23	5	49
Saugumas	32	(2)	74	79	25	6	(0)	9	8	7	32
Komandiruotės ir atstovavimas	11	(3)	54	52	10	0	(0)	2	2	0	10
Susitikimai, komitetai, konferencijos	6	(3)	15	13	5	1	(0)	1	1	1	6
Oficialusis leidinys	1	(0)	3	2	1	–	–	0	–	0	1
Leidiniai	5	(0)	12	11	5	2	(0)	3	3	1	7
Informacijos įsigijimas	2	(0)	7	6	2	0	–	0	0	–	2
Studijos ir tyrimai	5	(0)	6	5	5	0	–	0	0	0	5
Bendra įranga, automobiliai, baldai	11	(0)	16	18	9	1	(0)	6	6	2	11
Kalbos tarnybų išorės paslaugos	2	(0)	27	27	2	1	(0)	36	36	1	2
Kitos administracinės išlaidos	4	(0)	19	18	5	6	(0)	21	20	7	12
Kitų institucijų administracinės išlaidos	567	(10)	4 912	4 886	582	42	(42)	379	338	40	623
Iš viso pagal 7 išlaidų kategoriją: Europos viešasis administravimas	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011

(mln. EUR)

	Išlaidų kategorija	Iš biudžeto asignavimų					Iš asignuotųjų pajamų asignavimų					Iš viso dar neįvykdytų įsipareigojimų 2024 m. pabaigoje
		Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	Iš 2023 m. perkelti įsipareigojimai	Patikslinimai	Prisiimti įsipareigojimai	Atlikti mokėjimai	Likusi išmokėtina suma	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
O	Inovacijų fondas (IF)	0	0	–	–	–	6 443	(111)	603	292	6 643	6 643
	Ukrainos priemonė	–	(0)	4 737	3 634	1 103	–	–	150	3	147	1 250
	Kiti veiksmai	0	0	–	–	–	4	(3)	62	57	6	6
	Iš viso pagal O išlaidų kategoriją: Neįtraukta į DFP	–	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Europos solidarumo rezervas	–	–	1 234	1 234	–	0	0	0	0	0	–
	Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	0	(0)	8	8	0	0	0	0	0	0	0
	Prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervas	321	–	7	275	53	161	–	297	458	–	53
	Iš viso pagal S išlaidų kategoriją: Solidarumo mechanizmai Sąjungoje ir už jos ribų (specialios priemonės)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	–	297	458	–	53
	Iš viso	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

7.1. **BIUDŽETO PAJAMŲ VYKDYMAS**

(mln. EUR)

Institucija	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas			Pajamos			Pajamos, kaip biudžeto % dalis	Nesumokėta
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš einamaisiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
Europos Parlamentas	222	222	281	12	293	279	3	282	127 %	11
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	72	72	99	1	100	98	1	99	137 %	1
Komisija	142 141	149 255	246 702	19 281	265 983	239 802	9 925	249 727	167 %	16 256
Teisingumo Teismas	73	73	74	0	74	74	0	74	101 %	0
Audito Rūmai	31	31	30	0	30	30	0	30	97 %	0
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	17	17	22	0	22	22	0	22	134 %	0
Regionų komitetas	14	14	16	0	16	16	0	16	117 %	0
Ombudsmenas	2	2	2	0	2	2	0	2	107 %	0
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	2	2	2	0	2	2	0	2	102 %	–
Europos išorės veiksmų tarnyba	57	57	356	0	356	356	0	356	626 %	0
Iš viso	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

Kaip ir ankstesniaisiais metais, konsoliduotosios ES bendrojo biudžeto vykdymo ataskaitos apima visų institucijų biudžeto vykdymą, nes į ES biudžetą įtrauktas kiekvienos institucijos biudžetas.

Agentūrų biudžetas ir jo vykdymas ES biudžete nekonsoliduojami ir į ES biudžeto ataskaitas neįtraukiami. Tačiau Komisijos agentūroms sumokėta subsidija yra ES biudžeto dalis. Šioje metinių ataskaitų biudžeto dalyje atsižvelgiama tik į agentūroms iš Komisijos biudžeto išmokėtą subsidiją.

Kiek tai susiję su EIVT, reikėtų pažymėti, kad be savo biudžeto, ji taip pat gauna 236,1 mln. EUR įnašą iš Komisijos (2023 m. – 240,5 mln. EUR) ir 19,3 mln. EUR iš ankstesnių EPF ir patikos fondų (2023 m. – 18,7 mln. EUR). Šiais įnašais padengiamos Komisijos darbuotojų delegacijose, finansuojamose iš EPF ir patikos fondų, išlaidos, kurioms padengti taip pat naudojamos per metus iš šių įnašų gautos asignuotosios pajamos.

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

7.2. **ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS**

(mln. EUR)

Institucija	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asig-nuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Europos Parlamentas	2 469	2 375	0	49	2 424	98 %	0	37	37	8	0	0	8
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	732	653	0	32	684	93 %	0	23	23	24	0	0	24
Komisija	222 217	188 153	936	19 282	208 370	94 %	1 365	10 969	12 334	1 121	62	330	1 513
Teisingumo Teismas	506	499	0	1	500	99 %	0	1	1	5	0	0	5
Audito Rūmai	186	181	0	0	182	98 %	0	0	0	4	–	0	4
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	172	164	0	5	169	98 %	0	2	2	1	0	0	1
Regionų komitetas	126	123	0	1	124	99 %	0	1	1	0	0	–	0
Ombudsmenas	14	14	0	–	14	98 %	0	–	–	0	0	–	0
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	24	23	0	–	23	96 %	0	0	0	1	0	–	1
Europos išorės veiksmų tarnyba	1 240	880	1	290	1 171	94 %	0	68	68	0	–	0	0
Iš viso	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

7.3. **MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS**

(mln. EUR)

Institucija	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2025 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkeltų sumų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkeltų sumų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13
Europos Parlamentas	2 825	2 038	322	47	2 407	85 %	337	46	383	8	26	1	35
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	819	574	78	32	684	84 %	79	24	103	24	8	–	32
Komisija	269 678	141 805	2 122	97 837	241 764	90 %	3 266	24 509	27 775	33	99	7	140
Teisingumo Teismas	537	467	27	1	494	92 %	32	1	33	5	4	–	9
Audito Rūmai	196	171	9	0	181	92 %	10	0	10	4	0	–	5
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	186	153	12	4	168	90 %	10	4	14	1	2	–	3
Regionų komitetas	137	113	10	1	124	91 %	10	2	11	0	1	–	1
Ombudsmenas	14	13	0	–	13	94 %	0	–	0	0	0	–	0
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	27	21	2	–	23	84 %	3	0	3	1	1	–	2
Europos išorės veiksmų tarnyba	1 350	778	98	253	1 129	84 %	102	106	208	0	13	–	13
Iš viso	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

8. **AGENTŪRŲ BIUDŽETO VYKDYMAS**

Agentūrų pajamos ir išlaidos, nurodytos toliau pateikiamose 8.1 ir 8.2 ataskaitose, ES biudžete nėra konsoliduojamos. Šioje metinių ataskaitų biudžeto dalyje atsižvelgiama tik į agentūroms iš Komisijos biudžeto išmokėtą subsidiją.

Į ES biudžeto vykdymo ataskaitas įtraukiama iš ES biudžeto agentūroms išmokėta subsidija, kai taikoma, kaip įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai.

Toliau pateikiamose agentūrų ataskaitose apžvelgiamos ir decentralizuotos agentūros (dar vadinamos tradicinėmis agentūromis), ir vykdomosios įstaigos, taip pat jų pajamos (8.1) ir išlaidos (8.2).

Kiti pajamų šaltiniai ir susijusios išlaidos į ES biudžeto sąskaitas neįtraukiami. Kiekviena agentūra pateikia savo metinių ataskaitų rinkinį.

8.1. **BIUDŽETO PAJAMOS**

(mln. EUR)

Įstaiga	DFP kategorija, pagal kurią finansuojama	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos pajamos
Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra	1	35	35
Didelės apimties IT sistemų operacijų valdymo agentūra	4	257	287
Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija	1	8	8
Bendrijos augalų veislių tarnyba	Netaikoma	23	21
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra	2b	18	17
Europos prieglobsčio paramos biuras	4	182	185
Europos aviacijos saugos agentūra	1	243	217
Europos bankininkystės institucija	1	56	57
Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra	4	922	927
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	2b	93	102
Europos profesinio mokymo plėtros centras	2b	20	21
Europos cheminių medžiagų agentūra	1	127	131
Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga	1, 2a, 3, 5	69	70
Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga	2b, 6	70	70
Europos aplinkos agentūra	3	103	98
Europos žuvininkystės kontrolės agentūra	3	31	32
Europos maisto saugos tarnyba	2b	157	155
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	2b	24	25
Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga	1, 2b	56	56
Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga	1, 2a	50	49
Europos lyčių lygybės institutas	2b	9	9
Europos inovacijos ir technologijos institutas	1	418	466
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija	1	37	38
Europos darbo institucija	2b	40	39
Europos jūrų saugumo agentūra	1	93	122

(mln. EUR)

Įstaiga	DFP kategorija, pagal kurią finansuojama	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos pajamos
Europos vaistų agentūra	2b	481	492
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras	5	35	30
Europos prokuratūra	2b	76	76
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga	1	67	67
Europos mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga	1, 3,	112	112
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija	1	75	76
Europos mokymo fondas	2b	28	29
Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra	2b	65	71
Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra	1	26	45
Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra	5	222	232
Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra	5	13	32
Europos Sąjungos geležinkelių agentūra	1	32	44
Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra	1	85	1 342
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra	2b	27	28
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba	Netaikoma	315	323
Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė	1	625	662
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	7	45	37
Iš viso		**5 470**	**6 937**

(mln. EUR)

Agentūros pajamų rūšis			Gautos sumos
Komisijos subsidija			4 854
Pajamos iš mokesčių			984
Kitos pajamos			1 098
Iš viso			**6 937**

8.2. **ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL ĮSTAIGAS**

(mln. EUR)

Įstaiga	Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra	35	35	43	33
Didelės apimties IT sistemų operacijų valdymo agentūra	407	365	380	277

(mln. EUR)

Įstaiga	Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija	8	8	9	8
Bendrijos augalų veislių tarnyba	21	20	24	21
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra	18	17	23	18
Europos prieglobsčio paramos biuras	224	174	242	173
Europos aviacijos saugos agentūra	335	259	348	221
Europos bankininkystės institucija	58	57	61	57
Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra	957	936	1 323	873
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	110	100	134	96
Europos profesinio mokymo plėtros centras	20	20	22	21
Europos cheminių medžiagų agentūra	135	130	150	128
Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga	69	68	72	68
Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga	70	69	75	68
Europos aplinkos agentūra	116	104	140	86
Europos žuvininkystės kontrolės agentūra	35	32	43	33
Europos maisto saugos tarnyba	164	163	170	154
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	26	26	30	26
Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga	56	55	57	54
Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga	48	48	52	48
Europos lyčių lygybės institutas	9	9	11	9
Europos inovacijos ir technologijos institutas	454	432	495	433
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija	38	38	40	37
Europos darbo institucija	49	46	45	41
Europos jūrų saugumo agentūra	134	122	146	115
Europos vaistų agentūra	516	503	601	515
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras	34	33	35	27
Europos prokuratūra	76	75	86	75
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga	67	67	69	68
Europos mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga	112	111	118	112
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija	77	76	83	78
Europos mokymo fondas	33	30	35	28

(mln. EUR)

Įstaiga	Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra	84	71	94	69
Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra	43	32	47	30
Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra	240	233	263	228
Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra	39	20	42	20
Europos Sąjungos geležinkelių agentūra	62	46	49	44
Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra	2 779	580	2 173	971
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra	29	28	35	29
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba	483	321	483	318
Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė	812	746	694	642
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	45	42	48	43
Iš viso	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

(mln. EUR)

Išlaidų rūšis	Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
Administracinės	569	546	694	536
Veiklos	6 334	3 735	6 147	3 794
Darbuotojams	2 221	2 067	2 250	2 063
Iš viso	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

ŽODYNĖLIS

Administraciniai asignavimai

Administraciniai asignavimai apima institucijų ir subjektų einamąsias išlaidas (darbuotojų, pastatų, biuro įrangos).

Aktuarinės prielaidos

Prielaidos, kuriomis remiantis apskaičiuojamos būsimų įvykių, turinčių įtakos pensijos įsipareigojimui, išlaidos.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai

Kalbant apie nustatyto dydžio išmokų pensijų sistemą, aktuarinio deficito arba pertekliaus pokyčiai. Jie atsiranda dėl skirtumų tarp ankstesnių aktuarinių prielaidų ir tikrojo įvykio ir dėl aktuarinių prielaidų pokyčių poveikio.

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas ir įsipareigojimai

Visas finansinis turtas ir įsipareigojimai, kurie pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus vertinami amortizuota savikaina.

Asignavimai

Biudžeto finansavimas. Biudžete prognozuojami tiek įsipareigojimai, tiek mokėjimai (mokėjimai gavėjams tiek pinigais, tiek banko pavedimu). Asignavimai įsipareigojimams ir mokėjimams dažnai skiriasi (diferencijuotieji asignavimai), nes lėšas daugiametėms programoms ir projektams paprastai įsipareigojama skirti tais metais, kai priimamas sprendimas, bet jos išmokamos per tuos metus, per kuriuos programos ir projektai įgyvendinami. Nediferencijuotieji asignavimai taikomi administracinėms išlaidoms, paramai žemės ūkio rinkai, tiesioginėms išmokoms ir įsipareigojimų asignavimams, kurie lygūs mokėjimų asignavimams.

Asignavimų panaikinimas

Nepanaudoti asignavimai, kurių nebegalima naudoti.

Asignavimų perkėlimas į kitus metus

Metinio periodiškumo principo taikymo išimtis, pagal kurią asignavimai, kurie negalėjo būti panaudoti konkrečiais biudžetiniais metais, griežtomis sąlygomis išimties tvarka gali būti perkelti, kad juos būtų galima panaudoti kitais metais.

Asignuotosios pajamos

Gautos pajamos, skirtos konkretiems išlaidų punktams finansuoti. Pagrindinis išorės asignuotųjų pajamų šaltinis – trečiųjų šalių finansiniai įnašai Sąjungos finansuojamoms programoms. Pagrindinis vidaus asignuotųjų pajamų šaltinis – iš trečiųjų šalių už jų prašymu pateiktas prekes, suteiktas paslaugas arba atliktą darbą gautos pajamos; pajamos, gautos iš sugrąžintų nepagrįstai išmokėtų sumų, ir pajamos iš leidinių ir filmų pardavimo.

Biudžeto eilutė

Kalbant apie biudžeto struktūrą, pajamos ir išlaidos biudžete parodytos pagal privalomą nomenklatūrą, kuri atspindi kiekvieno punkto pobūdį ir tikslą, nustatytus biudžeto valdymo institucijos. Atskiros antraštės (antraštinė dalis, skyrius, straipsnis arba eilutė) sudaro formalų nomenklatūros aprašą.

Dar neįvykdyti įsipareigojimai

Dar neįvykdyti įsipareigojimai (RAL) (pranc. *Reste à Liquider*) – tai suma, dėl kurios prisiimti biudžetiniai įsipareigojimai, tačiau paskesni mokėjimai dar neatlikti. Jie yra būsimų metų ES mokėjimų įsipareigojimai, kylantys tiesiogiai dėl daugiamečių programų ir įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų atskyrimo.

Dar neįvykdyti įsipareigojimai (RAL) (pranc. *Reste à Liquider*)

Dar neįvykdyti įsipareigojimai – tai suma, dėl kurios prisiimti biudžetiniai įsipareigojimai, tačiau paskesni mokėjimai dar neatlikti. Jie yra būsimų metų ES mokėjimų įsipareigojimai, kylantys tiesiogiai dėl daugiamečių programų ir įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų atskyrimo.

Diskonto norma

Tai norma, naudojama siekiant atsižvelgti į pinigų laiko vertę. Diskontavimas – metodas, pagal kurį palyginamos skirtingais laikotarpiais patirtos sąnaudos ir gauta nauda.

Einamoji paslaugų savikaina

Sistemos įsipareigojimų padidėjimas dėl paslaugų einamaisiais finansiniais metais.

Faktinių palūkanų norma

Norma, kuria apskaičiuotos būsimos pinigų pajamos arba mokėjimai per tikėtiną finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo galiojimo laikotarpį diskontuojami iki grynosios balansinės turto arba įsipareigojimo vertės.

Finansinė pataisa

Finansinių pataisų tikslas – apsaugoti ES biudžetą nuo neteisėtų išlaidų. Kalbant apie išlaidas pagal pasidalijamąjį valdymą, už neteisėtų mokėjimų susigrąžinimą pirmiausia atsakinga valstybė narė.

Patvirtinta finansinė pataisa – atitinkamos valstybės narės pripažinta pataisa. Finansinė pataisa, dėl kurios priimtas sprendimas, buvo priimta Komisijos sprendimu ir visada yra grynoji pataisa; valstybė narė turi grąžinti neteisėtai išmokėtas lėšas į ES biudžetą ir taip atitinkamai valstybei narei sumažinamas galutinis skirtas finansinis paketas. Šiame leidinyje patvirtintos finansinės pataisos ir finansinės pataisos, dėl kurių priimtas sprendimas, pateikiamos kaip viena kategorija.

Įgyvendinta finansinė pataisa – pataisa, kuria ištaisytas nustatytas pažeidimas.

Išankstinis finansavimas

Tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamos pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus remiantis pagrindinės sutarties, sprendimo, susitarimo arba pagrindinio teisės akto nuostatomis. Pradinės lėšos arba avansas per susitarime nustatytą laikotarpį yra naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, arba grąžinami.

Iš valstybių narių pareikalautinos sumos

Tai yra per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos, kurios turės būti finansuojamos iš būsimų biudžetų, t. y. finansuos ES valstybės narės. Taip yra dėl to, kad kartu egzistuoja sukauptomis sumomis pagrįstos finansinės ataskaitos ir grynaisiais pinigais pagrįstas biudžetas.

Išvestinės finansinės priemonės

Finansinės priemonės, kurių vertė susieta su kitos finansinės priemonės, rodiklio arba biržos prekės vertės pokyčiais. Skirtingai nuo pirminės finansinės priemonės (pvz., vyriausybės obligacijos) turėtojo, kuris turi besąlyginę teisę gauti grynųjų pinigų (arba kokios nors kitos ekonominės naudos), išvestinės finansinės priemonės turėtojas turi tik sąlyginę teisę gauti tokią išmoką. Išvestinės finansinės priemonės pavyzdys yra išankstinis sandoris užsienio valiuta.

Įsipareigojimas

Teisinis įsipareigojimas skirti lėšų, jei įvykdomos tam tikros sąlygos. ES įsipareigoja padengti savo dalį ES finansuojamo projekto išlaidų. Prisiimti įsipareigojimai yra būsimi mokėjimai. Atliekami mokėjimai yra prisiimtų įsipareigojimų vykdymas.

Įsipareigojimų asignavimas

Įsipareigojimų asignavimai apima bendras teisinių įsipareigojimų (sutarčių, susitarimų ar sprendimų dėl dotacijų), kurie galėtų būti pasirašyti einamaisiais finansiniais metais, sąnaudas.

Įsipareigojimų panaikinimas

Veiksmas, kuriuo panaikinamas ankstesnis įsipareigojimas (arba jo dalis).

Metinė veiklos ataskaita (MVA)

Metinėse veiklos ataskaitose, be kita ko, nurodomi veiklos rezultatai remiantis nustatytais tikslais, susijusi rizika ir vidaus kontrolės struktūra. Komisijai nuo 2001 biudžetinių metų, o visoms kitoms Europos Sąjungos institucijoms – nuo 2003 biudžetinių metų, galioja tvarka, pagal kurią deleguotasis leidimus suteikiantis pareigūnas savo institucijai turi atsiskaityti, kaip atliko pareigas, ir pateikti MVA su finansine bei valdymo informacija.

Mokėjimų asignavimai

Mokėjimų asignavimai apima einamaisiais metais privalomas padengti išlaidas pagal teisinius įsipareigojimus, prisiimtus einamaisiais ir (arba) ankstesniais metais.

Nebegaliojantys asignavimai

Nepanaudoti asignavimai, kurie finansinių metų pabaigoje turi būti panaikinami. Nebegaliojimas reiškia viso leidimo (asignavimo) patirti išlaidas ir (arba) prisiimti įsipareigojimus arba jo dalies panaikinimas. Tik bendrųjų įmonių nepanaudoti asignavimai gali būti įrašyti į kitų ne daugiau kaip trejų finansinių metų pajamų ir išlaidų sąmatą (vadinamoji „N + 3“ taisyklė), kaip nurodyta jų finansinėse taisyklėse. Todėl nebegaliojantys BĮ asignavimai galėtų būti vėl panaudoti iki „N + 3“ finansinių metų.

Netiesioginis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal netiesioginį valdymą Komisija biudžeto vykdymo užduotis paveda ES arba nacionalinės teisės subjektams.

Nuosavi ištekliai

Pagrindinis ES biudžeto pajamų šaltinis. Galiojančiame Nuosavų išteklių sprendime (Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053) išvardyti skirtingi nuosavi ištekliai, tai yra tradiciniai nuosavi ištekliai, PVM pagrįsti nuosavi ištekliai, BNP pagrįsti ištekliai ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai.

Nustatyto dydžio išmokų pensijų sistema

Pensijų arba kokių kitų išėjimo į pensiją išmokų sistema, pagal kurią sistemos taisyklėse nustatytos išmokos, nepriklausomai nuo mokėtinų įnašų, ir išmokos nėra tiesiogiai susijusios su sistemos investicijomis. Sistema gali būti finansuojama arba nefinansuojama.

Parduoti laikomas finansinis turtas

Visas finansinis turtas (išskyrus išvestines finansines priemones), kuris pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus vertinamas tikrąja verte ir kurio tikrosios vertės pasikeitimas rezerve turi būti pripažįstamas kaip tikrasis turtas iki pripažinimo panaikinimo (arba vertės sumažėjimo).

Pasidalijamasis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal pasidalijamąjį valdymą biudžeto vykdymo užduotys perduodamos valstybėms narėms. Apie trys ketvirtadaliai ES išlaidų valdomos pagal šį vykdymo būdą.

Patvirtintas biudžetas

Biudžeto projektas tampa patvirtintu biudžetu, kai jį patvirtina biudžeto valdymo institucija, galutinį biudžetą patvirtintu skelbia Europos Parlamentas.

Pažeidimas

Pažeidimas – tai veiksmas, kuris neatitinka ES taisyklių ir gali pakenkti finansiniams ES interesams. Pažeidimai, kurių priežastis gali būti lėšų gavėjų arba už mokėjimą atsakingų institucijų veiksmai. Pažeidimo sąvoka yra platesnė už sukčiavimo sąvoką – ši susijusi su veiksmais, kuriuos galima laikyti nusikalstama veika.

Perkėlimai (iš vienos biudžeto eilutės į kitą)

Perkėlimai reiškia asignavimų perkėlimą iš vienos biudžeto eilutės į kitą per finansinius metus, todėl jie yra laikomi biudžeto konkretumo principo išimtimi. Tačiau jie yra aiškiai leidžiami pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo Finansiniame reglamente (FR) nustatytomis sąlygomis. Finansiniame reglamente išskiriamos atskiros perkėlimų rūšys, priklausomai nuo to, ar perkeliama iš vienos biudžeto antraštinės dalies, skyriaus, straipsnio arba išlaidų kategorijos į kitą ar perkeliama juose, ir jiems atlikti reikalingi skirtingo lygio leidimai.

Pertraukimas ir sustabdymas

Jeigu Komisija, remdamasi savo atlikto darbo rezultatais arba audito institucijų pateikta informacija, nustato, kad valstybė narė nepašalino svarbių valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų ir (arba) neištaisė deklaruotų ir sertifikuotų neteisėtų išlaidų, ji gali nutraukti arba sustabdyti mokėjimus.

Prevencinė priemonė

Prevencinės priemonės, kuriomis Komisija gali naudotis siekdama apsaugoti ES biudžetą, kai žino apie galimus trūkumus, apima mokėjimų iš ES biudžeto veiksmų programai laikiną sustabdymą ir nutraukimą.

Taisomasis biudžetas

Sprendimas, priimtas per biudžetinius metus iš dalies pakeisti (padidinti, sumažinti, perkelti) tų metų patvirtinto biudžeto aspektus.

Tiesioginis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal tiesioginį valdymą, biudžetą tiesiogiai vykdo Komisijos tarnybos, vykdomosios įstaigos arba patikos fondai.

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas

Visas finansinis turtas arba įsipareigojimai, kurie pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus vertinami tikrąja verte ir kurių tikrosios vertės pasikeitimai turi būti pripažįstami kaip to laikotarpio perteklius arba deficitas (t. y. išvestinės finansinė priemonės).

Tradiciniai nuosavi ištekliai

Tradiciniai nuosavi ištekliai apibrėžti galiojančiame Nuosavų išteklių sprendime (Tarybos sprendime (ES, Euratomas) 2020/2053) ir juos sudaro muitai ir cukraus mokesčiai.

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

AS	Amortizuota savikaina
ATLPS	apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema
Audito Rūmai	Europos Audito Rūmai
BAF	Bendras atidėjinių fondas
BĮ	Bendroji įmonė
BNR	Bendrųjų nuostatų reglamentas
BNP	Bendrosios nacionalinės pajamos
BUFI fondas	Biudžeto baudų fondas
BVP	Bendrasis vidaus produktas
BŽŪP	Bendra žemės ūkio politika
CCS LGF	Kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė
CEF2	Europos infrastruktūros tinklų priemonė
COM	Europos Komisija
COSO	Treadway komisijos rėmimo organizacijų komitetas
COSME	Įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa
CRII+	Išplėstinė atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva
DFP	Daugiametė finansinė programa
DGF	Dalyvių garantijų fondas
DLSP	Deleguotasis leidimus suteikiantis pareigūnas
EAD	Pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui
EaSI	Užimtumo ir socialinių inovacijų programa
ECB	Europos Centrinis Bankas
ECOFIN	Ekonomikos ir finansų reikalų taryba
EDIF	Garantijų priemonė pagal Vakarų Balkanų įmonių plėtros ir inovacijų priemonę
EDVF	Europos darnaus vystymosi fondas
EEE	Europos ekonominė erdvė
EFSE	Europos fondas Pietryčių Europai
EFSF	Europos finansinio stabilumo fondas
EFSM	Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė
EGADP	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė
EGNOS	Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema
EIB	Europos investicijų bankas
EIB atsparumo iniciatyva	EIB atsparumo iniciatyva
EIF	Europos investicijų fondas
EITP skolos priemonė	Europos infrastruktūros tinklų priemonės skolos priemonė
EIVT	Europos išorės veiksmų tarnyba
EJRŽF	Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas
ElectriFI	Elektrifikavimo finansavimo iniciatyva
ELPA	Europos laisvosios prekybos asociacija
EKA	Europos kosmoso agentūra
EKPP	Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė

ENAT	Eksploatacijos nutraukimas ir atliekų tvarkymas
EPF	Europos plėtros fondas
EP	Europos Parlamentas
EPN	Europos Parlamento narys
EPPS	Europos pareigūnų pensijų sistema
EPS	Ekonominė ir pinigų sąjunga
ERPB	Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
ES	Europos Sąjunga
ES apskaitos taisyklė	Europos Sąjungos apskaitos taisyklė
ESF	Europos socialinis fondas
ESIF	Europos strateginių investicijų fondas
ESI fondai	Europos struktūriniai ir investicijų fondai
ESM	Europos stabilumo mechanizmas
ESSF	Europos Sąjungos solidarumo fondas
ETF	Biržinis fondas
EUMETSAT	Europos meteorologinių palydovų eksploatacijos organizacija
Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
EŽŪFKP	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai
EŽŪGF	Europos žemės ūkio garantijų fondas
FGS	Finansinių garantijų sutartis
FIFO	Principas FIFO (pirmas į, pirmas iš)
FP7	Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintoji bendroji programa
FR	ES Finansinis reglamentas
FSDA	Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė
GNSS	Pasaulinė palydovinės navigacijos sistema
H2020	„Horizontas 2020“
HLRCP	Aukšto lygio rizikos valdymo ir atitikties užtikrinimo politika
IF	Inovacijų fondas
IIL	Infrastruktūros ir inovacijų linija
ISĮ	Išorės skolinimo įgaliojimas
ISVF	Integruoto sienų valdymo fondas
IT	Informacinės technologijos
ITER	Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius
ĮIF	Įmonių inovacijų fondas
ĮNT	Įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė
ĮPF	Įmonių plėtros fondas
JSIS	Bendroji sveikatos draudimo sistema
JTC	Jungtinis tyrimų centras
KIBP	Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa
KVTBP	Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė

LGD	Nuostoliai dėl įsipareigojimų neįvykdymo
Likviduojama EAPB	Likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija
LKPP	Laikinoji kaimo plėtros priemonė
LMMVĮ	Labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės
LP	Laikomas parduoti
MAP	Daugiametė programa – Vidutinių įmonių finansinės įtraukties programa
MFP	Makrofinansinė pagalba
MIM	Savidraudos mechanizmas
MOKĖJIMŲ BALANSAS	Mokėjimų balansas
MTTPD	Moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir demonstravimas
MVA	Metinė veiklos ataskaita
MVĮ	Mažosios ir vidutinės įmonės
MVĮL	MVĮ linija (mažųjų ir vidutinių įmonių linija)
NGEU	„NextGenerationEU“
NIS	Sprendimas dėl nuosavų išteklių
OEV	Oro eismo valdymas
PBR	Prisitaikymo prie „Brexit'o“ rezervas
PF4EE	Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonė
PGP	Paskolų garantijų priemonė
PGTT	Paskolų garantijų priemonė TEN-T projektams
PMIF	Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas
POCI	Įsigytos arba suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos
POI	Projektų obligacijų iniciatyva
PRF	Pinigų rinkos fondas
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
RAL	Dar neįvykdyti įsipareigojimai (pranc. *Reste à Liquider*)
RKRP	Reikšmingas kredito rizikos padidėjimas
RPFP	Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė
SANAD	MENA mažųjų ir vidutinių įmonių fondas
SAPARD programa	Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos valstybėse kandidatėse programa
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
SEMED	Pietinių ir rytinių Vidužemio jūros regiono šalių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių finansinės įtraukties programa
SF	Sanglaudos fondas
Skolinimo Ukrainai bendradarbiavimo mechanizmas	Skolinimo Ukrainai bendradarbiavimo mechanizmas
SIUGI	MVĮ iniciatyvos neribotų garantijų priemonė
„S&P“	„Standard & Poor's Financial Services LLC“
STEP	Europos strateginių technologijų platforma
SURE	Paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti
TKN	Tikėtini kredito nuostoliai

TNI	Tradiciniai nuosavi ištekliai
TVF	Tarptautinis valiutos fondas
TVGT	Tikroji vertė kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas
TVPD	Tikroji vertė kaip perteklius arba deficitas
TVSAS	Tarptautiniai viešojo sektoriaus apskaitos standartai
VPSP	Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė
VRVP	Vyriausiasis rizikos valdymo pareigūnas